

അനാഥകന്യക

(നോവൽ)

Fr. JOSHUA KUNNATHETH

First Published September 1975

PRINTED AT INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 5.00

Copyright

Jose Thomas Kunnatheth

Published by the Author

Distributors:

NATIONAL BOOK STALL

KOTTAYAM - TRIVANDRUM - ERNAKULAM - CANNANORE

TRICHUR - PALGHAT - QUILON - KOZHIKODE - ALLEPPEY

ഫാദർ ജോഷ്യാ കുന്നത്തേട്ട്

വിതരണം

നാഷണൽ ബുക്സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം

വില ക. 5.00

ഫാദർ ജോഷ്യാ കുന്നത്തേത്തിന്റെ കൃതികൾ

അനാഥകന്യക
കരുപ്പട്ടി

(നോവൽ)

D

8m3.03
KUN

8m3.03
153

FRANCIS SALES LIBRARY
SACRED HEART COLLEGE
THEVARA.
Coll. No:
Ac. No. 43584

അദ്ധ്യായങ്ങൾ

1. മക്കദീശാ
2. മേനെ നഹിം ഖായി
3. ഒറ്റത്തലതല്ലുകാർ
4. രാമകുമാർ
5. 2980
6. ഗോമതിയെന്ന സ്ത്രീ
7. ഞാനീ നാട്ടുകാരനാ
8. ഉഷയുടെ ജനനം
9. സരോജിനിയുടെ അന്ത്യം
10. പുഴക്കരത്തുപണിക്കാർ
11. മടിതപ്പുകാരി അന്നക്കട്ടി
12. സൈക്കിൾവേല
13. മോതിരംകൊടുക്കൽ
14. മൂന്നു കയറിൽ തൊണ്ണൂറു തൊട്ടികൾ
15. ഗോപിനാഥൻ
16. ആശയ്ക്കുമില്ലേ ഒരതിരൂ?
17. പ്രസവപ്പെസാ
18. ബഹിഷ്കരണം
19. നാട്ടേറിനക്ക വിട!
20. ഇരുണ്ട ഭിവസങ്ങൾ
21. തിരക്കിയിറങ്ങൽ
22. പുനർസമാഗമം

1. മക്കദീശാ

കാലവഷത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടം. കോരിച്ചൊരിയുന്ന മഴ നിന്നു. മഴപെയ്തവസാനിച്ചപ്പോൾ മക്കദീശാ പോത്തച്ചന്റെ മടുപ്പാവബംഗ്യാവിന്റെ സൺഷെയിഡിനു ചുറ്റും വെള്ളത്തൊങ്ങൽ.

ബാലസൂര്യന്റെ കിരണകന്ദമോറപ്പോൾ അവ സ്വണ്ണത്താത്തുകൾപോലെ മിന്നി.

മക്കദീശാ ഡയനിങ്റ്റിൽ കയറി.

രാവിലെ എട്ടുമണിക്കാണ് ബ്രെക്ക്ഫാസ്റ്റ്. ബ്രെക്ക്ഫാസ്റ്റ് കഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ—

“കുറേ...സ്ലീ...”

സുമാർ പതിനാറുവയസ്സു വരുന്ന ഒരു വെളുത്ത ഹിഡിംബിപ്പെൺകുട്ടി അവിടെ ഹാജരായി. മുഷിഞ്ഞ മിനിസ്റ്റേർട്ടും ഇടയ്ക്കിടെ ബട്ടൺ വിട്ടുനിന്ന ബ്ലൗസുമാണ് അവൾ ധരിച്ചിരുന്നതു്. ബോബുചെയ്തു ചപ്രച്ചു തലമുടി. പൗഡറിട്ട മുഖം. ചായംതേച്ചു ചുണ്ടുകൾ. മുഷിയെഴുതിയ കണ്ണുകൾ.

അവൾ മേശപ്പുറത്തുനിന്നും ഒരു ഇടിയപ്പമെടുത്തു് ഒന്നിച്ചു വായിലാക്കി. എന്നിട്ടൊരു ചോദ്യം: “പപ്പാ എന്നെ വിളിച്ചോ?”

“ഇല്ല മോളേ, ഇവിടാരും വിളിച്ചില്ല. നീ പോ യൊന്നു കുളിക്കൂ. ഈ മുഷിഞ്ഞ വേഷമൊന്നു മാറ്റു്; നാറുന്നു ”

നാറുന്നുപോലും! ആർക്കു് ആരെ നാറുന്നു!... എന്നെ നാറുകയില്ല. ഞാൻ ദിവസവും കുളിക്കുന്നുണ്ടു്. പൗഡറിട്ടുന്നുമുണ്ടു്. ഡ്രീംഫുളുവർ ടാൽക്പൗഡർ. നാറുന്നതു

പപ്പായെയാണു്. ആസ്സു് മായല്ലേ രോഗം. എങ്ങനെ നാരാതിരിക്കും! നല്ല ഉഷ്ണകാലത്തുപോലും ആഴ്ചയിലൊന്നു കളിക്കൂ. വഷ്മായാൽ കളിയേയില്ല. തലപ്പാവിന്റേയും ടെറീക്കോട്ടൺ ഷർട്ടിന്റേയും ഗമയുടെ പുറത്തുങ്ങനെ നടക്കുകയാണു്.

“അല്ലോ, ഈ പപ്പാ കള്ളം പറയുന്നതു കേട്ടില്ലേ? വിശുദ്ധനാട്ടിൽ പോകുകയും മക്കളിടയെന്ന സ്ഥാനത്തേക്കിടുകയും ചെയ്തതിൽപ്പിന്നീടാണു് ഇത്രയും കള്ളം പറയാൻ തുടങ്ങിയതു്. എന്നെ വിളിച്ചില്ലേപോലും! ഇങ്ങനെ കള്ളം പറഞ്ഞാൽ കണ്ണു രണ്ടും പൊട്ടിപ്പോവില്ലേ?”

മിനിസ്റ്റേർട്ടുകാരി ഇതു പറയുന്നതു കേട്ടുകൊണ്ടു പോത്തച്ചന്റെ ഭാര്യ കഞ്ഞമ്മ അവിടെ വന്നു. അവൾ അന്താവിനോടു പറഞ്ഞു:

“നമ്മളിവിടെ വന്നിരുന്നപ്പോൾ അറപ്പുവാൾകൊണ്ടുറക്കുംപോലെ നീട്ടിയൊന്നു തുമ്മിയില്ലേ? ആ തുമ്മൽ ദൂരെനിന്നു കേട്ടാൽ ‘ഗ്രേസി’ എന്നു നമ്മൾ വിളിക്കുകയാണെന്നു ആർക്കും തോന്നൂ. അങ്ങനെ തോന്നിയതുകൊണ്ടാണു് നമ്മുടെ ഗ്രേസിയമ്മളിവിടെ വന്നതു്. അവൾ വന്ന സ്ഥിതിക്കു് അവളെ വിളിച്ചില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു.”

ഇവിടെ ജീവിക്കാൻ പ്രയാസം. തുമ്മിയാൽ ഗ്രേസിയെ വിളിച്ചെന്നു്, ചുമച്ചാൽ ചെമ്പിലിട്ടിടിച്ചെന്നു്, ദീർഘശ്വാസമിട്ടാൽ ഉലയുന്നതു നടത്തിയെന്നു്.

പോത്തച്ചനു് അമച്ഛംവന്നു. അയാൾ ചോദിച്ചു: “ആട്ടെ, ഞാനുണ്ടുമ്പോൾ കൂടുംവലിക്കാറുണ്ടല്ലോ. അതു കേട്ടിട്ടു് നിങ്ങൾക്കൊന്നും തോന്നാറില്ലേ?”

ഇതിനെങ്കിലും പരാതി കാണുകയില്ലെന്നുള്ള തരേടത്തോടുകൂടിയാണു ചോദ്യമിട്ടതു്. ചോദിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മുമ്പിലത്തേതിലും ഉഗ്രൻ പരാതി:

“ഉണ്ടുണ്ടു്.” കഞ്ഞമ്മ പറഞ്ഞു. “പുച്ചതമ്മിൽ കടിപിടിക്കുകയാണെന്നു തോന്നും.”

പോത്തച്ചനു നാവടച്ചു. അയാൾ പിന്നെ ശബ്ദിച്ചതേയില്ല.

ഗ്രേസിയമ്മോൾ കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. രെപസ്റ്റാറരോഗിണിയായ ഗ്രേസിക്കുവേണ്ടി കഞ്ഞമ്മ അത്രയും വാദിച്ചതു്, തെങ്ങിൽ കയറാനിരിക്കുന്ന കരങ്ങിനു് ഒരേണി ചാരിക്കൊടുക്കുന്നതു സഹായമായി. ഗ്രേസി പോത്തച്ചൻറടുത്തു് ഒരു കസേരയിലിരിക്കുകയാണിരുന്നു. കഞ്ഞമ്മ അതു പറഞ്ഞുതീർന്നില്ല; അതിനു മുൻപു് ഒരക്ഷരവും ഉരിയാടാതെ ഗ്രേസി പോത്തച്ചന്റെ മുമ്പിലിരുന്ന പലഹാരമത്രയും തുത്തുവാരി നെഞ്ചത്തടുക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടോടിപ്പോയി.

മുറത്തു പുഴുങ്ങി നിരത്തിയിരുന്ന നെല്ലു്, ഏതാനും കാക്കകൾ പറന്നുവന്നു് ഒരു കോരികയിൽ എന്നപോലെ ചുണ്ടുനിറയെ കോരിയെടുത്തുകൊണ്ടുപോയി, അടുത്തൊരു തെങ്ങിൽ പററി. തെങ്ങിന്റെ ചൊവ്വൊത്ത ഭാഗമടലിൽ ആ നെല്ലു കടഞ്ഞിട്ടശേഷം അവ ഓരോന്നും കൊത്തിപ്പൊറ്റിക്കിത്തിനാൻ തുടങ്ങി. അതുപോലെ മേശപ്പുറത്തുനിന്നും വാരിയെടുത്തുകൊണ്ടുപോയ പലഹാരങ്ങൾ ഗ്രേസിയും തന്റെ മുറിയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കറേറ്റു നുള്ളിപ്പിരിച്ചു തിന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

പോത്തച്ചനു രണ്ടാണു് മക്കൾ. ജോണിയും ഗ്രേസിയും. ജോണി പ്രീഡിഗ്രിക്കു പഠിക്കുകയാണു്. ഗ്രേസി സെൻറു് മേരീസു് ഹൈസ്കൂളിൽ പത്താംസ്റ്റാൻഡേർഡിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അവിടെ ബോർഡിങ്ങിൽ താമസിച്ചു പഠിക്കുമ്പോൾ അപസ്റ്റാറും പിടിപെട്ടു. അപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ ചെന്നു വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടുപോന്നു. ഗ്രേസിക്കു ധാരാളം ചികിത്സകളും ചെയ്തു. ഏല്പാ കടപ്പുറത്തു വെള്ളമൊഴിച്ചതുപോലെ. ചിലപ്പോൾ കൂടും; ചിലപ്പോൾ കുറയും. കൂടുമ്പോൾ ചങ്ങലയിൽ പൂട്ടും; കുറയുമ്പോൾ അഴിച്ചുവിടും.

ഗ്രേസിക്കു സുഖക്കേടായശേഷം പോത്തച്ചൻ ഒരു തീർത്ഥാടനം നടത്തി. നടത്തിയതു ശീമയിലേക്കായിരുന്നു. ആദ്യമായിപ്പോയതു പലസ്തീനാരാജ്യത്തേക്കാണു്.

അവിടാണല്ലോ ക്രിസ്തു ജനിച്ചുവളർന്നത്! ഈ തീർത്ഥാടനത്തിനു രണ്ടു ലക്ഷ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഒന്ന് തന്റെ ഏകവാത്സല്യമുകളുടെ രോഗശാന്തി, രണ്ടു തന്റെ പാപപ്പൊറ്റി.

ക്രിസ്തുവിന്റെ പാസ്റ്റേഴ്‌മേറ്ററ യഹൂദീയാ, പിലീപ്പിയാ, ഗലീലിയ, ജറുസലേം തുടങ്ങിയ പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് അദ്ദേഹം വഴിപാടുകൾ നടത്തി. മടങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ ജറുസലേമിലെ പരിശുദ്ധ പാത്രിയർക്കീസിനെ കണ്ടു നമസ്കരിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പോത്തച്ചൻ നല്ലിയ സ്ഥാനപ്പേരാണ് മക്കുദീശാ. ശുദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടവൻ എന്നാണ് ആ സുറിയാനിവാക്കിന്റെ അർത്ഥം. പുണ്യഭൂമിയിലൂടെ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ശുദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കണമല്ലോ.

പോത്തച്ചന്റെ തീർത്ഥയാത്രാപര്യടനം ഏകദേശം ഒരുവർഷത്തോളം നീണ്ടുനിന്നു. അതിന്റെ അടയാളമായി അയാളുടെ ഇടതുകൈയിൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ തൂങ്ങപ്പെട്ട രൂപം പച്ചമഷിയിൽ കുത്തിയിരുന്നു. ഇതിനിടയിൽ അയാൾ സുറിയാനിഭാഷ അല്പസ്വല്പം വശമാക്കി. തന്മൂലം തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ അയാൾ സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു അരവൈകിനെപ്പോലെ പ്രശോഭിച്ചു.

സാമാന്യം നല്ലരീതിയിൽ പ്രവർത്തനംനടത്തുന്ന ഒരു കശുവണ്ടിഫാക്ടറിയുടെ ഉടമയാണ് പോത്തച്ചൻ. ഫാക്ടറിയുടെ നടത്തിപ്പിനുവേണ്ടി ഒരു ജീപ്പും രണ്ടു കാറും നാലു ലോറിയുമുണ്ടിപ്പോൾ. ഫാക്ടറിയുടെ സ്ഥലമന്ദിരം കുറവാണ്; രണ്ടേക്കരയുള്ളൂ. എങ്കിലും സ്ഥിരവും താൽക്കാലികവുമായ മുപ്പതോളം ഷെഡ്ഡുകൾ ഇന്നതിലുണ്ട്. പഴുങ്ങിവറുപ്പിനും കരിച്ചുവറുപ്പിനും വെവ്വേറെ മെഷീനുകളുണ്ട്. വലിയസൈസ് 250 ചാക്കു തോട്ടുണ്ടിയാണ് ദിനംപ്രതി അതിൽ വരുത്തുതല്ലി പരിപ്പാക്കുക. അതിനുവേണ്ടി ആണം പെണ്ണുമായി മൂവായിരം തൊഴിലാളികളും മുപ്പതു പ്രധാനഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമുണ്ട് അവിടെ.

ഫാക്ടറിയിൽനിന്നും അരമൈൽ ദൂരം വടക്കായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പത്തേക്കർ തെങ്ങിൻതോപ്പും അതിന്റെ മദ്ധ്യേ ആധുനികരീതിയിൽ പണികഴിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന അതിസുഗമമായ ബംഗ്ലാവു തന്റേതാണ്. പോത്തച്ചൻ അങ്ങിയാപ്പീസിൽ പോകാൻ ആ ബംഗ്ലാവിന്റെ ഭക്ഷണമുറിയിൽനിന്നും പുറത്തിറങ്ങി. അപ്പോഴുണ്ട്, ടൈപ്പുചെയ്യുന്ന ഒന്നരണ്ടു കടലാസുമായി ജോണി വരാനായി നിലുണു. ഹിപ്പിവേഷത്തിലാണ് മകൻ ജോണിയുടെ നില. കാപ്പി ശരിക്കുകുടിക്കാൻ സാധിക്കാത്തതിലുള്ള അരിശം ഒരുവശത്തു്; മകന്റെ പ്രാകൃത വേഷത്തിലുള്ള വെറുപ്പു മറുവശത്തു്. പോത്തച്ചൻ ചോദിച്ചു:

“നീ ഇന്നു കോളജിൽ പോകുന്നില്ലേ?”

അതിനത്തരം കൈയിലിരുന്ന കടലാസുകൾ അവൻ പിതാവിന്റെ കരത്തിലെത്തിക്കാൻ ഉദ്യമിക്കുകയായിരുന്നു. ആ പ്രക്രിയ തടഞ്ഞുകൊണ്ടു പോത്തച്ചൻ മൊഴിഞ്ഞു: “വേണ്ട, വേണ്ട. വിവരമങ്ങു പറഞ്ഞപ്പോൾ മതി.”

“ഞാൻ ഒരു ലാംബ്രട്ടാസ്കൂട്ടറിനെഴുതിയിരുന്നു. അവരുടെ ലററാണിതു്. സ്കൂട്ടറിന്റെ ആറിലൊന്നു വിലയായ ആയിരം രൂപാ ഉടനെ അയച്ചുകൊടുക്കണം. കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ഈ കാർഡർ ക്യാൻസലായിപ്പോവും. പിന്നൊടു സ്കൂട്ടർ കിട്ടുകയുമില്ല.”

“നീന്നോടാരു പറഞ്ഞു സ്കൂട്ടറിനെഴുതാൻ? നീ കൊടുത്ത താളത്തിനു തുള്ളുന്നവനാണോ ഞാൻ? നിനക്കു ബസ്സിൽപ്പോകാൻ സീസൺടിക്കറ്റില്ലേ? ആ നിനക്കെത്തിനാടാ സ്കൂട്ടർ?”

“ജോണിച്ചായോ, സെൻ്റമേരീസ് മദ്രസേ മെ ജാനേ കേലിയെ, മുശ്യേ ഭീ ഏക് അച്ചാ സ്കൂട്ടർ ചാഹിയെ. മേരേലിയേ ഭീ പിതാജീ സേ ഹസാർ റൂപ്പിയെ മാക്ലേനാ ഹൈ.”

ക്രാന്തകുട നല്ല കൂർത്തചെവിയാണ്. തനിക്കുംകൂടി ഒരു സ്കൂട്ടർ വാങ്ങാൻ ഒരായിരം റൂപ്പികളടി പിതാ

വിൽനിന്നു വാങ്ങണമെന്നു ഗ്രേസി നീട്ടിവിളിച്ചു പറയുകയായിരുന്നു.

“ഓ, ത്ളീസോ, ഗ്ളൂക്ക് ലേക്ക്. ഏൻ തൂബ് മ് മാലേൽ ആത്ത്, എമഹേലേക്ക്, ശാറീ റോയീസ്.” (എടീ പെണ്ണേ, മര്യായേണു മിണ്ടാതിരുന്നോ. ഇനി നീ മിണ്ടിപ്പോയാൽ അടിച്ചു നിന്നെ ശരിപ്പെടുത്തിക്കളയും.) മക്കദീശാ പോത്തച്ചൻ അമഷ്മുണ്ടായാൽ സ്റ്ററിയോ നീയിലേ സംസാരം വരൂ. അതും ഉച്ചത്തിലായിരിക്കും സംസാരിക്കുക. കൂടാതെ ആസ്സ്മായുടെ ശല്യവുമുണ്ട്. അതു വലിക്കുകയും ചെയ്യും.

വരാന്തയിലിറങ്ങിനിന്നപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ നാവു വരളുന്നതായിത്തോന്നി. ചുറ്റും നോക്കിട്ട് ആരെയും കണ്ടില്ല. അതുതന്നെ കൂടുതൽ അരിശത്തിനു കാരണമായി. അയാൾ നീട്ടിവിളിച്ചു:

“എടീ മേരീ!”
“എന്തോ!”

മേരീ അടുക്കളയിൽനിന്നും വിളിക്കേട്ടു.
“കടിക്കാൻ കുറെ ചൂടുവെള്ളം കൊണ്ടുവാ.”

മേരീ ഒരു ഗ്ലാസ്സ് നിറയെ പച്ചവെള്ളവുമായി മുന്നോട്ടു വന്നു. ജീരകവെള്ളമാണ് പോത്തച്ചൻ സാധാരണ ഭാഹത്തിനു കുടിക്കാറുള്ളത്. അതു തയ്യാറായിട്ടില്ലായിരുന്നു. മേരീ ആ വീട്ടിലെ വേലക്കാരിയാണ്. വയസ്സു പതിന്നാലു വരും. പോത്തച്ചൻ ആ ഗ്ലാസ്സ് കൈയിൽ വാങ്ങി. നോക്കിയപ്പോൾ പച്ചവെള്ളം. ഐസിയം ഇത്രയും തണുപ്പില്ല. അയാൾ അതു ഗ്ലാസ്സോടെ അവളുടെ തലയിൽ കമിക്ടി. അവൾ കുതറിമാറിക്കളഞ്ഞു. ഗ്ലാസ്സ് തറയിൽ വീണു തവിടുപൊടിയായി. മേരീ കരഞ്ഞുകൊണ്ട് അടുക്കളയിലേക്കും, പോത്തച്ചൻ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ട് ആപ്പീസിലേക്കും പോയി.

മുറ്റത്തു തെങ്ങിൽ കെട്ടിയിരുന്ന പൂവാലിപ്പശുവിന്റെ മുതുകിൽ ഒരു കാക്ക പറന്നുവന്നു പററി. പശു വാലു ചുഴറ്റിയടിച്ചപ്പോൾ അത് നട്ടപ്പുറത്തേക്കു നീങ്ങിയിരുന്നു. എനിട്ട് മുട്ടയേയും പെള്ളിനേയും കൊത്തിപ്പെടുക്കി

ത്തിന്നുകൊണ്ട് തത്തിത്തത്തിച്ചാടി പശുവിന്റെ തലയിൽ ചെന്നിരുന്നു. പശു തലയും കൊമ്പുമിട്ടു കലുക്കി. അവ ഏതിന്തുനില്ലാൻ കാക്ക കഴിവതും ശ്രമിച്ചു. ഒടുവിൽ നിവൃത്തിയില്ലാതെവന്നപ്പോൾ അത് പോത്തച്ചന്റെ മുഖിൽക്കൂടി പറന്നു വടക്കോട്ടു പോയി.

പോത്തച്ചൻ നടന്നുനടന്ന് ആപ്പീസുമുറിയിൽ വന്നു. ആ ആപ്പീസിലെ ഹെഡ് ക്ലാക്കാണ് മിസ്റ്റർ ഇട്യേറാ. അയാളിൽനിന്നും കണക്കുബുക്കുകളെല്ലാം വാങ്ങി പരിശോധിക്കാനും ഒപ്പിടാനും തുടങ്ങി.

അപ്പോൾ പതിനാറുവയസ്സു പ്രായംവരുന്ന ഒരു പെൺകുട്ടിയെ ഉന്തിയും തള്ളിയും ഭീഷണിപ്പെടുത്തിയും നീക്കോലിക്കേശവൻ എന്ന്നൊരാരും മാനേജർ പോത്തച്ചന്റെ മുഖിൽ കൊണ്ടുവന്നു നിർത്തി.

2. മേനെ നഹിം ഖായി

ആ പെൺകുട്ടിക്കു തല്ലാണു ജോലി. എന്നു ഞ്ഞാൽ വറുത്ത തോട്ടങ്ങി തല്ലുന്ന ജോലിയെന്നത്ഥം. അതിന് ഷെല്ലിങ് എന്നാണു പറയുക.

കുന്തായും പൈജാമായുമാണ് അവളുടെ വേഷം. തലമുടി നീട്ടിവളർത്താതെ, ഒടിചിട്ടിരിക്കുയാണ്— എണ്ണ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത തലമുടി. കണ്ടാൽ വടക്കെഇൻഡ്യയിലുള്ള ഒരു പാർസിപ്പെൺകുട്ടിയാണെന്നു ആരും പറയൂ. ഇംഗ്ലീഷ്, ഹിന്ദി, തമിഴ്, മലയാളം തുടങ്ങിയ ഭാഷകൾ സാമാന്യം ഭംഗിയായി സംസാരിക്കും. കണ്ടാൽ വളരെ ഭാമനത്തമുള്ള വട്ടമുഖം. പിടിച്ച് ഒരുമ്മ കൊടുക്കാൻ തോന്നിപ്പോകും.

സ്രീകളും പുരുഷന്മാരുമായി തോട്ടങ്ങി തല്ലുന്ന നൂറു പേരുടെ മേസ്രിയാണ് നീക്കോലിക്കേശവൻ. സത്യത്തിന്റെയും നീതിയുടെയും മുർത്തിമത്ഭാവമായിട്ടാണ് കേശവന്റെ നില.

അങ്ങിയാപ്പീസിൽ വരുന്നതിനുമുമ്പ് കേശവന്റെ മുമ്പുതൊഴിൽ മോഷണമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അയാൾ മനസ്സിലാക്കി തന്റെ തൊട്ടു കിഴക്കേതിലെ കിട്ടുമൂപ്പിന് പത്തായത്തിൽ അഞ്ഞൂറു രൂപ ഭ്രമമായി സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന്. പിത്തപ്പത്തായമായ മൂപ്പിന് സഭാനേരവും പുത്തൻപത്തായത്തിന്റെ പുറത്താണ് കിടപ്പ്. ആ സ്ഥിതിക്ക് രൂപ എങ്ങനെ കൈവശപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കും? ഇതായിരുന്നു കേശവന്റെ ചിന്ത.

കേശവൻ അതിനൊരു വിദ്യ കണ്ടുപിടിച്ചു. ഒരു നീക്കോലിപ്പാനിനെ പിടിച്ചു് ഒരു ഇറക്കുപ്പലിൽ അടച്ചു. ഭാര്യനാണി അവളുടെ സ്വന്തത്തിൽ കത്തിയിരുന്ന ഒരു വലിയ സെഫ്സിപിൻ ഉഴരിയെടുത്തു് അതിന്റെ തൊപ്പി ഉഴരിക്കളഞ്ഞിട്ടു് തൊപ്പിയിരുന്ന അററം മറേറ അററംപോലെ ഉറച്ചുറച്ചു കൂർപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടു് അതു് അവൾ കേശവന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു.

കിട്ടുമൂപ്പിന്തിന്റെ ഭാര്യ വെളുമ്പി പത്തായത്തോടു ചേർന്നു താഴെയും, അവരോടു ചേർന്നു് ഇപ്പറത്തായി അവരുടെ കൊച്ചുമകൻ സോമനും കിടന്നിരുന്നു. സോമന പത്തുവയസ്സു പ്രായം വരും.

കേശവൻ നല്ല പച്ചപ്പാതിരായ്ക്കു് ഇരുമുനയൻപിന്നും ഇറക്കുപ്പലിൽ നീക്കോലിപ്പാനുമായി കിട്ടുമൂപ്പിന്തിന്റെ വീട്ടിലെത്തി. നോക്കിയപ്പോൾ ഏവരും കൂടുംവെച്ചു കിടന്നുറക്കമാണു്. കേശവൻ ഇറക്കുപ്പൽ തുറന്നു നീക്കോലിയെ കൊച്ചുമകന്റെ ശരീരത്തിൽ കടത്തിട്ടു. അതോടൊപ്പം പിന്നിന്റെ മുമ്പാച്ചു് അവന്റെ കാലിൽ ശക്തിയായ ഒരു കത്തും.

കത്തേററ കൊച്ചുമകൻ വലിയവായിലെ നിലവിളിച്ചു. നിലവിളി കേട്ടു കിഴവനും കിഴവിയും ഉണർന്നു. വിളക്കു കത്തിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ സോമന്റെ കാലിൽ നിന്നു രക്തം മടവച്ചു് ഒഴുകുന്നതായും ഒരു കറുത്ത പാമ്പു് ഇഴഞ്ഞുമാറുന്നതായും കണ്ടു.

സോമനെ ഉടനെതന്നെ കിഴവനും കിഴവിയും ചേർന്നു് അടുത്തൊരു വിഷഹാരിയുടെ വീട്ടിലേക്കു കൊണ്ടു

പോയി. ഈ തക്കംനോക്കി കേശവൻ പുത്തൻപത്തായം തുറക്കുകയും രൂപാ മോഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുമുതലാണു് 'നീക്കോലി' എന്ന പേരു് കേശവനുണ്ടായതു്. അയാൾ പോത്തച്ചനോടു ഗൗരവമായി പറഞ്ഞു:

"ഏമ്മാനേ, ഇവൾ ഷെപ്പിൾ വരുന്നതു് അങ്ങി തല്ലാനല്ല; പരിപ്പു തിന്നാനാണു്."

"നേരാനോ, ഉഷേ?"
 പോത്തച്ചൻ അവളുടെനേരെ തിരിഞ്ഞു ചോദിച്ചു. അതാണു് ആ പെൺകുട്ടിയുടെ പേരു്. ചോദ്യം കേട്ട മാത്രയിൽ ഉഷയൊന്നു നടഞ്ഞി. അവൾ ധൈര്യം വെടിയാതെ പറഞ്ഞു:

"മേനെ കച്ചു് ഭി നഹിം വായി, ഇസൂർ."

ഉഷ ഇതു പറഞ്ഞിട്ടു കേശവനെ ദഹിപ്പിക്കുന്നമട്ടിലൊന്നു നോക്കി. ഹിന്ദി പറിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ചില പദങ്ങളൊക്കെ കേട്ടാൽ കേശവനു മനസ്സിലാവും. പരിപ്പിന്റെ ഒരു കഷണംപോലും അവൾ തിന്നില്ലെന്നു് അതു കേട്ടപ്പോൾ കേശവൻ ഒന്നുകൂടി കടത്തിവെട്ടി:

"ഇവൾ ഭൂലോകനണച്ചിയാണെന്നോ. ഇവളുടെ വായിലിപ്പോഴും നിറയെ പരിപ്പുണ്ടു്. ഞാൻ ഗ്രാസ്സും വെള്ളവും കൊണ്ടുവരാം. വെള്ളം വായിൽക്കൊണ്ടു് ഇവൾ കലുക്കുഴിഞ്ഞു ഗ്രാസ്സിൽ തുപ്പട്ടെ. അപ്പോൾ കാണാം കല്ലും നെല്ലും വെച്ചേറേ കിടക്കുന്നതു്."

അതു പറഞ്ഞിട്ടു കേശവൻ ഗ്രാസ്സെടുക്കാനായി കാൻറീനിലേക്കു് ഓടിപ്പോയി.

പരിപ്പു തിന്നുന്നവരെ പരിശോധിച്ചു കള്ളം കണ്ടു പിടിക്കാനുള്ള ഒരേറ്റുപ്പവഴിയാണു് അവരെക്കൊണ്ടു കലുക്കുഴിഞ്ഞു ഗ്രാസ്സിൽ തുപ്പിക്കുക. കാരണം, അങ്ങിപ്പരിപ്പു് എത്രതന്നെ ഭംഗിയായി ചവച്ചുറച്ചാലും അതത്ര പെട്ടെന്നു തൊണ്ടക്കീഴിൽ ഇറങ്ങിപ്പോകുകയില്ല. ചവക്കുന്നോറും അതു നാവിലും അണുപ്പില്ലുമെല്ലാം അരക്കുപോലെ കഴഞ്ഞു പററിപ്പിടിച്ചിരിക്കും.

സത്യത്തിൽ ഉഷ പരിപ്പു വാരിത്തിന്നതാണു്. അപ്പോഴും അവളുടെ വായ്ക്കകം മുഴുവനും പരിപ്പിന്റെ അംശ

മുണ്ടു്. കേശവൻ ഗ്രാസ്സെടുക്കാൻ പോയപ്പോൾ മാനേജർ പോത്തച്ചൻ ആസ്സു് മായുടെ ശല്യമുണ്ടായി. അയാൾ ആസ്സു് മാ ഇൻഹെയിലർ ഒരുക്കി അണ്ണാക്കിലേക്കു മരുന്നടിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഈയവസരം പാഴാക്കാതെ ഉഷ്ണ വായൊന്നു വൃത്തിയാക്കാൻ നാവുകൊണ്ടു പരിശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ, പററിയില്ല. പെട്ടെന്നു മാനേജർ തിരിഞ്ഞു് സൗമ്യമായി ചോദിച്ചു:

“നീ എന്റെ മകൾ ഗ്രേസിയുടെ സ്നേഹിയല്ലേ? അതു വിചാരിച്ചെങ്കിലും സത്യം പറയൂ. സത്യം പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ നിന്നെ വെറുതെ വിടാം.”

ഉഷ്ണ മാത്രം. കേശവൻ ഇപ്പോൾ ഗ്രാസ്സും വെള്ളവുമായി വരും. വന്നാൽ—വന്നാൽ കല്പശ്ചേയണം. അപ്പോൾ കള്ളി പുറത്താകും. അതുകൊണ്ടു കള്ളം പറഞ്ഞാൽ യാതൊരു രക്ഷയുമില്ല. അവൾ സ്വയം താണു. എന്നിട്ടു് സവിനയം അറിയിച്ചു:

“എസ്സേർ, ഇററീസ് ടു. ഐ എയിറ്റു് സം ഫ്രാഗ് മെൻസ് ഓഫ് കാഷ്നട്ടു് ആസ് ഐ വോസ് വെറി ഹംഗ്രി. മേലാൽ ഞാൻ ചെയ്യുകയില്ല. എന്നോടു ക്ഷമിച്ചാലും!”

വളരെ വിഷമിച്ചാണു് ഉഷ്ണ ഇത്രയും പറഞ്ഞൊപ്പിച്ചതു്. അവസാനവാചകം പറഞ്ഞപ്പോൾ അവളുടെ കണ്ണമിടറുകയും കണ്ണുകൾ സജലങ്ങളാകയും ചെയ്തു. അവൾ ജീവിതത്തിൽ നാടാടെ ഒരു കള്ളം കാണിക്കയും ആകുറം സ്വയം സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ചെല്ലു കുറം സമ്മതിക്കുകയെന്നു പറഞ്ഞാൽ അത്ര എളുപ്പമായ കാര്യമൊന്നുമല്ല. ധരിച്ചിരുന്ന കുത്തായുടെ കീഴിലു പൊക്കി അവൾ തുടത്തുചവന്ന അവളുടെ മുഖം തുടച്ചു. മുഖംപോലെ അവളുടെ ഉദരവും, ഉദരത്തിന്മേൽ കീഴുമേൽ ഒരു ലൈൻപോലെ തെളിഞ്ഞുവരുന്ന നീലരോമങ്ങളും കണ്ടു് പോത്തച്ചൻ ഉഷ്ണയെ ആപാദകൂലം ഒന്നു നോക്കി. അയാൾ മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു: ഹാ! എന്തൊരു സൗകമകാര്യമുള്ള പെണ്ണു്!

കേശവൻ ഗ്രാസ്സും വെള്ളവുമായി വന്നു. അയാൾ നടന്നുവന്ന ചുവടു് തറയിലുറപ്പിക്കാതെ പോത്തച്ചനോടു പറഞ്ഞു:

“ഇവളുടെ വായു് രെണ്ണാന്റെ വാപോലിരിക്കുന്നുവെന്നു കൂട്ടാക്കേണ്ട. ചൊവ്വേ പൊളിച്ചാൽ രൊനത്തലകടക്കും. ഇവൾ കുറച്ചു പരിപ്പൊന്നുമല്ല തിന്നതു് ഏമ്മാനേ.”

കേശവന്റെ ഈ വിമർശനം ഉഷ്ണയെ വല്ലാതെ ചൊടിപ്പിച്ചു. അവൾ ഒരു മുൻപാമ്പിനെപ്പോലെ ചീറി:

“ഞാൻ തിന്നതിലേ മേശരിക്കേ ദണ്ഡമുള്ളോ? അപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ ഭാര്യ നാണിയും പിന്നെ പാവ്തിയും പങ്കുജാക്ഷിയുമൊക്കെ വാരിത്തന്നതിലോ?”

ഉഷ്ണ അത്രയും കടത്തിപ്പറയുമെന്നു കേശവൻ കിനാ വില്പം കരുതിയിരുന്നില്ല. അതും പ്രത്യേകിച്ചു് തന്റെ അധികാരിയുടെ മുൻപിൽ വെച്ചു്. അതൊരു അവഹേളനമായും അയാൾക്കു തോന്നി.

പാവ്തിയും പങ്കുജാക്ഷിയും കേശവനു പ്രിയപ്പെട്ടവരും അയൽവാസികളുമാണു്. അവരെല്ലാം ഉഷ്ണയുടെ കൂടെ ‘തല്ലിൽ’ ആണെന്നു മാത്രമല്ല, അടുത്തിരുന്ന തല്ലുന്നവരും. ഇപ്പോൾ തമ്മിൽത്തല്ലാൻ ആരും മേട്ടിരിക്കുന്നവരുമാണു്. അവരൊക്കെ നാഴികക്കൂട്ടു നാല്പതുവട്ടം പരിപ്പു തിന്നുന്നതു തുണിയിൽ വാരിക്കെട്ടി വീട്ടിൽ കൊണ്ടു പോകുന്നതു ഉഷ്ണ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നിട്ടു് കേശവനു് അവരുടെമേൽ കേസ്സില്ല. കേശവൻ പരിഭ്രമത്തോടു പതരിച്ചയോടു പറഞ്ഞു:

“അവർ പാക്കും വെറിലയും കൂട്ടി മുറുകുകയായിരുന്നു. നിനക്കു് അടിപടലെ തെറ്റിപ്പോയി, പെണ്ണേ!”

“എനിക്കെങ്ങും തെറ്റിപ്പോയില്ല. പാക്കും പറകിയണ്ടിയും കണ്ടാൽ തിരിച്ചറിയാവുന്ന പ്രായമാണു് ഞാൻ.”

കേശവനു മൊഴിമുട്ടി. അയാൾ ഒരു ദീർഘശ്വാസം വിട്ടു. എന്നിട്ടു പോത്തച്ചനോടായി പറഞ്ഞു:

“ഏമ്മാനേ, എനിക്കിവളുടെ മേൽനോട്ടം വേണ്ടോ. ഇവളെ വേറെ ഷെഡ്ഡിലേക്കു മാറ്റണം. അല്ലെങ്കിൽ എന്നെ മാറ്റണം. പിന്നെ ഒരുകാര്യംകൂടി...”

അക്കാര്യം എന്താണെന്നു പറയാതെ കേശവൻ അലോക്കിയിൽ വിരമിച്ചു. അപ്പോൾ മാനേജർ ചോദിച്ചു:

“ഏതോ പറയാൻ തുടങ്ങിയല്ലോ? എന്താണെന്നു വെച്ചാൽ പറയൂ, കേൾക്കട്ടെ.”

“ഓ, ഞാനായിട്ടെന്തിനു പറയുന്നു? ഇപ്പോഴല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ഏമ്മാനെൻറെ ചെവിയിലെത്തുന്ന കാര്യമാണത്രേ...”

“എങ്കിലും പറയൂ, കേൾക്കട്ടെ.”

“മറ്റൊന്നുമല്ല. ഉഷയുടെ പുതിയ നിയമനത്തെപ്പറ്റിയാണത്രേ. ഈയിടെ പലരും ജോലിക്കു വന്നിട്ടും ഏമ്മാൻ അവരെ സ്വീകരിക്കാതെ പിരിച്ചുവിടുകയായിരുന്നല്ലോ. ഉഷയുടെ ഈ പുതുനിയമനം നമ്മുടെ അങ്ങിയാപ്പീസിന്റെ പടിക്കലുള്ള പാർട്ടിയാപ്പീസുകളിൽ വലിയ സംസാരവിഷയമായിത്തീർന്നിരിക്കയാണത്രേ.”

ഉഷയുടെ പുതുനിയമനത്തെക്കുറിച്ചു പാർട്ടിയാപ്പീസുകളിലും മറ്റും സംസാരമുണ്ടെന്നു കേട്ടപ്പോൾ പോത്തലന്റെ മുഖമൊന്നു മങ്ങി. സെൻട്രൽ പാർട്ടിയിൽ സ്വാധീനമുള്ള കേശവനെയും പിണക്കേണ്ട, സുന്ദരിയായ ഉഷയേയും അവരക്കുവേണ്ടി ഒരു ജോലികൊടുക്കണമെന്നു ശുപാർശചെയ്തു ഉമാദേവിയേയും പിണക്കേണ്ട എന്നു കരുതി മാനേജർ ഇരുവർക്കും ഒരു താക്കീതം ഉപദേശവും മാത്രം അപ്പോൾ കൊടുത്തു:

“ഇവിടെ മൊത്തം മൂവായിരം തൊഴിലാളികളാണുള്ളതു്. അതിൽ മുക്കാലം സ്ത്രീകളുമാണു്. ഇങ്ങനെ നിങ്ങളെല്ലാവരുംകൂടി പരിപ്പു തിന്നാൻ തുടങ്ങിയാൽ ഒരുദിവസത്തെ ഇരുനൂറ്റിഅൻപതു ചാക്കു കശുവണ്ടിയുടെ പരിപ്പും നിങ്ങൾക്കൊന്നു കൊറിക്കാനേ കാണുകയുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് മേലാലാരും പരിപ്പു തിന്നാൻ ഇടയാകരുതു്. ഇനി ഇങ്ങനെയുള്ള പരാതി വന്നാൽ ആ ആളെ അപ്പോൾത്തന്നെ പറഞ്ഞുവിടമെന്നും അറിഞ്ഞി

രിക്കണം. രണ്ടുപേർക്കും നിങ്ങളുടെ ജോലിസ്ഥലത്തേക്കു പോകാം.”

അങ്ങി വറുപ്പുപുരയിലെ പുകക്കുഴലിൽനിന്നും ‘ഘുമുഘുമു’ എന്നുള്ള കുറുത്ത പുകച്ചുരുളുകൾ പുറപ്പെട്ടു് ആകാശവീഥിയിലേക്കു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. രസക്ഷയംകൊണ്ടു് അതുപോലെ ഇരുളടഞ്ഞു നിറഞ്ഞിരുന്നു കേശവന്റെയും ഉഷയുടെയും ഹൃദയങ്ങൾ; അവർ തങ്ങളുടെ ഷെഡ്ഡിലേക്കു പോയപ്പോൾ.

3. ഒറ്റത്തലതല്ലുകാർ

അങ്ങി തല്ലാനുള്ള ഷെഡ്ഡുകൾതന്നെ പത്തിൽ കൂടുതലുണ്ടു് പോത്തലന്റെ ആപ്പീസിൽ. അങ്ങിയാപ്പീസിനു് ‘ആപ്പീസ’ എന്നാണേവരും എളുപ്പത്തിൽ പറയുക. ഓരോ ഷെഡ്ഡിലും കുറഞ്ഞതു് നൂറു സ്ത്രീകൾവീതമിരുന്നാണു തല്ലുന്നതു്.

കത്തിയിരുന്നു തല്ലാൻ വെറും മൺതറയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമില്ല. ആവശ്യമെങ്കിൽ അതിനു വല്ല മുറിക്കല്ലോ തൊണ്ടിൻപിളർപ്പോ അന്വേഷിച്ചുകൊള്ളണം. നാലിഞ്ചു വീതിയും ആറിഞ്ചു നീളവുമുള്ള ഒരു കരിങ്കല്ലു് ഓരോരുത്തർക്കും അങ്ങിതല്ലാൻ തറയിൽ കഴിച്ചുനിറത്തിയിട്ടുണ്ടു്. വളപോലെ ചതുരാകൃതിയുള്ളതും ഒരടി നീളമുള്ളതുമായ ഒരു തെങ്ങിൻകൊട്ടുവടിയുണ്ടു്, അങ്ങി തല്ലാൻ.

കരിങ്കല്ലും കൊട്ടുവടിയും ആപ്പീസിൽനിന്നും സംഭാവനയാണു്; എന്നുവരികിലും കൊട്ടുവടി ഒരിക്കൽമാത്രമേ സംഭാവനയായി ലഭിക്കൂ. തല്ലിൽ വളരെ പ്രായംചെന്ന ഏതാനും കിഴവന്മാരും കിഴവികളുമുണ്ടു്. വല്ലാതെ തല്ലി കൊട്ടുവടി ഒടിച്ചുകളഞ്ഞാൽ, പിന്നെ കൈയിലെ ചൈസാ മുടക്കി വീണ്ടും വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളണം.

അതിനു് ആപ്പീസിനു മുൻപിൽ റോഡുകിൽ ആശാരിപ്പിള്ളേർ കൊട്ടുവടിയുമായി എപ്പോഴും അങ്ങി

നിരന്നിരിക്കുന്നതു കാണാം. അവരിൽനിന്നും നിശ്ചയം സം കൊടുവടി വാങ്ങാം. ഒരു കൊടുവടിക്കു് അൻപതു പൈസയാണു വില.

കൈലിയും ബ്ലൗസ്സും, ബ്ലൗസ്സിനു മുകളിലൊരു കുറിയമുണ്ടുമാണു് അണ്ടിതല്ലാൻ വരുന്ന ഒരു സ്രീയുടെ സാധാരണവേഷം. ഇതിനുംപുറമേ അണ്ടിക്കുറ പുരണ്ടു കുറുത്ത ഒരു തോത്തു് അവർ അടിയിലുടുത്തിരിക്കും. മുകളിലത്തെ കൈലി മേലോടു ചൊരിച്ചുകേറി ആ കുറുത്ത തോത്തിലിരുന്നാണു് അവർ അണ്ടിതല്ലുക.

ഷെസ്സിനു ചുറ്റും ചീനവേലി തറച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ ചീനവേലിയിൽ അവർ അവരുടെ രണ്ടാംമുണ്ടും ഉച്ചപ്പൊതിയുണ്ടെങ്കിലത്രും തിരുകിക്കയറിവയ്ക്കും. എന്നിട്ടു വല്ല മുറിക്കല്ലിലോ മുറിഞ്ഞൊണ്ടിലോ ഇരുന്നു ജോലി ചെയ്യുകയായി.

ഒരണ്ടിക്കു മൂന്നു തല്ലാണു് സാധാരണ. മുതുകത്തു്, തലപ്പത്തു്, പരിച്ചുവച്ചു്. അണ്ടിത്തോടു പൊട്ടത്തക്ക വിധം ഇങ്ങനെ മൂന്നു തല്ലിയാൽ അകത്തെ പരിപ്പൊട്ടും പൊടിയാതെ മുഴുവൻ പരിപ്പായി നിശ്ചയാസമെടുക്കാം.

എന്നാൽ ചിലർ അണ്ടിയുടെ ഒറ്റത്തല തല്ലിമാത്രം പരിപ്പെടുക്കുന്നുണ്ടു്. അപ്രകാരമുള്ളവരെ 'ഒറ്റത്തലർ' തല്ലുകാർ എന്നാണു വിളിക്കാറു്. അങ്ങനെ തല്ലിയാൽ പരിപ്പു പതഞ്ഞോ ഉടഞ്ഞോ പോവു്; മുഴുവൻ പരിപ്പു കിട്ടുക പ്രയാസവുമാണു്. ഒറ്റത്തല തല്ലുന്നതു് ആപ്പീസുനിയമത്തിനു വിരുദ്ധമാണു്.

തല്ലിപ്പൊളിച്ചിട്ടുന അണ്ടിത്തോടിനു് അണ്ടിത്തോക്കായെന്നും ചിലപ്പോൾ വെറും തോക്കായെന്നും പറയും. തോക്കായിൽ പരിപ്പു മുഴുവനെയോ മുറിഞ്ഞോ ഇരുന്നു കൂടാത്തതാകുന്നു്.

തോക്കായിൽ പരിപ്പു കളഞ്ഞിട്ടുണ്ടോയെന്നു പരിശോധിക്കാനാളുണ്ടു്. പരിപ്പിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ശംകുണ്ടാൽ, അതു തല്ലിയവരെ കുറുക്കാരായി പിടിക്കുന്നതു് മാനേജർ അവരെ സബ്ബന്റു ചെയ്യുന്നതുമാണു്.

ഉഷയുൾപ്പെടെയുള്ള തല്ലുകാരടെ മുമ്പിലെല്ലാം മൂന്നു വട്ടികൾ കാണാം. മുഴുവൻപരിപ്പു വേറെ, പൊട്ടിയ പരിപ്പു വേറെ, കേടുപിടിച്ച പരിപ്പു വേറെ. ഇങ്ങനെ തരംതിരിച്ചിടാനാണു് മൂന്നു വട്ടികൾ. മുഴുവൻപരിപ്പിനു മാത്രമേ കാശുള്ളു; തൃക്കമനുസരിച്ചാണു് കാശു്.

ചിലർ പൊടിഞ്ഞതും കേടുള്ളതുമെല്ലാം ഒന്നിച്ചിട്ടു തൃക്കാൻ കൊണ്ടുചെല്ലാം. അങ്ങനെ കൊണ്ടുചെല്ലുന്നവരെ പ്രോസിക്യൂട്ടുചെയ്യുന്നതും സബ്ബന്റുചെയ്യുന്നതുമാണു്. ഓരോ തൊഴിലാളിക്കും ആപ്പീസിൽനിന്നും റെല്ലിയ കാർഡുണ്ടു്. പരിപ്പു തൃക്കിയെടുക്കാൻ ആപ്പീസിൽ വേറെ ശമ്പളക്കാരമുണ്ടു്. അവർ തൃക്കി, തൃക്കം കാമ്പിൽ കുറിച്ചുകൊടുക്കും. ആശയുടെ അവസാനമാണു് കൂലി ഒന്നിച്ചു കൊടുക്കുക.

അണ്ടിതല്ലുമ്പോൾ കൈയിൽ പുരട്ടുന്ന കുറു അപ്പുപ്പോൾ നീക്കംചെയ്യാൻ സാമാന്യം പററിയ ഒരുതരം മണ്ണുണ്ടു്. അതിനു 'ചേടിമണ്ണു' എന്നു പറയും. ഈ മണ്ണു് തല്ലുകാരടെയിടയിൽ ആപ്പീസുചുമതലയിൽ അങ്ങമിങ്ങും കൊണ്ടു കമിച്ചിരിക്കും.

വെളിച്ചെണ്ണ വൃത്തിയായി പുരട്ടി വെള്ളത്തുണി കൊണ്ടു തുടച്ചെങ്കിലേ കുറയും അതിന്റേതായ ദ്രുന്ധവും ശരിക്കും പോകയുള്ളു. വെളിച്ചെണ്ണയും വെള്ളത്തുണിയും കൊടുക്കണമെന്നാണു നിയമം. പക്ഷേ, ആരും ചെയ്യുന്നില്ലെന്നു മാത്രം.

ചേടിമണ്ണു് എത്രതന്നെ പുരട്ടിയാലും കുറ തീർത്തു പോവുകയില്ല. തന്നിമിത്തം അധികം സ്രീകളുടെയും കൈവെള്ളയിലെ തൊലി പൊള്ളി കുറുത്തിരിക്കും. ഷെസ്സിൽ, സൂക്ഷ്യതയില്ലാതെ അണ്ടിത്തോടിനകത്തിരിക്കുന്നതുവലം ചിലരുടെ കാൽവെള്ളയും പൊള്ളി കുറുത്തിരിക്കും.

സാഹചര്യം ഇങ്ങനെയിരിക്കിലും ഉഷ അവളുടെ കരചരണങ്ങളുടെ പനിനീർപ്പനിനും കുറപുരണ്ടു നഷ്ടപ്പെടാതെ കഴിവുള്ളിടത്തോളം സൂക്ഷിച്ചുപോന്നു. അതോടൊപ്പം ആപ്പീസുനിയമത്തിനെതിരായി യാതൊരു പ്ര

വൃത്തിയും ഉഷ ചെഴ്യിരുന്നില്ല. എന്നുപറഞ്ഞാൽ ഒറ്റത്തല തല്ലിയിരുന്നില്ല; തോഴായിൽ പരിപ്പ കളഞ്ഞിരുന്നില്ല; മുറിപ്പരിപ്പും കേടപരിപ്പും എല്ലാംകൂടി ഒരു വട്ടിക്കൈത്തിട്ട് രൂക്ഷനീട്ടത്തുകൊണ്ടുചെന്നിരുന്നില്ല.

ഒറ്റത്തല തല്ലുകാരും പരിപ്പമോഷണക്കാരുംമെല്ലാം നീക്കോലിക്കൊടുവൻ കൈകൂലിയായി ആഴ്ചയിൽ ഓരോ രൂപാ കൊടുക്കും. അതിനു ഗതിയില്ലാത്തവർ വല്ല കപ്പിയോ ബീഡിയോ വാങ്ങി സപ്തമെഴുതെയും. ഉഷ ഇപ്പറഞ്ഞതു രണ്ടും ചെഴ്യിരുന്നില്ല. അതിനാൽ നേരം കേൾവൻ അവളോടുള്ള വൈരാഗ്യം വലിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു.

മാനേജർ പോത്തച്ചൻ ഒരു സ്രീലമ്പടനാണ്. അയാൾക്കു വയസ്സു നാല്പത്തിയഞ്ചു വരും. ഒരുവഴിയിലൂടെ അയാൾ തെറ്റിച്ചെയും; മറുവഴിയിലൂടെ അതിനു പരിഹാരംനേടും. അങ്ങനെ പാപപരിഹാരം നേടാനാണ് ല്ലോ അയാൾ പുണ്യഭൂമിയായ ജേറുസലേം സന്ദർശിച്ചതും. മക്കുടിശായെന്ന സ്ഥാനം കരസ്ഥമാക്കിയതും.

മാനേജർ പോത്തച്ചന്റെ കശുവണ്ടിഫാക്ടറി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത് 'അടുർ' എന്നു പറയപ്പെടുന്ന സ്ഥലത്താണ്. പ്രസ്തുത ഫാക്ടറിയുടെ മുൻവശം ഏതാണ്ടൊരു ബസ്സാറായിത്തീർന്നിരിക്കയാണിപ്പോൾ. ജന്മിക്കട, മുറിക്കാൽകട തുടങ്ങി ധാരാളമുണ്ട് ഇവിടെ. ജന്മിക്കടകളിൽ നിറമുള്ള താണതരം പീട്ടിത്തുണികളും കൈലികളുമാണധികം. അതിനാണവിടെ കൂടുതൽ ചെലവും. ഉച്ഛിം വൈകിട്ടും ആപ്പീസു വിടുമ്പോൾ മൂവായിരത്തോളം വരുന്ന യുവതികൾ വിവിധനിറമുള്ള ബ്ലൗസും കൈലിയും ധരിച്ചിറങ്ങിവരുന്നതു കണ്ടാൽ വണ്ണശബളിമയാർന്ന കത്തിച്ച ആലക്കിടമ്പൾബുക്കളാണോ എന്നു തോന്നിപ്പോകും.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ഫാക്ടറിയുടെ മുനിലുണ്ട് മൂന്നു പാട്ടിക്കാരുടെ ആഫീസുകൾ. അവ സെൻട്രൽ, സീനിയർ, ജൂനിയർ എന്നീ പാർട്ടികളുടെ ആപ്പീസുകളാണ്. ഉഷ ഒരു പാർട്ടിയിലും ചേർന്നിട്ടില്ല; അവൾക്കൊന്നിന്റേ

യും ആനുകൂല്യം വേണമെന്നമില്ല. ബാക്കിയുള്ള ജോലിക്കാർ ഒന്നല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു പാർട്ടിയിലെ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നിരുന്നു.

ഉഷ ഷെല്ലിങ്ങിൽ കയറിയിട്ട് ഒരുമാസമേ ആയിട്ടുള്ള. സംഘടനയുള്ളപ്പോൾ ഒരാളെ പുത്തനായി ജോലിക്കെടുക്കുന്നതു കഴപ്പംസൃഷ്ടിക്കുന്ന സംഗതിയാണ്. അതു പോത്തച്ചനറിയാം. പിന്നെ ഉമാദേവി നേരിൽ വന്നു കണ്ട് ശുപാൾ ചെയ്തുകൊണ്ടും അവരോടു തനിക്കൊരു ചെറിയ കടപ്പാടുള്ളതുകൊണ്ടും മാത്രമാണ് ഉഷയെ ജോലിക്കെടുത്തത്. ഉമാദേവി അടുർ എന്ന സ്ഥലത്തെ പ്രഥിതയായ ഒരു ജന്മിയാണ്.

ഒരു ഫാക്ടറിയാരംഭിക്കാൻ അടുർ റോഡുകിൽ രണ്ടേക്കർ സ്ഥലം പോത്തച്ചനു പാട്ടത്തിനാണെങ്കിലും കൊടുത്തത് ഉമാദേവിയാണ്. പോത്തച്ചനു സ്ഥലമില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല; ധാരാളം സ്ഥലമുണ്ട്. ഉള്ളതെല്ലാം അല്പം റോഡുവിട്ടാണെന്നുമാത്രം.

ഉഷയെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞാൽ, അവളൊരു അനാഥകന്യകയാണ്. അച്ഛന്റെ വളർത്തച്ഛൻ വാസുപിള്ളകൂടി അവളുടെ കൂടെയുണ്ട്. വാസുപിള്ളയ്ക്കു വളരെ പ്രായമുണ്ട്. അയാൾക്കു ജോലി കൈനോട്ടവും ജ്യോത്സ്യവുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ കണ്ണത്ര ശരിക്കു പററുകില്ല. തന്മൂലം വളർത്തച്ഛനായ വാസുപിള്ളയുടെ ഭാരംകൂടി വഹിക്കുന്നത് ഉഷയാണ്.

ഉഷയും വാസുപിള്ളയും അടുർ വന്നപ്പോൾ താമസിക്കാനിടമില്ലായിരുന്നു. അങ്ങനെ പലേടത്തും അലഞ്ഞു നടന്നു. ഒടുവിൽ അവർ ഉമാദേവിയെ വന്നു കണ്ടു സങ്കടം പറഞ്ഞു. അവരുടെ വക വസ്തുവിൽ റോഡുകിൽ പത്തുസെന്റിൽ ഒരു കുടിൽ വച്ചു താമസിച്ചുകൊള്ളാൻ അനുമതി നല്കി.

അന്നുമുതൽ ഉഷ ഉമാദേവിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ അടുക്കളപ്പണി ചെയ്തുവരികയായിരുന്നു. അങ്ങനെ പണി ചെയ്തുവരവെ, മരിക്കലേവൾ ഉമാദേവിയോടപേക്ഷിച്ചു, അവൾക്ക് അങ്ങിയാപ്പീസിൽ ഒരു ജോലി കിട്ടിയാൽ

തന്റേയും അച്ഛന്റേയും ജീവിതം സുഖകരമായി കഴിഞ്ഞുപോകുമെന്ന്. ഉമാദേവി അതു സമ്മതിച്ചു. അവർ മാനേജർ പോത്തച്ചനെ ചെന്നു കണ്ടു വിവരം പറഞ്ഞു. പോത്തച്ചൻ ഉഷയ്ക്കു ജോലി കൊടുക്കയും ചെയ്തു.

കേശവനും പങ്കജാക്ഷിയും പാവ്തിയും അടുപ്പകല്പ കൂട്ടിയതുപോലെ അടുത്തടുത്താണു താമസം. ഉഷ അവരിൽനിന്നും ഒരുവിളിപ്പാടകലെയും. പങ്കജാക്ഷി അടുർ ജനിച്ചു വളർന്നവളാണ്. അതുകൊണ്ടു പോത്തച്ചന്റെ പുച്ഛപരിത്രങ്ങൾ അവൾക്കു നന്നേയറിയാം. കേശവൻ അന്യസ്ഥലത്തുനിന്നും വന്നതാമസക്കാരനാണ്. തന്മൂലം പോത്തച്ചനെപ്പറ്റി ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഒരിക്കൽ കേശവൻ പങ്കജാക്ഷിയോടു ചോദിച്ചു:

“നമ്മുടെ ഏമ്മാനെന്താ എപ്പോഴും ഇങ്ങനെ തടലക്കെട്ടുംകെട്ടി നടക്കുന്നത്?”

“അതു തല മുഴുവനും കഷണ്ടിയായിട്ടും.”

“തല മാത്രമല്ലല്ലോ, പുരികവുംകൂടി കഷണ്ടിയുണ്ടല്ലോ.”

കേശവന്റെ ആ മറുപടി കേട്ടപ്പോൾ പങ്കജാക്ഷിയുടെ മുഖത്തു വിസ്മയം സ്ഫുരിക്കുന്ന ഒരു പുഞ്ചിരി വിടർന്നു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

“ഒരിക്കൽ ഞാൻ അണ്ടിയാപ്പീസിന്റെ വാതിൽക്കൽ നില്ക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ ഏമ്മാൻ ഭൂമിയിൽനിന്നും നടന്നു ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നതു കണ്ടു. വാതിൽക്കൽ വെച്ചു എന്നു കാണേണ്ടായെന്നു കരുതി ഞാനലും മറഞ്ഞുനിന്നു ഏമ്മാനെ നോക്കി. അപ്പോൾ എനിക്കൊരു വക തപ്പ്. ഏമ്മാൻ ഇങ്ങോട്ടല്ല, അങ്ങോട്ടാണു പോകുന്നത്.”

“ഒരിക്കൽ ഇങ്ങോട്ടെന്നും, പിന്നെ അങ്ങോട്ടെന്നും തോന്നാൻ കാരണം?”

“കാരണമോ? അതു ഏമ്മാൻ ഇരുമുഖനല്ലേ? നമ്മളൊക്കെ ഒരുമുഖക്കാരാ.”

“നീ പറഞ്ഞതു എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.”

“ഏമ്മാന്റെ മുഖംപോലെയല്ലേ തലയുടെ പുറകുവശവും. അപ്പോൾ ഭൂമിയിൽനിന്നും കണ്ടാൽ മുൻപും പിൻപും തിരിച്ചറിയുന്നതെങ്ങനെയൊണ്? ഇതാണു കഷണ്ടിത്തലയ്ക്കുള്ള ഒരു ദോഷം. ഏമ്മാന്റെ തല കഷണ്ടിയായതിനൊരു ചരിത്രമുണ്ടു.”

“അതെന്താണു?”

അതിനുത്തരം പറയുംമുമ്പേ പങ്കജാക്ഷി മുറുത്തിറങ്ങി വല്ലവനും നീല്പുണ്ടോയെന്നു നോക്കി. എന്നിട്ടു കയറിവന്നു കേശവനോടൊരു ചോദ്യം.

“ഞാൻ പറഞ്ഞതനുചെയ്യിക്കുമെവി അറിയരുതു. അറിയാമോ കേശവണ്ണാ?”

“ഇല്ല, ഒരിക്കലുമില്ല.”

“എന്നാൽ പറയാം: ഏമ്മാനേ, കൊച്ചമ്മ കൂടുതൽ സുന്ദരനാക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. അപ്പോൾ പററിയ കഴപ്പുമാണതു.”

“എങ്ങനെയാണു സുന്ദരനാക്കാൻ ശ്രമിച്ചതു?”

“അതു പറഞ്ഞാൽ ബഹുരസമാ. ഏമ്മാൻ കൊച്ചമ്മയെ സമ്മന്തംചെയ്തു കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ ഏമ്മാന്റെ തല അങ്ങമിങ്ങും നരച്ചതായിരുന്നു. അതു കൊച്ചമ്മയ്ക്കു തുറുപിടിത്തമായിരുന്നില്ല. അവർ ഏതോ ഒരു മാസികയിൽ ഒരു മരണ കണ്ടു. നരച്ചമുടി കറപ്പിക്കും തൈലം. അങ്ങനെയൊരു തൈലമുണ്ടോ കേശവണ്ണാ? ഏതായാലും ആ മരണ വരുത്തി ഏമ്മാന്റെ തലയിലും മുഖത്തുമെല്ലാം പൂർത്തി. എന്നിട്ടു വടക്കേവശത്തൊരു തോട്ടമുണ്ടല്ലോ; അവിടെക്കൊണ്ടുപോയി ഏമ്മാനെ കുളിപ്പിച്ചു.”

“അതെന്തിനാണു ആ തോട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയതു? കുളിമുറിയിൽ പൈപ്പുവെള്ളമില്ലായിരുന്നോ?”

“തോട്ടിലെ ഒഴുക്കിൽ കുളിപ്പിക്കണമെന്നാണുപോലും മരണിലെ വ്യവസ്ഥ. ഏതായാലും സോപ്പുതേച്ചു നല്ലപോലെ കുളിപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടും ഏമ്മാൻ ഒഴുക്കുവെള്ളത്തിൽ മുങ്ങി. മുങ്ങിയപ്പോഴുണ്ടു ഓ മുടിയെല്ലാംകൂടി കീഴോട്ടൊലിച്ചുപോകുന്നു! അതിന്റെശേഷം ഏമ്മാനും

നാണമായി, കഷണിത്തലയുമായി നടക്കാൻ. കൊച്ചമ്മ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു തലപ്പാവുവെച്ചു നടന്നുകൊള്ളാൻ. അന്നു തൊട്ടു തുടങ്ങിയതാണ് ഈ തലേക്കെട്ട്."

4. രാമകുമാർ

കേശവനുമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ പങ്കജാക്ഷിയുടെ രണ്ടരവയസ്സുള്ള മകൻ രവി കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവിടെ കയറിവന്നു. സമയം ഉച്ചയായതുകൊണ്ടു വിശന്നിട്ടായിരിക്കണം കരയുന്നതെന്നു പങ്കജാക്ഷി വിചാരിച്ചു. അവൾ അടുക്കളയിൽ കയറി കുറെ ചോറൊടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു് മകനു വാരിക്കൊടുക്കാൻ തുടങ്ങി. ചോറു കൊടുക്കുമ്പോൾ അവന്റെ കരച്ചിൽ വർദ്ധിച്ചുവന്നതേയുള്ളു. അതിനതിനു് ഉരുള വലുതാക്കിപ്പിടിച്ചു് അവന്റെ അണ്ണാക്കിലേക്കു തള്ളിവെച്ചുകൊടുത്തു. എന്നിട്ടും അവന്റെ ചിണങ്ങലിനും കരച്ചിലിനും യാതൊരു കുറവുമുണ്ടായില്ല. അവൾ മനസ്സുകൊണ്ടു വിചാരിച്ചു. ഈ ചെറുക്കന്റെ വയറുവന്നു മുഴുവൻ മുട്ടാറായി. എന്നിട്ടും കരച്ചിലോടുകൂടിത്തന്നെ. ഇതെന്തൊരു സുഖക്കേടാണ്? ഒരു മനുഷ്യൻ കയറിവന്നാൽ അയാളോടൊട്ടു സംസാരിക്കാൻ സമ്മതിക്കുമോ? അതുമില്ല. പങ്കജാക്ഷിക്കു് അദ്ദേഹമായ അമ്മയ്ക്കു വന്നു. അവൾ എണ്ണിറു് കൈയോങ്ങിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു:

"എന്തൊ, നിനക്കു നിറഞ്ഞിലോടൊ, ഒേ?..."

"നെയത്തോ നെയത്തിലോ; അയത്തൊണമത്തൊ പൊട്ടി."

രവി അതു പറഞ്ഞതു് അരഞ്ഞൊണച്ചരുട്ടു താങ്ങിപ്പിടിച്ചു് മുഖിലത്തേക്കൊരു കൂട്ടതൽ കരഞ്ഞുകൊണ്ടുണ്. കേശവനിതെല്ലാം കണ്ടപ്പോൾ കണ്ടുമാനം ഉള്ളിൽ ചിരിപൊട്ടി. എങ്കിലും അയാൾ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. അയാൾ പറഞ്ഞുവന്ന കാര്യത്തെപ്പറ്റി ചോദ്യം തുടർന്നു്

"അപ്പോൾ ഏമ്മാൻ പണ്ടേ പണക്കാരനായിരുന്നു?"

"പണ്ടൊരു മണ്ണാക്കുട്ടിയുമില്ലായിരുന്നു. ഏമ്മാന്റെ അപ്പൻ ചാക്കോപ്പള്ള എന്നൊരാളെ അറിയുമോ? അയാൾക്കു കമ്മായക്കച്ചോടമാണു തൊഴിൽ. നീററിയട്ടകക്കാ വാങ്ങാൻ പലരും വരും. ഒരുത്തൻ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോയിക്കഴിഞ്ഞാലുടൻ അളക്കുന്ന തകരപ്പാട്ടയുണ്ടല്ലോ—അതു് അകത്തേക്കു തല്ലിച്ചുളക്കിവെക്കുകയാണ് മുപ്പിലാന്റെ പണി."

"അതെന്തിനാ?"

"പിന്നുള്ളതുകൊടുക്കുമ്പോൾ പാട്ടയ്ക്കുകത്തു് അധികം കക്കാ കൊള്ളാതിരിക്കാൻ."

"അതു നല്ല കണ്ടുപിടുത്തമാ. അപ്പോൾ അങ്ങനെ ഉണ്ടാക്കിയ മുതലാണോ ഇതു്!"

"അങ്ങനെ മാത്രമല്ല."

"പിന്നെ?"

"കുറെ മുമ്പാണ്. ഒരാൾ അയാളുടെ മടിശ്ശീല മണൽപ്പുറത്തുവെച്ചുവെച്ചു് ആററിൽ കളിക്കാനിറങ്ങി. അപ്പോൾ അതുവഴി വന്ന ഒരു പോത്തു് എങ്ങും തൊറാതെ അതിന്റെ മുകളിൽ ചാണകമിട്ടിട്ടു പോയി. പോത്തിൻ ചാണകമല്ലോ. കേശവണ്ണനുഹിക്കാമല്ലോ എന്തൊരു കാണമെന്നു്. കളികഴിഞ്ഞു് ഉടമസ്ഥൻ വന്നു മടിശ്ശീല അവിടെല്ലാം തിരക്കി. കണ്ടുകിട്ടായ്യാൽ അയാൾ നിർമ്മലയോടെ അയാളുടെ വഴിക്കു പോയി. നമ്മുടെ ഏമ്മാൻ അന്നു പത്തുപതിനഞ്ചുവയസ്സേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അവൻ ആറുതീരത്തു് ഇതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുമായിരുന്നു. ഉടമസ്ഥൻ പോയപ്പോൾ ചാണകം മാറി മടിശ്ശീലയു്കൊണ്ടു് അവൻ വീടുപറ്റി."

"അതിലെത്രരൂപാ ഉണ്ടായിരുന്നു?"

"അതെന്നോടു ചോദിച്ചാൽ എന്നിങ്ങനെ കൂടാ. എടുത്തുവെക്കും കിട്ടിയവക്കും അറിയാം."

"എന്നാലും പറഞ്ഞുകേൾവി..."

“പറഞ്ഞുകേൾവി ഒരു പത്തുമുവായിരം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നാണ്.”

“മുവായിരം രൂപാ ഇക്കാലത്തു എന്തോന്നാണ്?”

“അപ്പറഞ്ഞതു ശരിയാ. ഇക്കാലത്തു മുവായിരം രൂപാ കൊടുത്താൽ നാലുംകൂടി മുറുകാനുള്ള വഹ കിട്ടുകയില്ല. വെററയ്ക്കാ ചുണ്ണാമ്പിനോ പിന്നെയും പൈസാ മുടക്കണം. കല്ലു, കണ്ടെയ്ത്തു, കനഷേപ്പു ഇവയൊക്കെയായതിൽപ്പിന്നെയാണ് സാധനങ്ങൾക്കൊക്കെ തീപിടിച്ചു വിലയായതെന്നു എന്റെ വലുട്ടച്ഛൻ. എപ്പോഴും ഇരുന്നു പറയും. ഏമ്മാനു രൂപാ കിട്ടിയതു വളരെവർഷങ്ങൾക്കുന്വാണ്. അതുകൊണ്ടു അതൊരു നേട്ടമായിരുന്നു.”

“കല്ലു, കണ്ടെയ്ത്തു, കനഷേപ്പു, എന്നു പറഞ്ഞാൽ എന്താണ്?”

“കല്ലു—സവേക്കല്ലു. കണ്ടെയ്ത്തു—കച്ചേരി. കനഷേപ്പു എന്നുപറഞ്ഞാൽ പോലീസ്.”

“അപ്പോൾ ഈ മുവായിരം രൂപാകൊണ്ടാണോ ഏമ്മാൻ തെങ്ങുംതോപ്പും ബംഗ്ലാവും ഫാക്ടറിയുമൊക്കെ ഉണ്ടാക്കിയതു?”

“അതെ.”

“പിന്നെ ഫാക്ടറി ഉമാദേവിയുടേതാണെന്നു പറയുന്നതോ?”

“അതാരു പറഞ്ഞു? ഫാക്ടറിയല്ല. ഫാക്ടറി നില്ക്കുന്ന രണ്ടേക്കർ സ്ഥലമാണവരുടേതു.”

“ഈ ഉഷയെന്ന പെൺകുട്ടിയേതാണ്?”

“അതെന്നോടു ചോദിച്ചാൽ എനിക്കറിയാത്തതില്ല. അവളുടെകൂടെ ഒരു പടുകിളവൻ മുപ്പിന്നില്ലേ? അയാളോടു ചോദിക്കണം?”

“ആരാ, വാസുപിള്ളമുപ്പിനോ?”

“അപ്പോൾ കേശവണ്ണൻ നല്ല തിരക്കുണ്ടെന്നു പറ?”

“മനുഷ്യരായാൽ അല്ലസൊല്ലമൊക്കെ തെരക്കുണ്ടിരിക്കുമോ?”

“തെരക്കണം, തെരക്കണം. പക്ഷേ...”

“എന്തോന്നു പക്ഷേ?”

“നാല്പത്തഞ്ചുവയസ്സായ കേശവണ്ണനിന്നു പറിയതല്ല.”

“ഏതു?”

“പതിനേഴുവയസ്സുള്ള പെൺപിള്ളേരുടെ കാര്യം തിരക്കെന്നതു. തന്നെയുമല്ല...”

“പിന്നെ?”

“പിന്നെയോ? ഒരു പെണ്ണിന്റെ തൊലി ഏതാണു ഇച്ചിരി വെളുത്തുപോയോ, അവൾ ഏതാണെന്നു കേശവണ്ണൻ ഉടനറിയണം. ഇതെന്തൊരു സൊഭാവമാ കേശവണ്ണൻ?”

കേശവന്റെ സ്വഭാവസംസ്കരണത്തിലുള്ള അതീവതാൽപര്യംകൊണ്ടോ അയാളോടുള്ള അപാരമായ സ്നേഹംകൊണ്ടോ അല്ല പങ്കുമാക്കി ഇതു പറഞ്ഞതു. ഉഷയോടുള്ള അന്യായം വൈരാഗ്യവുംകൊണ്ടു മാത്രമാണു. കേശവൻ തുടർന്നു:

“ഞാൻ ചുമ്മാ വിവരമറിയാൻ ചോദിച്ചതാണു. അതിനു നീയെന്തിനു പരിഭവപ്പെടുന്നു?”

“അതെയതെ. വിവരമറിയാൻ! ഇതൊക്കെ ഒന്നുംകാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്യാത്തവരോടു പറഞ്ഞാൽ അവർ വിശ്വസിച്ചേക്കും. ഞാൻ ദിവസവും എന്റെ കണ്ണുകൊണ്ടു കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതല്ലേ? കേശവണ്ണൻ അവളെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നതു കണ്ടാൽ അവൾ കിഴിഞ്ഞിപ്പുറത്തിറങ്ങിയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകും. എന്തിനാണു ഇങ്ങനെ വെറുതെ നോക്കി കണ്ണുകളയുന്നതു? അവൾക്കു വേറെ ആളുണ്ടു.”

“അതാരാ?”

“ആ ചോദ്യത്തിനു ഉത്തരംപറയാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴുണ്ടു വേറെരു ചോദ്യചിഹ്നമെന്നവണ്ണം രവി മുന്നിൽ വന്നു “ല്ലന്ന! അരഞ്ഞാണം നഷ്ടപ്പെട്ടു അവൻ തോളിൽ ക്രോരൾ സ്ഥിരം ഘടിപ്പിച്ചു നിന്നു, നിന്നിന്നു മുക്

ഉദിതം തുകൽബെൽറുമണിത്തൊണ്ണു ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്നതു്. പങ്കജാക്ഷി തിരിഞ്ഞു രവിയോടു ചോദിച്ചു:

“ഇപ്പോഴല്ലേ നീ നിറയെ ചോറുണ്ടിട്ടു പോയതു്. ഉടനെ ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ കാര്യം?”

“ഏനിച്ച് കള്ളുസിപ്പോവണം..”

“അതിനു ഞാനെന്തു വേണം? പോവരുതോ?”

“ഈ നിക്കുറിച്ചോണ്ടു് എങ്ങനെയാ പോവുന്നേ?”

“നിന്നോടാരു പറഞ്ഞു ഇതെടുത്തിടാൻ?”

“എനിച്ച് ഉറക്കിക്കണ്ടിയായി നടക്കാൻ വയ്യാ..”

“ഉറക്കിക്കണ്ടിയായി നടക്കണ്ട. നിന്റെ കൈവച്ച കോണകമെന്ത്യേ? അതെടുത്തു കെട്ടിയാൽ പോരായിരുന്നോ?”

“അതു രാധ കെട്ടിക്കോണ്ടു കടൽ പോയി..”

“രാധയുടെ പാവടയെന്ത്യേ?”

“രാധേട്ടൻ ഉടുത്തോണ്ടു കപ്പലുണ്ടി വിക്കാൻ പോയി..”

പിന്നെ പങ്കജാക്ഷി ഒന്നും ചോദിച്ചില്ല. ചോദിക്കാത്തതും ബുദ്ധിയായി. അവൾ പെട്ടെന്നു് അവന്റെ നികുറുവിട്ടു. അവൻ ഓടിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. പങ്കജാക്ഷി കേശവന്റെനേരെ തിരിഞ്ഞു് അയാളുടെ ചോദ്യത്തിനുത്തരം പറഞ്ഞു:

“രാമകുമാർ..”

“അയാളേതാണു്?”

“അയ്യോ! അറിയത്തില്ലേ? ആ കഞ്ഞിനെ അറിയത്തവർ ഈ ദേശത്തെങ്ങും കാണുകയില്ല..”

“ഏതാണു പറയു; കേൾക്കട്ടെ?”

“ഉമാദേവിയമ്മയുടെ ഏകമകൻ..”

“അയാൾക്കെന്താണു ജോലി?”

“ജോലിക്കൊന്നും പ്രായമായില്ല. പഠിക്കുകയാണു്..”

“കാട്ടുണ്ണന്താ സുന്ദരനാണോ?”

“സുന്ദരനാണോണു്! സുന്ദരനെന്തവച്ചാൽ പരമസുന്ദരൻ. പൂവൻപഴത്തേൽ നോക്കിയതുപോലിരിക്കും. കേശവണ്ണൻ കണ്ടുകാണം; ഓക്കാത്തയാ!”

“ഞാൻ എവിടെവച്ചു കാണാൻ?”

“കോളേജില്ലാത്തപ്പോൾ മിക്കവാറും അങ്ങിയറപ്പിസിനു മുമ്പിലുള്ള ജൂളിക്കടയിൽ വരും. രാവിലെ വന്നാൽ വൈകിട്ടേ പോകൂ. ഉഷ ഇറങ്ങിച്ചെല്ലുമ്പോൾ കാണാനിരിക്കുകയാണു്. അവളിട്ടിരിക്കുന്ന സ്വൗസെല്ലാം അയാളെടുത്തുകൊടുത്തതാ..”

“നീ പോ തമാശുപറയാതെ..”

“എന്നാൽ തമാശാ..”

“അവരുതമ്മിൽ അത്രയ്ക്കിഷ്ടമാണോ?”

“ഇഷ്ടമാണോണു്! ഒരു കഴിയിൽ ചാവാനിരിക്കുയാ..”

“അങ്ങനെ ഇഷ്ടമാകാനുള്ള സൗകര്യം എവിടെ കിട്ടി?”

“അവൾക്കവിടെയല്ലേ പണി?”

“എവിടെ?”

“രാമകുമാറിന്റെയവിടെ..”

“എന്തുപണി?”

“അടുക്കളപ്പണി..”

“അതിനെവിടെയാണു സമയം? നോക്കുമ്പോഴെല്ലാം ഉഷ അങ്ങിയറപ്പിസിലുണ്ടല്ലോ..”

ഇന്നു് അങ്ങിയറപ്പിസിനു് അവധിയല്ലേ? അതല്ലേ നമ്മൾ പോകാത്തതും. ഇന്നു് ഉഷ മുഴുവൻസമയവും ചെയ്തതു്—അതാണു് ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടുപേരു്—കാണം. കൂടാതെ അങ്ങിയറപ്പിസിലെ പണി കഴിഞ്ഞു വൈകിട്ടു പോകുമ്പോഴും അവൾ ചെയ്തതു കയറി പണി ചെയ്യും. അപ്പോൾ രാമകുമാറും കോളേജുകഴിഞ്ഞു വരും. അങ്ങനെയാണവർ ഇഷ്ടമായിത്തീർന്നതു്..”

“നീയിതൊക്കെ എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു?”

“ഏമ്മാന്റെ മകൾ ഗ്രേസിയല്ലേ, ഭ്രാന്തി ഗ്രേസി; അവൾ പറഞ്ഞറിഞ്ഞു..”

ഭ്രാന്തിയായ ഗ്രേസിയുടെ കാര്യം വന്നപ്പോൾ കേശവന്റെ ചിന്ത കണ്ണത്തിലേക്കു ചാഞ്ഞു. ഭ്രാന്തു, അപസ്ഥാനം തുടങ്ങിയ സുഖക്കേടുകൾ പരമ്പരാഗതമാണെന്നാണ് അയാളുടെ വിശ്വാസം. അതുവെച്ചുകൊണ്ട് അയാൾ ചോദിച്ചു:

“ഗ്രേസിയുടെ അമ്മയ്ക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ?”

“ആർക്കാണ്, കണ്ണത്തിലേക്കു ചാഞ്ഞു?”

“അതേ.”

“ഓ, അവർക്കെങ്ങും ഭ്രാന്തില്ലായിരുന്നു. പിന്നെങ്ങായിരുന്നു ഒരു സുഖക്കേട്. അപ്പൻറിയെസെസ്.”

“അമ്മയുടെ സൈസോ?”

കേശവന്റെ ആ പെട്ടെന്നുള്ള ചോദ്യം കേട്ടിട്ടു പങ്കജാക്ഷി ആദ്യം അല്പനേരം പകച്ചുനിന്നു. അനന്തരം തനിക്കു മനസ്സിലായി എന്ന ഭാവത്തിൽ തട്ടിവിട്ടു:

“ദേഹേ! അമ്മയുടെ സൈസെന്നൊരു സുഖക്കേട് അവർക്കൊരുനാളും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. പിന്നെ അപ്പന്റെ സൈസെന്നൊരു സുഖക്കേട് ഗ്രഹപ്പിഴയ്ക്കു എങ്ങനെയോ അവർക്കു പിടിച്ചുപെട്ടു. അതു് ആപ്പൻറിയെസെസ്സോടു അങ്ങു മാറ്റുകയും ചെയ്തു.”

“ശരി. കൊച്ചമ്മയ്ക്കിപ്പോൾ ജോലിചെയ്യാൻ ആവുമോ?”

“ആവും; പക്ഷേ, ഒന്നും ചെയ്യാറില്ല.”

“അതെന്താ?”

“ജോലിചെയ്യേണ്ട ആവശ്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു!”

“എന്തു? അവിടെ ജോലിയൊന്നുമില്ലേ?”

“ഉണ്ട്. അതൊക്കെച്ചെയ്യാൻ ധാരാളം വേലക്കാരെണ്ടു്. കൊച്ചമ്മ എപ്പോഴും കണ്ണത്തിലേക്കു ചാഞ്ഞു. അവരെക്കൊക്കെ, വലകെട്ടി വളർത്തുന്ന ചൈനക്കോഴികൾ മാതിരിയാ. ഒന്നോടിച്ചാൽ മതി അതു ചാകാൻ. ഞങ്ങളൊക്കെ കരിയിലേക്കു ചാഞ്ഞു. ഒരു ലോറി കേറിയിറങ്ങിയാലും പിറേറ്റിവസം അതു മുട്ടയിടും.”

“ഞങ്ങളുടെ അവിടെ പൂവൻകോഴി കയറിയെങ്കിലേ മുട്ടയിടും; ഇവിടെക്കൊക്കെ ലോറി കയറിയിറങ്ങിയാലും മതിയോ?”

കേശവന്റെ വ്യാഖ്യാനം കേട്ടപ്പോൾ പങ്കജാക്ഷി പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുപോയി. അതുകണ്ടു കേശവനും ചിരിച്ചുപിന്നിട്ടു ചോദിച്ചു:

“നമ്മൾ പറഞ്ഞുവന്നതു് ഉഷയുടെ കാര്യമല്ലേ? അവൾ നമ്മുടെ ഏമ്മാന്റെ വീട്ടിൽ പോകാറുണ്ടോ?”

“അവിടെയും ദിവസത്തിലൊരിക്കൽ പോകും.”

“അതായിരിക്കും ഏമ്മാൻ അവളോടൊന്നു സ്നേഹം; അല്ലേ?”

“വെറും സ്നേഹംമാത്രമേ ഉള്ളോ?... എങ്കിൽ തരക്കേടില്ലായിരുന്നു!”

“പിന്നെ, അതിൽക്കൂടുതലായി വല്ലതും...”

“അതു ഞാൻ പറഞ്ഞെന്നു വേണ്ട. കുറച്ചു കഴിയുമ്പോൾ നമുക്കു കേൾക്കാം.”

5. 2980

മക്കേടിശ്ശാ പോത്തച്ചന്റെ പിതാവു് ചാക്കോപിള്ള മരിച്ചു. മരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു് എൺപതു വയസ്സുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു. ഒരുദിവസം കമ്മായവ്യവസായം കഴിഞ്ഞു വീട്ടിലെത്തി. കുളിയും അത്താഴവും കഴിഞ്ഞു കിടക്കുമറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. രാത്രി രണ്ടുമണിയായപ്പോൾ ‘എടാ കണ്ണുപോത്തച്ചാ’ എന്നു് രണ്ടുമൂന്നുവട്ടം വിളിച്ചു. പോത്തച്ചൻ വിളിക്കേട്ടുണന്നു് ഓടിച്ചെന്നു. അപ്പോൾ ചാക്കോപിള്ള മകന്റെ കൈയ്ക്കു പിടിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസാരശക്തി വളരെ ക്ഷയിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും നേരിയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു: ‘‘എടാ, ഒരാൾ ഒരേട്ടു്, ഒരാൾ ഒരേഴു്; ഒരാൾ ഒരഞ്ചു്...’’ അത്രയും കഷ്ടിച്ചു പറഞ്ഞുവസാനിപ്പിച്ചു. പിന്നെയും ഏതാണ്ടു പറയണ

മെന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതിനുമുമ്പേ ശ്യാസമങ്ങ നിലച്ചു പോയി. എന്തു ചെയ്യാം.

മക്കളിടയിൽ പോത്തച്ചനറിയാം കച്ചവടമിടപാടിൽ തന്റെ പിതാവിനു പലരും പണം കൊടുക്കാനുണ്ടെന്നു പക്ഷേ അതിനൊരു കണക്കും കാര്യവുമൊന്നും പിതാവു സൂക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ആരൊക്കെയാണു കൊടുക്കാനുള്ളതെന്നോ എന്തെന്തുകൊണ്ടു ലഭിക്കാനുള്ളതെന്നോ പോത്തച്ചനറിഞ്ഞുകൂടാ. ഒരാൾ എടുത്തു, വേറെരാൾ ഏഴെണം മറ്റൊരാൾ അഞ്ചെണം പറഞ്ഞപ്പോൾ, ഇവയൊക്കെ എണ്ണായിരവും ഏഴായിരവും അയ്യായിരവും ആണോ അതോ വെറും എണ്ണയും എഴുന്റും അത്തുറമാണോ എന്നൊരു സംശയം പോത്തച്ചനുണ്ടായി. രണ്ടായാലും പണമാണു്. എങ്ങനെ ഉപേക്ഷിക്കും? തന്നിമിത്തം പണമിടപാടിൽ പിതാവുമായി കൂടുതൽ ബന്ധമുള്ളവരെ കണ്ടു പോത്തച്ചൻ ചില വേലകളിൽ ക്ഷീണനോക്കി. അവർ എല്ലാ അടവുകളും പഠിച്ചവരായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പോത്തച്ചന്റെ വേല അവരുടെ യടുക്കൽ വിലപ്പോയില്ല.

ചാക്കോപിള്ളയുടെ പതിനാറിയന്തിരം ഭംഗിയായി നടത്തി. അതിനു നാട്ടുകരയും അങ്ങിയാപ്പീസുകാരെയും ഒന്നടങ്കം ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. സദ്യയ്ക്കു് ഇറച്ചിയെന്നു പറഞ്ഞ ഒരൊറ്റം ഇല്ലായിരുന്നു; പരിപ്പും പപ്പടവുമായിരുന്നു. അകത്തെ സദ്യ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പുറത്തുള്ളവർക്കായി വിളമ്പൽ. വിളമ്പലിൽ ഒന്നാമതിരുന്ന ഒരു കാക്കാനു് ഒരു വല്ലംകട്ട നിറയെ ചോറു കിട്ടി. അത്രയും ചോറു് അവനായുസ്സിൽ ആദ്യമായി കിട്ടുകയാണു്. സന്തോഷംകൊണ്ടവൻ തുള്ളിച്ചാടി. എണ്ണിറു് ഭൂമനിന്നു അവന്റെ കാക്കാത്തിയെ അതൊന്നു പിടിച്ചു തലയിൽ കയറ്റുവാൻ അവൻ്റെക്കെ വിളിച്ചു. അവൾ വന്നു അവനെ സഹായിച്ചു ചുമട്ടു തലയിൽ കയറിയെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവൻ നെഞ്ചുവിരിച്ചുനിന്നുകൊണ്ടു കാക്കാത്തിയോടു പറയുകയാണു്: "എടി, ചാകുവാനേൽ ഇങ്ങനെ

ള്ളോൻ ചാവണം; ഓരോരുത്തനൊക്കെ ചാകുവാം— എന്തിനാ?..."

പോത്തച്ചൻ സ്വപിതാവു മരിച്ചശേഷം എല്ലാ ഞായറാഴ്ചയും ദേവാലയത്തിൽ പോകും. കാരണമുണ്ടു്: പോയാൽ പിതാവിനെ അടക്കിയ സുന്ദരമായ കല്ലറ കാണാം; ആരാധനയും കേൾക്കാം. പള്ളിയിൽ ചെന്നാൽ മദ്യബഹായിക്കു തൊട്ടേ പോത്തച്ചനിരിക്കൂ. അവിടെയിരുന്നു കൊണ്ടു് ആരാധനയ്ക്കുള്ള മിക്ക ഗാനങ്ങളും പ്രതിവാക്യങ്ങളും സുറിയാനിയിൽ ചൊല്ലും. താൻ പുണ്യനാടു സന്ദർശിച്ചതാണെന്നും അവിടെവെച്ചു സുറിയാനി പഠിച്ചതാണെന്നും ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാൻകൂടിയാണു് സുറിയാനിയിൽ ചൊല്ലുന്നതു്. ഒരുമാതിരി നിർവൃതിയിലാണു പോലെ കണ്ണുമടച്ചുണ്ടനെയിരുന്നാണു് സുറിയാനി ഗീതം ചൊല്ലുക. അപ്പോൾ താനുമില്ല; വൈദികനുമില്ല; പള്ളിയിൽ നില്ക്കുന്ന വിശ്വാസികളുടെ കൂട്ടവുമില്ല! ഒരുമാതിരി സുഗന്ധനിർദ്ധരി മാത്രം—

റോസാപ്പുവിന്റെ, പിച്ചിപ്പുവിന്റെ, സംബ്രാണിയുടെ, ചന്ദനത്തിരിയുടെ, മണിക്കത്തുകക്കത്തിന്റെ.

എല്ലാം കഴിഞ്ഞു പോത്തച്ചൻ കണ്ണിമവെട്ടിച്ചു തുറക്കുമ്പോൾ കാണുന്നതു് ഒരു പുതിയ ലോകമാണു്. കോടിമല്യാഹനസൂര്യന്റെ കാന്തിപ്രചുരിമയെ വെല്ലുന്ന അംശവസ്രങ്ങളണിഞ്ഞുകൊണ്ടു് വൈദികൻ അണിയണിയായി നിരന്നുനില്ക്കുന്ന വിശ്വാസികൾക്കു ദിവ്യകാരുണ്യം നല്കുന്നു! പോത്തച്ചനും ആ അണിയിലേക്കു മാറി നിന്നു ദിവ്യകാരുണ്യം സ്വീകരിക്കുകയായി. ദിവ്യകാരുണ്യസ്വീകരണം കഴിഞ്ഞാൽ വൈദികൻ മടംബഹായിൽനിന്നും ഇറങ്ങിവരുന്നതുവരെ അവിടെയിരുന്നു സർജഗനിയന്നാവു് തനിക്കു ചെയ്തിട്ടുള്ള സകലവിധ നന്മകൾക്കുംവേണ്ടി ഉപകാരസ്മരണാനുബ്രാതം നടത്തും. അതു നടത്തുന്നതു് സുറിയാനിയിലത്രെ.

"ല"യാമൊറ്റ റഹമയ്ക്കു് ഹോയാറിനോ— ഇഴഹീദോയോ ആലോഹോ—ദസ"ഗീ ഹബ്ബായ"വാശെൻ ബുസോറായ"..."

(കരുണക്കടലേ! ഞാൻ നോക്കും
ദേവോ തനയാ എൻപാപം പെരുകീ പിഴകൾ-
വർദ്ധിച്ചയ്യോ!)

മേല്പാഞ്ഞ സ്നേഹഗീതം മുഴുവൻ പോത്തച്ചൻ പൊ
ല്ലിത്തീക്കും. അപ്പോഴേക്കും വൈദികൻ അംഗവസ്ത്രങ്ങ
ളെല്ലാം അഴിച്ചിട്ടിട്ട് പോത്തച്ചന്റെ അടുക്കലേക്കു വരും.
പോത്തച്ചൻ ആരേപുവ് എണീല്ക്കും. അപ്പോൾ വൈ
ദികൻ പറയും:

“തേങ്ങുൻ നീ പോത്തച്ചാ! ആറാട്ടോമുലക്കൂൻ?”

(ഇരിക്കു പോത്തച്ചാ. എന്താ സുഖമാണോ?)

“ഇൗൻ കൊഹനോ. ശ്ലോമുലീ.”

(അതേച്ചാ, എനിക്കു സുഖംതന്നെ.)

“ഐക്കൊൻ കുറഹോനോട് ബർസോ ദീലക്കൂൻ?”

(നിങ്ങളുടെ മകളുടെ സുഖക്കേട് എങ്ങനെ?)

“ബ്തൈബു ദാലോഹോ, ഇൗസലോഹ് കാലീൽ
ഹൽമോനോ?”

(ദൈവകൃപയാൽ അവൾക്കു് അല്പം സുഖമുണ്ടു്.)

“മോനോവേ, കുറഹോനോ, ദാബുക്കൂൻ?”

(പോത്തച്ചന്റെ പിതാവിനു് എന്തായിരുന്നു
അസുഖം.)

“ലൈത്താവ് വോ സോക്കു് കുറഹോ നോ. വോ
സോബുസോ തൊബുസോ?”

(സുഖക്കേടൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. വളരെ വാൽകൃമാ
യിരുന്നു.)

“ലോ സോക്കു് തൈബുക്കൂൻ. ഏസാലേ ഹലോ
പൈക്കൂൻ കൂലുസുബാൻ.”

(ഒട്ടും വിഷമിക്കേണ്ട. ഞാൻ എല്ലായ്പ്പോഴും നിങ്ങൾ
ക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കാം.)

പോത്തച്ചനും വൈദികനും മേൽപ്പറഞ്ഞത്രയും
സുറിയാനിയിൽ സംഭാഷണം ചെയ്തശേഷം പോത്തച്ചൻ
വൈദികനു സ്തുതിപറഞ്ഞുണീറ്റു. അയാൾ നേരേ ശവ
ക്കോട്ടയിലേക്കുണു പോയതു്. അവിടെച്ചെന്നു സ്വപി
താവിന്റെ കല്ലറയ്ക്കൽ ഒരു മെഴുകുതിരി കത്തിച്ചുവച്ചു.

മകരത്തിലെ മണലിൽ മലരപൊരിയുന്ന ചൂട്.
സൂര്യൻ മുട്ടയും വഹിച്ചിഴയുന്ന ഒരു വലിയ പുലിച്ചില
നിയെപ്പോലെ ആകാശമദ്ധ്യത്തിലെത്താറായി. കഷ
ണിത്തലയ്ക്കു ചുടേല്ലാത്തവണ്ണം തലേക്കെട്ടു് അങ്ങോട്ടു
മിടങ്ങോട്ടും മാറിവിട്ടുകൊണ്ടു പോത്തച്ചനും ഇഴഞ്ഞിഴഞ്ഞു
നടന്നു തന്റെ ബംഗ്ലാവിലെത്തി.

അപ്പോൾ ഉഷ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രേസിയുമാ
യി സംസാരിച്ചുകഴിഞ്ഞശേഷം പോകാൻ തുടങ്ങുകയാ
യിരുന്നു അവൾ. ഉഷയെ കണ്ടപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ സ
ന്തോഷിച്ചു. തന്റെ വളർത്തച്ഛനായ വാസുപിള്ളയെ കൂട്ടി
ക്കൊണ്ടുവരാൻ അവളോടു പറഞ്ഞു. ഉഷയെ സംബന്ധി
ച്ച ചില കാര്യങ്ങൾ ചോദിച്ചറിയുന്നതിനാണു് കൂട്ടി
ക്കൊണ്ടുവരാൻ പറഞ്ഞതു്. ഉഷ താരുണ്യത്തിലേക്കു
കാലുനിയീരിക്കുന്ന ഒരു പെൺകുട്ടിയല്ലേ? അവളുടെ
കാര്യം പച്ചയ്ക്കെങ്ങനെ അവളോടുതന്നെ ചോദിക്കും?
ഉഷ വളർത്തച്ഛനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. പോത്തച്ചൻ അയാ
ളോടു ചോദിച്ചു:

“ഇതേവരെ ഇങ്ങോട്ടൊന്നു കടന്നില്ലല്ലോ! എന്താ
ണതു?”

“അടിയന്തിരത്തിനു വന്നിരുന്നു.”

“ഓ, അതൊരു വരവാനോ? അന്നു വന്നാൽ വല്ല
തും സംസാരിക്കാനൊക്കുമോ?”

“അതേപ്പറ്റി പറഞ്ഞാൽ മനസ്സില്ലാഞ്ഞിട്ടില്ല, ഏ
മ്മാനേ. എന്നിക്കിപ്പോൾ തീരെ നടക്കാൻ മേലോ. വയ
സ്സു് എൺപതോളമായി. മിക്കവാറും കടലിൽ കത്തി
യിരിപ്പാണു ജോലി. പിന്നെ അല്പസ്വല്പം ജ്യോതിഷ
വും കൈനോട്ടവുമറിയാം. ഭാവിഫലമറിയാൻ ചില
രൊക്കെ അവിടെക്കയറിവരും. ഞങ്ങളേറൊന്നും ബോ
ബെയിലും മദ്രാസിലുമൊക്കെയായിരുന്നു.”

“അപ്പോൾ ഉഷയ്ക്കും ജ്യോതിഷം അറിയാമായിരി
ക്കുമല്ലോ?”

“അറിയാമെന്നോ? അവൾക്കാണ് എന്തെങ്കിലും നിശ്ചയം. മുഖലക്ഷണം നോക്കിപ്പറയാൻ അവളാണു മിടുക്കി.”

“അവൾതന്നെ നല്ല മുഖലക്ഷണമൊത്തവളല്ലേ? പിന്നെ മറ്റുള്ളവരുടേതു പറയാൻ എന്താ പ്രയാസം? എന്താ ഉഷേ, ഞാൻ പറഞ്ഞതു ശരിയല്ലേ?”

ഉഷ അവളുടെ ചുവന്ന കഴുത്തു മലർത്തി മേലോട്ടു നോക്കിയിരുന്നു ചിരിക്കുക മാത്രം ചെയ്തു. പോത്തച്ചൻ തുടന്നു:

“നിനക്കു ഷെല്ലിംഗ് അല്ല പ്രയാസമാണെന്നു എനിക്കറിയാം. അതുകൊണ്ടു നിനക്കു ഗ്രേഡിംഗിലേക്കു പ്രമോഷൻ തന്നിരിക്കുന്നു. ഇനി കേശവനുമായി മല്ലു പിടിക്കുകയും വേണ്ട. എന്താ നിനക്കു സന്തോഷമായോ? ആയോന്നു? ഞാൻ ഗ്രേഡിംഗുവകുപ്പിലെ മേശരിയെക്കണ്ടു പറഞ്ഞോളാം. പിന്നെ നിന്റെ അച്ഛൻ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞങ്ങു വരും. ഒറ്റത്തീരുന്നാൽ വല്ല ഉമ്മാക്കിയും വന്നു പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുമെന്നു നിനക്കു പേടിയുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ വീട്ടിൽ പോകണമെന്നില്ല; ഇവിടെങ്ങാനും ഇരിക്കാം.”

“എനിക്കു പേടിയില്ല.”

ഉഷ തല കുനിച്ചു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

“എന്നാൽ നിനക്കു പോകാം.”

ഉഷ മാനേജറെ തൊഴുതു വിടവാങ്ങി. പോത്തച്ചൻ ആസ്സുമാ ഇൻഫെയിലർ അണ്ണാക്കിലോട്ടു വെച്ചു നാലു മൂലകളും ചാമ്പിയശേഷം വാസുപിള്ളയോടു ചോദിച്ചു:

“എന്റെ ഭാവിയിൽപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും ഒന്നു പറയുകേൾക്കട്ടെ.”

“ഏമ്മാനിപ്പോൾ എത്ര വയസ്സുണ്ടു?”

“നാല്പത്തഞ്ചു.”

“നാളറിയാമോ?”

“അറിയാം; പുരം.”

“കൊള്ളാം. പുരം പൊടിപുരമായിരിക്കണമല്ലോ.”

“എന്നു പറഞ്ഞാൽ?”

“പുരംനാളിൽ ജനിക്കുന്ന ഒരാളിനു ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ സൗഭാഗ്യങ്ങളും കൈവന്നുപോരണം. ഏമ്മാനിപ്പോൾ രാഹുർഭഗയാണ്. നാല്പത്തഞ്ചും ആറും അൻപത്തൊന്നും. ഇനിയും ആറുവയസ്സുകൂടിയുണ്ടു ആ ഭഗ. മൂന്നു മടങ്ങാണ് രാഹുറു. ഓരോ മടങ്ങും ആറുവയസ്സു വീതം. ഇതിലേതെങ്കിലും ഒരു മടങ്ങു ഓഷംചെയ്യും. മുപ്പത്തി മൂന്നു മുതൽ മുപ്പത്തൊൻപതു വരെ ഏമ്മാനു ഏങ്ങനെയിരുന്നു?”

“വലു ദുരിതവും പ്രയാസവുമായിരുന്നു.”

“എന്നാലിനി ഒരു ചുക്കും പേടിക്കാനില്ല. ധൈര്യമായിട്ടു ജീവിക്കേണ്ടാട്ടു. പുണർതം വിശാഖം പൂരരുട്ടാതി വ്യാഴം പതിനാറു. അൻപത്തൊന്നാം വയസ്സിൽ ഏമ്മാനു വ്യാഴം കേറിയേറക്കുകയാണ്. ഈ വ്യാഴം അങ്ങോട്ടു കേറിയേറ്റാൽപ്പിന്നെ എന്തൊന്നു പറയാനാ!”

“അതെന്താ വ്യാഴത്തിനിത്രകണ്ടു ഗുണം?”

“ഗുണമോ? അവൻ അങ്ങോട്ടു കേറിയേറ്റാൽപ്പിന്നെ സകലവിധസൗഭാഗ്യങ്ങളും വന്നുകവിഞ്ഞിട്ടു മനോസുഖം അങ്ങോട്ടു വലിക്കയാ. അതു വലിച്ചുവന്നാൽപ്പിന്നെ നിലത്തെങ്ങും നില്ക്കുകയില്ല. അതും ഒന്നോ രണ്ടോ വയസ്സേക്കാണോ? തുടച്ചുവായി പതിനാറു വയസ്സേക്കു എന്നു പറഞ്ഞാൽ, ഏമ്മാനെൻ 67-ാമത്തെ വയസ്സുവരെ. പിന്നൊരു കാര്യം: അവൻ കേറിയേറ്റു പൂണ്ണ നിലാവുപോലെ മുറുമുഴുത്തങ്ങനെ നില്ക്കുമ്പോഴായിരിക്കും ഏമ്മാനെൻ മരണം. അറുപത്തിയേഴിനപ്പനമങ്ങോട്ടിരിക്കണമെന്നുണ്ടോ ഏമ്മാനു? വേണേൽ ഇരുത്താം. ഓ—എന്തിനാ?—ന-ര-ക-മാ!”

‘നരകമാ’ എന്ന വാക്കു വളരെ നിറുത്തിയും പരത്തിയുമാണു വാസുപിള്ള പറഞ്ഞതു. മനസ്സോടെയല്ലെങ്കിലും ആ വാക്കു പോത്തച്ചനും ഏറ്റു പറഞ്ഞുപോയി.

ഉഷ സൂര്യകളിൽ പത്മിനിയായ്ക്കു. രോസപ്പുവിന്റെ നിറവും വെൽവെറിയുടെ പതുപതുപ്പുമുണ്ടു അവളുടെ കളേമ്പരത്തിനു. അവളുടെ നീണ്ടിടംപെട്ട നീലമിഴിക

ളം അസാധാരണമായ കചയുഗ്മവും അയാളെ എപ്പോഴും അസ്വസ്ഥപിത്തനാക്കാറുണ്ട്. ഉഷയെ മനസ്സിൽ നാവത്തിട്ടു നണച്ചുകൊണ്ടയാൾ ചോദിച്ചു:

“ഞാൻ കുറച്ചുനാളായി മനസ്സിലൊരുകാര്യം ഉന്നി വരികയാണ്. അതു സാധിക്കുമോ എന്നറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം.”

“എമ്മാൻ ഒരു കണക്കു പറയണം.”

“2980.”

വാസുപിള്ള മേൽപ്പറഞ്ഞ സംഖ്യയോടുകൂടി വേറെയും ചില സംഖ്യകൾ കൈയിൽനിന്നുമാറ്റി ഗുണിക്കുകയും ഹരിക്കുകയുമൊക്കെ ചെയ്തു. എന്നിട്ടു കററനേരം മൗനം അവലംബിച്ചശേഷം പറഞ്ഞു:

“ധനാശ, പെണ്ണാശ ഇങ്ങനെ രണ്ടാശകളാണു പുരുഷന്മാർക്കുള്ളതു്. എമ്മാന്നു ഞാൻ നോക്കിയിട്ടു് പെണ്ണാശയാണു മുതിന്നില്ലെന്നതു്. മനസ്സിൽക്കണ്ട കാര്യം സാധിക്കാവുന്ന ഒന്നാണു്. പക്ഷേ, ധാരാളം തടസ്സവും ഈശ്വരകോപവും മുന്നിട്ടുനില്ക്കുന്നു.”

“ഈശ്വരകോപം കള. കാര്യം സാധിക്കുമോ?”

“കാര്യം സാധിക്കും. പക്ഷേ കിലിതാണു്.”

“എതാണു്?”

“ഇപ്പറഞ്ഞതാണു്.”

എങ്ങും പിടികിട്ടാത്തമട്ടിൽ വാസുപിള്ള ആ ചോദ്യത്തിൽനിന്നു് അങ്ങനെ ഒഴിഞ്ഞുമാറിനിന്നു. വീണ്ടും ചോദിച്ചു ശല്യപ്പെടുത്തുന്നതു് അനുചിതമാണെന്നു പോത്തച്ചനും തോന്നി. അതുകൊണ്ടു് അയാൾ വേറെ വിഷയത്തിലേക്കു കടന്നു.

“എവിടെയാ വാസുപിള്ളച്ചേട്ടന്റെ നാടു?”

“നാടു് ചെങ്ങന്നൂരിനു പടിഞ്ഞാറു് മാന്നാർ എന്നു പറയും.”

“ബോംബെയിൽനിന്നു് അടുർ വന്നിട്ടെത്ര നാളായി?”

“ഒരു കൊല്ലം.”

“ഉഷയ്ക്കു ജോലികിട്ടുന്നതിനുമുൻപു് ഇവിടെങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു?”

“ജ്യോത്സ്യം പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു.”

“പിന്നെന്താ ആ പണിതന്നെ തുടരാഞ്ഞതു്?”

“ഓ, ഇവിടെ ജ്യോത്സ്യംകൊണ്ടു ജീവിക്കാൻ വളരെ പ്രയാസം! ജ്യോതിഷക്കാരടെയും കൈനോട്ടക്കാരടെയും കൂടാണിവിടം. ബോംബെയിലും കൽക്കട്ടായിലും ഇത്തൊഴിലുകാർ വളരെ കുറവായിരുന്നു. ഞങ്ങൾക്കു് അവിടെ സുഖവുമായിരുന്നു.”

“പിന്നെന്താ അവിടംവിട്ടിങ്ങു പോന്നതു്?”

“എന്തോർമ്മാണേ, അതു പറഞ്ഞാൽ ഒരു നീണ്ട ചരിത്രമാ. എമ്മാനതു കേൾക്കാൻ നേരമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ പറയാം.”

ഉഷസ്സുപോലെ വെണയുള്ളവളും ഉദയാക്ഷ്ണൈപ്പോലെ ശോഭനീരഞ്ഞവളുമായ ഉഷയുടെ ജീവചരിത്രം പോത്തച്ചനറിയണം. അതിനുവേണ്ടി മാത്രമാണു് വാസുപിള്ളയെ ബംഗ്ലാവിൽ വരുത്തിയിരിക്കുന്നതു്. തന്മൂലം പോത്തച്ചൻ അത്യസ്സാഹത്തോടെ പറഞ്ഞു:

“പറഞ്ഞോളു; പറഞ്ഞോളു; എന്നിങ്ങ ധാരാളം സമയമുണ്ടു്. ഇന്നവധിദിവസമാകകൊണ്ടു വിശേഷിച്ചു് ജോലിയൊന്നുമില്ലതാനും.”

“ഞങ്ങൾ ബോംബെ വിടാൻ കാരണമെന്തെന്നല്ലേ അറിയേണ്ടതു്?”

“അതേ.”

“ബോംബെയിൽ വിഷുചികയുടെയും പിന്നെ ശിവസേനയുടെയും ശല്യമുണ്ടായി.”

“ശിവസേനക്കാർ എന്തിനാണു ശല്യമുണ്ടാക്കുന്നതു്?”

“അവർ ആനാട്ടിലെ ഒരു പാവപ്പെട്ട വ്യക്തിമാണു്. ഒരു കടിലു കെട്ടാനോ ഒരു വ്യവസായം തുടങ്ങാനോ അവിടുത്തെ മുതലാളിമാർ അവരെ അനുവദിക്കയില്ല. അതുകൊണ്ടു് മുതലാളിമാരുടെനേരെ അവർ എതിർത്തു തുടങ്ങി.”

“വാസുപിള്ളച്ചേട്ടൻ സ്വദേശത്തെയും പോകാറില്ലേ?”

“ഇല്ല. സ്വദേശത്തിപ്പോൾ സ്വന്തക്കാർ ആരുമില്ല. അവരെല്ലാം ഇപ്പോൾ മലബാറിലാണ് താമസം.”

“ഭാര്യ ജീവിച്ചിരുപ്പണ്ടോ?”

“ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പഴുണ്ടോന്ന് എനിക്കു നിശ്ചയം പോരാ. എന്റെ നല്ലപ്രായത്തിൽത്തന്നെ അവളെനെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു പോയി.”

“ഉപേക്ഷിക്കാനെന്താ കാരണം?”

“അതു പറഞ്ഞാൽ കുറെ തോന്നെയുണ്ട്. ഗോമതി എന്നായിരുന്നു എന്റെ ഭാര്യയുടെ പേര്. അവളെ ഞാൻ സംബന്ധം ചെയ്തപ്പോൾ എനിക്കു സ്രീധനമായി കിട്ടിയത് 25 സെന്ററു വസ്തുവായിരുന്നു. ഗോമതിക്കും അവളുടെ ഇളയ രണ്ടു സഹോദരികൾക്കും അച്ഛനില്ല; മരിച്ചുപോയി. അമ്മയുണ്ട്. വസുമതിയെന്നാണ് അമ്മയുടെ പേര്. അച്ഛനില്ലായ്മയാൽ ഞാൻ അവരുടെകൂടെ താമസിക്കണമെന്നായിരുന്നു വസുമതിയുടെ നിബ്ബന്ധം.

“ഞാൻ ഏതാനുംനാൾ അവിടെച്ചെന്നു താമസിച്ചു നോക്കി. എനിക്കു തൊഴിൽ ജ്യോത്സ്യമാകയാൽ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അടിക്കടി നോക്കണം. ജ്യോത്സ്യംപറയാൻ അല്പം ദൂരെയാക്കെ സഞ്ചരിക്കുകയുംവേണം. തന്നിമിത്തം ഒരു സ്ഥിരതാമസം എന്നേക്കൊണ്ടു് അവിടെ പറ്റാതെവന്നു. ഞാൻ ഗോമതിയോടു പറഞ്ഞു എന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു താമസിക്കാൻ. ഞാൻ ആ പറഞ്ഞതു് അവൾക്കൊട്ടുപിടിച്ചില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; ദൂരെയെങ്ങും പൊയ്ക്കൂടെന്നു് എനിക്കൊരു താക്കീതും നല്കി. ഞാൻ അവളെ കുറുവിധിക്കുന്നില്ല. അവളുടെ പ്രയാസം അവൾക്കേ അറിയാവൂ. അത്രയ്ക്കു രക്തക്കൊഴുപ്പാണവൾക്കു്. അവളുടെ ചുണ്ടിൽ നിന്നും കവിളിൽനിന്നും ചോരയൊപ്പിയെടുക്കാം. എപ്പോഴും ജഡത്തിന്റെ ചിന്തയാണവൾക്കു്. എനിക്കാണെങ്കിൽ ദേശസഞ്ചാരവും.

“ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥം വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ കുറച്ചൊക്കെ ഏകാന്തതയും മനഃസ്വസ്ഥതയും

വേണം. ഇതു രണ്ടും ആ വീട്ടിൽ താമസിച്ചാൽ ഒരിക്കലും കിട്ടുകയില്ല. ആണുങ്ങളുടെ പൊടിപോലുമില്ലാതെ നാലു സ്ത്രീകൾ മാത്രം കഴിഞ്ഞുവരുന്ന ഒരു വീടാണതു്. അതു യൗവനയുക്തകളായ നാലു സ്ത്രീകൾ!

“ഒരുദിവസം ഞാൻ ഗോമതിയോടു പറഞ്ഞു, നമുക്കു വീട്ടിൽ പോകാമെന്നു്. അവൾ തീർത്തുപറഞ്ഞു, മരിച്ചാലും വരുന്നില്ലെന്നു്. അവളുടെ ദുഷ്ടാധ്യം കൂട്ടാക്കാതെ ഞാൻ എന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോന്നു. എന്നിട്ടു പലവട്ടം ഞാൻ അവൾക്കു് ആളയച്ചു. ചെന്നവരോടെല്ലാം അവൾ പറഞ്ഞയച്ചു, അവൾ വരുന്നില്ലെന്നും, മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെച്ചെന്നു താമസിക്കണമെന്നും.”

“എന്താണവൾ വരാൻ മടിച്ചതു്? വേറെ നല്ല ചുണയുള്ള ആണുങ്ങൾ അവളുടെ കസ്സുധിയിൽ കണ്ടുക്കാം.” പോത്തച്ചൻ ഇടയ്ക്കുകയറി പറഞ്ഞു.

6. ഗോമതിയെന്ന സൂത്രീ

വാസുപിള്ള തുടൻ:

“ഓ, അതൊന്നുമില്ല. ഹിന്ദുക്കളായ ഒരങ്ങളുടെയിടയിൽ, കല്യാണംകഴിഞ്ഞാൽ ചിലപ്പോൾ പുരുഷൻ സ്ത്രീയുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നുതാമസിക്കുവാണു പതിവു്. ആ പതിവുവച്ചുകൊണ്ടു് അവൾ പറഞ്ഞെന്നു ഞാൻ ആദ്യമൊക്കെ വിചാരിച്ചുള്ളു.”

“കുറെക്കഴിഞ്ഞെന്നോ മനസ്സിലായി?”

“കുറെ കഴിഞ്ഞാണു് എനിക്കു കാര്യം പിടികിട്ടിയതു്. എന്നേക്കാൾ ചെറുപ്പവും അതേസമയം അവളുമായി കിട്ടെത്തുകിട്ടെ നില്ക്കാൻ കഴിയുന്നവനുമായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനെ അവൾ കൈവശപ്പെടുത്തിയെന്നു്.”

“അതുതന്നെയാണു ഞാനും പറഞ്ഞതു്. എന്താണയാളുടെ പേരു്?”

“നീലാണ്ടൻ എന്നു പറയും. ഗോമതിയുടെ അമ്മയായ വസുമതിയുടെ പേരിൽ ആകെപ്പാടെ ഒരേക്കർ

വസ്തുവേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതിൽ നാലിലൊന്നാണ് എനിക്കുണ്ടായിരുന്നതു്. ആ ഒരേക്കർ വസ്തു, തന്നെയും ഗോമതിയുടെയും പേർക്കു് എഴുതിക്കൊടുക്കുമെങ്കിൽ താൻ അവിടെ സ്ഥിരമായി താമസിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും ഗോമതിയുടെ ഇളയ രണ്ടു സഹോദരികളേയും യഥാവിധി വിവാഹം ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നും നീലാണ്ടൻ സമ്മതിച്ചു. വസുമതിക്കും ഗോമതിക്കുമെല്ലാം അതു വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു. നീലാണ്ടൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം വസുമതി വസ്തുക്കൾ മുഴുവനും എഴുതിക്കൊടുക്കയും അയാൾ ഗോമതിയെ വിവാഹം കഴിക്കയും ചെയ്തു.

“അപ്പോൾ നീലാണ്ടൻ ഗോമതിയെ കൈയ്ക്കലാക്കിയോ?”

പോത്തച്ചന്റെ ആവേശം തിങ്ങിയ ഒരു ചോദ്യമായിരുന്നു അതു്. ഇത്ര ലാവണ്യവതിയും ദ്രവഗാത്രയുമായ ഒരു സ്ത്രീയെ നീലകണ്ഠൻ ലഭിച്ചതിൽ പോത്തച്ചൻ അയാളോടു് എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു അസൂയയും വെറുപ്പും മനസ്സിൽ തോന്നി

വാസുപിള്ള സങ്കടത്തോടെ പറഞ്ഞു:

“കൈ—യ്ക്കു—ലാക്കി.”

അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ വാസുപിള്ളയുടെ കണ്ണമിടറുകയും കണ്ണുരണ്ടും നിറയുകയും ചെയ്തു. പോത്തച്ചൻ വീണ്ടും ചോദിച്ചു:

“എന്നിട്ടു് ഈ വിവരമൊന്നും അവർ നിങ്ങളുടെ അറിയിച്ചില്ലേ?”

“ഇല്ലേമ്മാനേ; എനിക്കതൊന്നു വലിയ സങ്കടം കാരണം ഗോമതിയെന്നവളാൽ എനിക്കു ജീവനായിരുന്നു.”

വാസുപിള്ള മുക്കു പിഴിയുകയും കണ്ണീർ തുടയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം കണ്ണശുദ്ധി വരുത്തിക്കൊണ്ടു് അയാൾ വീണ്ടും തുടന്നു:

“നല്ല വയനാടൻമഞ്ഞളിൽ നോക്കിയപ്പോലാണു വളരെ നിറം. അവളുടെ തുടുത്തുചവന്ന കവിളിന്റെ മാട്ടു വെഞ്ഞപ്പറ്റി എന്തോ പറയാനാ! തക്കൊളിപ്പുഴവും തൊട്ടു

പോകും, ഏമ്മാനേ. അതെല്ലാം പോകട്ടെ. ഞാനവളെ കല്യാണം കഴിച്ചതിനു് എനിക്കു് ആയിരം രൂപയാണു ചെലവായതു്. അതിന്റെ കടം ഇപ്പോഴും തീർന്നിട്ടില്ലേമ്മാനേ.”

“നിങ്ങളായിട്ടാണ് അത്ര നല്ലൊരു സ്ത്രീയെ കളഞ്ഞുകൊടുത്തതു്.”

“ശരിയാ ഏമ്മാനേ. അങ്ങനെ വന്നുപോയാൽ പിന്നെതു ചെയ്യും?”

“എന്തു ചെയ്യുമെന്നോ? നല്ല ശേലായിപ്പോയി! സ്വന്തം ഭാര്യയെ വേറൊരുത്തൻ മോഷ്ടിച്ചോണ്ടുപോയാൽ എന്തു ചെയ്യുമെന്നോ? സീതയെ രാവണൻ കട്ടോണ്ടുപോയപ്പോൾ ശ്രീരാമൻ എന്താണു ചെയ്തതു്? ഹനുമാനെ വിട്ടു് ലങ്കമുഴുവൻ ദഹിപ്പിച്ചിട്ടു സീതയെ വീണ്ടു കൊണ്ടുപോരികയായിരുന്നു. അതുപോലെ ഗോമതിയെ തിരിച്ചുകിട്ടാൻ നിങ്ങൾ പഠിച്ച പണിയെല്ലാം നോക്കേണ്ടതായിരുന്നു.”

“പഠിച്ച പണി പതിനെട്ടും ഞാൻ നോക്കി; പക്ഷേ, ഫലിച്ചില്ലെന്നു മാത്രം.”

“എന്തോ കോക്കി?”

പോത്തച്ചൻ വാസുപിള്ളയുടെ നേരെ അരിശം വന്നു. അതു് അയാളുടെ മുഖത്തും പദപ്രയോഗത്തിലും പ്രകടമായിത്തുടങ്ങി. വാസുപിള്ള തുടന്നു:

“അതു പറഞ്ഞാൽ എനിക്കതെന്നയാണു നാണക്കേടു്.”

“അവനവന്റെ നഷ്ടപ്പെട്ട ഭാര്യയെ തിരിച്ചുകിട്ടാൻ ശ്രമിക്കുന്നതു് ഒരു നാണക്കേടാണെന്നോ? അതു് എന്തെന്നു സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു പുതിയ അറിവാണു്.”

വാസുപിള്ളയുടെ ചരിത്രം തുടക്കം മുതൽ കേട്ടുകൊണ്ടു് മകൻ ജോണി അവന്റെ പഠനമുറിയിലും ഭാര്യ കഞ്ഞമ്മ ഇടയ്ക്കിടെ ജനൽക്കർട്ടന്റെ അടുക്കലും ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. വാസുപിള്ള അയാളുടെ കഥ തുടന്നു:

“അന്നൊരു ചന്തടിവസുമായിരുന്നു. എല്ലാ ബുദ്ധനാഴ്ചയും ഗോമതി ചന്തയ്ക്കു പോവും. ഗോമതിയുടെ വി

ട്ടിൽ പശുക്കുറവയുണ്ട്. തൈരുംകൊണ്ടാണ് അവരും ചന്തയ്ക്കു പോവുക. സാമാന്യം ഒരു വലിയ കട്ടയിൽ മുഖം ചെത്തിയ പാളയ്ക്കുകൾ തൈരും അടുക്കിവെച്ചുകൊണ്ടാണ് അവളുടെ പോക്ക്. അങ്ങനെ അവൾ എല്ലാ ബുദ്ധിമുട്ടും ചന്തയ്ക്കു പോകുന്നുണ്ടെന്ന് എനിക്കറിയാമായിരുന്നു.

“ഒരുദിവസം അവൾ തൈരല്ലാം വിറ്റുപോയി മടങ്ങിവരികയാണ്. സമയം ഉച്ചതിരിഞ്ഞു രണ്ടുമണിയായിക്കൊണ്ടു. ഞാനൊരു ഇടവഴിയിൽ അവളേയും കാണുവാൻ തുടങ്ങി. ഗോമതി നടന്നുനടന്നു ഞാനിരുന്ന ഇടവഴിയുടെ നേരെയുള്ള റോഡിലായി. അവൾ എന്റെ നേരെയുള്ള റോഡിലായെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, ഞാൻ എടുത്തവളുടെ മുഖത്ത് ചാടി; കേൾക്കുന്നവളെ പിടിച്ചു. ‘ആരു പറഞ്ഞാടി നീലാണ്ടന്റെ കൂടെപ്പോവാൻ? വാടി എന്റെ വീട്ടിലേക്കു,’ എന്ന് അവളുടെ കൈകൾ പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ അലറി. പെട്ടെന്നു അവൾ തലയിലിരുന്ന കട്ട താഴെ കളഞ്ഞിട്ടു റോഡിന്റെ നടുവിൽ, നിന്നതിലയിൽത്തന്നെ താണിരുന്നു.

“റോഡിലൂടെ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്ന ആളുകൾ എന്നെയും അവളേയും മാറിമാറി തിരിച്ചുനോക്കി. കാൽമുട്ടിനു ചുറ്റും കൈകൊണ്ടു വളയംകെട്ടിയാണ് അവൾ കുത്തിയിരുന്നതു്. അതേ ഇരുപ്പിൽ ഞാനവളെ എടുത്തുകൊണ്ടോടി. അപ്പോൾ ‘അയ്യോ, എന്തെ കൊല്ലുന്നേ, ഓടി വരിനോ,’ എന്ന് അവൾ ഉറക്കെ നിലവിളിക്കാൻ തുടങ്ങി.”

സംഗതികളുടെ പോക്കു സൂക്ഷ്മമായി ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പോത്തച്ചൻ പെട്ടെന്നു കയറിച്ചോദിച്ചു:

“എന്താണവളുടെ വായിൽ കുറെ തുണി കുത്തിച്ചു പുത്താഞ്ഞതു്?”

“എന്തൊന്നാണു, അവളെ എടുത്തോണ്ടല്ലോ ഓടിപ്പോയതോത്താൽത്തന്നെ കാര്യം കടകട്ടിയാ. ഇരുമ്പുചക്കിനെത്തോയിരിക്കുന്നു ഓരോ? എന്താണു വേണമെങ്കിൽ ഒരു പുപോലവൾ എടുത്തോണ്ടോടും.”

“ഓരോയത്രകൊണ്ടു താനവളെ അങ്ങു വിട്ടയച്ചതായിരിക്കും, അല്ലേ?”

“ചോയ”, ഇല്ലല്ല, ഒരുനാളുമില്ല. ഞാൻ പിടിവിട്ടതൊരു അവളേയുംകൊണ്ടോടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ അവളെന്നെ അള്ളുകയും നള്ളുകയും കടിക്കുകയും ഒക്കെ ചെയ്തു.”

ബംഗ്ലാവിന്റെ ജനൽക്കർട്ടനരികിൽ മറഞ്ഞുനിന്ന കണ്ണനെയും ജോണിയും ഇതെല്ലാം കേട്ടു വന്ന ചിരി അമർത്തിപ്പിടിച്ചെങ്കിലും കുറെയൊക്കെ മാലപ്പടക്കം മാതിരി പുറത്തേക്കു ചീറ്റിപ്പോയി. പോത്തച്ചനും ഇതൊക്കെ കേട്ടു ചിരി വന്നുവെങ്കിലും ഉള്ളിലമർത്തിക്കൊണ്ടു വാസുപിള്ളയോടു ചോദിച്ചു:

“ഗോമതി കൊണ്ടുവന്ന തൈരുകട്ട വലുതായിരുന്നോ?”

“ആയിരുന്നു.”

“അതവിടെ ചുമ്മാതെ റോഡിൽ കിടക്കുകയല്ലായിരുന്നോ?”

“ആയിരുന്നു.”

“അതിൽ അവളെ എടുത്തുവെച്ചു ചുമന്നിരുന്നെങ്കിൽ ഈ അള്ളും കടിയുമൊന്നും ഏല്ക്കാതെകഴിയാമായിരുന്നല്ലോ!”

“അവളെന്നെ കടിച്ചതിലൊന്നും എനിക്കു സങ്കടമില്ലെന്നു. അതെന്നിക്കളുതായിരുന്നു.”

“പിന്നേതിലാണു തനിക്കു സങ്കടം?”

“അതാണു പറഞ്ഞുവരുന്നതു്.”

“എന്നാൽ പറ; കേൾക്കട്ടെ.”

“അവളുടെ നിലവിളി കേട്ടു റോഡിലൂടെ വന്നുവരല്ലോ എന്റെ പുറകെ ഓടിത്തുടങ്ങി. ‘ഓ, പെണ്ണുകളുടെ വരണേ; പിടിച്ചോളിൻ,’ എന്ന് ചിലർ ഉറക്കെ വിളിച്ചുപറയുന്നതു് ഞാൻ കേട്ടു. ഓടിവന്ന ജനമെല്ലാം കൂടി ഞങ്ങളെ വളഞ്ഞു. ചുറ്റും കൂടിയവരിൽ ഒരാൾ പറഞ്ഞു; മനസ്സിലാത്ത പെണ്ണിനെ ബലാല്ക്കാരം എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു. ‘ഞാൻ കലയാണു

കഴിച്ച സ്രീയെ എടുക്കുകയല്ല, തലയിൽ വച്ചു ചുമന്നുണ്ടുപോകും; ആർക്കൊന്നു നഷ്ടം? എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചുണ്ടു. അതിനുശേഷം വാസുപിള്ള ആരെയൊന്നു വിവാഹത്തിനു 'ഇന്നാടാ, ഇതുംകൂടിച്ചുമന്നോ,' എന്നു പലംകഴിച്ചതു?"

കിൽ നിന്നുകൊണ്ടു ആരോ പറകയും അതിന്റെകൂടെ എന്റെ നട്ടപ്പറത്തു ഒരു 'താങ്ങു'മാണെന്നിടുക കിട്ടിയ ഉത്തരം.

"ഞാൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കിയപ്പോൾ പുലിപോലെയെടുത്തു യുവാവു് തുള്ളിച്ചീറി, വീണ്ടും കൈയും കാണിക്കൊണ്ടുണ്ടെന്നു നില്ക്കുന്നു! മുൻപു് ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും നില്ക്കുവാൻ വെട്ടിയൊന്നു കൊണ്ടു എന്നിടുക മനസ്സിലായി, അതു ഗോമതയുടെ തേന്താവായ നീലാണ്ടന്നാണെന്നു്. നീലാണ്ടനെ ഞാൻ ഒന്നു നോക്കിയുള്ളു. കുറേക്കഴിഞ്ഞു ഞാൻ എന്തെന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കി. ഒട്ടും ആരും സഞ്ചാരികളായിട്ടില്ലാത്ത ഒരു ഇടക്കുൻവഴിയിൽ ഞാനുണ്ടു് മേലുകിട്ടിയവലിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടെന്നു നില്ക്കുന്നു! നീലാണ്ടനെ കണ്ടിട്ടു തുണിനും കുറഞ്ഞതു് ഒരൊന്നരമൈലെങ്കിലും ദൂരംകാണം ഞാനപ്പോൾ നിന്ന സ്ഥലം! ദേഹത്തു കിടന്നു ഉടുപ്പു് പലേടവും വലിഞ്ഞുകീറിയിരുന്നു. ആ ജനങ്ങളുടെ അതിനുള്ളിൽനിന്നും ഞാൻ രക്ഷപ്പെട്ടു കാര്യം എന്നിടുകപ്പോഴും ഒരതുടരമായിട്ടിരിക്കുകയാണു്."

ഇതെല്ലാം കേട്ടു് ബംഗ്ലാവിന്റെ കർത്തവ്യ സമീപം വീണ്ടും കിലുകിലാർവം മുഴങ്ങി. പോത്തച്ചനും മനസ്സുറ്റു പുറിച്ചിരിച്ചു. അയാൾ വാസുപിള്ളയോടു പറഞ്ഞു:

"താൻ ഗോമതിയെ കേറിപ്പിടിച്ചുനില്ക്കുന്ന നാളും അവളെ വിട്ടുകൂടാതിരിക്കുന്നു. ഞാനായിരിക്കുന്നെങ്കിൽ ഒന്നുകിൽ ഗോമതി, അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ ജീവൻ—രണ്ടിലൊന്നു ശേഷിക്കുന്നതുവരെ പൊരതരിയേനെ."

"ഏമ്മാനിതൊക്കെ ഇവിടീരിക്കുന്നോണ്ടു പറയാൻ നീലാണ്ടനെ അപ്പോഴൊന്നു കാണേണ്ടതായിരുന്നു. കൂടെയെത്തുടത്തു വീട്ടിത്തടിപോലുള്ള അവന്റെ കൈ കണ്ടുപൊഴേ, നേരങ്ങു പറയാമല്ലോ ഞാനങ്ങു രണ്ടും കഴിച്ചുപോയി."

"ശരി, ആ കഥ വിട്ടു. എന്നിടുകിനി അതു കേൾക്കു. അതിനുശേഷം വാസുപിള്ള ആരെയൊന്നു വിവാഹത്തിനു കഴിച്ചതു?"

"ആരെയും കഴിച്ചില്ല."

"അപ്പോൾ പിന്നെ ഉഷയോ? മകളെന്നായിരുന്നു എന്റെ ധാരണ."

"എന്നിടുക പിറന്ന മകളല്ല അവൾ. എങ്കിലും ഒരു മകളെപ്പോലെ ഞാൻ വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരികയാണു്."

"വല്ല അനാഥശാലയിൽനിന്നും കിട്ടിയതായിരിക്കും?"

"അല്ല, അങ്ങനെയൊന്നുമല്ല അവളുടെ കാര്യം. അതു ഞാനിനി ഒരടിവസം പറയാം."

"ഇനിയൊരടിവസമാക്കേണ്ട. തുടരെപ്പാഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ എല്ലാം ഞാൻ മറന്നുപോവും. അതുകൊണ്ടു് നാളെ ഉച്ചതിരിഞ്ഞു വരൂ. വരമോ?"

"ഏമ്മാനു് അതിനു് ആപ്പീസിൽ പോകേണ്ടേ?"

"ഞാൻ നാളെ ഉച്ചവരെ മാത്രമേ ആപ്പീസിലിരിക്കൂ. അതുകഴിഞ്ഞു ഞാനിവിടെക്കൊണ്ടും."

"ശരി, എന്നാൽ നാളെ വരാം."

തന്റെ ഭാവിഫലങ്ങളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞതിനും മറ്റുമായി പോത്തച്ചൻ വാസുപിള്ളയ്ക്കു് അഞ്ചുരൂപാ കൊടുത്തു. അയാൾ വളരെ ആദരവോടെ അതു വാങ്ങിപ്പോവുകയുംചെയ്തു.

വാസുപിള്ള പോയയുടനെ പോത്തച്ചൻ ചിന്തിച്ചു: "അയാൾ പറഞ്ഞതെന്താണു്? ഉഷ അയാളുടെ മകളല്ല; അനാഥപ്പെൺകുട്ടിയല്ല. പിന്നിവിടെ ആരാണു്? വല്ല പാർസിപ്പെൺകുട്ടിയുമായിരിക്കുമോ? അയാൾ ഏറെനാൾ വടക്കേഇൻഡ്യയിലായിരിക്കുന്നതു പറഞ്ഞല്ലോ. ജ്യോതിഷത്തിന്റെകൂടെ ഇയാൾക്കു മന്ത്രവാദവും അറിയാമോ? ഉഷ ചെറുതായിരുന്നപ്പോൾ അവളുടെ അഴകുകണ്ടു് വല്ല പൊടിയോ മറ്റോ നുള്ളിയിട്ടു് വശീകരിച്ചെടുത്തല്ലെന്നു് ആർക്കറിയാം? എന്തൊരു കാന്തശക്തി

യാണവളുടെ മിഴികൾക്കു? എന്തൊരു മിനുസവും മിറകുവുമാണവളുടെ കവിളിണകൾക്കു!

ഉഷയേയും വാസുപിള്ളയേയും ഇവിടെ താമസിപ്പിച്ചാലെന്താണു? എത്രയോ മുറികൾ ഇവിടെ ചുക്കിലുപിടിച്ചു ചുമ്മാതെ കിടക്കുന്നു!

7. ഞാനീ നാട്ടുകാരന:

ഉഷയ്ക്കു ഇവിടെനിന്നും അങ്ങിയാപ്പിസിൽ പോകാം. അല്ലാത്ത സമയം കഞ്ഞമ്മയെ സഹായിക്കാം. ഓ! അങ്ങനെവന്നാൽ എന്റെ എല്ലാ ആഗ്രഹവും സഫലമായി!

അത്രടംവരെ ഉഷയെന്ന ഗ്യാസ്മിറായി ആത്മവിന്റെ അധരത്തിലിട്ടു നണച്ചപ്പോഴത്രെ വേറെ ഒരു പ്രശ്നം പോത്തച്ചനെ ഗ്രസിച്ചതു. ഉഷ ഉമാദേവിയെ അടുക്കളക്കാര്യത്തിൽ സഹായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയല്ലേ അവരുടെ വസ്തുവിലല്ലേ ഉഷയുടെ താമസം? ഉഷയെ തന്റെ കെട്ടിടത്തിൽ വിളിച്ചു താമസിപ്പിച്ചാൽ അതുകൾ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുവരുമോ? തന്റെ പ്രവൃത്തി അവർക്കു ഷ്ടപ്പെടാതെവന്നാൽ, തനിക്കത്രെ ഭാവിയിൽ കഴപ്പമല്ലേ എന്നെന്നാൽ, അവരുടെ വസ്തുവിലല്ലേ തന്റെ ആപ്പീസിലുകൊള്ളുന്നത്? വസ്തു ഒഴിഞ്ഞുകൊടുക്കണമെന്നു അവരാവശ്യപ്പെട്ടാൽ താൻ ആകപ്പാടെ വട്ടത്തിലാകുകയല്ലേ? ഏതായാലും ഉഷയുടെ ജീവചരിത്രം മുഴുവനും വാസുപിള്ളയിൽനിന്നും കേൾക്കാം. കേട്ടുകഴിഞ്ഞു അപ്പോഴത്തെ സൗകര്യംപോലെ എല്ലാം ചെയ്തുകൊള്ളാം. ഒന്നിവിൽ പോത്തച്ചൻ അങ്ങനെ സമാധാനപ്പെട്ടു.

പറഞ്ഞപ്രകാരം വാസുപിള്ള പിറററന്നുചുതിർത്തു വന്നു. അപ്പോൾ വാസുപിള്ള പോത്തച്ചനോടു ചോദിച്ചു:

“ഞാൻ ഇന്നലെ എവിടെവെക്കുകയാണു കിട്ടിപ്പറഞ്ഞു നിറുത്തിയതു? വയസ്സായതുകൊണ്ടു അസ്സാരം കാർമ്മക്കുറവുണ്ടു.”

“ഉഷയുടെ കാര്യം തുടങ്ങിവെച്ചു. ഭാര്യ ഗോമതി കളിപ്പിച്ചിട്ടുപോയതാണു പറഞ്ഞുനിറുത്തിയതു.”

“ശരി, ഞാനിപ്പോൾ ഓടുന്നുണ്ടു. ഗോമതി കൈമോശംവന്ന നാണക്കേടു തീർക്കാൻ ഉടനെ ഒരു വിവാഹംകഴിക്കാൻ ഞാൻ നന്നോ ആശിച്ചു. ഒരു പെണ്ണിനെ ചട്ടംകെട്ടിത്തരാൻ പലരോടും ശുപാർശചെയ്തു. കേട്ടവരെല്ലാം എന്നോടു പറഞ്ഞതു, തന്നെക്കൊണ്ടു ഒരു പെണ്ണിനെ നിൽക്കാൻ പിടിപ്പില്ലെന്നാണു. അതുകൊണ്ടു നാടുവിടാൻതന്നെ ഞാൻ തീരുമാനിച്ചു.”

“ഒരു പെണ്ണിനുവേണ്ടിയാണോ നാടുവിടാൻ തീരുമാനിച്ചതു?”

“പെണ്ണിനുവേണ്ടി മാത്രമെന്നു തീർത്തു പറഞ്ഞുകൂടാ. ജീവിക്കാനുള്ള പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നു.”

“അതെന്താ? വീട്ടിൽ വസ്തുവകകളൊന്നുമില്ലായിരുന്നോ?”

“ഞാനെന്റെ അച്ഛന്റെ ആദ്യവിവാഹത്തിലെ മകനാണു. രണ്ടാംവിവാഹത്തിൽ അച്ഛനു ആറു മക്കളുണ്ടായി. ഞങ്ങൾ ഏഴു മക്കൾക്കുംകൂടിയുള്ളതു ആകെ ഇരുപതു സെൻറാണു. വീതിച്ചാൽ എനിക്കു കിട്ടുന്നത് കഷ്ടിച്ചു മൂന്നു സെൻറായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടുംകൂടിയാണു നാടുവിട്ടുകൂയാമെന്നുവെച്ചതു.”

“നാടേതാണെന്നാണു പറഞ്ഞതു? ഞാനങ്ങു മറന്നു പോയല്ലോ!”

“മാന്നാർ, മാന്നാർ.”

“ഓഹോ മാന്നാറാണോ? അതു തിരുവല്ലായ്ക്കും തെക്കല്ലേ? ഞാൻ അതിലേ പലവട്ടം പോയിട്ടുണ്ടു. നാടുവിട്ടു വാസുപിള്ളച്ചേട്ടൻ എങ്ങോട്ടാണു പോയതു?”

“മദ്രാസിലേക്കു.”

“അവിടെയെങ്ങനെ ജീവിച്ചു?”

“ജ്യോതിഷം, കൈനോട്ടം ഇ

‘മദ്രാസിൽനിന്നും കിട്ടിയതാണോ ഉഷയെ?’

‘അല്ലല്ല, അവൾ ഈ നാട്ടുകാരിതന്നെയാണ്. ഞാനതല്ലാം വിശദമായിപ്പറയാം. ഏമ്മാൻ ഇടയ്ക്കുകയറിപ്പോയിക്കാതിരുന്നാൽ മതി. ചോദിച്ചാലുണ്ടല്ലോ. എനിക്ക് അടിപടലേയങ്ങു തെറ്റിപ്പോവു.’

ഉഷ തങ്ങളെപ്പോലെ ഒരു മലയാളിയാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ പോത്തച്ചനും ജനലരുപററിനിന്ന ജോണിയും വളരെ സന്തോഷിച്ചു. പോത്തച്ചൻ ചിരിച്ചു സ്വർണ്ണപ്പല്ല കാട്ടിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു:

‘ശരി ശരി, ഇനിയൊന്നും ചോദിച്ചു ബുദ്ധിമുട്ടിക്കയ്യില്ല. സുഖമായിട്ടിരുന്നു പറഞ്ഞോളൂ. പിന്നെ ബീഡിയോമരോ വേണോ?’

‘വേണ്ടോ. ബീഡി എന്റെ കൈയിലുണ്ട്.’

‘ശരി, ഉറച്ചിരുന്നു സുഖമായി പറഞ്ഞോളൂ.’

‘ഞാൻ മദ്രാസിലും ബോംബെയിലുമൊക്കെ എന്റെ തൊഴിലുമായി കറങ്ങിയശേഷം, മൂന്നും നാലും വഷംകൂടുമ്പോൾ നാട്ടിലേക്കൊന്നു വരും. സ്വന്തക്കാർ പലരുമുണ്ട് അന്നു നാട്ടിൽ. വന്നാൽ അവരുടെ വീടുകളിൽ താമസിക്കും. ഒരുത്തന്റെയും വീട്ടിൽ ഒരാളയിൽ കൂടുതൽ താമസിക്കുകയില്ല. കൂടുതൽ താമസിച്ചാലാർക്കും മുഷിവാൻ. അങ്ങനെ ആരെയും മുഷിപ്പിക്കുന്ന സ്വഭാവം എനിക്കില്ല. അതുകൊണ്ട് രണ്ടു രണ്ടുമാസം നാട്ടിൽ താമസിച്ചിട്ടു വീണ്ടും തിരിച്ചുപോകും.’

‘ഒരുതവണ ഞാൻ അങ്ങനെ നാട്ടിൽ വന്നു. നാട്ടിൽവന്നു ഒന്നരണ്ടാഴ്ച കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരുദിവസം ഉച്ചതിരിഞ്ഞു നാടൊന്നു ചുറ്റിനടക്കാനിറങ്ങി. നടന്നുനടന്നു നാലുമണിസമയത്തോടെ ആ വീട്ടിൽ വന്നുകയറി.’

‘ഒരു ചെറിയ മൺവീട്ട്. മുററത്തു ചുറ്റും കാടുപിടിച്ച ഒരു കിണറ്റ്. കിണറിനടുത്തു നാലഞ്ചു പാളേൻ കോടൻ വാഴകൾ. വീടിന്റെ മുൻവശത്തും പരിസരത്തും നോക്കിയിട്ടു ആരെയും കണ്ടില്ല. ഒരു മുറിബഞ്ചു വീടിന്റെ വരാന്തയിൽ കിടക്കുന്നു. കിണറ്റിനടുവെള്ളം കോരുന്ന ഒരു പാളയും. ഇത്രയും കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ തീ

ച്ചയാക്കി; അതൊരു ആരംഭമാണല്ലോ വീടാണെന്നു. ഞാനു ബഞ്ചിൽക്കയറി കാലിന്മേൽ കാൽവെച്ചിരുന്നു. എന്റെ തല മുഴുവനും നരച്ചതായിരുന്നതുകൊണ്ടു ഒരു തലേക്കെട്ടു ഞാൻ കെട്ടിയിരുന്നു. ഏമ്മാണെപ്പോലെയാണു ഞാൻ. ആരേക്കണ്ടാലും തലേക്കെട്ടു എടുക്കുമായിരുന്നില്ല. എന്റെ സംസാരത്തിനു അന്നിതിലും വടിയും ചൊടിയുമുണ്ടായിരുന്നു.

‘മാന്തോപ്പിലായ ആ വീട്ടിൽ ബഞ്ചിൽക്കയറി ഞാനല്ലനേരമിരുന്നു. ആരെയും അവിടെങ്ങും കണ്ടില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ നീട്ടിച്ചോദിച്ചു. ഇവിടാരമില്ലേ എന്ന്. ചോദ്യം കേട്ടുകൊണ്ടു ആ വീട്ടിലെ ഗൃഹനായിക സുഭദ്ര ഇറങ്ങിവന്നു. അവർക്കൊരു നാലുതുവയസ്സു പ്രായം കാണും. കാഴ്ചയ്ക്കു വലിയ തെറ്റില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ. ഉടുത്തിരുന്ന മുണ്ടും ബുഴുസും കീറിയിരുന്നു. ദാരിദ്ര്യാധിക്യം കൊണ്ടാണതെന്നു എനിക്കു മനസ്സിലായി.

‘ഇതെവിടുന്നു വരികയാ?’

സുഭദ്ര എന്നോടു ചോദിച്ചു. ഞാനൊരു സുപരിചിതനെപ്പോലെ മറുപടി പറഞ്ഞു:

‘വിശേഷിച്ചെങ്ങുനിന്നും വരികയല്ല; ഞാനി നാട്ടുകാരൻതന്നെയാണ്. കൂടിയാൽ പതിനഞ്ചുവഷമായിക്കാണും ഞാനിവിടില്ലാതായിട്ടു. വല്ലപ്പോഴും വരും; ഒരുമാസം താമസിക്കും; തിരിച്ചങ്ങു പോവു.’

‘ഏവിടെയാ ഈ തിരിച്ചുപോന്നെ?’

‘ബോംബെയിൽ.’

‘സൊന്തം വീട്ടു ഇവിടെയാണല്ലേ പറഞ്ഞതു? ഇവിടെ വീട്ടുപേരെന്തോ പരേ?’

‘കീരിക്കാട്ടു. ഈ വീട്ടിൽ വേറാരമില്ലേ?’

‘ഒണ്ടു. അപ്പൊറഞ്ഞൊണ്ടു. ഇപ്പം വരും.’

സുഭദ്രയുടെ തേതാവു ബാലകൃഷ്ണൻ വീടിന്റെ പിൻവശത്തു ചരിപ്പിൽ നില്ക്കുന്ന പശുവിനെ പിഴിയുകയാണു. സുഭദ്രയാണതിനെ പിഴിഞ്ഞുവന്നതു. ഈയിടെ അതു കാലുനാലും പഠിച്ചെറിയുകയാണു. തന്മൂലം ബാലകൃഷ്ണനാണിപ്പോൾ ആ പണി ചെയ്യുക. മൃത്തമകൾ

സരോജിനി ആ പശുവിന്റെ മുക്കു ചൊറിഞ്ഞുകൊടുവിടെ ഒരു ബി. എ.ക്കാരന് എന്തുണ്ടു ശമ്പളം? കൂടിക്കും. സുഭദ്ര അതിനു ചുറ്റും ചുറ്റിപ്പറ്റി നില്ക്കും; ബാലനാൽ നാനൂറുറുപ്പികയല്ലേ കിട്ടൂ? എനിക്കാണെങ്കിൽ കൃഷ്ണൻ പിഴിയും.

'കീരിക്കാട്ടെ പലപരക്കവ്യാപാരം രാമക്കുറുപ്പിന്റെ കിട്ടുന്ന മാസങ്ങളുമുണ്ടു്. അതാണു് എന്റെ തൊഴിലിന്റെ ഗുണം. ഇപ്പോൾത്തന്നെ എന്റെ തൊഴിലിനെ നിങ്ങൾ?'

പശുവിനെ പിഴിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു് മൊത്തയിൽ പാക്കൻ രീതി ഞാനിവിടെ പ്രയോഗിച്ചു കാണിച്ചുതരാം. മായി തിണ്ണയിലെത്തിയ ബാലകൃഷ്ണനാണതു ചോദനിക്കുവാൻ. ചോദനിക്കുവാൻ രണ്ടുപേരുടെയും മുഖലക്ഷണം കണ്ടുകൊണ്ടു ലഭ്യം.

ഞാൻ പറഞ്ഞു:

'എന്റെ അമ്മാവന്റെ മുത്ത മകനാണു് അവൻ.

'നിങ്ങൾക്കു ബോംബെയിലെന്താണു ജോലി?'

എന്റെ ജോലിയുടെ വിവരം ചോദിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ ബാലകൃഷ്ണന്റെയും അയാളുടെ ഭാര്യയുടെയും മുഖത്തു സൂക്ഷിച്ചൊന്നു നോക്കി. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

'എന്റെ ജോലിയുടെ കാര്യം പറഞ്ഞാൽ ജ്യോതിഷവൃത്തിയാണു്. കൈനോട്ടം, മഷിനോട്ടം, മുഖലക്ഷണം ഇതൊക്കെ അതിൽപ്പെടും.'

'അതുകൊണ്ടുവല്ലതും ഈ വന്നകാലം ബോംബെയിൽ ജീവിക്കാനൊക്കുമോ ചേട്ടാ?'

സുഭദ്രയാണതു ചോദിച്ചതു്. ബോംബെയിലെ സൗകര്യങ്ങളെല്ലാം നല്ല നിശ്ചയമുള്ള മട്ടിലായിരുന്നു, തലമുടിക്കെട്ടു് അഴിച്ചുകെട്ടിക്കൊണ്ടു് അവരുടെ ആ ചോദ്യം എന്നിടേക്കു് ആ ചോദ്യം അത്ര രസിച്ചില്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞു:

'കുഞ്ഞേ, നിനക്കു് എന്തെന്നു പറയാൻ എന്തറിയാം? അല്ലെങ്കിൽ ബോംബെയെപ്പറ്റി എന്തറിയാം? ഇതൊരു പട്ടിക്കാടായതുകൊണ്ടു് ഇവിടെ ഇട്ടാവട്ടത്തിലുള്ള കാര്യമേ നിനക്കറിയാവൂ. ബോംബെയെന്നെങ്കിൽ 45 ലക്ഷം ജനം തിങ്ങിത്താമസിക്കുന്ന ഒരു മഹാ വലിയ പട്ടണമാണെന്നറിയണം.

ഞാൻ അത്രവലു പഠിത്തമൊന്നും പഠിച്ചിട്ടില്ല കേട്ടോ? പഴയ മലയാളം ഏഴാംക്ലാസ്സു പഠിച്ചിട്ടുള്ള ആ എനിക്കിപ്പോൾ ആ ഭാഷ ചോയിട്ടു് ഇംഗ്ലീഷ് ഹിന്ദി, തമിഴ്, ഉറുദു ആദിയായ പല ഭാഷകളുമറിയാം.

പ്രതിമാസം കുറഞ്ഞതു് 700 രൂപ്പികയാണു വരവു്. 1000 രൂപ്പികയാണു വരവു്. 1000 രൂപ്പികയാണു വരവു്.

പ്രതിമാസം കുറഞ്ഞതു് 700 രൂപ്പികയാണു വരവു്. 1000 രൂപ്പികയാണു വരവു്. 1000 രൂപ്പികയാണു വരവു്.

'അശ്ശോ! യാതൊരു വെഷമോമില്ല, പറഞ്ഞാട്ടു്; പറഞ്ഞാട്ടു്.'

ഭാര്യയും ഭർത്താവുംകൂടി ചേർന്നു പറഞ്ഞു. അവരുടെ മുത്തമകൻ സരോജിനിക്കു് ഉദ്ദേശം പതിനെട്ടു വയസ്സു വരും. കണ്ടാൽ കന്നിനിലാവു് ഉദിച്ചുവരുന്നതുപോലെ പെൺകുട്ടി. എന്റെ സംസാരം കേട്ടുകൊണ്ടു് അതുവരെ തൊട്ടുമുറിയുടെ ജനൽപ്പടിയിൽ കൈയുന്നി നില്ക്കുന്നവരെന്നു അവർ. ഞാൻ മുഖലക്ഷണം പറയാൻ പോവുന്നവെന്നു കേട്ടുമാത്രയിൽ പെട്ടെന്നു് അവർ തല ഉള്ളിലേക്കു വലിച്ചുകുളഞ്ഞു.

അവളുടെ ആ തലവലി ഒരവലക്ഷണമായി എന്നി കേ തോന്നി. ഉടനെ ഞാൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

'നിങ്ങളുടെ കുടുംബത്തിനു കുറച്ചിലും മാനഹാനിയുമുള്ള എന്തോ ഒന്നിവിടെ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.'

ഞാൻ കറെ സ്പുടമായും കനമായുമാണു് ഈ വാചകം തട്ടിവിട്ടതു്. അതു കേൾക്കുകയാൽ സരോജിനിയുടെ അച്ഛനമ്മമാർ അല്ലനേരം പരസ്പരം കണ്ണിൽകണ്ണിൽ നോക്കിനിന്നു. എന്നിട്ടു് സുഭദ്ര ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതുടങ്ങി:

'കേട്ടോ, വാസുപിള്ളച്ചേട്ടാ, നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു വളരെ ശരിയാണു്. നിങ്ങൾ മനസ്സിൽ കണ്ടുകാര്യം ഇവിടെ പാട്ടായിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണു്. പിന്നെ ഞങ്ങളെന്തിനു മറച്ചുപിടിക്കുന്നു? ഈ ജനലടക്കൽ നിന്നു പെക്കൊച്ചൊണ്ടല്ലോ, അവളാണു് എന്റെ പെണ്ണെങ്കിൽ

മുത്തമോൾ. അവൾക്കാണ് ഈ കൊറച്ചിലു പറിയിരിക്കുന്നത്. സരോജിനി എന്നാണ് അവളുടെ പേര്.

'അപ്പോൾ ഞാൻ പറയാൻ ഭാവിച്ചതു ശരിയല്ലല്ലോ!'

ഞാൻ ഇടയ്ക്കുകയറി എന്റെ വേഷ്യൽഫലം പറയാൻ കഴിവുകാണിച്ചു. മൺഭിത്തിയിൽ ചാരിനിന്നു കന്നു സുഭ്ര താണിരുന്നു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

'വാസുപിള്ളച്ചേട്ടൻ പറഞ്ഞതു പറയാൻ വന്നു എന്തു വരുമ്പോളാണ് സരോജിനിയെ ഒരു വീട്ടിൽ വേലമെല്ലാം ശരിയാണ്. ഞാൻതന്നെ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളെ നിലുറുക്കി ഓരോ വന്നു വിളിക്കുന്നത്. അവൾ എട്ടാം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കാം. സരോജിനിക്കു മുത്തമോളെ ക്ലാസ്സിൽ ജയിച്ചതാണ്. പണത്തിന്റെ ആധിക്യം കൊണ്ടു സദാശിവൻ. ചെങ്ങന്നൂർ ബസ്സ് സ്റ്റാൻഡിൽ ചുമട്ടെടുപ്പിപ്പിക്കാൻ നിർവാഹമില്ലാത്തു വീട്ടിൽ അവൾ പ്ലാസ്സാണ് അവനു ജോലി. ഞങ്ങളിത്രകണ്ടു അധഃപതിച്ചു ചുമാതെ നിലുറായിരുന്നു. (സുഭ്രയുടെ ഭാഷയിൽ പ്ലാസ്സാണ് അമ്മോറു വഷ്ഠേ ആയൊള്ളു. കച്ചവടത്തിലാണ് കെട്ടി 'ആധിക്യം' എന്നു പറഞ്ഞാൽ 'കറവു' എന്നാണ് പോയതു. എല്ലാം കടംകേറി തുത്തുവാരികൊണ്ടുപോയി. ഞങ്ങൾക്കിപ്പോൾ ഉണ്ടെന്നു പറയാൻ ഈ പുറത്തു നാഴികവരെ വേലയെടുത്തു വിട്ടിട്ടില്ല. അതുവല്ലതു നില്ക്കുന്ന മുപ്പതുസെന്റു വസ്തുവേയൊള്ളു. ഇവിടുത്തെ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞാൽ പറുമോ വാസുപിള്ളച്ചേട്ടാ? പിള്ളേരുടെ അച്ഛൻ പറയത്തക്ക വേലയൊന്നും ചെയ്യാൻ വയ്യാ. രണ്ടുവഷ്ഠ മുൻപു മരത്തിൽ കേറിയിറങ്ങുമ്പോൾ നടു അടിച്ചൊന്നു വീണതാണ് കാരണം. നേരം പറഞ്ഞാൽ സദാശിവനാണ് ഈ വീടു വീഴാതെ തുങ്ങിനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോവുന്നത്. നേരം വെളുത്താൽ അവനിറങ്ങി ബസ്സ് സ്റ്റാൻഡ് വഴിയിൽ പോവു. വഴിയൊരുകൾ ഞങ്ങൾക്കുള്ള ആഹാരം തരുന്നത്. ഓരോ ദിവസവും എട്ടു പത്തു രൂപ വഴിയിൽനിന്നു അവർ കിട്ടും. നല്ല ചുമട്ടെടുപ്പുകാരനാണവൻ. കണ്ടിട്ടൊന്നേവെന്നു കണ്ടിട്ടൊള്ളവർ അവനെ പിന്നൊരിക്കലും മറക്കുകേലാ. നല്ല ഒരു തക്കിടിമുണ്ടൻ! എന്റെ ഗുരുവായുരപ്പാ! എന്റെ കഞ്ഞിനു നല്ല ബലവും ശക്തിയും നൽകുകൊടുക്കണം!''

8. ഉഷയുടെ ജനനം

'മേല്പറഞ്ഞ ജപം ചൊല്ലിയപ്പോൾ സുഭ്രയുടെ കണ്ണു നിറഞ്ഞു. അവൾ കൈകൂപ്പിപ്പിടിച്ച് ഇരുന്നയിരിപ്പിൽത്തന്നെ വടക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞു ഗുരുവായുരപ്പനെ തൊഴുതു. എന്നിട്ടു തുടർന്നു:

'അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ പെരുവഴിയിൽനിന്നും കിട്ടുന്ന ആഹാരംകൊണ്ടു വയറു നിറഞ്ഞും നിറയാതെയും കഴിഞ്ഞുവരുമ്പോളാണ് സരോജിനിയെ ഒരു വീട്ടിൽ വേലമെല്ലാം ശരിയാണ്. ഞാൻതന്നെ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളെ നിലുറുക്കി ഓരോ വന്നു വിളിക്കുന്നത്. അവൾ എട്ടാം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കാം. സരോജിനിക്കു മുത്തമോളെ ക്ലാസ്സിൽ ജയിച്ചതാണ്. പണത്തിന്റെ ആധിക്യം കൊണ്ടു സദാശിവൻ. ചെങ്ങന്നൂർ ബസ്സ് സ്റ്റാൻഡിൽ ചുമട്ടെടുപ്പിപ്പിക്കാൻ നിർവാഹമില്ലാത്തു വീട്ടിൽ അവൾ പ്ലാസ്സാണ് അവനു ജോലി. ഞങ്ങളിത്രകണ്ടു അധഃപതിച്ചു ചുമാതെ നിലുറായിരുന്നു. (സുഭ്രയുടെ ഭാഷയിൽ പ്ലാസ്സാണ് അമ്മോറു വഷ്ഠേ ആയൊള്ളു. കച്ചവടത്തിലാണ് കെട്ടി 'ആധിക്യം' എന്നു പറഞ്ഞാൽ 'കറവു' എന്നാണ് പോയതു. എല്ലാം കടംകേറി തുത്തുവാരികൊണ്ടുപോയി. ഞങ്ങൾക്കിപ്പോൾ ഉണ്ടെന്നു പറയാൻ ഈ പുറത്തു നാഴികവരെ വേലയെടുത്തു വിട്ടിട്ടില്ല. അതുവല്ലതു നില്ക്കുന്ന മുപ്പതുസെന്റു വസ്തുവേയൊള്ളു. ഇവിടുത്തെ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞാൽ പറുമോ വാസുപിള്ളച്ചേട്ടാ?'

'അപ്പോൾ സരോജിനിയെ വേലയ്ക്കു വിട്ടോ? സരോജിനിയുടെ സംഗതിയിൽ ഞാൻ കൂടുതൽ ജിജ്ഞാസ പ്രകടിപ്പിച്ചു. സുഭ്ര മൊഴിഞ്ഞു: 'വിട്ടു.'

'എവിടാണു വിട്ടതു?'' 'അതാണു പറഞ്ഞുവരുന്നത്. ഇവിടെനിന്നും ആറേഴു മൈൽ അകലെ ഒരു വീട്ടിലാണ്. വീട്ടുപേരു ഞാനിപ്പോൾ പറയുന്നില്ല. വലുവലു സ്വത്തുകാരാണ് അവർ. അവിടുത്തെ മുതലാളികൾ രവീന്ദ്രൻ എന്നു പേരുള്ള ഒരു മകൻ എം. ഏ.യ്ക്കു വായിക്കുന്നുണ്ടുപോലും! എന്തൊന്നാ പേട്ടാ, ഇവന്മാരൊക്കെ കോളെജിൽ വായിക്കുന്നത്? ഇവനൊക്കെ വായിച്ചു വായിച്ചു നാടു മുടിഞ്ഞു. അവൻ സിഗ്രോറു കൊളുത്താൻ ഇപ്പോഴൊരു 'കിണാറ്റു' ഉണ്ടല്ലോ; തള്ളവിരലുകൊണ്ടു മൂന്നാലുതവണ തട്ടുമ്പോൾ തീകത്തുന്ന ഒരു സാധനമേ—(സിഗ്രോറുവെള്ളം എന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു) എന്തൊരു കുന്തമോ—

ഇതിന്റെയൊക്കെ പേരു പറവാൻ ഇതനാഴി പാലു നാലു ചൊട്ടോ ദിവസോം തിന്നാലും എന്തെക്കൊണ്ടു പറ കേലോ—അതു അവന്റെ കൈയിലുണ്ടു. പോരെങ്കിൽ തീപ്പെട്ടി അവന്റെ മേശപ്പുറത്തുണ്ടു. എന്നിരുന്നാലും അടുക്കളയിൽ ചെന്നു സരോജിനിയെക്കൊണ്ടു തീക്കെള്ളിയെടുപ്പിച്ചു അവൻ സിഗ്രേറ്റു കത്തിക്കൂ. തീക്കെള്ളിയ്ക്കു പിടിക്കാൻ അവൾ എത്രതന്നെ ഇട വീട്ടുകൊത്താലും അവൻ അവളുടെ കൈയ്ക്കുചേർത്തു പിടിക്കൂ. അങ്ങനെ അവൻ വേണ്ടുന്നിടത്തും വേണ്ടാത്തിടത്തുമെല്ലാ പിടിച്ചുപിടിച്ചു അവളെ പെഴുപ്പിച്ചു. കല്യാണം കഴിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും കണ്ണല്ലാത്തതെല്ലാം പൊന്നാക്കിക്കൊടുക്കാമെന്നും പറഞ്ഞാണു അവൻ അവളോടു അടുത്തുടുടിയതു. ഇപ്പോൾ അവനു അവളെ വേണ്ടോ. അങ്ങനെയൊരു മാസം അവൾ ഗർഭിണിയായെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അവന്റെ അച്ഛനും അമ്മയും അവൾ ചീത്തയായെന്നും പറഞ്ഞു അടിച്ചു പുറത്താക്കി. അവൾ വലുവായിലെ കണ്ടുകൊണ്ടാണു ഇവിടെ കേറിവന്നതു. ഞങ്ങൾക്കു അവളെ കളയാനൊക്കുമോ? ഒക്കുമോ? പറ, വാസുപിള്ള ചേട്ടാ?

‘അതെങ്ങെന്തൊക്കും?... അവിടെ എത്രകൊല്ലം വെലയ്ക്കു നിന്നു?’ ഞാൻ ചോദിച്ചു.

‘രണ്ടു കൊല്ലം.’

‘ശമ്പളമൊന്നും തരാതില്ലായിരുന്നോ?’

‘അതിവിടെ മാസംതോറും ചെന്നു നേരത്തേ പറയുകൊണ്ടു പോന്നു.’

‘എന്തായിരുന്നു ശമ്പളം?’

‘ഇരുപതു രൂപാ.’

‘അവളെ ചീത്തയാക്കിയതിനെപ്പറ്റി അവൻ അവന്റെ മാതാപിതാക്കളും എത്ര പറയുന്നു?’

‘ഓ, അതവൾ ദുർമ്മാഗ്നിയായെന്നും അങ്ങനെ ചീത്തയായതാണെന്നുമാണു അവരുടെ പറച്ചിൽ. അവളെ സംബന്ധം ചെയ്യിക്കാൻ കുറേ പൈസാ ചെന്നു ചേ

രിക്കാൻ ചിലരെക്കൊണ്ടുളളു നിബ്ബന്ധിച്ചു. അത്രനു സരിച്ചു നാലഞ്ചുതവണ ഇവിടുന്നു അവിടെപ്പോവുകയും ഒരു ദിവസം മുഴുവൻ അവിടെ കാത്തുകൊട്ടിക്കിടക്കുകയും ചെയ്തു.’

‘എന്നിട്ടു പൈസാ വല്ലതും കിട്ടിയോ?’

‘ഒരു പകൽ മുഴുവൻ അവിടെ കത്തിപ്പിടിച്ചു നിന്നിട്ടു അന്നു വെള്ളം വേണോ എന്നാരും ചോദിച്ചില്ല. പിന്നല്ലേ പൈസാ!’

‘ഞാനൊരു കാര്യമങ്ങു തുറന്നുപറയാം. പറയുന്നതു കൊണ്ടു ഒന്നും തോന്നുകയുമരുതു. നിങ്ങൾ ഈ പെൺകുട്ടിയെ ഇങ്ങനെ നിറുത്തിക്കൊണ്ടു നില്ക്കരുതു. അപകടമാണു.’

‘അതു ഞങ്ങൾക്കു മറിയം. പക്ഷേകിലു ഞങ്ങളെ എത്ര ചെയ്യും? വാസുപിള്ളച്ചേട്ടൻതന്നെ പറ.’

‘നിങ്ങൾക്കു സമ്മതമെങ്കിൽ ഈ പെൺകുട്ടിയെ ഞാൻ എന്റെ കൂടെ നിറുത്തിക്കൊള്ളാം. പൊന്നുപോലെ നോക്കിക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യാം. ബോംബെയിൽ ഞാനൊരു ഹോട്ടലിലാണു ചാപ്പാടു. ചാപ്പാടു ഹോട്ടലിലായതു കൊണ്ടു പൈസ ഒത്തിരിയാകുന്നുണ്ടു. എന്നിങ്ങു വല്ലതും അനത്തിത്തരാൻ ഒരാളു വേണം. അതിനാണു നിങ്ങളുടെ മകൾ. നിങ്ങളുടെ മകളെ എന്റെ കൂടെ അയച്ചാൽ നിങ്ങളുടെ വിഷമത്തിനൊരു പരിഹാരമായി; എന്നിക്കൊരു ഉപകാരവുമായി. ഞാൻ കൂടെക്കൂടെ നാട്ടിൽ വരും. അപ്പോഴെല്ലാം നിങ്ങളുടെ മകളെക്കൊണ്ടുവന്നു നിങ്ങളെ കാണിക്കയും, മാസം കുറഞ്ഞതു ഒരൻപതു രൂപാ നിങ്ങൾക്കു അയച്ചുതരികയും ചെയ്യാം.’

പോത്തച്ചൻ കസേരയിൽ ചാരിക്കിടന്നു തന്റെ കഷ്ടിത്തല തലോടിക്കൊണ്ടു വാസുപിള്ളയുടെ കഥ ദത്താവധാനനായി കേൾക്കുകയായിരുന്നു. കഥയിത്രുടമായപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ കടന്നുചോദിച്ചു:

‘പ്രതിമാസം അൻപതു രൂപാ അവർക്കു കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞല്ലോ. അപ്പോൾ വാസുപിള്ളച്ചേട്ടനു’

ബോംബെയിൽ അതിനുമത്രം വരുമാനമുണ്ടായിരുന്നോ?''

''വരുമാനമുണ്ടായിരുന്നോ! ചില മാസങ്ങളിൽ ആയിരവും രണ്ടായിരവും കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ചിലരടെ കൈനോക്കി ഫലം പറഞ്ഞാൽ തരുന്നതു നൂറുരൂപയുടെ ഒരു നോട്ടാണ്. അങ്ങനെ ഇരുപതു പേരു തന്നാൽ രണ്ടായിരം രൂപയാവുകയില്ലേ? അതൊക്കെ എന്തിനാ ഏമ്മാനേ ഇനിയുമിപ്പോൾ പറയുന്നതു്. ആ നല്ലകാലമൊക്കെ പൊയ്ക്കോയി!''

''എങ്ങനെ പൊയ്ക്കോയി?''

''അതാണു ഞാൻ പറഞ്ഞുവരുന്നതു്. സരോജിനിയെ ഞാൻ കൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ അവൾക്കും മാതാപിതാക്കൾക്കും സമ്മതമായി. സമ്മതത്തിന്റെ മുൻകറിയെന്നവണ്ണം അവൾ അടിക്കടി ജനലികൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും എന്നെ നോക്കി ചിരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു പൂണ്ണപ്രാബിംബം ഉദിച്ചുവരുമ്പോലിരുന്നു അവളെ കണ്ടാൽ. ഞാൻ അവൾക്കു സൂര്യപടംകൊണ്ടുള്ള ഒരു ബ്ലൗസും ഒരു ടെറീകോട്ടൺ സാരിയും വാങ്ങിക്കൊടുത്തു. അതു മുട്ടത്തു് ഒരു സിന്റർപ്പോട്ടം തൊട്ടപ്പോൾ ഹാ! എന്റെ സരോജിനിയെത്ര സന്ദരിയായിരുന്നെന്നോ!... ഞാൻ അവളേയുംകൊണ്ടു ബോംബെയ്തു പോകുന്ന ദിവസം, എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോയ ഗോമതിയുടെ പടിക്കൽക്കൂടിയും എനിക്കു ഭാര്യയെ ഒരിക്കലും കിട്ടുകില്ലെന്നു വീരവാദം പറഞ്ഞ ചില ദരിദ്രവാസികളുടെ മുമ്പിൽക്കൂടിയുമാണു് ഞാൻ എന്റെ സരോജിനിയെ അണിഞ്ഞൊരുക്കി നടത്തിക്കൊണ്ടുപോയതു്.''

''അതൊക്കെ എന്തിനായിരുന്നു?''

''എന്തിനായിരുന്നെന്നോ? അവരെല്ലാം ഒന്നു കണ്ടുവെള്ളം വിഴുങ്ങിക്കൊള്ളട്ടെയെന്നു കരുതി.''

അതു കേട്ടു പോത്തച്ചൻ തന്റെ ഉണ്ണിക്കുടവയറിളക്കിപ്പിരിച്ചു. ജനൽക്കർട്ടനരികിൽ നില്ക്കുകയായിരുന്ന കഞ്ഞമ്മ അതു കണ്ടു ചിരിച്ചു. ജോണി അവന്റെ കട്ടിലിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു കാലിട്ടിട്ടു ചിരിച്ചു. ചിരിയുടെ

ചുട്ടിപ്പു മുഖത്തു് കാളംവെട്ടിനില്ലെ പോത്തച്ചൻ വീണ്ടും ചോദിച്ചു:

''സരോജിനിയെ അണിഞ്ഞൊരുക്കിയെന്നു പറഞ്ഞല്ലോ. എങ്ങനെയാക്കെ അണിഞ്ഞൊരുക്കി?''

''അവൾക്കു കാലിലിടാൻ ഹൈഹീൽഡ് ഷൂസും, ശരീരത്തിടാൻ ബോട്ട്നെക്ക് വെൽവെററ് ബ്ലൗസും, കൈത്തണ്ടയിൽ തൂക്കാൻ വാനിററി ബാഗും, കാതിലണിയാൻ റിംഗുത്താത്തു്. എന്നുവേണ്ട, ഇക്കാലത്തു് ഒരു സ്ത്രീക്കു വേണ്ടതെല്ലാം കൊടുത്തു് അവളെ ഒരുക്കി.''

''എന്നിട്ടു് സരോജിനിയെ ബോംബെയിൽ കൊണ്ടുപോയോ?''

''കൊണ്ടുപോയോ! കൊള്ളാം, ഞാനവളെ വിമാനത്തിൽ കേറി പറപ്പിച്ചോണ്ടല്ലോ പോയതു്!''

പോത്തച്ചൻ വീണ്ടും ചിരിപൊട്ടി.

കഞ്ഞമ്മയ്ക്കു ചിരിയുടെകൂടെ പിടിച്ചിരുന്ന ജനൽക്കർട്ടനും പൊട്ടി. ജോണി കട്ടിലിൽക്കിടന്നു കടകടെ ചിരിച്ചു് ഉരണ്ടു തറയിൽ വീണു. പോത്തച്ചൻ വാസുപിള്ളയോടു ചോദിച്ചു:

''എന്നിട്ടു്?''

''സരോജിനിയും ഞാനും പിന്നെ ഒരുവർഷം കഴിഞ്ഞാണു നാട്ടിൽ വന്നതു്. നാട്ടിൽനിന്നും പോയി അഞ്ചുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സരോജിനി ഉഷയെ പ്രസവിച്ചു. അങ്ങനെ ഉണ്ടായതാണു് ഉഷ. കഞ്ഞുന്നാളിൽ എങ്ങനെ നിരന്നു അവളെക്കണ്ടാൽ!... ചുവന്നുചുവന്നു ചെമ്പരത്തിപ്പുപോലെ. തുട്ടത്ത കവിളുകളും കുറുത്ത വട്ടക്കണ്ണുകളും. അന്നാരു കണ്ടാലും അവളെ ഒന്നെടുത്തുമാവെല്ലും.''

''ഇന്നും അതിനാലും മടിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്നു പറയാൻ പോത്തച്ചന്റെ മനസ്സിൽ തോന്നിയതാണു്. എങ്കിലും പറഞ്ഞില്ല. അതിനുപകരം അയാൾ ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

''കഞ്ഞും തള്ളയുമായി നിങ്ങൾ നാട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ നിങ്ങളെയൊരും കളിയാക്കിയില്ലേ?''

“കളിയാക്കിയവരാണധികവും. എനിക്കതിലൊരുകാരും തോന്നിയില്ല. കാരണം, ഈ ഉഴിയാക്കുകയും കരാപരകയും ചെയ്യുന്നവരുടെ പൂർവ്വചരിത്രമൊക്കെ എനിക്കറിയില്ലേ? ഞാനും ഈ നാട്ടിലല്ലേ ജനിച്ചുവളന്നതു?”

“വനശേഷം നിങ്ങൾ ബോംബെയിൽ പോയില്ലേ?”

“പോയി, പോയി. ഒരു മാസം നാട്ടിൽ താമസിച്ച ശേഷം ഞങ്ങൾ വീണ്ടും ബോംബെയ്ക്കു പോയി. പക്ഷേ, അവിടെച്ചെന്നു കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ശിവസേനയുടെ ശല്യവും വിഷുചികയുടെ വിളയാട്ടവും തുടങ്ങി. തന്നിമിത്തം ഞങ്ങൾ അവിടംവിട്ടു മദ്രാസിൽ വന്നു. മദ്രാസിൽ ഞങ്ങൾ വളരെവെളം കഴിച്ചുകൂട്ടി. അവിടെ അങ്ങനെ കഴിച്ചുകൂട്ടിയെന്നല്ലാതെ ജീവിതനേട്ടമൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾ അവിടംവിട്ടു, ഈ നാട്ടിന്റെ കിഴക്കേ അതിർത്തിയായ ‘ആര്യകാവു’ എന്നു പറയുന്ന സ്ഥലത്തു വന്നു. അപ്പോഴേക്കും ഉഷയ്ക്കു പതിനഞ്ചു വയസ്സായിരുന്നു.”

9. സരോജിനിയുടെ അന്ത്യം

“ആര്യകാവിൽ ഞങ്ങൾ ഒരു വീടു കൂലിക്കെടുത്തു താമസമാക്കി. അവിടം റിസർവ് വനത്തിന്റെ മുറിയായിരുന്നു. തന്മൂലം അവിടെ ഒരു വീടു കിട്ടാൻ വളരെ പണിപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു ആകെ സമ്പാദ്യമായിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാൻ സരോജിനിക്കും ഉഷയ്ക്കും കുറെ ആനന്ദം ഉണ്ടായിരുന്നത്രേ. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ആര്യകാവിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ, സരോജിനിക്കൊരു ബുദ്ധിമോശം പറ്റി.”

“അതെന്താണ്?”

“ആര്യകാവുവനത്തിന്റെ മുറിയെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞല്ലോ. അവിടെയുണ്ടെന്നു പറയാൻ ഒരു ചൗക്കയും

എന്താനും കാപ്പിക്കടകളുമാണ്; പിന്നെ മനോഹരമായ ഒരു ഭവനമുണ്ടെന്നു. ആര്യകാവുകൊണ്ടുമാത്രം എനിക്കു ജീവിക്കാൻ കഴിയാതെവന്നു. തന്മൂലം ഞാൻ മിക്കവാറും ചെങ്കോട്ടയിൽ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. പോയാൽ ചിലപ്പോൾ ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞു ഞാൻ ആര്യകാവിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. അങ്ങനെ ഞാൻ കഴിഞ്ഞുകൂടവേ, തെന്മലക്കാരനായ ഒരു യുവാവു ഗോപിനാഥൻ എന്നു പറയും, കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന ആര്യകാവിലുള്ള ഞങ്ങളുടെ കുടിലിൽ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.”

“എന്തിനാണ് അവൻ വന്നുകൊണ്ടിരുന്നതു?”

“അവൻ ഉഷയെ സംബന്ധം ചെയ്യാനാഗ്രഹിച്ചു. അവളെ സംബന്ധം ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നു അവൻ അവളുടെ അമ്മയോടു പറയും ചെയ്തു. അവനൊരു വ്യാപാരിയാണ്. അന്നവൻ മരച്ചീനിയായിരുന്നു വ്യാപാരം. തെന്മല ഒരു ഹോട്ടലിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു അവൻ വ്യാപാരം നടത്തിയിരുന്നതു്. ഞാൻ അവനെ കണ്ടിട്ടായില്ല. അവൻ ഞങ്ങളുടെ താമസസ്ഥലത്തു വരുമ്പോൾ ഞാൻ ചെങ്കോട്ടയിലോ തെന്മലയിലോ ആയിരിക്കും.”

“എന്നിട്ടു ഉഷയെ അവന്റെ കൂടെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊള്ളാമോ?”

“ഇല്ല. അതാണു പറയാൻപോകുന്നതു്. എന്റെ തൊഴിലിനു മുമ്പത്തെപ്പോലെ ആദായമില്ലെന്നു വന്നപ്പോൾ, ഞാൻ വീട്ടുകാര്യമൊന്നും നോക്കാതെ വെറും ഒരു ലസനായി നടക്കുന്നവനാണെന്നു സരോജിനിക്കൊരു തോന്നൽ. ഉഷയല്ലാതെ മറ്റു മക്കളൊന്നും ഞങ്ങൾക്കില്ലാതിരുന്നതിനാൽ, ആ തോന്നൽ അവൾക്കു വലിച്ചുവരികയുമായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം ചില കാര്യങ്ങളൊക്കെ എന്തോടാലോചിക്കാതെ അവൾ സ്വയം ചെയ്തുവന്നു. ഗോപിനാഥൻ ഉഷയുമായുള്ള വിവാഹം നടക്കുമ്പോൾ, കച്ചവടത്തിനായി അഞ്ഞൂറുറൂപ്പിക സരോജിനിയോടാവശ്യപ്പെട്ടു. വിവാഹം കഴിക്കാനിരിക്കുന്ന ആളാണല്ലോ എന്ന് അവൾ അവനെ വിശ്വസിച്ചു. അടുത്തുകൂട്ടുന്ന ആ

രെയും കലവരയില്ലാതെ വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരു പ്രകൃതക്കാരിയാണു സരോജിനി. അവൾ അഞ്ഞൂറുറൂപ്പികയെടുത്തു ഗോപിക്കു കൊടുത്തു. റൂപ്പിക വാങ്ങിയശേഷം പിന്നവനെ ആ വഴിക്കു കണ്ടിട്ടുപോലുമില്ല. എന്നോടാലോചിക്കാതെ സരോജിനി നടത്തിയ കൊടുക്കൽവാങ്ങലാണിതു്.”

“നിങ്ങളുടെ ഭാര്യ സരോജിനി എത്ര മണ്ടിയായിട്ടാണു് ചുമ്മാ വഴിയേകേറിവന്നവന്റെ കൈയിൽ 500 രൂപയെടുത്തു കൊടുത്തതു്? ആക്കയാലും മടത്തനം ഒന്നേ പററാവൂ. ഇതൊന്നല്ല, രണ്ടല്ല, എത്രയാണു പററിയിരിക്കുന്നതു്!”

സരോജിനിക്കു് ഒന്നിൽ കൂടുതൽ അമളിപററിയെന്നു പോത്തച്ചൻ ഭിദ്ദമാത്രമായിട്ടേ പറഞ്ഞുള്ളൂ. എം. ഏ.ക്കാരൻ രവീന്ദ്രൻ അവളെ ചതിച്ചതും സർവോപരി പടുകിഴവനായ വാസുപിള്ളയെ തോറ്റവായി സ്വീകരിച്ചതുമായിരുന്നു അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാളുടെ മനസ്സിൽ.

പോത്തച്ചൻ പറഞ്ഞതേപ്പറ്റി വാസുപിള്ള അത്രയൊന്നും ചൂഴിഞ്ഞുനോക്കാൻപോയില്ല. എങ്കിലും സ്വന്തം ഭാര്യ മണ്ടത്തരമാണു് കാണിച്ചതെന്നു പോത്തച്ചൻ പറഞ്ഞതു് വാസുപിള്ളയ്ക്കൊട്ടും രസിപ്പിച്ചില്ല. അയാൾ പറഞ്ഞു:

“ഏമ്മാനേ, ഈ ലോകത്തിൽ അമളിപിണഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതു് ആക്കുണു്? എല്ലാക്കും പിണഞ്ഞുകാണം. ഒന്നല്ല ഒൻപതു പിണഞ്ഞാലും, പിന്നെയുംചെന്നു് അതിനേക്കാൾ വലു അബദ്ധത്തിൽ ചാടിട്ടുള്ളവരാണു് ഈ ബുദ്ധിമാന്മാരെന്നു നടിച്ചു നടക്കുന്നവരിൽ അധികവും. അങ്ങാനയെങ്കിൽ വലു പഠിത്തമൊന്നുമില്ലാത്ത സരോജിനിക്കു തൊറ്റുപററിയതിൽ എന്തുതരപ്പെടാനിരിക്കുന്നു?”

“ശരി, അതുപോകട്ടെ. നമുക്കു പറഞ്ഞതു തുടരാം. എന്നിട്ടാ ഗോപിനാഥനെ തേടി ആരും പോയില്ലെ?”

“അവിടംതൊട്ടങ്ങോട്ടുള്ള സംവേങ്ങൾ പറയാൻ എനിക്കു കരുത്തുപോരാ.”

അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ വാസുപിള്ളയുടെ കണ്ണുകളിൽ കണ്ണീരു പൊടിഞ്ഞു. ശബ്ദമിടി. അയാൾ കണ്ണീരൊപ്പിയശേഷം കഥയാരംഭിച്ചു:

“എന്നോടു ചോദിക്കാതെ ഗോപിക്കു് അഞ്ഞൂറു രൂപാ കൊടുത്തതുകൊണ്ടു ഞാനറിഞ്ഞാൽ കുറപ്പെടുത്തുമെന്നു് അവൾ നിരൂപിച്ചു. അങ്ങനെ എന്നോടു പറയാതെ രണ്ടുനൂറു ആ സംഗതി അവൾ മനസ്സിൽ ഒളിച്ചു വച്ചുകൊണ്ടു നടന്നു. ഒരു ദിവസം ഞാൻ അവിടില്ലാത്തതക്കം നോക്കി ഉഷയെ വീട്ടുകാവലേല്പിച്ചിട്ടു വൈകിട്ടു് അഞ്ചുമണിയോടുകൂടി സരോജിനി തെന്മലയ്ക്കു പോയി. ഗോപിയെ തേടിയാണു് അവൾ തെന്മലയ്ക്കു പോയതു്.”

“ഗോപിനാഥൻ താമസിക്കുന്ന ഹോട്ടലിൽ രാത്രി ഒരു പത്തുമണിയോടുകൂടി സരോജിനി ചെന്നുചേർന്നു. അപ്പോൾമാത്രമേ അയാൾ അയാളുടെ മരച്ചീനിവ്യാപാരമൊക്കെ കഴിഞ്ഞു് ആ ഹോട്ടലിൽ വന്നുചേരുകയുള്ളുവെന്നും അവൾക്കറിയാമായിരുന്നു. സരോജിനി ഗോപിയെ കണ്ടു് ‘ഒന്നുകിൽ എന്റെ രൂപാ തരണം. അല്ലെങ്കിൽ മകളെ സംബന്ധംചെയ്യണം’ എന്നു നിബ്ബന്ധിച്ചു പറഞ്ഞു. ഗോപി ഇതു രണ്ടും നിഷേധിച്ചു. അതിൽ സരോജിനി അത്യധികം ചൂടായി. രണ്ടുപേരും പരസ്പരം വാഗ്വാദം തുടങ്ങി. ആ ഹോട്ടലിലെ ജീവനക്കാരെല്ലാം ഗോപിനാഥന്റെ വശംപിടിച്ചു. എന്നിട്ടു് അവരെല്ലാവരുംകൂടി സരോജിനിയെ അതുമിതും പറഞ്ഞു് ഒത്തിരി പരിഹസിച്ചു. സരോജിനിയും ഒട്ടും കുറയ്ക്കാൻ പോയില്ല. അങ്ങനെ വഴക്കു വളരെ മുത്തു. രാത്രിയും വളരെയായി. അവർ സരോജിനിയെ വളരെ ദേഹോപദ്രവമേല്പിച്ചു. എന്തിനധികം, അവർ അവളെ തല്ലിക്കൊന്നു. അവിടെനിന്നും ഒരു മൈലകലെ ആര്യകാവിലേക്കു പോരുംവഴി ഒരു പൊട്ടക്കിണറുണ്ടു്. അവളെ അവർ അതിൽക്കൊണ്ടിട്ടു്.”

“എന്നിട്ടതിനു കേണ്ണാണമില്ലായിരുന്നോ?”

“ഗവണ്മെന്റ് കേസ്സെടുത്തു. അക്കാദമിയിൽ സർക്കാരിന്റെഭാഗത്തു യാതൊരു കുറ്റവുമില്ല. തെരുവുപോലെയല്ല. സെൻററാണെന്നോർക്കണം. സരോജിനി തന്നെത്താൻ കിണറ്റിൽ ചാടി മരിച്ചതാണെന്നു ഹോട്ടലുകാരെല്ലാം ഒന്നുപോലെ മൊഴികൊടുത്തു. തെളിവില്ലാതെ സർക്കാർ എന്തുചെയ്യും? അവർ കേസ്സു റഫറൈസുതിത്തള്ളിക്കളഞ്ഞു.”

“ഗോപിനാഥൻ!” പോത്തപ്പൻ ആ നാമധേയം രണ്ടു വട്ടം നിർത്തിപ്പറഞ്ഞു. എന്നിട്ടു തുടർന്നു:

“എന്തൊരു പരിപാവനമായ പേരാണ്! അവൻ ആ പാവപ്പെട്ട സ്രീയുടെ പണം അപഹരിച്ചതോ അങ്ങേയറ്റത്തെ ആത്മവഞ്ചന. അതിനുംപുറമേ അവളുടെ ആത്മാവിനെക്കൂടി അപഹരിച്ചെടുത്തതു് എന്തു കഷ്ടമാണ്!”

“ഏമ്മാനേ, ഞാനൊന്നു ചോദിച്ചോട്ടേ. ഈ പേരിലോ, പ്രസംഗത്തിലോ ഇക്കാലത്തു വല്ല അർത്ഥവുമുണ്ടോ?”

“അതെന്താ, പ്രസംഗത്തിൽ അർത്ഥമൊന്നുമില്ലെന്നു പറഞ്ഞതു്?”

“അപ്പോ! ഈ നല്ലകാര്യം പ്രസംഗിക്കുന്നവരിലധികപങ്കും അതു കഴിഞ്ഞാലുടൻ ചെയ്യുന്നതെന്താണെന്നു് അറിയാമോ? വ്യഭിചാരവും കള്ളക്കമ്മട്ടവും കഴുത്തറക്കലും. ഈ സുപ്രഭാഷണത്തിനു് ഈയിടെ ഒരു നല്ല പര്യായപദം ഇറങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്.”

“അതെന്താണു്?”

“ബോറൻ വിട്ടവാ.”

“എന്നു പറഞ്ഞാൽ?”

“പ്രസംഗവേദിയിൽ കയറിനിന്നു മനുഷ്യൻ തന്റെ ജീവിതത്തിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ട ആദ്ധ്യാത്മികമൂല്യങ്ങൾ, മാനുഷികമൂല്യങ്ങൾ എന്നിവയെപ്പറ്റി സുന്ദരമായി തകർത്തുപ്രസംഗിക്കുക. അതേസമയം ആ പ്രസംഗകനിൽ ആവക ഗുണങ്ങളുടെ ലാഭരഹിതപോലും കാണാതിൽ

കുകു. ഇതിനാണു് ‘ബോറൻ വിട്ടവാ’ എന്നു പറയുന്നതു്.”

“പ്രസംഗിക്കുന്ന ആളിൽ ഈവക നല്ല ഗുണങ്ങളൊന്നും ഇല്ലെങ്കിൽ അയാൾ പിന്നെന്തിനാണു് ഈ മെനക്കേടിനു് ഇറങ്ങിത്തീരിക്കുന്നതു്?”

“അതെല്ലാം ഒരു ചടങ്ങുനിർവ്വഹണത്തിനുവേണ്ടി മാത്രം.”

“എങ്കിലും ഇന്നത്തെ പ്രസംഗം കേൾക്കാനും ആളുകൾ കണ്ടുമാനം കൂടുന്നുണ്ടല്ലോ; അതാണതിശയം!”

“ഏമ്മാനേ, ഈ വന്നകാലത്തു മനുഷ്യർക്കാണോ പത്തം? അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു സംഭവം എന്റെ ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. ഒരു പ്രൊഫസ്സർ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു. ലത്തീനിലാണു പഠിപ്പിച്ചതു്. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ബ്ലാക്ക്ബോർഡിൽ ഒരു മനുഷ്യന്റെ പടം വരച്ചു. വെറും വരകൊണ്ടുള്ള ഒരു മനുഷ്യന്റെ കോലം. എന്നിട്ടു വിദ്യാർത്ഥികളോടു പറയുകയാണു്: ‘വിലേത്തിസ് സ്കൂളേന്തസ്, ഇല്ലേ ഹോമോ, നോൺ പൊത്തസ്സ് ലിബെരാറെ, സേദ് പൊത്തസ്സ് പ്രൊടുച്ചെറെ, വിചേസിമു ഫീലിയോസ്.’ (നോക്കിൻ കുട്ടികളെ, ആ മനുഷ്യനെ നോക്കൂ. അവനു ജോലിചെയ്യാൻ കഴിവില്ല. എല്ലം തൊലിയുമേയുള്ളു എന്നർത്ഥം. എന്നിരിക്കിലും ഇരുപതു മക്കളെ ജനിപ്പിക്കാൻ അവനു കഴിയും.) അപ്പോൾ മനുഷ്യക്കൈതാണു പത്തം?”

“ആകട്ടെ, ഈ മനുഷ്യരെക്കൊണ്ടു വല്ല പ്രയോജനവുമുണ്ടോ?”

“ഉണ്ടെന്നും ഇല്ലെന്നും പറയാം. എന്തെന്നാൽ നോക്കുന്നിടത്തെല്ലാം വെള്ളം. കടിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന വെള്ളം വളരെ കുറവാണ്. എന്നു പറഞ്ഞപ്പോലെ മനുഷ്യരുണ്ടു്; എന്നാൽ മനുഷ്യരില്ല. ബസ്സുണ്ടു്; ബസ്സില്ല. കോളേജുണ്ടു്; കോളേജില്ല. ഇലക്ട്രിസിറ്റിയുണ്ടു്; ഇലക്ട്രിസിറ്റിയില്ല.”

“അതു പോകട്ടെ, നമുക്കു വിഷയത്തിലേക്കു കടക്കാം. സരോജിനി നഷ്ടപ്പെട്ടതിൽപ്പിന്നെ നിങ്ങൾ ആദ്യകാവിൽ താമസിച്ചില്ലേ?”

വാസുപിള്ള തുടർന്ന്:

“ഇല്ല. ഭാര്യയും നഷ്ടപ്പെട്ട് തൊഴിലുകൊണ്ട് ഗുണവും ഇല്ലാതായിത്തീർന്നപ്പോൾ ഞങ്ങൾ നേരെ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നു. ഇവിടെ വന്നതിനുശേഷവും വളരെനാൾ കൈനോട്ടവും ജ്യോതിഷവുംകൊണ്ട് ചുമ്മാതെ കുറങ്ങിനടക്കുകയായിരുന്നു.”

“ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ കൈയിൽ പൈസയൊന്നുമില്ലായിരുന്നോ?”

“കഷ്ടിച്ചു വന്നുചേരാനുള്ള പൈസയേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.”

“പിന്നിതുവരെ എങ്ങനെ ജീവിച്ചു?”

“ഉഷയ്ക്കു കറെ ആരേണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതു വിറ്റുതന്നു ജീവിച്ചു.”

“കൊള്ളാം! ഉഷയുടെ കഥകേട്ടിട്ട് വളരെ സംഭവബഹുലമായിരിക്കുന്നല്ലോ!”

“ഇത്രയുമൊന്നുമല്ല. പിന്നെ ഏമാനു സമയക്കുറവായതുകൊണ്ട് ഞാൻ വളരെ ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞതാണ്.”

“ശരി, ആ ഗോപിനാഥനെപ്പറ്റി പിന്നെ യാതൊരു വിവരവുമില്ലേ? എവിടെയാണവന്റെ സ്വദേശം?”

“കൊട്ടാരക്കരയ്ക്ക് അടുത്താണെന്നാണ് പറയുന്നതു്. അവൻ സർവ്വത്ര ചതിയനാണെന്നേ! ഏമ്മാണെ ചതിക്കാൻ ചിലപ്പോൾ ഇവിടെയും വന്നേക്കാം.”

“വാസുപിള്ളച്ചേട്ടനു് അവനെ കണ്ടാലറിയാമോ?”

“എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ? ഉഷയ്ക്കറിയാം.”

“ശരി; ബാക്കിയുള്ള സംഗതി നമുക്കു ഹിന്ദിയിൽ സംസാരിക്കാം. എനിക്കു ഹിന്ദിയിൽ സംസാരിക്കുന്നതു വളരെ ഇഷ്ടമാണ്. ഹിന്ദിയും ഇംഗ്ലീഷ്‌മൊക്കെ വാസുപിള്ളച്ചേട്ടനു നല്ല വശമാണെന്നല്ലേ പറഞ്ഞതു്? സുറിയാനിഭാഷ അറിയാമോ?”

“ഹിന്ദി മാലും ഹെ. സുറിയാനി ബിൽകൽ നഹിം. ക്യാ ഇസൂർ കൊ അച്ഛീത്തരഹ് ഹിന്ദി മാലും ഹെ?”

“അച്ഛീത്തരഹ് നഹിം. യോടാ യോടാ മാലും. അച്ഛാ! ഉഷാ സേ തുംകൊ കഹ് നാ ഹെ കി, അഗർ ഗോപിനാഥൻ ഇധർ കഹിം ആവെ തോ മുശ്ശേ സമധാനാ ഹെ. ഉഷാ സേ കഹ് നാ ഹെ കി വഹ് രോസു് സബേരേ ആക്കർ മുശ്ശേ സേ മിലേ. ഗ്രേഡിംഗ് മെ ആനേ പർ വഹ് ഖുഷ് ഹേനാ?”

“ഇസൂർ കി കൂവാ സേ...”

“ബവുത്തു് അച്ഛാ, ദേർ ബവുത്തു് ഹോ ഗയി. തും ജാവോ. കഹ് നാ ഹെ കി, ഉഷാ കൊ സന്ദൂർ ആനാ ചാഹിയെ. ഭൂൽ നാ മത്തു്. യഹ് റുപ്പിയാ ഭീ രഖ് ലോ.”

അതു പറഞ്ഞിട്ടു പോത്തച്ചൻ പേഴ്സു് തുറന്നു് ഒരഞ്ചു റുപ്പികകൂടി എടുത്തു വാസുപിള്ളയ്ക്കു കൊടുത്തു. അയാൾ പോത്തച്ചനെ വണങ്ങി യാത്രയായി.

10. പുഴുക്കുത്തുപണിക്കാർ

ഒരങ്ങിയാപ്പീസിൽ ഷെല്ലിംഗ് (തല്ലൽ), പീലിംഗ് (തൊലികളയൽ), ഗ്രേഡിംഗ് (തരംതിരിക്കൽ) ഇങ്ങനെ അനുക്രമം മൂന്നു വകപ്പുകളാണുള്ളതു്. ഇവയിൽ ഗ്രേഡിംഗാണ് ഏറ്റവും ഉയർന്ന വകപ്പു്. പ്രസ്തുത വകപ്പിൽ, തല്ലിയെടുത്തു് തൊലികളഞ്ഞു കിട്ടുന്ന അങ്ങിപ്പരിപ്പു്, വലിപ്പച്ചെറുപ്പവും നൽപ്പതിൽപ്പന്നേസരിച്ചു്, വിദേശവിപണികളിലയയ്ക്കുത്തക്കവണ്ണം തരംതിരിച്ചു് ശരിപ്പെടുത്തുന്നു.

ഗ്രേഡിംഗിൽ ഉദ്ദേശം 200 സ്ത്രീകൾ വേലചെയ്യുന്നുണ്ടു്. ഷെല്ലിംഗിലോ പീലിംഗിലോ വേലചെയ്യുന്ന സ്ത്രീകളെപ്പോലൊന്നുമല്ല ഗ്രേഡിംഗിലെ സ്ത്രീകൾ. അവരുടെ ഗ്രെയിഡും ഗമയും ഒന്നു വേറെയാണ്. തല്ലി

തൊലികളുണ്ടാക്കുന്ന നല്ല മുല്ലമൊട്ടുപോലിരിക്കുന്ന ഇവെട്ടോ, ഒരൊറ്റ പരിപിന്ന വ്യത്യം വരില്ല; തീർച്ച. പ്പരിപ്പാണ് അവർ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതെന്ന് അറിയുന്നതിൽനിന്നുമാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു് ഗ്രേഡിംഗുകാർക്കുണ്ടാകണം. അതനുസരിച്ചിരിക്കും അവരുടെ വസ്ത്രങ്ങളുടെ വിശേഷത. ധാരണയും വേഷസംവിധാനവും. നൊറിയിൽ സിന്ദൂർ പൊട്ടിട്ടു്, കണ്ണിൽ സൂര്യമയ്യെഴുതി കണ്ണത്തിൽ നവീനമാഷ്നിലുള്ള സ്വണ്ണമാലയും അണിഞ്ഞു്, കഴുത്തുവസ്ത്രങ്ങളുള്ള ബ്ലൗസ്സും ധരിച്ചാണ് അവരുടെ ഇരുപ്. അവരിലധികംപേരും അവിവാഹിതരും പതിനാറുനൂറ്റാണ്ടുകളിലുള്ളവരായിരിക്കും. ഇരുപത്തിയഞ്ചിനും മദ്ധ്യേ പ്രായമുള്ളവരുമായിരിക്കും. ഷെല്ലിംഗുകാരും പീലിംഗുകാരും ഇരുനൂറ്റാണ്ടിലായിട്ടുള്ളവരായിരിക്കും. അവരുടെ പേരുകളിൽനിന്നുമാണ് അവരുടെ പേരുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു്. അവരുടെ പേരുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു് തരയിടിക്കുന്ന കനകാലിത്തൊഴുത്തുമാതിരിക്കിടക്കുന്ന ഷെല്ലിലാണ്. അവരുടെ പേരുകൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു് കട്ട, മുറം ഇവയൊക്കെ ഇറക്കിപ്പൊളിക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതുമാണ്. പ്രത്യേക ഗ്രേഡിംഗുകാർ ഇരിക്കുന്നിടമോ അഥവാ ഇരിക്കുന്നിടം വെടിപ്പുള്ളതും വൃത്തിയുള്ളതും ഒന്നാകുന്നതായി സിമൻറുചെയ്യപ്പെട്ടതുമാണ്. അവർ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന കട്ട, വട്ടി തുടങ്ങിയവ അലുമിനിയംകൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടവയത്രെ.

ഗ്രേഡിംഗിൽ വെള്ളപ്പരിപ്പുമാത്രം തിരിയുന്നവർ എൺപതോളംപേർ വരും. അതിലാണ് ഉഷ. വെള്ളപ്പരിപ്പു് നൂറിയറുപതുപുറങ്ങളാണ് ഒരു തൊഴിലാളിയുടെ വർക്ക്ലോഡ്. ഒരുദിവസം ഒരുവനനുസരിച്ചു ജോലി ചെയ്യാൻ കൊടുക്കുന്ന പരിപ്പിനാണ് വർക്ക്ലോഡ് എന്നു പറയുന്നതു്. 210, 240, 320, 450 ഇങ്ങനെ നാലു സൈസായി തിരിഞ്ഞു് നാലു വട്ടിയിലാക്കണം. ഏറ്റവും ഒന്നാംതരമായ കശുവണ്ടിപ്പരിപ്പിനാണ് 210 എന്ന നമ്പരിട്ടിരിക്കുന്നതു്. ഏറ്റവും മൂഴത്ത പരിപ്പു് അതാണ്. ഒന്നാംതരത്തിനു് 210 എന്നു പേരിടാൻ കാരണം ആ പരിപ്പിൽനിന്നും ഒരുറാത്തൽ പരിപ്പു തുടങ്ങി വേറെ മാറ്റിയിട്ടു് എണ്ണിനോക്കിയാൽ ഇരുനൂറ്റിപ്പത്തല്ലാതെ ഒരേണ്ണം അധികമോ കുറവോ കാണുകയില്ല.

അതുപോലെതന്നെയായിരിക്കും ബാക്കിയുള്ള പരിപ്പുകളും തുടങ്ങി എണ്ണിനോക്കിയാൽ. അങ്ങോട്ടോ ഇങ്ങോട്ടോ

കശുവണ്ടി രണ്ടുതരത്തിൽ വറുക്കുന്നുണ്ടു്. ഒന്നു് ഓയിൽബാത്ത് റോസ്റ്റിങ്; പുഴുങ്ങിവറുപ്പു് എന്നു പറയും. മറ്റൊന്നു് കട്ടിടക്കുന്ന തോട്ടെണ്ണയ്ക്കുകത്താണ് മേൽപ്പറഞ്ഞതു്. മൂന്നു മിനിറ്റുനേരമേ എണ്ണയ്ക്കുകത്തു കിടത്തുകയുള്ളു. എണ്ണയ്ക്കുകത്തു വറുക്കുന്ന അണ്ടിയുടെ നിറം ബ്രൗണായിരിക്കും. മറ്റെന്നു് ഗ്രേ റോസ്റ്റിങ്. കരിച്ചു വറുപ്പുന്നാണ് അതിനു പറയുക. കരിച്ചുവറുപ്പിലെ കശുവണ്ടിപ്പരിപ്പിനായിരിക്കും കൂടുതൽ രുചി.

വറുത്തെടുക്കുമ്പോൾ കുറച്ചൊക്കെ കരിഞ്ഞുപോകും. ആ കരിവിനു് എസ്. ഡബ്ലിയു. എന്നാണ് പറയുക. മുറിച്ചുള്ള പിച്ചാത്തികൊണ്ടു ചുരണ്ടിക്കളഞ്ഞാൽ അതു വെള്ളപ്പരിപ്പായി.

പീലിംഗ് വകുപ്പിൽനിന്നു് തൊലികളുണ്ടാക്കുന്ന സാമാന്യം തരംതിരിച്ചും ലഭ്യമാകുന്ന പത്തിനും പരിപ്പിന്മേലാണ് ഗ്രേഡിംഗുകാർ പണിചെയ്യുന്നതു്. പണി ഏതിനത്തിന്മേൽ ചെയ്യാലും കൂലി ഒരുദിവസം രണ്ടുപിന്നെ അൻപതുപൈസ കിട്ടും. അളന്നുകൊടുക്കുന്ന വർക്ക്ലോഡ് മൂഴവനം ചെയ്തതിന്മേൽ മേല്പറഞ്ഞ കൂലി കിട്ടും.

കുറഞ്ഞ തൂക്കമുള്ള പരിപ്പുകൾ ശരിപ്പെടുത്തിയെടുക്കുവാനാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നി. ഒറ്റപ്പുഴുക്കത്തും ഇരുപുഴുക്കത്തും പൊടിപ്പുഴുക്കത്തുമാണ് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ തൂക്കമുള്ള പരിപ്പുകൾ. അവയ്ക്കു് വി. കെ. എന്നാണ് പേരു്.

പുഴുക്കത്തുള്ള മുഴുവൻപരിപ്പിന്റെ കറുപ്പുയോളമുള്ളിടം വേറെ, പിളർപ്പു വലുതായിട്ടെടുക്കാമെങ്കിൽ അതു വേറെ, പിച്ചാത്തികൊണ്ടു ചീകിയാൽ മാറ്റുന്ന പുഴുക്കത്താണെങ്കിൽ ചീകിയെടുത്ത പരിപ്പു വേറെ, അതിന്റെ പൊടി വേറെ, ഇങ്ങനെ ഇരുപതോളം വട്ടികൾ ചുറ്റും നിറത്തിവച്ചുകൊണ്ടാണ് വി. കെ. വർക്ക്ലോഡായി സ്വീകരിക്കുന്നവർ പണിചെയ്യുവരുന്നതു്.

പുഴക്കരത്തുപണിക്കാരുടെ കൈയിൽ പുഴക്കരത്തുള്ള വേലത്തരങ്ങൾ എമ്പാടും ഇരിപ്പുണ്ട്. മേസ്സീരിമാർ കൂടെ നിന്നില്ലെങ്കിൽ അവർ പരിപ്പുകളെല്ലാം അരിഞ്ഞു പൊടിയാക്കിക്കളയും. കാരണം, ഓരോ പുഴക്കരത്തുള്ള പരിപ്പെടുത്തു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം തരംതിരക്കുകയെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതല്പം ചങ്കിൽക്കൊള്ളുന്ന പണിയാണ്. അരിഞ്ഞുപൊടിയാക്കിയാൽ ആ പൊടിപ്പരിപ്പിനു മറ്റൊറ്റ പരിപ്പുകളേക്കാൾ മാക്കറിൽ തുലോം വില കുറവായിരിക്കും.

എല്ലാ അണ്ടിയാപ്പീസിലും ആൺമേസ്സീരിമാരും പെൺമേസ്സീരിമാരും ഉള്ളതുപോലെ പോത്തച്ചന്റെ ആപ്പീസിലുമുണ്ട് ഇരകൂട്ടരും. മേസ്സീരിമാർ മാസശമ്പളക്കാരാണ്; അവർക്ക് പ്രതിമാസം നൂററിയരൂപതു രൂപ്പിശമ്പളമുണ്ട്. ശമ്പളത്തിനുപുറമെ, തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നും കൈക്കൂലിയിനത്തിൽ അല്പസ്വല്പം വല്ലതും കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഇടയ്ക്കിടെ ആൺമേസ്സീരിമാരുടെ ചങ്ങാത്തം പററപ്പിടിച്ചു നടക്കുന്ന തൊഴിലാളിസ്ത്രീകൾ ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ധാരാളമുണ്ട്. ചിലർ വീട്ടിൽനിന്നു പാലുകാച്ചി കുപ്പിയിലടച്ച് മേസ്സീരിമാർക്ക് കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കും. അതിനു വശമില്ലാത്തവർ കാപ്പിക്കടകളിൽനിന്നും കാപ്പിവാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കും. അതിനുംപുറമെ ആഴ്ത്തോറും പണം കിട്ടുമ്പോൾ ഒരു രൂപയുടെ പൈസയെങ്കിലും കൊടുക്കും. ഗ്രേഡിംഗിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന ഒരു സ്ത്രീയുടെ വേലധികാരിയായ മേസ്സീരിക്ക് ഇങ്ങനെയൊക്കെ നന്മചെയ്യാൽ അവർക്കു വക്ക്ലോഡ് കുറച്ചുകൊടുക്കും. പുഴക്കരത്തുപരിപ്പ് അരിഞ്ഞു പൊടിയാക്കുന്നതുകണ്ടാൽ കണ്ണടച്ചുകളയും. അതുപോലെ മുഴുവൻപരിപ്പിൽ കത്തിപ്പാടു കണ്ടാൽ കണ്ടില്ലെന്നുവെല്ലും. മുഴുവൻ പരിപ്പിൽ കത്തിയുടെ പാടു ലേശംപോലും കണ്ടുകൂടാത്തതാണ്.

ഒരുദിവസം ഉഷ്ണ തന്റെ സഖിയായ ഗ്രേസിയെ കാണാൻ പോയി. അവളെ അവളുടെ മുറിയിൽ നോക്കി.

അവിടെയും കണ്ടില്ല. ഉഷ്ണ ഗോശയായി തിരിച്ചു നടന്നു ആ വിശാലമായ വസ്തുവിന്റെ വടക്കുവശമുള്ള ഗേറ്റിനെ സമീപിച്ചു. അപ്പോൾ 'ഉഷ്ണ, ഉഷ്ണ' എന്നൊരു വിളി തെല്ലകലെ കേട്ടു. ഉഷ്ണ ചുറ്റുപാടും നോക്കി. കേട്ട ശബ്ദം ഗ്രേസിയുടെതാണെന്നു മനസ്സിലായി. പക്ഷേ, അങ്ങനെ ഒരാളെ അവിടെയും കാണാനില്ല. ഒടുവിൽ അങ്ങകലെ കടപുഴകിടിക്കുന്ന ഒരു പടപ്പൻ പറങ്കിമാവിന്റെ ചില ശിഖരങ്ങൾ ശക്തിയായി ചലിക്കുന്നതു കണ്ടു. അവർ അങ്ങോട്ടു നടന്നടുത്തു. നടന്നപ്പോൾ കണ്ടതു ഒരു പതിനഞ്ചടി ഉയരത്തിൽ പറങ്കിമാവിന്റെ കൊമ്പിൽ കയറി നില്ക്കുന്ന ഗ്രേസിയെയാണ്. ഉഷ്ണ ഗ്രേസിക്കു കാണത്തക്കവണ്ണം വന്നുനിന്നു മുക്കത്തു വീരൽ വച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

"എന്റീശ്വരാ, ഇതെന്തൊരു വേലയാണ്? ഇതു വല്ലവരും കണ്ടാലെത്തു പറയും?"

"ആരെന്തോ പറയാനാടി? ഞാനെന്റെ പറങ്കിമാവിലാണു കേറിനില്ക്കുന്നതു? അതും എന്റെ പറമ്പിൽ. ആക്കാണതിലിത്ര നഷ്ടം?"

"ആർക്കും നഷ്ടമൊന്നുമില്ല ചേച്ചീ! നഷ്ടമില്ലെന്നു കരുതി പെണ്ണുങ്ങൾ മരത്തിന്മേൽ കയറാറുണ്ടോ?"

"ഓഹോ, നൂറുവട്ടം കയറും. പക്ഷേ, ഞാനിവിടെ കയറി നില്ക്കുന്നതു ചമ്മാതൊന്നുമല്ല, ചന്ദ്രനിലേക്കു പോകാനാ. എന്ന് കൊണ്ടുപോകാനിപ്പോൾ വിമാനം വരും. നീയുംകൂടി പോരും. പോരുന്നോ?"

"വേണ്ടോ, വേണ്ടോ. ഞാൻ വരുന്നില്ല ചേച്ചീ! എനിക്കൊരു സ്റ്റാളിൽ കയറി നിന്നാൽ മതി, തലകുത്തി താഴെ വീഴും. ചേച്ചിയിറങ്ങിവാ. എന്റെ പൊന്നു ചേച്ചിയല്ലേ."

ഉഷ്ണയുടെ സ്നേഹംനിറഞ്ഞ പെരുമാറ്റം ഗ്രേസിയെ കശുമാവിൽനിന്നും താഴെയിറക്കി. അനന്തരം അവളെ അവളുടെ മുറിയിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു.

ഇൻഡ്യയിൽ സുമാർ നൂററിയെഴുപതു കശുവണ്ടി ഫാക്ടറികളാണുള്ളതു്. അതിൽ സ്ഥായിയായ കശുവ

ണ്ടിയുമസ്ഥർ ഓരോരുത്തരും പെട്ടെന്നു ഏഴെട്ടു കടി
 രൂപപ്പെട്ടുകൊണ്ടു താൽക്കാലികമായി സ്ഥാപിച്ചു. അദ്ദേഹിയില്ലാതെവന്നു. അവർ ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിൽ
 ടെല്ലാം അണ്ടിയവർപ്പും അണ്ടിതല്ലമൊക്കെ ക്രമപ്പെടുത്തുവാൻ തുടങ്ങി. രാവിലെ എട്ടുമണിക്കു
 നിലവിലിരിക്കുന്ന ഫാക്ടറികളിൽ ജോലി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അഞ്ചുമണിക്കു തിരികെ വരും.
 ണിരിക്കുവേയാണ് ഇവരിങ്ങനെ പ്രവർത്തനം ആരം
 ചുതു്.

ഈ കുടിവർപ്പുമൂലം അവിടെ അണ്ടിതല്ലാനും തെ
 ലികളുമാനും പുതുതായി പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന പെണ്ണുങ്ങളി
 ക്ക് എന്തെങ്കിലും കൂലി കൊടുത്താൽ മതിയാവും. അ
 ക്ക് വാഷ്കിബോണസ്, പ്രസവവേദനം ആദിയാ
 വയൊന്നും കൊടുക്കേണ്ട കാര്യവുമില്ല. തൊഴിലുടമകളു
 നിലവിലിരിക്കുന്ന ഫാക്ടറികളെ അപേക്ഷിച്ച് ഇ
 കുടിവർപ്പുമൂലം അവർക്ക് ഓരോ ചാക്കു കശുവണ്ടിയില
 കറഞ്ഞതു് പതിനഞ്ചുറൂപ്പിക ലാഭമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയു

വാഷ്കിബോണസ്സും പ്രസവവേദനവും ലഭി
 കൊണ്ടിരിക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾക്ക് മേൽപ്പറഞ്ഞ കു
 വർപ്പു് ഒരു കനത്ത ആഘാതമായി ഭവിച്ചു. അവരൊ
 ടകമില്ല. കുടിവർപ്പു് നിരോധിക്കണമെന്നു ഗവണ്മെന്റി
 ന്റീന്റെ അടുക്കൽ അവർ പരാതിപ്പെട്ടു. ഗവണ്മെന്റി
 ഒരു ഓർഡിനൻസ് മൂലം കുടിവർപ്പു നിരോധിച്ചു;
 കിലും എല്ലാവരും അതു കൈക്കൊണ്ടില്ല.

കശുവണ്ടിത്തൊഴിലാളികൾ തുടങ്ങിയ സമ
 മിനിമം വേജസ് സംബന്ധിച്ചുണ്ടായ ആന്തീർപ്പു
 സ്ഥാനത്തിലാണ് പിൻവലിക്കപ്പെട്ടതു്. ഏതാണ
 ഇരുപത്തിയഞ്ചുദിവസം പണിമുടക്കിത്തന്ന സക
 ഫാക്ടറികളും അടച്ചിടേണ്ടിവന്നു.

ഒടുവിൽ കുടിവർപ്പു പരിവൃണ്ണമായി നിറുത്തപ്പെട്ട
 മൊത്തം തൊഴിലാളികളുടെയും ശമ്പളത്തിൽ ചില വ
 നവുകൾ വരുത്തി. ഷെല്ലിങ്ങിൽ ഒരു കിലോ പരിപ്പി
 ഇരുപതുപൈസ കൂലിയുണ്ടായിരുന്നതു നാല്പതാക്ക
 പീലിങ്ങിൽ ഇരുപത്തിനാലു് ആയിരുന്നതു് നാല്പതാ
 യെട്ടാക്കി.

അഞ്ചുപണിയിൽ പണിമുടക്കും വന്നപ്പോൾ ഉഷ
 രാവിനെ യാദൃച്ഛികമായി പണിമുടക്കും വന്നപ്പോൾ ഉഷ
 രാവിനെ യാദൃച്ഛികമായി പണിമുടക്കും വന്നപ്പോൾ ഉഷ

ഉമാദേവിയുടെ പുലമ്പസമുളള ഒരു വീടു് കറച്ചു വടക്കു
 മാറി ഉണ്ടു്. ഒരുദിവസം രാവിലെ അവർ അങ്ങോട്ടു
 പോയി. സാധാരണ എങ്ങും യാത്രയില്ല; പിന്നെ യാദൃ
 ച്ഛികമായി അങ്ങനെയൊന്നു സംഭവിച്ചെന്നു മാത്രം.
 തിരിച്ചുവരുന്ന പാഞ്ഞാണു പോയതു്. ഉമാദേവിയുടെ അച്ഛൻ രാമൻപിള്ളയും രാമകുമാറും
 രാമൻപിള്ളയും രാമകുമാറും രാമകുമാറും
 രാമൻപിള്ളയും രാമകുമാറും രാമകുമാറും
 രാമൻപിള്ളയും രാമകുമാറും രാമകുമാറും

രാമകുമാർ അതിസുഗന്ധം സൽസ്വഭാവിയുമായ ഒരു
 യുവാവാണ്. അവധിദിവസങ്ങളിൽ ഉഷ അടുക്കളയിൽ
 ജോലി ചെയ്യുന്നതും നോക്കി അവൻ അങ്ങനെയിരിക്കും.
 ആ സമയത്തു് അവനെ വിളിക്കുകയോ അവനോടു സംസാ
 രിക്കുകയോ ചെയ്യാതെത്താകുന്നു.

ഉഷ ഇപ്പോൾ നല്ല ഒരു യുവതിയായി രൂപംകൊ
 ണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അവൾ അറിയാതെ തിരികെ വന്നു, രാമ
 കുമാർ തന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ശ്രദ്ധിക്കുന്നുണ്ടെന്നും.
 എന്നാൽ തന്റെ നില മാനു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു് ഒരിക്കലും
 ശരിയല്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായക്കാര്യയാണ് ഉഷ. താൻ
 പെറ്റമൊരു വേലക്കാരീ! ഈ വിശാലമായ ലോകത്തിൽ
 ഒരു സെൻ്റു് ഭൂമിയില്ലാത്തവരും! അന്യന്റെ കരുണയിൽ
 മാത്രം ജീവിക്കുന്നവരും! തന്റെ ഉയർന്നു നില്ക്കുന്ന ഒരു
 വീട്ടിൽ ചെന്നു് കൊള്ളരുതായ കാണിച്ചാൽ പിന്നെ
 എന്തൊക്കെ സംഭവിച്ചുടാ? ആദ്യം കിടപ്പിടത്തിൽനി
 ന്നു് ഇറങ്ങേണ്ടിവരും. പിന്നെ ജോലി ഇല്ലാത്തവരും.
 അച്ഛന്റെ കൈക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ടു് വഴിനീളെ തെങ്ങി
 നടക്കേണ്ടിവരും. ഇക്കാരണത്താൽ ഉഷ രാമകുമാറിനു
 മുമ്പുകൊടുക്കാതെ ജീവിച്ചുവരികയാണ്. എന്നാൽ അവ
 ളുടെ ഉള്ളനിയെ രാമകുമാറായിരുന്നു.

രാമകുമാറിന്റെ അമ്മ ഉമാദേവി സ്ഥലത്തെ ഒരു വലിയ ജന്മിയും ധനാഡ്യയുമാണ്. ഭർത്താവായ രാമകുമാർ ഒരു കടലിനും ഭർത്തവുമായിരുന്നെങ്കിലും ഉമാദേവി അയാളെ ഉപേക്ഷിച്ചു; രാമകുമാറിനെ ഗർഭമുളപ്പോൾ തന്നിമിത്തം ചെറുപ്പംതൊട്ടേ വളരെ ചിട്ടയിലുള്ള അനുസരണയിലുമാണ് ഉമാദേവി രാമകുമാറിനെ വളർത്തിക്കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ളത്. തന്മൂലം അവൻ അമ്മയെ വളരെ ഭയമാണ്.

ഒരുദിവസം ഉഷ ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിൽ അടുക്കലായിൽ പണിചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അവൾ അടുപ്പിൻകരെ കുന്നിത്തുണി നീയുതിക്കത്തിക്കൊടുക്കുകയായിരുന്നു. ഉണങ്ങാത്ത വിറകും തീ കത്തുന്നില്ല. മുറുത്തുകൊണ്ട് പുക.

രാമകുമാർ ഉഷയുടെ പിന്നിലൂടെ ചെന്നു. ചെന്നതേ വളരെ പതുക്കെ. എന്നിട്ട് അവളുടെ കടുത്ത മിഴികൾ രണ്ടും അമർത്തിപ്പൊത്തി. അപ്പോൾ ഉഷ പറഞ്ഞു: "വീട്ടിൽ ഗൗരീ വിട്ട്. രാമേട്ടൻ കഞ്ഞി കൊടുക്കാൻ നേരമായി."

അവിടെ വെള്ളം കോരിക്കൊടുക്കാൻ വരുന്ന ഗൗരീയെന്നു പേരുള്ള ഒരു പെൺകുട്ടിയുണ്ട്. അവളാണെന്നു ഞ് ഉഷയുടെ ധാരണ.

തന്നെ ഗൗരീയാക്കിയതിൽ രാമകുമാറിന് ഉള്ളിറപ്പി ചിരിപൊട്ടി. അയാൾ കഴിവതും ഒരു സ്ത്രീയുടെ സ്വഭാവത്തിൽ ഉത്തരം കൊടുത്തു:

"വിടാനിപ്പം മനസ്സിലു ചേച്ചീ! എന്താ രാമേട്ടനോടൊതു വലു കനിവ്?"

സ്വപരത്തിലെ വ്യത്യം. മുഖത്തു പതിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിരലുകളുടെ ഭാർദ്ദ്യം. ഇവ ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ ഉഷയ്ക്കു മനസ്സിലായി, അതു രാമകുമാർതന്നെയെന്നു അവൾ ചെട്ടെന്നു പറഞ്ഞു:

"ആളെ എനിക്കു പിടികിട്ടി. എന്തെ വിട്ട്..."
 "എനിക്കു പിടികിട്ടി; ആളാരാ പറ?"
 "പറഞ്ഞു വിടുവോ?"
 "അതെ."

"രാമേട്ടൻ."
 "ശരിയായി പറഞ്ഞു."
 "എന്നാലിനിയും വിട്ട്."
 "വിട്ടാൽ ഓടിപ്പോയ്ക്കുളഞ്ഞുകിലോ?"
 "എവിടെക്കു?"
 "ഉഷയുടെ വീട്ടിലേക്കു."
 "വിടണം. ഞാനോടൊപ്പംകൊണ്ടുപോകുകയില്ല."
 "തീർച്ചയായും?"
 "തീർച്ചയായും."

രാമകുമാർ ഉഷയുടെ മുഖത്തുനിന്നും കൈയെടുത്തു. അവൾ ഇമ വെട്ടിച്ചുവെട്ടിച്ചു തുറന്നു വിട്ടു കണ്ണുകളോടെ രാമകുമാറിനെ നോക്കി പുഞ്ചിരിച്ചു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

"ഹല്ല, എന്തൊരു വേലയാ ഈ കാണിച്ചത്? വല്ല വരും കണ്ടാലെത്തു പറയും?"

"കണ്ണിൽ പുകകോതിരിക്കാൻ പൊത്തിപ്പിടിച്ചതാണെന്നു പറയും."

"എന്റെ കണ്ണിൽ പുകകയറിയാൽ രാമേട്ടനെ ത്തു?"

"ഒന്നുമില്ലല്ലേ? കൊള്ളായിപ്പോയി! നിന്റെ കണ്ണെന്നു പറഞ്ഞാൽ എന്താ?"

"പറയും?"
 "എന്റെ കരളാ."

"അത്രയും എന്നെ സ്നേഹിക്കേണ്ടോ."
 "സ്നേഹിച്ചുപോയി; ഇനി എന്തുചെയ്യും?"

"അല്ലാലുമായി പിൻവലിക്കണം."
 "അതെന്താണു് അങ്ങനെ പറഞ്ഞത്?"

"നമ്മൾ രണ്ടുപേരുടെയും നില അതായതു കൊണ്ടു്."

"ഏതായതുകൊണ്ടു്?"
 "ഞാനാണെങ്കിൽ ഒരങ്ങിപ്പണ്ണു്. ചേട്ടനാണെങ്കിൽ ലക്ഷപ്രഭു്."

“പ്രഭുക്കളാൽ മനുഷ്യരല്ലേ? അവർ മനുഷ്യരെ സ്നേഹിച്ചുകൂടെ?”

“അതിനു തക്കവരെ സ്നേഹിക്കണം..”

രാമകുമാർ അവിടെക്കിടന്ന ഒരു ചെറുബഞ്ചിയിൽ ഇരുന്നു. ഉഷയും കൂടി ഇരിക്കുവാൻ നിബ്ബന്ധിച്ചു. അവൾ ഇരുന്നില്ല. അവൻ അവളെ അവന്റെ റയടുക്കൽ ബലമായി പിടിച്ചിരുത്തി. എന്നിട്ടു ചോദിച്ചു:

“ആരെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് നീ ഈ പറയുന്നത്?”

“പണമുള്ള വല്ല കോളേജുകാരികളേയും...”

“എനിക്കു കോളേജുകാരിയെ വേണ്ട. നിന്നെ മാത്രം. ശരി, ഞാനെന്നു ചോദിക്കട്ടെ: നിനക്കു ഏനോടു സ്നേഹമുണ്ടോ?”

ഉണ്ടെന്നു മില്ലെന്നും പറയാതെ ഉഷ മുഖംകുനിച്ചിരുന്നു. രാമകുമാർ അവളുടെ താടി പിടിച്ചുയർത്തിക്കൊണ്ടു വീണ്ടും ചോദിച്ചു:

“ഉണ്ടോ?”

“ഉം..”

“വിവാഹം കഴിക്കത്തക്കവണ്ണം?”

“ഇപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ വിവാഹമെന്ന ഒരു പ്രശ്നമേയില്ല..”

“അതെന്താ?”

ശബ്ദം താഴ്ന്നി യാത്രികമായി അങ്ങനെന്നു ചോദിച്ചശേഷം രാമകുമാർ ഉഷയെ ആകമാനം ഒന്നു തറച്ചു നോക്കി. നല്ല ഷേക്കൻ ശരീരം. നൂറുവയസ്സുള്ളവനിലും അദ്ദേഹമായ കാമവികാരമുദ്ദീപിപ്പിക്കാൻ പോരുന്ന ഉയർന്ന മാറിടം. അകത്തു ബോഡീസോണുമിടാതെ നൈലോൺ ബ്ലൗസിനുള്ളിൽ തുറിച്ചുനോക്കി നില്ക്കുന്ന മുലക്കണ്ണുകൾ. കണ്ണുഴുതിയ കറുത്ത മിഴികൾ. രാമകുമാർ ഒന്നുകൂടി ഭട്ടിയിരുന്നു. എന്നിട്ടു വീണ്ടും ചോദിച്ചു:

“ആട്ടെ, വിവാഹത്തിന്റെ വികാരത്തുള്ളുണ്ടാകുമ്പോൾ എന്നെ വിവാഹം കഴിക്കുമോ?”

ഉഷ അല്പം നീരസം ഭാവിച്ചുകൊണ്ടു ബഞ്ചിയിൽ അല്പം അകന്നിരുന്നു കൊണ്ടു പറഞ്ഞു:

“ഈ രാമേട്ടനെന്താ? ഇപ്പോഴേ ഇതൊക്കെ അറിഞ്ഞിട്ടെന്തുവേണം?”

“ഉഷേ, നീ ഇതൊരു തമാശയായിട്ടെടുക്കരുതു. ഞാൻ ഇതു വളരെനാൾ കൊണ്ടു ചോദിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുകയാണ്. ഈ സമയം കഴിഞ്ഞാൽ ഇതുപോലെ ഒരു സൗകര്യം ഈ വീട്ടിലുണ്ടായെന്നുവരില്ല..”

“അതെന്താ, നമ്മൾ രണ്ടും നാളേക്കു ചത്തു പോരേമോ?”

“അതു കളയൂ! അതല്ല പ്രശ്നം. ഇവിടുത്തെ അമ്മ ഒരിക്കലും യാത്രപോകുക പതിവില്ല. ഇപ്പോൾ അമ്മ വന്നുകേറിയാൽ സർവ്വം തീർന്നു...! അതുകൊണ്ടാണ് ഞാനിതൊക്കെ ചോദിക്കുന്നത്..”

“എന്നാൽ ഞാൻ തീർത്തുപറയാം. ഞാൻ വിവാഹം കഴിക്കണമെങ്കിൽ രാമേട്ടനെത്തന്നെ വിവാഹം കഴിച്ചോളാം. എന്താ തൃപ്തിയായോ?”

“തൃപ്തിയായെന്നു പറയാം; ഒരു സംഗതികൂടി നടന്നാൽ..”

“അതെന്താ?”

“അതൊരു നിസ്സാരകാര്യമാണ്..”

“എങ്കിലും കേൾക്കട്ടെ?”

“വെറുമൊരു നിസ്സാരകാര്യം. ഒരു ചുംബനം..”

“ഓ, അതാണോ? അതാണെങ്കിൽ പ്രയാസം..”

“വെറുമൊരു സിനിമാചുംബനം മാത്രം..”

“എന്നുവെച്ചാൽ?”

“ഒരഭിനയം മാത്രം..”

“അതുകൊണ്ടുള്ള ഗുണം?”

“അക്കാര്യം പറഞ്ഞാൽ കാക്കാശിനു ഗുണമുള്ള കാര്യമല്ല; പിന്നെ സ്നേഹത്തിന്റെ ഒരു ബാഹ്യപ്രകടനം മാത്രം..”

അണയാറാകുന്ന വിളക്കു് ആളിക്കത്തുപോലെ ഉഷ ആദ്യം എതിർമനോഭാവം പുറമെ കാണിച്ചെങ്കിലും ഉള്ളിലെ വേരു മുഴുവനും അറുവരികയായിരുന്നു. അവൾ കടപ്പുകിത്തളൻ്റെ രാമകുമാറിന്റെ മാറിടത്തിലേക്കു്

പാഞ്ഞു. അവർ പരസ്പരം ആലിംഗനബദ്ധരായി. ചുട്ട ചുംബനങ്ങൾകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞു.

കരേഴിഞ്ഞു ഉഷ അടുപ്പത്തിരുന്ന കഞ്ഞി കോരിനോക്കിയപ്പോളുണ്ട് അതു മുഴുവനും വെത്തുകലങ്ങിയിരിക്കുന്നു! എന്തൊരു പ്രകൃതമായിരുന്നു ഈ രാമേട്ടന്റേതു! എന്തൊരു ഞെരിച്ചു കൾക്കിക്കളഞ്ഞില്ലേ! ഓ, കലങ്ങിയ കഞ്ഞിതന്നെ ഇന്നു കുടിക്കട്ടെ.

11. മടിതപ്പകാരി അന്നക്കട്ടി

ഉഷ ഗ്രേഡിംഗിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അവൾക്കു ഒരുത്തമസഖിയെ ലഭിച്ചു; റിബേക്ക. ഉഷയേക്കാൾ രണ്ടു വയസ്സു പ്രായക്കൂടുതലേ വരൂ, റിബേക്കയ്ക്കു.

റിബേക്ക എന്ന പേരു ഉച്ചരിക്കാനുള്ള പ്രയാസം കൊണ്ടു പലരും അവളെ 'എറച്ചക്കാ' എന്നാണു വിളിക്കാറു. ചിലർക്കു ഈ പേരു ആദ്യത്തെ പേരിനേക്കാൾ ഹൃദിതം വരുത്തിവച്ചു. അങ്ങനെയുള്ളവർ 'റൗക്ക' എന്നു അവളെ വിളിച്ചുവന്നു. റിബേക്കയുടെ സഹായംകൊണ്ടു രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കകം ഗ്രേഡിംഗിലെ ജോലിയെല്ലാം ഉഷ വശമാക്കി.

ഉഷയുടെ ഗ്രേഡിംഗിലേക്കുള്ള ഈ ഡബിൾപ്രൈമോഷനെപ്പറ്റി കമ്രൂവണ്ടിയാപ്പീസു ആകമാനം അമർത്തിപ്പിടിച്ച കമ്രൂകമ്രൂപ്പം പിറുപിറുപ്പുമുണ്ടായി. നീക്കേലികേശവനും മറ്റുമായിരുന്നു അതിന്റെ ചരടുവലിക്കാർ. "ഈ വന്നകാലം തൊലിവെളുത്ത പെണ്ണുങ്ങൾക്കു രക്ഷയുള്ളു."

"രക്ഷ ദൈവത്തിന്റെ ഭാഗമത്രേ; അവിടെ തൊലിയുടെ നിറവ്യത്യാസം നോട്ടമില്ല."

ഇതു പറഞ്ഞതു റൗക്കയാണു്. ഒരു സുവിശേഷപ്രവർത്തകളുടിയായാണു് അവരും.

"എങ്കിലും ഗ്രേഡിംഗിൽ അങ്ങോട്ടു കേറിയതേയുള്ളല്ലോ. അപ്പോഴേക്കും ഉഷയുടെ ഒരു ഭാഷകണ്ടോ!"

"അവൾ അവളുടെ അച്ഛന്റെ ഭാഷയാണു്."

"അവൾ ഇട്ടിരിക്കുന്ന ബുഴുസിന്റെ തൂണി എന്തൊരു തൂണിയാണു്!"

"ആ കുന്തപ്പിനാണ്ടിയുടെ പേരു എനിക്കറിഞ്ഞു കൂടും."

"ഞാമ്പറയാം. ടെറീവുൾ, ടെറീവുൾ."

"പണമുണ്ടെങ്കിൽ ആന പര്യത്തു്. ഏമ്മാൻ കൈയിലുണ്ടോ; പവൻനിരത്തിയ ബുഴുസു വേണമെങ്കിലും കിട്ടും."

"ഏമ്മാനുമായി അടുത്തതീർപ്പിനെ പെണ്ണു കേറിയൊന്നു വളന്നിട്ടുണ്ടു്."

"മാനേജരുടെ അണ്ടിയാപ്പീസു്, മാനേജർക്കു് ഇഷ്ടമുള്ളവർക്കു പ്രമോഷൻ; അതിൽ നിങ്ങൾക്കെന്തൊ ഹേ, ഇത്ര കണ്ണുകടി?"

ആറുകവിഞ്ഞാൽ ജലം തോടുകളിലേക്കു് എന്നതു പോലെ ആപ്പീസിനുള്ളിൽ നടന്ന ഇത്തരം വർത്തമാനങ്ങൾ ആപ്പീസും കവിഞ്ഞിപ്പോയാം റോഡുകിലുള്ള കടകളിലെല്ലാം വ്യാപിച്ചിരിക്കയാണു്.

എല്ലാ ദിവസവും വൈകിട്ടു് അഞ്ചുമണിക്കാണു് കമ്രൂവണ്ടിത്തൊഴിലാളികളെ ആപ്പീസിൽനിന്നും വിട്ടുക. ജോലികഴിഞ്ഞു വീട്ടിലേക്കു വരുമ്പോൾ അവർ അണ്ടിപ്പരിപ്പു വാരി മടിയിലൊളിച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടു് പോരാൻ സാധ്യതയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് എല്ലാവരേയും ഒന്നു പരിശോധിച്ചു പുറത്തേക്കു പറഞ്ഞയയ്ക്കു്. അങ്ങനെ പരിശോധിക്കാൻ പുരുഷൻ പുരുഷനും, സ്ത്രീക്കു സ്ത്രീയുമുണ്ടു്. സ്ത്രീകളെ പരിശോധിക്കുന്നതിൽ അഗ്രഗണ്യയാണു മടിതപ്പകാരി അന്നക്കട്ടി.

അന്നക്കട്ടിക്കു് കഷ്ടിച്ചു നാല്പതുവയസ്സേ പ്രായം കാണു. സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ചട്ടയും കിഴക്കൻ തലോത്തിയുമാണു വേഷം. നല്ല മൈസൂർപന്ദനത്തിന്റെ നിറം. അല്പം സ്ഥൂലിച്ചതെങ്കിലും ഉരുക്കുപോലെ ഉറപ്പു ശരീരം. ധരിക്കുന്ന ചട്ട ഒരു ബനിയൻമാതിരി ശരീരത്തെപ്പാഴും ഒട്ടിപ്പിടിച്ചുകിടക്കും. അതു് ഉടലിന്റെ

ആകൃതി മുഴുവൻ പൊന്തിച്ചുകാണിക്കുവാനാണ്. ആകൃതികളിൽ വാ, അരക്കൈ നോക്കിക്കളയാം എന്നുമട്ടിലാണ് അന്നക്കട്ടിയുടെ നെയ്യെത്തിച്ചുള്ള നടപ്പ്. മടിയെടുത്തപ്പോൾ ആരെയെങ്കിലും കയർത്താൻ ഒരു പൊട്ടിക്കൽ കൊടുക്കാനും അന്നക്കട്ടി മടിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലല്ല

ആപ്പീസിൽ കയ്യടയ്ക്കിയുടെ ജോലി നിറുത്തുമ്പോൾ മണിയടിക്കും. മണി അടിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാവരും ആപ്പീസിൽ മുറുത്തു 'ക്യൂ' നില്ക്കണം. സ്ത്രീകളെ ലൈനായി നിറുത്തുവാൻ ആപ്പീസിലുള്ള ക്ലാക്കന്മാർ, മേസ്സീരിമാർ തുടങ്ങിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ മുന്നോട്ടു വരും.

ആപ്പീസിനു പുറം ഉയരമുള്ള മതിലുണ്ട്. ആ മതിലിനൊരു പ്രധാന ഗേറ്റുണ്ട്. ആ ഗേറ്റിലൂടെ പുറത്തിറങ്ങിയാൽ പബ്ലിക്ക് റോഡായി. ഗേറ്റിനടുത്ത് ഒന്നരണ്ട് ഇടുക്കുമറികൾ ഉണ്ട്. ഇടക്കേടുള്ള പശുവിനെ കറക്കാനും കെട്ടുന്ന ഇടുക്കുമോതിരിയിരിക്കും അവ. മേൽക്കൂരയില്ല അവയ്ക്ക്.

പ്രസ്തുത ഇടുക്കുമറിയ്ക്കിടവേണം ഓരോ സ്ത്രീയും കടന്നുപോവാൻ. അതിൽ മടിയെടുക്കാൻ അന്നക്കട്ടി നില്ക്കുമ്പോൾ, ഒരു ഗുമ്മിക്കാരിയെപ്പോലെ തയ്ക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ വെളിച്ചം അവൾ ഓരോരുത്തരുടെയും തപ്പിപരിശോധിച്ചു വിടുക.

'മടിയെടുക്കാൻ' എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു മടിയെടുക്കാൻ പരിശോധിക്കാൻ അധികാരമുള്ളവെന്ന് കരുതേണ്ട. കസ്സംസിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെപ്പോലെ ശരീരം മുഴുവനും പരിശോധിക്കാനുള്ള അവകാശം അവർക്കുണ്ട്.

ഉഷ്ണമുള്ള ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിൽ എന്നും വൈകിട്ട് ഒരു മണിക്കൂറുകൊണ്ടും ജോലി ചെയ്യണം. അതുകഴിഞ്ഞു അവളുടെ കുടിലിൽപ്പോയി വളർത്തുപുറം എന്തെങ്കിലും പാചകം ചെയ്തു കൊടുക്കണം. തന്നിമിത്തം 'ക്യൂ' നിറുത്തുമ്പോൾ അവളെ മുൻനിരയിൽ നിറുത്തുകയും അന്നക്കട്ടി പെട്ടെന്നു പരിശോധിച്ചു പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങനെ അവൾക്കുമാത്രം ഒരു പരിഗണന ലഭിച്ചിരുന്നതു പോത്തപ്പന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരമാണ്. മടിയെടുക്കുന്നതി

നിടയിൽ അന്നക്കട്ടിക്കു വേറെ ഒരു പണിക്കൂടിയുണ്ട്. അതു പോത്തപ്പനുവേണ്ടി സ്ത്രീകളെ സഹായനപ്പെടുത്തുകയെന്നുള്ളതാണ്.

മടിയെടുക്കുന്നതിനും എന്നതും കൂട്ടി ഉടുത്തുണ്ടിയിൽ ഒരു കിഴിപോലെ ചെത്രത്തിൽ കടന്നുപോകാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പല പെണ്ണുങ്ങളുമുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ളവരുടെ മടിയെടുക്കൽ പോലെയും അന്നക്കട്ടിക്കാരിയോ. ചിലർ കറുത്ത തൂവാലയിൽ പാപം വാരിക്കൊട്ടി തലമുടിക്കുകയോ വെച്ചു പുറിക്കൊണ്ടു പെട്ടെന്നു കടന്നു കളയാൻ ശ്രമിക്കും. അങ്ങനെയുള്ളവരേയും പിടിച്ചു വെട്ടിയെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട് അന്നക്കട്ടി.

ഒരിക്കൽ നാരായണി എന്നു പേരുള്ള ഒരു പീലിംഗു കാരിയുടെ മടി അന്നക്കട്ടി പരിശോധിച്ചപ്പോൾ ഉടുക്കുന്ന ഉള്ളിലൂടെ എന്തോ താഴോട്ടു തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്നതായി അന്നക്കട്ടിക്കു തോന്നി. അവൾ സഗൗരവം ചോദിച്ചു:

"എന്തടീ ശവമെ, നീയിപ്പാത്തുവെച്ചിരിക്കുന്നത്?"

"അയ്യോ കണ്ണേ, അതു മറ്റൊന്നുമല്ല. എന്റെ വെറുപ്പാലല്ലെന്ന്."

"വെറുപ്പാലല്ലെന്ന്യോ? എടുക്കെടീ പുറത്തു വേഗം..."

അതു പറകയും അന്നക്കട്ടി നാരായണിയുടെ മാംസമുള്ള വയറിൽ മുഷിച്ചുരുട്ടി മൂന്നാലു കയ്യടയ്ക്കുകയുമായിരുന്നു. ഇടിക്കട്ടുവെച്ചിടുന്നതിനേക്കാൾ നാരായണിക്കു നൊന്തു. അവൾ നിലവിളിച്ചു:

"അയ്യോ, എനിക്കു വല്ലാതെ നോവുന്നു, ഞാനിപ്പോൾ ചാവുമേ!"

"എന്നാപ്പിനെ ഇതെന്താണു പറ..."

"അതൊരു തോൽസഞ്ചിയാ..."

"വെറുപ്പാലല്ലെന്ന് പോയി തോൽസഞ്ചിയായോ? കള്ളറാസ്സൽ!... വെക്കം പുറത്തുടുക്കെടീ? അല്ലെങ്കിലിപ്പോൾ നീനെ ഞാൻ..."

അന്നക്കട്ടി വീണ്ടും ശക്തിയായ രണ്ടു കത്തു കത്തി. നാരായണി കിടന്നു മുറവിളിക്കൂട്ടി:

“അയ്യോ! എന്ത് കൊല്ലന്നേ!...”

“നിന്നോടല്ലേ പറഞ്ഞതു വേഗമിങ്ങെടുക്കാൻ!”

നാരായണി ഏങ്ങലടിച്ചു കരഞ്ഞും വളരെ മടിച്ചും മുണ്ടു കീഴോട്ടാക്കി അതിനകത്തിരുന്ന പൊതിയെടുത്തു തന്റെ കൈവെള്ളയിൽ വച്ചു.

അപ്പോൾ നല്ല ഓമയ്ക്കായുടെ വലിപ്പം വരുന്ന ഒരു മാംസ പിണ്ടിം.

“ഇതെന്താണു നാരായണി? ഇതു കണ്ടിട്ട് ഒരു രൂപവും കിട്ടുന്നില്ലല്ലോ!”

അന്നക്കട്ടി സ്രീസഹജമായ സഹതാപം പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

“ഞാൻ എത്ര പറഞ്ഞിട്ടും നിങ്ങൾക്കു വിശ്വാസം വരുന്നില്ലല്ലോ. ഇപ്പോൾ ചൊവ്വേ കണ്ടാട്ട്.”

നാരായണി ആ സാധനം കൈവെള്ളയിൽ വച്ച് അട്ടിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു. അന്നക്കട്ടി വീണ്ടും ചോദിച്ചു:

“എങ്കിലും ഇതെന്താണെന്നു നീയങ്ങു പറ.”

“ഇതെന്തെൻ പുകിളാ.”

“ഇതിങ്ങനെവരാൻ കാരണം?”

“കാരണം പറഞ്ഞാൽ വളരെ ചെറുതാണു്. ഒരിക്കൽ ഞാനും എന്റെ രേന്താവുംകൂടി ഒരു വഴക്കുണ്ടായി. അപ്പോൾ അയാൾ ഒരു വലിയ ചൂരൽവടിയെടുത്തു് എന്റെ വയറിനിട്ടൊരു കത്തു തന്നു. ആ കത്തു കൊണ്ടു പ്പോൾ ഞാൻ വിചാരിച്ചു എന്റെ പൊക്കിൾ കിഴിഞ്ഞുപോയെന്നു്. കാരണമെന്തു പറയാൻ ഞാനിതേ ഓക്കുന്നുള്ളു. അന്നതൊട്ടു് എന്റെ പൊക്കിൾ മുഴുച്ചുമുച്ചു വരുന്നതായിട്ടു് എന്നിക്കു തോന്നി. അങ്ങനെ വന്നുവന്നു് അതിപ്പോൾ ഇത്രയുമായി.”

“ഇതിനു ചികിത്സയൊന്നും ചെയ്തില്ലേ?”

“ഒത്തിരി ചികിത്സം ചെയ്തതാണു്. എന്നിട്ടു യാതൊരു ഗുണവും ഉണ്ടായില്ല.”

“നിനക്കെത്ര മക്കളുണ്ടു്?”

“എഴു്.”

“മുഴയുണ്ടായതെപ്പോഴാണു്? മക്കളുണ്ടാവുന്നതിനു മുന്പോ പിൻപോ?”

“മുമ്പു്.”

“അപ്പോൾ നീ പിള്ളാക്കു പാലുകൊടുത്തതെങ്ങനെ? വകതപ്പു പറിക്കാണമല്ലോ.”

“കാണുമോണു്! എന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ മക്കൾ രണ്ടും ഇരുട്ടയാണു്. എൻറീശ്വര! അതുണ്ടെളെ വളർത്താൻ ഞാൻ പെട്ടു പാടു്!... അവർ മുലകുടിക്കാൻ വരുമ്പോൾ ഞാൻ എന്റെ പുകിൾ മുണ്ടിനടിയിലിട്ടു് ഉടുത്തുകളയു്.”

“ഓ, നിനക്കു് ഇരുട്ടയല്ല, മുപ്രസവമായാലും വിഷമം വരികയില്ല മക്കളു വളർത്താൻ.”

“അതെന്താണു്?”

“തടിയൻകായു് പോലെ മൂന്നു സാധനമല്ലേ നിനക്കുള്ളതു്?”

“കഞ്ഞു് അപ്പറഞ്ഞതു ശരിയാ.”

“ശരി, എന്നാൽ നീ പൊയ്ക്കോ. പുകിളാണെന്നും പറഞ്ഞു പരിപ്പിൽ തൊട്ടുകളിച്ചേക്കരുതു്. നേരത്തേ പറഞ്ഞേക്കാം.”

“എന്റെ കഞ്ഞേ, എന്നെ അങ്ങനെ സംശയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.”

“ശരി, ശരി. പൊയ്ക്കോ.”

നാരായണി ഗേററിനു വെളിയിലിറങ്ങി തെക്കോട്ടു പോയി. അവൾ പോയിക്കഴിഞ്ഞിട്ടും അടുപ്പുകല്ലു കൂട്ടിയതുപോലെ അവളുടെ നെഞ്ചത്തു കണ്ട കാഴ്ച അന്നക്കട്ടിയുടെ മനസ്സിൽ പച്ചച്ചങ്ങനെ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

“എന്തുകൊണ്ടു സ്രീകളുടെമാത്രം മടി തപ്പുന്നു. പുരുഷന്മാരുടെ തപ്പുന്നില്ല? എന്നൊരു ചോദ്യം സ്രീകളുടെയിടയിലുയർന്നു. അതേപ്പറ്റി സ്രീത്തൊഴിലാളികളും പുരുഷത്തൊഴിലാളികളും തമ്മിൽ വാദപ്രതിവാദമുണ്ടായി. പുരുഷന്മാർ പറഞ്ഞു, തങ്ങൾക്കു പരിപ്പൊളിച്ചുവയ്ക്കാൻ സ്രീകളെപ്പോലെ സൗകര്യപ്രദമായ മടിയോ സാരിവസത്രങ്ങളോ ഇല്ലെന്നു്. തങ്ങളുടെ വേഷം വെറും ‘സിമ്പിളാ’

ണെന്നു്. വെറുതെ കരേ സമയം പാഴാക്കാമെന്നല്ലാതെ തങ്ങളെ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയരാക്കുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ലെന്നു്. പുരുഷന്മാരുടെ നേതാവു് ഗ്രേഡിംഗിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന 'വേലു' എന്ന ഒരു യുവാവായിരുന്നു. ഈ വാദഗതി അവിടംകൊണ്ടുവസാനിച്ചില്ല. മാനേജരുടെയും മേസ്രിമാരുടെയും മുമ്പിലെത്തി. പോത്തച്ചൻ സ്രീകളോടു് എല്ലാജ്യോഴും അനുകമ്പാഹൃദയനാണു്. തന്മൂലം സ്രീകളുടെ ഭാഗം ജയിച്ചു. പുരുഷന്മാരുടെയും മടി തപ്പണമെന്ന നിയമം ഐക്യകണ്ഠേണ പാസ്സാക്കപ്പെട്ടു.

പുരുഷന്മാർക്കു മടിയില്ല; ഒന്നിനും മടിയില്ല; മടി തപ്പുന്നതിൽ വിരോധവുമില്ല. പക്ഷേ, വീട്ടിൽ ചെന്നെത്തി വല്ല ജോലിയും ചെയ്യേണ്ടുന്ന സമയം വെറുതെ കൃഷ്ണനിന്നു കളയുന്നതിലാണു് അവർക്കുള്ള സങ്കടം.

നിയമമുണ്ടായശേഷം എല്ലാ ദിവസവും വൈകിട്ടു ജോലികഴിഞ്ഞിറങ്ങുമ്പോൾ പുരുഷന്മാരേയും പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മേസ്രിമാരാണ് ഈ പരിശോധനക്കാർ. വേലുവിനു് ഈ തപ്പം പരിശോധനയും തീരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല. രാവിലെ എട്ടുമണിക്കു് ആപ്പീസിൽ കയറിയാൽ വൈകിട്ടു് അഞ്ചുമണിവരെയാണു് ഒരേയിരപ്പിൽ ഇരുന്നുള്ള ജോലി. അതുകഴിഞ്ഞു് ഒന്നു ശ്വാസം വിടണം. അതിനുപകരം കൃഷ്ണനിക്കുകയെന്നുവന്നാൽ...

ഒരുദിവസം കുട്ടൻമേസ്രിയായിരുന്നു മടിതപ്പുകാരൻ. അന്നു വേലു കരുതിക്കൂട്ടിയാണു ചെയ്തതു്. വേലുവിന്റെ മടിയിൽ ഒരു വലിയ പൊതി പരത്തിക്കൊട്ടി വച്ചിരുന്നു. വേലു ചെന്നപ്പോൾ കുട്ടൻമേസ്രി അയാളെ പരിശോധിച്ചു് പൊതി പുറത്തെടുത്തു. അതിന്മേൽ വേലുവിന്റെ നമ്പർ പതിച്ചശേഷം അയാളെ പറഞ്ഞുയച്ചു.

പരിശോധനയെല്ലാം കഴിഞ്ഞു പിടിച്ചെടുത്ത പൊതികൾ ആപ്പീസു് മുറിയിൽവെച്ചു് അഴിക്കപ്പെട്ടു. ഹനനത്തിന്റെ വാലിൽ തൂണി പുറിയപ്പോൾ വാലു നീണ്ടുവന്നതു പോലെ വേലുവിന്റെ പൊതി അഴിക്കുംതോറും കടലാസുതുണ്ടുകൾ കൂടിക്കൂടിവന്നു. അതു് അടുക്കിവെച്ചപ്പോൾ

ഒരു കന്നമാതിരിയായി. അവസാനത്തെ കടലാസു് നീക്കിയപ്പോഴുണ്ടു് ഒരു കുട്ടമാക്രി എടുത്തൊരു ചാട്ടം. അതു കണ്ടപ്പോൾ ചുറ്റും നിന്ന മേസ്രിമാരെല്ലാം ചിരിച്ചുപോയി. കുട്ടൻമേസ്രിയുടെ മുഖം മാത്രം മൃഗനമാവുകയും ചെയ്തു. അതിനു കാരണമുണ്ടു്. അയാളുടെ 'നിക്കു് നെയിം' കുട്ടമാക്രി എന്നാണു്. കുട്ടൻമേസ്രി തന്നെ ആക്ഷേപിച്ചതായി മാനേജർ പോത്തച്ചന്റെയടുക്കൽ പരാതി സമർപ്പിച്ചു. അതിനെ ആധാരമാക്കി വേലുവിനെ ജോലിയിൽനിന്നും ഒരു മാസത്തേക്കു സസ്പെൻറു ചെയ്തു.

ഒരുദിവസം കുട്ടൻമേസ്രി അണിയാപ്പീസിലെ പണികഴിഞ്ഞു വയലിലുള്ള നടവരമ്പിലൂടെ തന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോകുകയായിരുന്നു. പുറകെ കരേ തൊഴിലാളി സ്രീകളും. അപ്പോൾ വേലു അതേവരമ്പുവഴി എതിരേ വന്നു. അയാളെ കണ്ടപ്പോൾ കുട്ടൻമേസ്രി ആകെപ്പാടെ യൊന്നു തട്ടിച്ചു. വേലുവിന്റെ ശരീരം അത്രയ്ക്കു നല്ല ചട്ടക്കൂട്ടാണു്. അയാൾ അടുത്തുവന്നപ്പോൾ കുട്ടൻമേസ്രിയെന്നു തൊഴുതു. മേസ്രിയും മറുപടിതൊഴൽ നടത്തി. അനന്തരം വേലു ചോദിച്ചതിങ്ങനെയാണു്:

"പൊതിയഴിച്ചിട്ടെന്തു കിട്ടി?"

കുട്ടൻമേസ്രിയുടെ ഇല്ലാപ്പേരു് അയാളെക്കൊണ്ടു തന്നെ പറയിക്കുന്നതിനാണു വേലു അങ്ങനെ ചോദിച്ചതു്. ആ ചോദ്യം മേസ്രിയുടെ ചുങ്കിൽ നല്ലവണ്ണം തറച്ചു. അയാളും അതനുസരിച്ചു് ഒരു ചട്ട മറുപടി കൊടുത്തു:

"സസ്പെൻഷനുദ്യോഗം."

"എന്നാൽ അതിനൊരു കൈമടക്കു് ഇതിരിക്കട്ടെ."

വേലു അതു പറയുകയും മേസ്രിയുടെ കന്നത്തു തീർത്തൊരടിയും പിടലിക്കു പിടിച്ചു കണ്ടത്തിലേക്കു് ഒരേറ്റമായിരുന്നു. പെണ്ണങ്ങളെല്ലാം ഇതു കണ്ടു പകച്ചുനിന്നു. വേലു വാണംവിട്ടുപോലെ അവന്റെ വഴിക്കു പോയി. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞു് സ്രീകളെല്ലാംകൂടി കണ്ടത്തിലിറങ്ങി മേസ്രിയെ വലിച്ചിഴച്ചു കൊണ്ടുവന്നു വരമ്പത്തു കിട

ത്തി. അപ്പോൾ അയാൾക്കു ബോധമില്ലായിരുന്നു. അപ്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ബോധം വീണ്ടു. മേസ്രി എഴുന്നേറ്റു അയാളുടെ വീട്ടിലേക്കു പോകുകയും ചെയ്തു.

12. സൈക്കിൾവേല

വെള്ളക്കാരനേയും നീഗ്രോയേയും ഒന്നിടയിട്ടു നിറുത്തിയാലെന്നതുപോലെ ദിനരാത്രങ്ങൾ കടന്നുപോയി. വെള്ളക്കാരൻ നീളംകൂടിയിരുന്നതുപോലെ ചില പകലുകൾക്കു നീളംകൂടിയുമിരുന്നു.

വേലു സസ്സെൻഷൻ കഴിഞ്ഞു ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. വേലുവിന്റെ സസ്സെൻഷൻ ഒരുമാസമേ നീണ്ടു നിന്നുള്ളു. എന്നാൽ രണ്ടുമാസം നീണ്ടുനിന്നു, കുട്ടൻമേസ്രിയെടുത്ത അവധി. അവധിയുടെ കാരണം അപേക്ഷയിൽ പറഞ്ഞിരുന്നതു്, ഭാര്യ യേക്കരമായ ടൈഫോയിഡ് പിടിപെട്ടു് ആശുപത്രിയിലാണെന്നും അതുസംബന്ധിച്ചതാൽ വളരെ ബദ്ധപ്പാടിലായതിനാൽ രണ്ടുമാസത്തെ അവധി വേണമെന്നുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, ശരിയായ കാരണം അതായിരുന്നില്ല. കന്നത്തേറ്റ പ്രഹരംമൂലമുണ്ടായ നീരും പല്ലുവേദനയും മനുഷ്യരുടെ മുഖത്തു നോക്കാനുള്ള ലജ്ജയുമായിരുന്നു.

ശക്തിയായ എതിർപ്പുമൂലം പുരുഷന്മാരുടെ മടി തപ്പൽ അധികനാൾ നീണ്ടുനിന്നില്ല; മൊട്ടിൽത്തന്നെ കൊഴിഞ്ഞുപോയി. ആ എതിർപ്പിൽ പങ്കുജാക്ഷി പുരുഷന്മാരുടെ വശത്തായിരുന്നു. പങ്കുജാക്ഷി അങ്ങനെ നില്ക്കാൻ കാരണം, വേലു തന്റെ തേറ്റാവായ നാരായണന്റെ അനുജനായതുകൊണ്ടാണ്. അനുജനോടായിരുന്നു അവൾക്കു കൂടുതൽ മതിപ്പു്. കാരണം, അനുജൻ സമർത്ഥനും നല്ല തന്റേടിയുമായിരുന്നു. വേലു എത്രകണ്ടു സമർത്ഥനായിരുന്നോ അത്രകണ്ടു് ഒരു 'പഴംവിഴുങ്ങി' ആയിരുന്നു നാരായണൻ.

ഒന്നരണ്ടു വട്ടം പങ്കുജാക്ഷി നാരായണൻ്റെ ഷെല്ലിംഗിൽ ജോലിവാങ്ങിക്കൊടുത്തതാണ്. അയാൾക്കു് അതൊരു 'കില്ലിംഗ' ആയിത്തോന്നിയതിനാൽ ഇട്ടെറിഞ്ഞുവെച്ചു തിരിച്ചുപോന്നു. ഒരു ജോലിയും അയാളെക്കൊണ്ടു നടപ്പില്ല; തന്നെയുമല്ല, ഏതു ജോലി ഏല്പിച്ചാലും പൂണ്ണമായിട്ടു ചെയ്യുകയുമില്ല. ആളൊരു കൊന്നത്തടിയനാണ്. പങ്കുജാക്ഷി വല്ലതും അന്വേഷിച്ചു കൊണ്ടുകൊടുത്താൽ അതട്ടപ്പിന്റെ മുട്ടിലിരുന്നു പാപകുപ്പെടുത്തും. പിള്ളേരെ കളിപ്പിക്കും. പങ്കുജാക്ഷിയുടെ കീറിയ ബ്ലൗസും മറ്റും തയിച്ചുകൊടുക്കും. അവൾക്കു് ആശ്ചക്യം കൂട്ടുന്ന ദിവസമെല്ലാം ഒരു അകമ്പടിസേവകനായി അവളുടെകൂടെ അണ്ടിയാപ്പീസിൽ പോവും. അപ്പോൾ പങ്കുജാക്ഷിക്കു് ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥയുടെ ഗമയുണ്ടു്. ദിവസവും ഷെല്ലിംഗിൽ 2 രൂ. 36 പൈസയുടെ ജോലി ചെയ്യുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥയാണവൾ.

നാരായണൻ തിരിച്ചുപോരുമ്പോൾ ഗോപാലപിള്ള എന്ന ആളിന്റെ കാപ്പിക്കടയിൽ കയറും. അവിടെ കറെന്റേറും ചായയ്ക്കു തീയിട്ടുകൊടുക്കും. അതിനു പ്രതിഫലമായി ഗോപാലപിള്ള, ചായയടിച്ച തേയിലപ്പിശകിൽ ഒരിടങ്ങഴി ചൂടുവെള്ളമുറ്റി അപ്പം പഞ്ചസാരയിട്ടുകൊടുക്കും. അതു കുടിച്ചശേഷം അവിടെ കെട്ടിത്തൂക്കി നിൽക്കുന്ന പാളയൻകോടൻകലകളിൽനിന്നും നാലഞ്ചു മാണിക്കായ് നാരായണൻ ഉരിഞ്ഞു തിന്നും. അതു ഗോപാലപിള്ള കൊടുക്കുന്നതല്ല; നാരായണൻ ആധികാരികമായി ചെയ്യുന്നതാണ്.

പങ്കുജാക്ഷിയും നാരായണനുമായി മിക്കവാറും ശബ്ദമുണ്ടാവുക പതിവാണ്. വെത്തുവാങ്ങി വെച്ച ചോറിനെപ്പറ്റിയായിരിക്കും ശബ്ദം. ചോറുവയ്ക്കുന്നതു് നാരായണൻ. എല്ലാവർക്കും വിളമ്പിക്കൊടുക്കുന്നതു പങ്കുജാക്ഷി. ഒരുദിവസം വിളമ്പാൻ ചെന്നപ്പോൾ കലത്തിൽ വളരെ പോറ്റു കുറവായിട്ടാണു കണ്ടതു്. പങ്കുജാക്ഷി നാരായണനോടു് ഒരുദ്യോഗികനിലയിൽ ചോദിച്ചു: "ഇന്നെത്ര അരിവെച്ചു?"

“അങ്ങനെയി.”

“ഇതു ഇരുന്നാഴിയരിയുടെ ചോദ്യപോലുമില്ലല്ലോ! ബാക്കിയെവിടെപ്പോയി?”

“എനിക്കു വിശ്നം. ഞാൻ കറച്ചെടുത്തുണ്ടു.”

“നിങ്ങൾക്കു കറച്ചു കടന്ന വിശ്വാസം. അതെ നിക്കരിയാം. അതിനു നാലഞ്ചു ആനപ്പിണ്ടമടിക്കണം.”

നാരായണന്റെ വയറുമാത്രമല്ല, പാൻറുമാതിരി കാലുകളും ചൊള്ളയാണ്.

പങ്കജാക്ഷിയുടെ മകൻ മാതേവനും കാപ്പിക്കട ഗോപാലപിള്ളയുടെ മകൻ അപ്പക്കട്ടേനും വലിയ ചങ്ങാതികളാണ്. മാതേവനു പതിനാറും അപ്പക്കട്ടേനു പതിനാലും വയസ്സുണ്ട്. അങ്ങിയാപ്പീസിന്റെ മുമ്പിൽ വരുന്ന ബസ്സിൽ വല്ല പെട്ടിയോ സാമാനമോ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു കയറുകയോ ഇറക്കുകയോ ആയിരിക്കും ഇവരുടെ ജോലി.

ജോലിയൊന്നുമില്ലാത്തപ്പോൾ മാതേവൻ നല്ല കഥകളൊക്കെ അപ്പക്കട്ടേനെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കും. വെറും കഥകളല്ല; സംഭവകഥകൾ. ഒരിക്കൽ അവൻ കൂട്ടുവണ്ടിയെപ്പറ്റി ഒരു കഥപറഞ്ഞു; അതിതാണ്.

“എന്റെ അമ്മമ്മയുടെ കാലത്തു നടന്ന സംഭവമാണ്. അന്ന് ഈ സ്ഥലമെല്ലാം പറങ്കിമാവുകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ വലിയ വനമായിരുന്നു. അന്നു പറങ്കിമാവിൽ പറങ്കിയങ്ങിയോ പഴമോ ഉണ്ടായാൽ ആർക്കും വേണ്ടാ. പറങ്കിയങ്ങിയിൽ ഒരുമാതിരി കറ. അതു ദേഹത്തു പുരണ്ടാൽ ചൊള്ളും. അതുകൊണ്ടു ചാരുമരംപോലെ അതിനെ എല്ലാവരും വെറുത്തിരുന്നു.”

“അപ്പോൾ പഴം പിന്നാൽ തിന്നും മാതേട്ടോ?”

“വല്ല കാക്കയോ കിളിയോ തിന്നുംവെച്ചു പോം.”

“അങ്ങിയോ?”

“അതു അവിടെയും ഇവിടെയുമൊക്കെ വീണുകിടന്ന കിളിപ്പടം. മനുഷ്യരും കന്നുകാലികളും ചവുട്ടിത്തേച്ചു കളകളും ചെയ്യും.”

“പിന്നെനാണ് ഇതു തിന്നാൻകൊള്ളാവുന്ന സാധനമാണെന്നു കണ്ടുപിടിച്ചതു?”

“അതാണു പറഞ്ഞുവരുന്നത്. ഇടയ്ക്കുകയറി നീയൊന്നും പോടിക്കരുതു!”

“ഇല്ല, പോടിക്കുന്നില്ല.”

മാതേവൻ തുടൻ:

“ഒരിക്കൽ അമ്മമ്മ മുറുത്തപ്പച്ചുട്ടി വലു കട്ടകത്തിൽ നെല്ലു പുഴുങ്ങുകയായിരുന്നു. പുഴുങ്ങാൻ വിറകായിട്ടുപയോഗിച്ചതു കൂട്ടുമാവിന്റെ ഉണങ്ങിയ തൂപ്പായിരുന്നു. ആ തൂപ്പിന്മേൽ പച്ചണ്ടിയുണങ്ങിയതു ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. അമ്മമ്മ ആ അങ്ങിയോടൊപ്പം തൂപ്പൊടിച്ച് അടുപ്പിൽ വെച്ചു. അന്ന് അമ്മമ്മ ചെറുപ്പമായിരുന്നു; പത്തിരൂപതു വയസ്സേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. തൂപ്പിനു തീപിടിച്ചു കറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒന്നരണ്ടു അങ്ങികൾ അമ്മമ്മയുടെ കൈയുടെ പത്തിപ്പറത്തേക്കു ഒരു ചീറ്റുവെച്ചുകൊടുത്തു. നോക്കിയപ്പോൾ വെള്ളത്തുകൊഴുത്തു എന്തോ കൈയിന്മേൽ ഒട്ടിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു! ഒട്ടിപ്പിടിച്ചിട്ടത്തു അസഹ്യമായ വേദനയും ചൂടും അനുഭവപ്പെട്ടു. അമ്മമ്മ പെട്ടെന്നു അവിടം നാക്കുകൊണ്ടു നക്കി വൃത്തിയാക്കി. അപ്പോൾ വേദന മാറിയതു മാത്രമല്ല; വായിൽച്ചെന്ന സാധനത്തിനു നല്ല രുചിയും സ്വാദും തോന്നി. അങ്ങനെയാണു കൂട്ടുവണ്ടി തിന്നാൻകൊള്ളാവുന്ന സാധനമാണെന്നു മനസ്സിലായതു. അമ്മമ്മമുഖാന്തരം ആ വാത്ത് നാടെടും പരന്നു. നിനക്കറിയാമോ? കൂട്ടുവണ്ടി ശരീരത്തിനു പളരെ നല്ലതാണ്. കമലാ സർക്കിസിലെ സാൻഡോ ആയ മിസ്സർ ലൂയിറു ദിവസേന ഇരുന്തറമ്പതു ഗ്രാം കൂട്ടുവണ്ടിപ്പുരിപ്പു തിന്നും. അതുകൊണ്ടാണ് എണ്ണതു വയസ്സുള്ള അയാൾ ഒരാനയെ ദിവസവും രണ്ടുംമൂന്നും തവണ സർക്കിസിൽ നെഞ്ചത്തുകൂടി കയറിയിരിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, കൂട്ടുവണ്ടിപ്പുരിപ്പിനു വലിയ വിലയാണ്.”

“അപ്പോൾ അറിയേക്കാൾ വിലയാണോ മാതേട്ടോ, ഈ പരിപ്പിനു?”

“വിലയാണോന്ന്! അരിക്കേന്തോ വിലയിരിക്കുന്നു! കശുവണ്ടിപ്പരിപ്പ് ഒന്നാംതരത്തിന് കിലോയ്ക്ക് ഇരുപതുരൂപികയെങ്കിലും കൊടുക്കണം.”

“അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ എനിക്കു പരിപ്പു തിന്നണ്ടോ. ഞങ്ങളുടെ മാവിൻചുവട്ടിൽ ദിവസവും നാലും അഞ്ചും അണ്ടികൾ വച്ചാൽ കൊണ്ടുവന്നിടും; എനിക്കതു മതി. ഞാൻ അതിന്റെ മൂക്കു ഭിത്തിമേലുരച്ച് അതിലെ പരിപ്പെടുത്തു തിന്നും; കേട്ടോ.”

സെൻട്രൽ പാർട്ടിയുടെ സെക്രട്ടറിയാണ്, ശിശുപാലൻ. അയാൾ മിക്കവാറും ആപ്പീസിന്റെ മുൻപിൽ കാണും. ഉഷ പലപ്പോഴും മാനേജരുടെ ബംഗ്ലാവിൽ പോയിവരുന്നത് ശിശുപാലൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതു നോക്കിയിരിക്കുകയാണ് അയാളുടെ മുഖ്യമായ ജോലി. അവൾ മാനേജരുമായി വളരെ അടുപ്പത്തിലാണെന്നും ചീത്തയാണെന്നും, പ്രേരിപ്പിച്ചാൽ വശപ്പെടുന്നവളാണെന്നും അയാൾ ധരിച്ചുവെച്ചിരിക്കുകയാണ്.

ഒരുദിവസം സമയം നടച്ചു. ആപ്പീസ് വിട്ടപ്പോൾ ഉഷ റോഡിലേക്കിറങ്ങി. ഇറങ്ങിയത് ഒരുഗ്രാസ്സുപായവാങ്ങി കടികുടിക്കുകയാണ്. അപ്പോൾ ശിശുപാലനും ഒരു പൂണ്ണനിലാവിന്റെ പുഞ്ചിരിയുമായി അവളുടെ മുൻപിൽ നില്ക്കുന്നു! അവൾ ഷിഞ്ഞു നടക്കാൻ ഭാവിച്ചു. അപ്പോൾ ശിശുപാലൻ ചോദിച്ചു:

“എന്താ, ഷിഞ്ഞുപോകാൻ തുടങ്ങുന്നത്? എന്നെ അറിയുകയില്ലേ?”

ശിശുപാലന്റെ ആ ചോദ്യവും ഭാവവും കണ്ടാൽ തോന്നും, ആൾ അത്രയ്ക്കു കേൾവിക്കേട്ടവനാണെന്നും എല്ലാവരും അയാളെ നിബ്ബന്ധമായി അറിഞ്ഞിരിക്കണമെന്നും. ഉഷ മുഖംകൊടുക്കാതെ ഒരു പുപോലെ മറുപടി പറഞ്ഞു:

“അറിയത്തില്ല; അതുകൊണ്ടുതന്നെ.”

“ഞാനാണു ശിശുപാലൻ; സെൻട്രൽ പാർട്ടിയുടെ സെക്രട്ടറി. ഉഷയറിയും, ഇപ്പോൾ ഓക്സനിലല്ലേന്നേയുള്ളൂ. ഉഷയ്ക്ക് അണ്ടിയാപ്പീസിൽ പ്രവേശനം, അതുകഴി

ഞ്ഞു പ്രമോഷൻ, ഇവ കിട്ടിയപ്പോൾ ഇവിടുത്തെ അണ്ടിത്തൊഴിലാളികൾ ഒന്നടങ്കം ഉഷയ്ക്കുതിരായിരുന്നു. അന്ന് ഉഷയ്ക്കുതിരായി എൻറടുക്കൽ പരാതി വന്നതിന് ഒരു കൈയ്യുംകണക്കുമില്ല. ഞാനാണു അവരെല്ലാം സമാധാനപ്പെടുത്തി പറഞ്ഞയച്ചതു.”

“അങ്ങനെ ചെയ്തേ കഴിയൂ എന്നില്ലായിരുന്നു.”
“അല്ല, ആവശ്യപ്പെടാതെതന്നെ ഞാനൊരുപകാരം ചെയ്തുവെന്നു പറക.”

“കൊള്ളാം, നിങ്ങളുടെ ഉപകാരത്തിനു വളരെ നന്ദി!”

ഉഷ തിരിഞ്ഞു നടക്കാൻ ഭാവിച്ചു. അപ്പോൾ ശിശുപാലൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു: “നന്ദി വാകൊണ്ടുമാത്രം പറഞ്ഞാൽ പോരാ.”

“പിന്നെങ്ങനെ വേണം?”
“പ്രവൃത്തിയിലും കാണണം.”
“എന്തോന്നു പ്രവൃത്തി?”

അതു പറഞ്ഞിട്ട് അവൾ പെട്ടെന്നു തിരിഞ്ഞുനടന്നു. പാലുപോലെ നിലാവൊഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സന്ധ്യ. ആ നറുനിലാവിന്റെ മാദകത്വം കണ്ടാൽ തോന്നും, പരിചയമുള്ള ഏതു തരത്തിനെയും വിളിക്കുന്നതായാൽ നിശ്ചയിച്ച സ്ഥാനത്തു അവൾ വന്നുചേരുമെന്നു. ആ തോന്നൽതന്നെ ശിശുപാലനുമുണ്ടായി, ഉഷയെ സംബന്ധിച്ചു. പക്ഷേ, മനസ്സിൽപക്കര മധുരിക്കയില്ലല്ലോ. അതിനൊരു വിദ്യ ശിശുപാലൻ കണ്ടുപിടിച്ചു. ആ വിദ്യ ഇതായിരുന്നു: മാനേജരും ഉഷയുമായി വളരെ അടുപ്പത്തിലാണ്. അതുകൊണ്ടു മാനേജരുടേതായി ഒരേഴുത്തു ഉഷയ്ക്കുഴുതി ആരുടെവശമെങ്കിലും കൊടുത്തു ചാൽ അവൾ ഈ രാത്രിതന്നെ ഈവഴി മാനേജരുടെ ബംഗ്ലാവിലേക്കു പോകും. അപ്പോൾ അവളെ കൈവശപ്പെടുത്താം. ഈ ഉന്നം മനസ്സിൽവെച്ചുകൊണ്ടു ശിശുപാലൻ ഉഷയ്ക്ക് ഇങ്ങനെയെഴുതി:

ഗ്രേസുവില്ലാ
24-2-'74

ഏറ്റവും നേർപറ്റിയ ഉഷേ!

ആപ്പീസുസംബന്ധിച്ച ചില സംഗതികൾ നിന്നെ മുഖദാവിൽ കണ്ടു സംസാരിപ്പാനുണ്ട്. ആപ്പീസു പിരിഞ്ഞപ്പോൾ പറയണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. നേരം കിട്ടിയില്ല. ഇപ്പോൾ നേരം അല്പം വൈകിപ്പോയെങ്കിലും രാത്രിയിൽ നല്ല നിലാവുണ്ടല്ലോ. മുഖദാവിൽ കണ്ടു അത്യാവശ്യമായിപ്പറയേണ്ട സംഗതിയാകുകൊണ്ടു ഈ ഏഴുത്തിലൊന്നും കുറിക്കുന്നില്ല. ഉപേക്ഷ വിചാരിക്കരുതു്. അത്യാവശ്യമായും വരണം. ഇപ്പോൾ സമയം ഏഴുമണി. ഒൻപതിനു മുമ്പു തിരിച്ചുപോകാം. ആളെള്ളി വിടുകയും ചെയ്യാം.

എന്നു്,
മാനേജർ
(ഒപ്പു്)

ശിശുപാലൻ കത്തു മടക്കി മാതേവനേയും അപ്പക്കട്ടനേയും വിളിച്ചുപിടിച്ചു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു: "ഈ കത്തു് ഉഷയുടെ കൈയിൽ കൊണ്ടുക്കൊടുക്കണം. ഞാൻ തന്നയച്ചതാണെന്നു മിണ്ടിപ്പോവരുതു്. അവിടെയെത്തിയാൽ വായിനോക്കിയിരുപ്പുണ്ടു്. അയാൾ ഇതൊന്നും അറിയരുതു്! ഇതാ, ഈ പത്തുരൂപാകൂടെ അവളെ ഏല്പിക്കണം. ഈ രൂപായും ഏഴുത്തും മാനേജർ തന്നയച്ചതാണെന്നു പറയണം. തിരിയെ പോരുമ്പോൾ മാനേജർ ഒരൻപതുരൂപാകൂടി തരുമെന്നും പറഞ്ഞുക്കൊടുക്കണം."

അപ്പോൾ മാതേവൻ പറഞ്ഞു:

"ഈ നണയെല്ലാം പറഞ്ഞുകൂട്ടുന്നതിനു ഞങ്ങൾക്കെന്താ കൂലി?"

"കൂലിയൊക്കെത്തരാമെടാ, നീ പോയിട്ടു വാ."

"സാറെ, ഞങ്ങൾക്കു വല്ലാതെ വിശക്കുന്നു. എന്തെങ്കിലും കാപ്പി കുടിക്കാൻ വേണം."

"നിങ്ങൾ രണ്ടും അപ്പക്കട്ടന്റെ അച്ഛന്റെ കടയിൽ കേറി എന്റെ പററിൽ ഒരു രൂപയ്ക്കു കാപ്പി കുടിച്ചിട്ടു പോ."

"ഇവിടെനിന്നു് ഒന്നരമൈലുണ്ടു് ഉഷേടെ വീട്ടിലേക്കു്. ഞങ്ങളു കൂലിക്കൊരു സൈക്കിളു്..."

"സൈക്കിളും ആ കടയിൽനിന്നെടുത്തോ. നിങ്ങളോടും താമസിക്കരുതു്."

"ഇല്ല സാറെ, ഇല്ല. ഞങ്ങളിതാ വന്നുകഴിഞ്ഞു."

അവർ കാപ്പി കുടിച്ചിട്ടു് സൈക്കിളെടുത്തു. മാതേവൻ സൈക്കിൾ ചവിട്ടി. അപ്പക്കട്ടനു സൈക്കിളറിഞ്ഞു കൂടാ. അവൻ കയറി സൈക്കിളിന്റെ പിന്നിലിരുന്നു. ചായക്കട മറഞ്ഞപ്പോൾ അപ്പക്കട്ടനു സൈക്കിൾ പഠിക്കണമെന്നൊരു നിബ്ബന്ധം. അവൻ നോക്കിയപ്പോൾ പൂപോലുള്ള പന്ത്രിക; സൈക്കിൾ പഠിക്കാൻ നല്ല അവസരം!

മാതേവൻ അപ്പക്കട്ടനെ സൈക്കിളിലിരുത്തി ഉന്തി പഠിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. ചിലേടത്തു് അപ്പക്കട്ടൻ മറിഞ്ഞു വീണു. മറ്റുചിലേടത്തു് അപ്പക്കട്ടനും മാതേവനുംകൂടിയുടനീളം അപ്പക്കട്ടൻ മാതേവനോടു പറഞ്ഞു, തനിക്കു ബാലൻസു് കിട്ടിയോന്നു സ്വയമൊന്നു പരിശോധിച്ചുനോക്കട്ടെയെന്നു്. അങ്ങനെ അപ്പക്കട്ടൻ ബാൽസുവീലിന്റെ ഫോക്കിൽ ചവിട്ടി കവച്ചുനിന്നു് സൈക്കിൾ തള്ളിവിട്ടു തത്തിത്തത്തിച്ചാടി ബാലൻസു് നോക്കി.

അപ്രകാരം ബാലൻസു് നോക്കുവേ, അപ്പക്കട്ടന്റെ ഇടത്തുകാലു് എങ്ങനെയോ ബാക്കുവീലിന്റെ ഫോക്കിൽ നിടയിലായി. ചെയിൻകേസിലാത്ത വണ്ടിയായിരുന്നു അതു്. തന്മൂലം കാലു ഫോക്കിൽനിടയിലാകുവാൻ വളരെ എളുപ്പമായിരുന്നു. അപ്പക്കട്ടൻ കാലു വലിച്ചുരാൻ നോക്കി; ഒരുവിധത്തിലും പററുന്നില്ല. ഇടത്തുകാലിന്റെ കണ്ണിന്റെ മേൽഭാഗം വരെ ഹ്രെയിമിനുള്ളിൽ ആയിപ്പോയി.

മാതേവനും കഴിവതു പരിശ്രമിച്ചുനോക്കി; അപ്പക്കട്ടന്റെ കാലു രക്ഷപ്പെടുത്തിയെടുക്കാൻ. ശ്രമിക്കുന്നോറും

കാലിന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലെ തൊലിയുരിഞ്ഞുപോവുകയും വേദന വലിക്കുകയുമാണ്. അവർ ആകെപ്പാടെ കറങ്ങി. സമയവും രാത്രി പത്തുമണിയായി.

ഉഷയുടെ പടിക്കൽ ഏകദേശം അടുത്തപ്പോഴാണ് ഈ സംഭവം. അപ്പക്കട്ടന്റെ പാദം സൈക്കിളിന്റെ ഇടയ്ക്കിരിക്കെ മാതേവൻ സൈക്കിളുരട്ടി ഉഷയുടെ വീടിന്റെ മുറത്തു് ഒരുവിധത്തിലെത്തി.

എന്നും നേരത്തേ ഉറങ്ങുന്ന ഉഷയും അവളുടെ അച്ഛനും അന്നറങ്ങിയില്ല. കാരണം, അന്നേക്കു് അവക്കൊരു അതിമിയുണ്ടായിരുന്നു. ഉഷയുടെ അമ്മാവൻ സദാശിവൻ. നല്ല ദ്രവ്യഘടിതകായനായ ഒരു യുവാവു്! ഇലകുടിക്കു് പോസ്റ്റിനു റോഡുകിൽ കൊണ്ടിട്ടിരിക്കുന്ന തേക്കുംകഴകൾപോലെയാണ് അയാളുടെ കരങ്ങൾ!

മാതേവൻ മടയിൽനിന്നു കത്തും പത്തു രൂപയുമെടുത്തു് ഉഷയ്ക്കു വച്ചുനീട്ടി. പക്ഷേ, അതു വാങ്ങിയതു് സദാശിവനാണ്. കൂടാതെ മാതേവൻ കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ, ശിശുപാലൻ പറഞ്ഞയച്ചതുപോലൊക്കെ അവിടെ പറയുകയും ചെയ്തു.

ഏഴത്തിലെ വാചകത്തിന്റെ പോക്കും, മാതേവന്റെ വിശദീകരണവും, പുറമെ പത്തു രൂപയുംകൂടി കണ്ടപ്പോൾ സദാശിവനു് ഒരു സംശയം. അയാൾ അല്പനേരം ഒന്നും മിണ്ടാതെ മൗനമായി നിന്നു.

13. മോതിരംകൊടുക്കൽ

സദാശിവൻ അകലെ വച്ചിരുന്ന സൈക്കിളെടുത്തു് പുരയ്ക്കുകയ്ക്കു വെക്കാൻ ഭാവിച്ചു. അപ്പോഴാണ് അതിൽ ഒരുവൻ കരുങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു കാണുക.

സദാശിവൻ ചെങ്ങന്നൂർ ബസ്സ് സ്റ്റാൻഡിലെ നമ്പർ വൺ ചുമടെടുപ്പുകാരനാണ്. അയാൾക്കു രണ്ടു സിമിന്റു പാക്കു്, രണ്ടു കഷ്ടൻ കക്ഷത്തിലിടുകിവച്ചുകൊണ്ടു പോ

കുന്നതുപോലുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടേയുള്ളു. അയാൾ തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന അപ്പക്കട്ടനെയുൾപ്പെടെ സൈക്കിൾ പൊക്കിയെടുത്തു തന്റെ മുറിയിൽ കയറിവെച്ചു. മാതേവനേയും പിടികൂടി. അന്നവരെ അവിടെ പാർപ്പിച്ചു; തടങ്കൽപ്പള്ളി കളെപ്പോലെ.

തലേന്നു രാത്രി മുഴുവനും ഒരു തടങ്കൽപ്പള്ളിയായി കഴിഞ്ഞുവന്ന സൂര്യഗേവാൻ, പിറേന്നു രാവിലെ കിഴക്കു് വൃക്ഷക്കൊമ്പുകളുടെ ഇടയിലൂടെ ഒളിഞ്ഞുനോക്കിത്തുടങ്ങി. അപ്പോൾ മാതേവനേയും അപ്പക്കട്ടനേയും ഉഷയുടെ അച്ഛനെ ഏല്പിച്ചിട്ടു് സദാശിവൻ ഏഴത്തുമായി നേരെ മാനേജരുടെ വീട്ടിലേക്കു പോയി. കത്തു തന്റെ തല്ലെന്നു മാനേജർ നിശ്ചയിച്ചു; അതേപ്പറ്റി തനിക്കൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നും പറഞ്ഞു.

തിരിച്ചവരുംവഴി സദാശിവൻ ശിശുപാലനെ പാട്ടിയാപ്പീസിൽ തിരക്കി. തിരക്കിയതു് അയാളെ പെറ്റതായിട്ടൊന്നു തടവിവിടാനാണ്. പക്ഷേ, അയാളുടെ പൊടിപോലും അവിടെങ്ങും കണ്ടില്ല. തന്മൂലം സദാശിവൻ വിവരം പോലീസിലറിയിച്ചു. അപ്പോഴേക്കും സമയം പിറേന്നു് ഉച്ചതിരിഞ്ഞിരുന്നു. പോലീസ് ഇൻസ്പെക്ടറും പാർട്ടിയും ഒരു വാൻ നിറയെ ഉഷയുടെ പടിക്കൽ വന്നു.

ആമത്തിലിട്ടുപോലെ അപ്പക്കട്ടനപ്പോഴും സൈക്കിളിൽ കരുങ്ങിക്കിടക്കുകയാണ്. അടുത്തുള്ള ഒരു കൊല്ലപ്പണിക്കനെ വരുത്തി, അപ്പക്കട്ടന്റെ കാലു് പോലീസുകാർ സ്വതന്ത്രമാക്കി. ശിശുപാലനെ പോലീസുകാർ ആസ്ഥലമായ സ്ഥലമത്രയും അന്വേഷിച്ചു; എന്നാൽ കണ്ടെത്തിയില്ല. തന്നിമിത്തം അവർ ആ രണ്ടു പിള്ളേരെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു സൈക്കിളുമായി സ്റ്റേഷനിലേക്കു പോയി.

മാതേവനേയും അപ്പക്കട്ടനേയും പോലീസുകൊണ്ടു പോയതിൽ ശിശുപാലനത്രകണ്ടു വിഷമമൊന്നുമില്ല. പിന്നെ ഒരു കാര്യത്തിൽ അല്പം വിഷമമുണ്ടു്—സൈക്കിൾ കൊണ്ടുപോയതിൽ.

അടുത്തുള്ള എസ്. എൻ. വി. പ്രൈമറി സ്കൂൾ
 ടീച്ചറായ കമാരപിള്ളയുടെ വകയാണ് ആ ചവിട്ടുവ
 ണ്ടി. ആ അധ്യാപകന്റെ ജന്മസ്ഥലം ചായക്കട ഗോ
 പാലപ്പള്ളയുടെ കടയിൽനിന്നും ഏഴു മൈൽ തെക്കു
 'പട്ടാഴി' എന്ന സ്ഥലത്താണ്. ആ വഴിയെങ്ങും ഇന്നോ
 ഉം ബസ്സുസർവ്വീസ് തുടങ്ങിയിട്ടില്ല.

കമാരപിള്ളസ്റ്റാറെന്നും ഭാര്യവീട്ടിൽനിന്നു കണ്ടും
 കഴിയുന്നിറഞ്ഞ ആ ആറടിപ്പാത ചവുട്ടി ഗോപാലപ്പി
 ള്ളയുടെ ചായക്കടയിൽ വരും. അവിടെ കയറി ഒരു
 ചായ കടുപ്പിച്ചു കുടിക്കും. അവിടെനിന്നും മൂന്നുമൈൽ
 കൂടി പോവണം സാറിനു തന്റെ സ്കൂളിലെത്താൻ.
 സ്കൂൾപ്പിടിക്കൽക്കൂടി എപ്പോഴും ബസ്സുണ്ട്. ആദ്യമൊ
 ക്കെ സാറ്റ് ചായ കുടിച്ചിട്ടു വീണ്ടും സൈക്കിൾ ചവിട്ടി
 സ്കൂളിൽ പോവുകയായിരുന്നു പതിവ്. പിന്നെപ്പി
 ന്നെ, ഏഴുമൈൽ ചവിട്ടിയിട്ടു വീണ്ടും മൂന്നു മൈൽകൂടി
 ചവിട്ടുകയെന്നതു് ഒരു മുഷിഞ്ഞ ഏർപ്പാടായിത്തോന്നി.
 ചായ കുടിക്കാൻ വരുന്നവർ കളിയാക്കിയതുകൊണ്ടും
 കൂടിയായിരിക്കണം അങ്ങനെ തോന്നാൻ കാരണം. ഇരു
 പതു പൈസാ ചെലവഴിച്ചാൽ സ്കൂളിന്റെ നടയിലി
 റങ്ങാം. ഒടുവിൽ അത്രയും ദൂരം ബസ്സിൽ പോകാമെന്നു
 വച്ചു. അപ്പോൾ വേറൊരു പ്രശ്നം. സൈക്കിൾ ആരെ
 ഏല്പിക്കും?

രാവിലെ ഒൻപതുമണിമുതൽ വൈകിട്ടു നാലരവ
 രെ തന്റെ ചവിട്ടുവണ്ടി സുരക്ഷിതമായി സൂക്ഷിക്കാൻ
 ആ ഭാഗത്തൊരാളുണ്ടാവണം. കമാരപിള്ളസ്റ്റാർ ശിശു
 പാലനോടു ചോദിച്ചതാണ്. താനെപ്പോഴും സ്ഥലത്തു
 കാണുകയില്ലെന്നും ചായക്കടക്കാരൻ ഗോപാലപ്പിള്ള
 യെ ഏല്പിച്ചാൽ മതിയെന്നും അന്നു താൻ നിദ്ദേശിച്ച
 താണ്. താൻ നിദ്ദേശിച്ചതിനെ നിമിത്തീകരിച്ചാണ്
 സാർ തന്റെ സൈക്കിൾ ഗോപാലപ്പിള്ളയെ ഏല്പി
 ലതു്.

കമാരപിള്ളസ്റ്റാർ സ്കൂളിലേക്കു പുറപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാ
 ലുടൻ സൈക്കിൾ കൂലിക്കു കൊടുക്കലാണ് ചായക്കട

ഗോപാലപ്പിള്ളയുടെ ജോലി. സാർ രൊജുകൊണ്ടു് ചാ
 യക്കടയിലാണ് താമസം. അയാൾ എങ്ങനെ വീട്ടിൽ
 പോവും? സൈക്കിൾ പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ ഇരിക്ക
 യാണ്.

ശിശുപാലൻ തന്റെ ആപ്പീസ് തുറന്നിട്ടു് രൊജു
 യായി. പോലീസ് അയാളെ അടിക്കടി തിരക്കുകയാ
 ണു്. ചില പെണ്ണുങ്ങൾ പുതുതായി പാർട്ടിയിൽ ചേ
 രാൻ വരുന്നുണ്ടു്. ചിലക്കു് കാഷ്ചൽ ലീവിനപേക്ഷിക്ക
 ണും; മറ്റു ചിലക്കു് പ്രസവാവധിക്കും. ഇതു അപേക്ഷ
 കളൊക്കെ ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കേണ്ടതു് ശിശുപാല
 നാണ്.

പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽനിന്നും മാതേവനും അപ്പക്കു
 ടനും അന്നുതന്നെ തിരിച്ചുപോന്നു. സൈക്കിൾ പോന്ന
 തു്, കൊണ്ടുപോയതിന്റെ മുപ്പതാം പക്കമാണു്. ഒരു ചക്ക
 ടാവണ്ടിയുടെ മുകളിൽ മലർത്തിവെച്ചു കെട്ടിക്കൊണ്ടുപോ
 റികയായിരുന്നു സൈക്കിൾ. അതിന്റെ വീലുകൾ തി
 രിച്ചാൽ കുറങ്ങുകയില്ല; ബെല്ലടിച്ചാൽ സ്വരമില്ല.
 ഇതിനെല്ലാം പുറമെ അതിന്മേലിരുന്ന പമ്പും കാണാ
 നില്ല.

ഉഷയെ ചുറ്റിപ്പറ്റിയാണ് മേൽപ്പറഞ്ഞ സംഭവ
 ങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടായതു്. തന്നിമിത്തം ഉഷ ചീത്തയാണെ
 ന്ന വാർത്ത ആ നാടെങ്ങും പരന്നു. പങ്കുജാക്ഷിയും കേശ
 വനും പാവ്തിയും നാണിയുമൊക്കെ കൈകൊട്ടിച്ചിരി
 ച്ചു. ഉഷ ആപ്പീസിൽ ചെല്ലുമ്പോഴെല്ലാം അവിടെ ജോ
 ലിചെയ്യുന്ന പെണ്ണുങ്ങളെല്ലാം അവളെപ്പറ്റി അന്വേഷ
 ന്യം പറഞ്ഞു പരിഹസിച്ചു.

ഇതുകൊണ്ടൊന്നും ഉഷ കൂസിയല്ല. അവളുടെ മനഃ
 സാക്ഷി നിർമ്മലമാണു്. ആരെതു പറഞ്ഞാലും തനി
 ക്കൊന്നുമില്ല; ഇതായിരുന്നു ഉഷയുടെ മനഃസ്ഥിതി.

അന്നൊരുദിവസം അങ്ങിയോപ്പീസിനു് അവധിയായ
 യിരുന്നു. തന്റെനേക്കുണ്ടായ അപവാദത്തെപ്പറ്റി ഉമാ
 ദേവി വല്ലതു് ചോദിച്ചു കുറപ്പെടുത്തിയേക്കുമോയെന്നു
 കരുതി ഉഷ, ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിൽ പോയില്ല. ഉഷ

തന്റെ കടിലിലെ പണികൾ ചെയ്തുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഉഷയെ കാണാത്തതു കാരണം രാമകുമാർ അല്പം വിഷമിച്ചു. അയാൾ അങ്ങിയാപ്പീസ് കവലയിലേക്കിറങ്ങി, താൻ സാധാരണ ചെന്നിരിക്കാറുള്ള ജവളിക്കടയിൽ ചെന്നു. അപ്പോൾ മോഹനകുമാർ ഉഷയെപ്പറ്റി കേട്ട ചില കാര്യങ്ങൾ രാമകുമാറിനോടു പറഞ്ഞു. മോഹനകുമാർ ജവളിക്കടയുടെ മുമ്പാകെ മായവക്കരപ്പിന്റെ മകനും രാമകുമാറിന്റെ ഒരറ്റചങ്ങാതിയുമാണ്. ഉഷയെപ്പറ്റിയുള്ള അപവാദം കേട്ടപ്പോൾ രാമകുമാറിന് അവിടെ ഇരുപ്പുറച്ചില്ല. അയാൾ ഉടനെ ഉഷയുടെ കടിലിലേക്കു യാത്രയായി. അപ്പോൾ സമയം ആറുമണിയായിരുന്നു.

ഉഷ അപ്പോൾ രണ്ടു മരച്ചീനിക്കിഴങ്ങു ചുട്ടെടുത്തു കരിവെല്ലാം ചുരണ്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടു തിന്നാൻ ഭാവിക്കുകയായിരുന്നു. രാമകുമാറിനെ പതിവില്ലാത്തവിധം കണ്ടപ്പോൾ അവൾ അമ്പരന്നുപോയി. പൊങ്ങിയ ഇരിപ്പിടമൊന്നും അവിടെയില്ലായിരുന്നു. അവിടെക്കിടന്നിരുന്ന ഉരലിനകത്തു ഒരു പലകക്കുപ്പണം അവൾ വെച്ചുകൊടുത്തിട്ട് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

“അല്ല; വഴി പിഴകിയിങ്ങോട്ടു വന്നതായിരിക്കും?”

“അതെന്താണ് അങ്ങനെ ചോദിച്ചതു?”

“ഇതിനു മുമ്പ് ഈ വഴിക്കെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ടു ചോദിച്ചതാണ്.”

“ആവശ്യം വല്ലതുമുണ്ടെങ്കിൽ വരും. ചുമ്മാതെന്തിനാ വരുന്നത്?”

“അപ്പറഞ്ഞതു ശരിയാ. സ്രീകളൊറ്റയ്ക്കു താമസിക്കുന്നിടത്തു വന്നാൽ വല്ല പഴിയോഷവും കിട്ടും.”

“എന്തോ പഴിയോഷമാണ്?”

“അതു പിന്നെപ്പറയാം. ചുട്ട മരച്ചീനിക്കിഴങ്ങി ലൊരണ്ണം തിന്നുന്നോ?”

“തിന്നാം, കൊണ്ടുവരൂ.”

ഉഷ ചുട്ട മരച്ചീനിയും ഉപ്പുനീരിൽ നല്ല കാന്താരിയടച്ചതും ഒരുശ്ശാസ്സു പച്ചവെള്ളവും കൊണ്ടുകൊടുത്തു.

രാമകുമാർ അതു വളരെ സംതൃപ്തിയോടെ ഭക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഉഷയും ഒരു കരിഞ്ഞ കിഴങ്ങു മുറിച്ചു തിന്നു. ഭക്ഷിക്കുന്നതിനിടയിൽ അയാൾ ചോദിച്ചു:

“പഴിയോഷത്തിന്റെ കാര്യം പറഞ്ഞല്ലോ, അതെന്താണ്?”

“രാമേട്ടൻ ഈ നാട്ടിലെങ്ങുമല്ലേ? ഈ ആക്ഷേപമൊന്നും കേട്ടില്ലേ?”

“ആരെപ്പറ്റി?”

“എന്നെപ്പറ്റി.”

“അല്ലമൊക്കെ കേട്ടു. അതിനെന്താണ്?”

“അങ്ങനെ ആക്ഷേപം സമ്പാദിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരാളുടെ വീട്ടിൽ രാമേട്ടൻ വന്നാൽ, രാമേട്ടനും അതിന്റെ പങ്കുകാരനാകും.” അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഉഷയുടെ നേത്രങ്ങൾ അശ്രുപുണ്ണങ്ങളായി.

അപ്പോൾ രാമകുമാർ പറഞ്ഞു:

“അല്ല, ഉഷ കരയാൻ ഭാവിക്കയാണോ? മനുഷ്യരുടെ വാമുടിക്കെട്ടാനൊക്കുമോ? അവർ അവരുടെ ഇഷ്ടം പോലെ പറയട്ടെ; നമുക്കെന്നാ ചേതം? ഇതെല്ലാം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു ഉഷയെ ആശ്വസിപ്പിക്കാനാണ് ഞാൻ വന്നതു. ലോകത്തിലാരെല്ലാം സംശയിച്ചാലും ഞാൻ സംശയിച്ചുകിലല്ലേയുള്ള ഉഷയ്ക്കു വിഷമം? എന്നിങ്ങനെ ഉഷയെപ്പറ്റി അല്പംപോലും സംശയമില്ല, കേട്ടോ? പിന്നെ വേറൊരു കാര്യമുണ്ടു്.”

“അതെന്താ?” ഉഷ മുഖം തുടച്ചു ഒരു പ്രസന്നഭാവം മുഖത്തു വരുത്തിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

രാമകുമാർ പറഞ്ഞു:

“ഉഷ അന്നെന്നെ വിവാഹംകഴിക്കാമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഇന്നു ഈ വിഷമം വരുത്തില്ലായിരുന്നു.”

“അതെന്താണ്?”

“ഞാൻ ഈ നാട്ടുകാരനല്ലേ? ഞാൻ വിവാഹംകഴിക്കാനിരിക്കുന്ന പെണ്ണാണ് ഉഷയെന്നു ഈ നാട്ടുകാരിണതാൽ പിന്നവർ മിണ്ടുമോ?”

“മിണ്ടിയാലെത്തുചെയ്യും?”

“ഏഴുദിവസത്തെ കളിരും പനിയുമുണ്ടാകും.”

“ശരി. എന്നാൽ ഞാനീ കല്യാണത്തിനു സമ്മതിച്ചുവെന്നുതന്നെ വെക്കുക. വീട്ടിൽ രാമേശ്വരൻ അമ്മ സമ്മതിക്കുമോ?”

“സമ്മതിക്കും. സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ സമ്മതിപ്പിക്കും.”

“ശരിയാ, ശരിയാ. അമ്മയുടെ തലവെട്ടും കാണുമ്പോൾ ഓടിയൊളിക്കുന്ന ആളല്ലേ ഇപ്പറയുന്നതു്?”

“അതൊക്കെ ഉഷ അന്നേരം കണ്ടോ!”

“രവീന്ദ്രനമ്മാവനോ?”

“അമ്മാവൻ ആയിരംവട്ടം സമ്മതിക്കും..”

“എന്നു വിവാഹം നടത്താനാണു് റ്റാൻ?”

“ഈ വഷത്തെ പഠിത്തം കഴിഞ്ഞാലുടൻ..”

“അതിനിന്നി എത്ര മാസമുണ്ടു്?”

“ആറു മാസം..”

“എന്നെ വിവാഹംകഴിക്കുമ്പോൾ എന്റെ അച്ഛന്റെ കാര്യമോ?”

“അച്ഛന്റെ കാര്യവും ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം..”

“എന്നാൽ ഞാൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു..”

വിവാഹത്തിന്റെ പ്രഥമഘടനയായി തന്റെ അണിവിരലിൽക്കിടന്ന മോതിരം രാമകുമാർ ഉരരി ഉഷയെ അണിയിച്ചു. അതോടൊപ്പം അവരിരുവരും ആലിംഗനബന്ധിതരായി. രാമകുമാർ യാത്രചോദിച്ചു തന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോവുകയും ചെയ്തു.

14. മൂന്നു കയറിൽ തൊണ്ണൂറു തൊട്ടികൾ

തന്നെ പോലീസ്സിൽ പിടിപ്പിക്കാൻ പോത്തച്ചൻ സഹകരിച്ചുവെന്നാണു് ശിശുപാലന്റെ മനസ്സിലിരുപ്പു്. തന്നിമിത്തം പോത്തച്ചനെ പൊതുജനങ്ങളുടെയിടയിൽ

ഒന്നു താക്കീതെടുത്തെന്നുള്ള ഏകവിചാരത്തിൽ നടക്കയാണു് ശിശുപാലൻ.

ശിശുപാലന്റെ കേസു് കഴിയാനിരുന്ന ആപ്പീസിൽ കത്തെത്താതെച്ചപ്പാടുണ്ടാവാനു്. പീലിങ്ങിലെ നിർമ്മല ഗർഭിണിയാണെന്നുള്ള കൂശുകൂശുപ്പായിരുന്ന അതു്. നിർമ്മല ചെറുപ്പമാണു്. വയസ്സു മുപ്പതുവരും. വിവാഹംകഴിച്ചു കട്ടികളില്ലാതെ തേന്താവു മരിച്ചുപോയതാണു്. സഹോദരൻ പാച്ചുവിന്റെകൂടെയാണു് ഇപ്പോൾ താമസം. പാച്ചുവിനു് എട്ടു മക്കളും ഭാര്യയുമുണ്ടു്. വളരെ ദാരിദ്ര്യത്തിലാണു ജീവിതം.

നിർമ്മല കൃശാംഗിയും ദ്രവശരീരിയുമാണു്. ശാരീരികരീതി കണ്ടാൽ ഒരു പുരുഷനാണെന്നു പറയു. വലിയപപ്പടംമാതിരി പരത്തിയും നീട്ടിയുമാണു സംസാരം. തുടങ്ങിയാൽ ഇടവപ്പാതികണ്ടുക്കേ നില്ക്കും.

മാനേജർ പോത്തച്ചനാണു് നിർമ്മലയെ കഴപ്പത്തിലാക്കിയതെന്നാണു് നിർമ്മലയുടെയും ശിശുപാലന്റെയും മറ്റും പറച്ചിൽ. നിർമ്മല ഒരു വ്യഭിചാരിണിയായിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു് അതെങ്ങനെ സൂക്ഷ്മമായി നിണ്ണയിക്കാനാവു്?... പോത്തച്ചന്റെ അനുഭാവംകൾ നിർമ്മലപ്രഭൃതികളുടെ അഭിപ്രായത്തെ ബന്ധിച്ചുവന്നിരുന്നു.

നിർമ്മല മൂന്നുമാസം അവളെത്തന്നെ മറച്ചുവെച്ചു് ആപ്പീസിൽ ജോലിചെയ്തുവന്നു. അങ്ങനെ മറച്ചുവെച്ചതു് മാനേജരുടെ മാനം സംരക്ഷിക്കുവാനെന്ന ഭാവേനയാണു്; തപോരാ അയാളുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുന്നതിനും. പക്ഷേ, മാനേജർ അതൊന്നും കൂട്ടാക്കാൻപോയില്ല. അങ്ങനെവന്നപ്പോൾ തന്നോടു ചോദിക്കുന്നവരോടെല്ലാം നിർമ്മല കാര്യങ്ങൾ തുറന്നുസൂക്ഷ്മമായി മതിയെന്നു്, അവൾ പലേ രാത്രികൾ അന്നക്കട്ടിയുടെ വീട്ടിൽ താമസിച്ചുവെന്നു്, മാനേജർ അവിടെച്ചെന്നുവെന്നു്, അവളെയും മാനേജരേയും അന്നക്കട്ടി ഒരു മുറി

യിലിട്ടു കതകടച്ചുവെന്നു്—ഇങ്ങനെ നിർമ്മല കണ്ണിൽ കണ്ടുവരോടെല്ലാം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

ചില ചെണ്ണങ്ങൾ നിർമ്മലയെ ഉപദേശിച്ചു, അങ്ങിയാപ്പീസിന്റെ മുൻപിൽ കൊടിപിടിച്ച് സത്യഗ്രഹമിരിക്കാൻ. ചിലർ പറഞ്ഞു, ആപ്പീസിന്റെ മുൻപിലല്ല, മാനേജരുടെ പടിക്കൽ കത്തിയിരിക്കാൻ. വേറെ ചിലർ പറഞ്ഞുകൊടുത്തതു് ഇതു രണ്ടുമല്ല; ആ പോത്തൻമാനേജർ ആപ്പീസിൽ വരുമ്പോൾ അയാളുടെ കഴുത്തിൽ കൈകോർത്തു ഞാനുകിടക്കുവാനാണു്.

ഇതെല്ലാമായിട്ടും മാനേജർ ഇരുമ്പുകുതിര കാരറ്റു പിടിച്ചപ്പോലെ അനങ്ങാതിരുന്നതേയുള്ളു. അതു കണ്ടപ്പോൾ നിർമ്മല ശിശുപാലന്റെപക്കൽ നിവേദനം സമർപ്പിച്ചു. ശിശുപാലൻ നിർമ്മലയെ വിളിച്ചു രഹസ്യമായി പറഞ്ഞു:

“മാനേജർ നിനക്കു് ആയിരം രൂപാ പിഴയായി തരണം. അത്രയും രൂപാ തന്നാൽ, നീ സത്യഗ്രഹത്തിനൊന്നും പോവണ്ടാ. ഒന്നുകിൽ ആയിരം രൂപാ, അല്ലങ്കിൽ സത്യഗ്രഹം, എന്നു നീ പറഞ്ഞങ്ങു പറഞ്ഞണം. എന്നിട്ടു് ആ പോത്തൻമാനേജരുടെ പോക്കു് എങ്ങാനെന്നു കാണട്ടെ. രൂപാ തരാൻ ഭാവമില്ലെങ്കിൽ ഇവിടെ വാ. അപ്പോൾ സത്യഗ്രഹത്തിനിരിക്കാനുള്ള കൊടിയു മൊക്കെ ഞാൻ തരാം.”

അപ്പോൾ നിർമ്മല, ശിശുപാലൻ പറഞ്ഞതിലും രഹസ്യമായി അങ്ങോട്ടൊരു ചോദ്യമിട്ടു:

“ആയിരം രൂപാ ശോഭിച്ചാ മതിയോ?”

“പിന്നെത്ര ചോദിക്കണമെന്നാണു നിന്റെ അഭിപ്രായം?”

“ഒരു രണ്ടായിരമോ അയ്യായിരമോ ശോഭിച്ചാ ലെന്താ?”

“എത്ര വേണമെങ്കിലും ചോദിക്കാം; പക്ഷേകിലു കിട്ടത്തില്ലെന്നുമാത്രം.”

“അതെന്താ? അവരെക്കെ വലുപലു മൊതലാളി മാറലേയാ?”

“മൊളനാ...ഴി! കള! ഇന്നത്തെ പുത്തൻമടിശ്ശീലത്തെങ്ങികൾ!...”

“അപ്പം ആയിരം രൂപയെന്നു പറഞ്ഞാ മതിയോ?”

“യാരാളും മതി. അത്രയും കിട്ടിയാൽ വലു ഭാഗ്യം.”

പുതിയ പത്തുരൂപാനോട്ടുകളുടെ വണ്ണപ്പകിട്ടു മനസ്സിൽ കണ്ടാനന്ദിച്ചുകൊണ്ടു് നിർമ്മല അങ്ങിയാപ്പീസിലേക്കു പോയി.

സ്വന്തം കുറുത്താൽ വന്ന അബദ്ധം ഒന്നുസ്സായി നിർമ്മല എടുത്തിരിക്കയാണിപ്പോൾ. ആപ്പീസുപടിക്കൽ സത്യഗ്രഹമിരിക്കാൻപോകയാണെന്നു കണ്ണിൽ കണ്ടുവരോടെല്ലാം അവൾ പറഞ്ഞുപറത്തി. ആ വിവരം മാനേജരുടെ കാതിലുമെത്തി. അയാൾ നടാടെ മടിതപ്പുകാരി അന്നക്കട്ടിയെ വിളിച്ചാലോചിച്ചു. അവൾ ഒരു വളിച്ച ചിരി ചിരിച്ചുകാണിച്ചു. എന്നിട്ടു് ഇറുകിക്കിടന്ന ചട്ടയുടെ കീഴു്ത്തുമ്പു വലിച്ചുപിടിച്ച് നെഞ്ചു ഞെളിച്ചും കൈ മലർത്തിയും കാട്ടി.

അന്നക്കട്ടിയിൽനിന്നും സമാധാനം കിട്ടാതെവന്നപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ അസിസ്റ്റൻറ് മാനേജർ ഇട്ടിയരായുമായി തലകൊടുത്താലോചിച്ചു. അയാൾ പറഞ്ഞു, ഈ ഇരുതലയും മുറിച്ചു നടക്കുന്ന ജന്തുക്കളെയൊക്കെ സത്യഗ്രഹത്തിനു വിടാതെ വല്ലതും കളഞ്ഞു തുലയ്ക്കുന്നതാണു നല്ലതെന്നു്. അതിനു ശിശുപാലനെ പിടിച്ചാൽ കാര്യം നേരെയാവുമെന്നു്.

പോത്തച്ചൻ ശിശുപാലനു് ആളയച്ചു. ഇത്ര വലിയ ഒരാരം തന്റെ കാലുപിടിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ശിശുപാലൻ പഴയ വിരോധമെല്ലാമങ്ങു മറന്നു. ഒരു സ്വയാഭിമാനമാണു് അയാൾക്കുപ്പോൾ തോന്നിയതു്, പോത്തച്ചന്റെ നല്ലകാലംകൊണ്ടു്.

നിർമ്മലയെ സത്യഗ്രഹത്തിനയയ്ക്കാതെ ശിശുപാലൻ അവളെ വിളിച്ചു് അഞ്ഞൂറുരൂപയ്ക്കു സമ്മതിപ്പിച്ചു. അയാൾ നിർമ്മലയ്ക്കുവേണ്ടി ഇടനിലനിന്നു് അഞ്ഞൂറുരൂപ കൈപ്പറ്റി. അതിൽ ഒരു നൂറു രൂപ തന്റെ പ്രയത്ന

ജോലിയെടുത്തിട്ട് ബാക്കി നാനൂറു രൂപയാണ് അയാൾ നിർമ്മലയെ ഏല്പിച്ചത്.

പിന്നെയും നിർമ്മലയ്ക്കു ചെലവുണ്ടായി. അങ്ങിയാപ്പീസിൽ ജോലിചെയ്താൽ വരുന്ന തള്ളമാർ അവരുടെ കൈകളേതുങ്ങളെക്കൂടി ആപ്പീസിൽ കൊണ്ടുവരും. ആ കണ്ണുങ്ങളെ സൂക്ഷിക്കുന്ന മൂന്നു നേഴ്സുമാരുടെവിടെ; ചെല്ലമ്മ, റോസമ്മ, കല്യാണി. താനും പ്രസവികും; ഗർഭിണിയായാൽ പ്രസവിക്കുകയേ തരമുള്ളൂ. അപ്പോൾ തന്റെ കഞ്ഞിനെ ആപ്പീസിൽ കൊണ്ടുവരുന്നവരും സൂക്ഷിക്കേണ്ടതു് ഈ നേഴ്സുമാരാണ്. അവരെ അവഗണിക്കുക വയ്യാ. നിർമ്മല അവർക്കും കൊടുത്തു പതുപ്പത്തു രൂപ.

പിന്നെയുമുണ്ടായവന്നു നിർമ്മലയ്ക്കു ചെലവുകൾ, കഴപ്പംപററിയെങ്കിലും അതിനുള്ള സാഹചര്യം സൃഷ്ടിച്ചുകൊടുത്ത മടിതപ്പുകാരി അന്നക്കട്ടി, മാനേജരുടെ പടിക്കൽ സത്യഗ്രഹമിരിക്കണമെന്നു പ്രേരിപ്പിച്ചു പൊന്നമ്മ, സെക്രട്ടറിയുടെ അടുക്കൽ അടിക്കടി പോയി അയാളെ പിരിമുറുക്കിയ കേശവന്റെ ഭാര്യനാണി, എന്നുവേണ്ട അതിനുവേണ്ടി ഒത്തുപിടിച്ചവർക്കല്ലാം ഏറെയല്ലെങ്കിലും കരേണ്ടി പൈസ കൊടുക്കേണ്ടിവന്നു നിർമ്മലയ്ക്കു്. "ഈ പൈസാ നിനക്കു ചുമാകിട്ടിയതല്ലേ? പ്രസവക്കാളു് ഇനിയും പ്രസവിക്കുമ്പോൾ ആപ്പീസിൽനിന്നും കിട്ടത്തില്ലേ?" എന്നും പറഞ്ഞായിരുന്നു ഓരോരുത്തരും നിർമ്മലയുടെ അരികിൽ അടുത്തുകൂടിയതു്. എല്ലാവർക്കും വീതംവെച്ചശേഷം ഒടുവിൽ അവളുടെ കൈയിൽ ശേഷിച്ചതു്, ഇരുനൂറു രൂപമാത്രമാണ്. അതവൾ സഹോദരൻ പാച്ചുവിനെ ഏല്പിച്ചു. പാവം! വളരെ പ്രാബല്യത്തിലല്ലേ? തന്റെ പണംകൊണ്ടു് ഒരു രണ്ടുമാസമെങ്കിലും സഹോദരൻ സുഖമായി ജീവിച്ചുകൊള്ളട്ടെ എന്നു അവൾ വിചാരിച്ചു.

അങ്ങിയാപ്പീസിൽ വിശാലമായ ഒരു ഹോൾ ഉണ്ടു്; മൂപ്പന്മാർ വീതി, എഴുപതടി നീളം. ആപ്പീസിൽ ജോലിചെയ്യുന്ന കൈകളേതുങ്ങളെക്കൂടി സ്രീകളുണ്ടെങ്കിൽ

അവർ രാവിലെ എട്ടുമണിക്കു് ആപ്പീസിൽ വരുമ്പോൾ അവരുടെ കൈകളേതുങ്ങളെക്കൂടി കൊണ്ടുപോരും. ആ കണ്ണുങ്ങളെ കിടത്താനും സൂക്ഷിക്കുന്നമാണ് മേൽപ്പറഞ്ഞ കെട്ടിടം.

ഷെല്ലിങ്, പീലിങ്, ഗ്രേഡിങ് ഈ മൂന്നു വകപ്പിലും ജോലിചെയ്യുന്ന സ്രീകളുടെ കണ്ണുങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ. തൊണ്ണൂറു കണ്ണുങ്ങൾ വരും അങ്ങനെ. അവരെ വീട്ടിൽ ഇട്ടിട്ടു പോന്നാൽ അവിടെയാരും അന്വേഷിക്കാൻ കാണുകയില്ല.

കണ്ണുങ്ങളെ ആപ്പീസിൽ കൊണ്ടുവന്നാൽ അതുണ്ടെങ്കിൽ മടിയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു് അങ്ങിതല്ലാനും തൊലികളുടേയും സാധ്യമല്ല. അങ്ങനെ ചെയ്തു് ഒന്നരണ്ടു കണ്ണുങ്ങൾ ശ്വാസം മുട്ടി മരിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടാണ് അവർക്കു നേഴ്സിങ് ഹോം ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നതു്.

കണ്ണുങ്ങളെ രാവിലെ എട്ടുമണിക്കു കൊണ്ടുവന്നാൽ അവർ നേഴ്സുമാരെ ഏല്പിക്കും. നടക്കുന്നതോ കവിണവീണ മുട്ടുകാലിൽ നീന്തുന്നതോ ആയ ശിശുക്കളെ നേഴ്സിങ് ഹോമിൽ കൊണ്ടുവന്നുകൂടാ. കൊണ്ടുവന്നാൽ നേഴ്സുമാർ അതിന്റെ ചുമതല ഏറ്റെടുക്കയില്ല.

കെട്ടിടത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള തുലാങ്ങളിൽ ധാരാളം ഉരുളൻമുളകൾ പാകി ബലമായി ചക്കരക്കയറുകൊണ്ടു കെട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. അതിൽനിന്നും തൊട്ടിലുകൾ കെട്ടാൻ കയറുകൾ കീഴോട്ടു തൂക്കിയിട്ടിരിപ്പുണ്ടു്.

ഓരോ മാതാവും അവരുടെ വീട്ടിൽനിന്നും വല്ല കയിലിയോ കച്ചമുറിയോ കൊണ്ടുവന്നു മടക്കി തൊട്ടിൽ പോലെ ആ കയറിൽ കെട്ടും. ശിശുവിനെ അതിൽ കൊണ്ടുവന്നിടും. എന്നിട്ടു്, "ഇതാ എന്റെ കണ്ണു് തൊട്ടിലിൽ കിടക്കുന്നേ, കാര്യമായി നോക്കിക്കൊള്ളണേ" എന്നു ചുമതലപ്പെട്ട നേഴ്സിനോടു പറയും.

മുപ്പതു ശിശുക്കൾക്കു് ഒരു നേഴ്സു് എന്നാണു വയ്ക്കു്. അതനുസരിച്ചു് തൊണ്ണൂറു ശിശുക്കൾക്കു് മൂന്നു നേഴ്സു്. ഈ മുപ്പതു ശിശുക്കളുടെയും തൊട്ടിലുകൾ ഒരു കയറിൽ പിടിച്ച് വലിച്ചാൽ ഒന്നിച്ചു് ആടത്തക്കവണ്ണം കയറുകൾ

കൊണ്ടു് അന്യോന്യം ഒരുകാലത്തു ബന്ധിച്ചിരുന്നു. മൂന്നു നേഴ്സുമാർ മൂന്നു സ്ഥാനത്തു നിന്നു് മൂന്നു കയറുപിടിച്ചു വലിച്ചാൽ ഈ തൊണ്ണൂറുതൊട്ടിലും അന്നു് ഒന്നിച്ചു് ആടുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, കാലാന്തരത്തിൽ ആ പതിവു് നിറുത്തപ്പെട്ടു. കാരണം, തൊട്ടിലുകൾതമ്മിൽ കൂട്ടിമുട്ടി ശിശുക്കൾക്കു മുറിയും ചതവും പററിവന്നിരുന്നു. തന്മൂലം ഇപ്പോൾ തൊട്ടിൽ വേറെവേറെയാണു് ആട്ടുക.

കുഞ്ഞുങ്ങൾ കരയാതെ തൊട്ടിലാട്ടുക, കണ്ടമാനം കരഞ്ഞാൽ അതിനെ കൈയിലെടുത്തു 'വാവോ' ചൊല്ലുക, അതുകൊണ്ടും നിന്നിലെങ്കിൽ അതതിന്റെ മാതാക്കളെ ജോലിസ്ഥലത്തുനിന്നും വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു പാലുകൊടുപ്പിക്കുക ഇവയൊക്കെയാണു് നേഴ്സുമാരുടെ ജോലി.

നിമ്ല പ്രസവിച്ചു. കാർമ്മേലംപോലൊരു ആൺകുഞ്ഞു്. പ്രസവം കഴിഞ്ഞു ജോലിക്കു വന്നതുടങ്ങിയ നാൾമുതൽ നിമ്ലയുടെ കുഞ്ഞു് നേഴ്സിങ് ഹോമിലാണു്. അവൻ കവിണവീണു് നീന്തൽപ്രായമായി. അപ്പോൾ നേഴ്സു് കല്യാണി പറഞ്ഞു, ഇനി അവനെ കൊണ്ടുവരരുതെന്നു്. നിമ്ല അതത്ര വകവെച്ചില്ല. താൻ മാനേജരോടുവരെ പടപൊരുതി ജയിച്ചിരിക്കെ, നേഴ്സുമാർ സാരമില്ലെന്നുമായിരുന്നു നിമ്ലയ്ക്കു്.

തന്മൂലം ഒരുദിവസം സംഭവിച്ചതു് ഇതാണു്: നേഴ്സിങ് ഹോം പബ്ലിക് റോഡിനോടു വളരെ തൊട്ടാണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. അതിന്റെ ഒരു ഭിത്തി റോഡിന്റെ അതിരമാണു്. കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ മലമൂത്രാദികൾ ഒഴുകി, റോഡിലുള്ള കാനയിലേക്കു ചാടിക്കാൻ പ്രസ്തുത ഭിത്തിയുടെ ചുവട്ടിൽ തറനിരപ്പിൽ അങ്ങുമിങ്ങും ദ്വാരങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു ആ ദ്വാരത്തിന്റെ വ്യാസം ഒരു മനുഷ്യന്റെ തല കടക്കാൻപോരുന്നതായിരുന്നു.

ഒരുദിവസം മഴ ചതച്ചുകത്തി ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. നേരം ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മൂന്നുമണി. നിർമ്മലയുടെ കുഞ്ഞു് നീന്തിവലിഞ്ഞു് ആ ദ്വാരത്തിലൂടെ പുറത്തുചാടി കാനയിൽ അകപ്പെട്ടു. കാനയിലൂടെ വെള്ളം കലങ്ങിമറി

ഞ്ഞും കതിച്ചുപാഞ്ഞും ഒഴുകിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. കുഞ്ഞു് ആ കാനയിലൂടെ മുങ്ങിയും പൊങ്ങിയും താഴോട്ടൊഴുകി. നിർമ്മലയോ നഴ്സുമാരോ ഈ സംഭവം അറിയുന്നില്ല. ആ ശിശു ഏതാണു് നൂറടി അങ്ങനെ താഴോട്ടൊഴുകി.

തത്സമയം എതിർവശത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അണ്ടിത്തോടു കൂട്ടിയിരുന്ന ഷെപ്പിിൽ നില്ക്കുകയായിരുന്നു ഉഷ. അവൾ ആകസ്മികമായി ഇതു കണ്ടു. പേമാരിയും കൊടുങ്കാറ്റും വകവെക്കാതെ അവൾ നന്നത്തു് ഇറങ്ങിയൊടികാനയിൽനിന്നും നിർമ്മലയുടെ കുഞ്ഞിനെ പിടിച്ചെടുത്തു നഴ്സുമാരെ ഏല്പിച്ചു. അവൾ അങ്ങനെ ചെയ്തില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ കുഞ്ഞു് നിശ്ചയമായും മരിച്ചുപോകുമായിരുന്നു.

15. ഗോപിനാഥൻ

ഉഷയെ കല്യാണംകഴിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു് അഞ്ഞൂറുറൂപ്പിക കളിപ്പിച്ച ഗോപിനാഥൻ പല ബിസിനസ്സും തെന്താല ചെയ്തു. ചെയ്തതെല്ലാം പൊട്ടുകയായിരുന്നു. ഒടുവിൽ ചെയ്തു ബിസിനസ്സു് കാലിച്ചാക്കും കാലിപ്പാട്ടയുമാണു്. കാലിപ്പാട്ട സൈക്കിളിനു പിന്നിൽ കലാസുഗേമായി അടുക്കിക്കെട്ടി വരുന്നതു ദൂരെനിന്നു കണ്ടാൽ അതൊരു ടി. വി. എസ്. ബസ്സാണെന്നേ ആർക്കും തോന്നൂ. ആ ബിസിനസ്സും ഏറെക്കാലം നീണ്ടു മുററിയില്ല.

ഇതിനിടയ്ക്കു് ഗോപിനാഥൻ രണ്ടു വിവാഹം ചെയ്തു; രണ്ടിനേയും ഉപേക്ഷിച്ചു. അങ്ങനെ വിഭാഗ്യനും തൊഴിൽ രഹിതനുമായി വിഷമിച്ചുനില്ക്കവേ, ഒരുദിവസം അയാൾ ശിശുപാലനെ തെന്തലവച്ചു കണ്ടു അവർതമ്മിൽ അകന്ന ഒരു പുലബന്ധമുണ്ടു്. ഗോപിനാഥന്റെ ശോചനീയ സ്ഥിതി ഗ്രഹിച്ച ശിശുപാലൻ അയാളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് അടുർ വന്നു. അണ്ടിയാപ്പിസിനടുത്തു് ഒരു ചെറിയ കട കൂലിക്കെടുത്തു് അവിടെ അണ്ടിത്തോക്കാവ്യാപാരം ഗോപിനാഥനിട്ടുകൊടുത്തു.

ഇതിനു മുമ്പാണെങ്കിൽ ഓരോ അങ്ങിത്തൊഴിലാളിക്കും ആശ്ചര്യമായി ഓരോ വല്ലം (കൂട്ട)വീതം അങ്ങിത്തൊക്കെ ചുമ്മാതെ ലഭിക്കുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ആ പതിവ് നിർത്തിവെക്കുകയായിരുന്നു. കാരണം തോക്കാക്കു മാക്കുററിൽ നല്ല വിലയുണ്ട്. തന്നിമിത്തം തോക്കാ(തോട്ട്)യെല്ലാം മാനേജർ ഹോൾസെയിലായി പുറത്തു ആരെക്കെങ്കിലും ഏല്പിച്ചുവരികയാണ്. അവിടെനിന്നും വാങ്ങി 'റിട്ടെയിൽ' കച്ചവടം സ്വന്തം വീട്ടിൽ നടത്തുന്നവർ ധാരാളമുണ്ട്. വിറകില്ലാത്തവർക്ക് അടുപ്പിൽ തീയെരിക്കാൻ മറ്റൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ അങ്ങിത്തൊക്കെ ഒന്നാത്തരമാണ്.

ഗോപിനാഥൻ വന്നു കച്ചവടം തുടങ്ങിയതോടൊപ്പം അങ്ങിയാപ്പീസിലുള്ള പലരെയും പരിചയപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. പ്രഥമതഃ പരിചയപ്പെട്ടത് മടിതപ്പുകാരി അന്നക്കുട്ടിയെയാണ്. അവൾക്കു മടിതപ്പിന്നും പുറമേ വേറൊരു ജോലിക്കുടിയുണ്ട്. അതിതാണ്:

അങ്ങിതപ്പുകാർ കൊണ്ടു കമിടുന്ന അങ്ങിത്തൊക്കെയിൽ പരിപ്പിൻകുഷണമോ മുഴുവനങ്ങിയോ കിടപ്പുണ്ടോ എന്നു ചികഞ്ഞുനോക്കുക. അക്കാരണത്താൽ അങ്ങിത്തൊക്കൊപ്പരയിൽ തോക്കാ വാങ്ങാൻ ചെല്ലുന്നവർക്ക് അന്നക്കുട്ടിയെ സൗഗന്ധ്യം പരിചയപ്പെടുവാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു. അവളെ പരിചയപ്പെടുകഴിഞ്ഞാൽ നിർമ്മല, പാവ്തി, പങ്കജാക്ഷി, നാണി ആദിയായ മേൽപ്പെട്ട സ്ത്രീകളുടെ പരിചയം സമ്പാദിക്കാൻ വളരെ എളുപ്പമാണ്. അവരുടെയും സ്നേഹപരിചയങ്ങൾ ഗോപിനാഥൻ നിശ്ചയാസം സ്വായത്തമാക്കിക്കഴിഞ്ഞു. അവർ ഉഷയെ ദൂരെവെച്ചു ചൂണ്ടിക്കാട്ടി അയാൾക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു.

ഉഷയുടെ കാഴ്ച ഗോപിനാഥനെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി. അയാൾ മുക്കത്തു വിരൽവെച്ചുകൊണ്ടിങ്ങനെ വിചാരിച്ചു: അമ്പേ! ഇവൾ ഇത്ര ചെട്ടെന്ന് ഇത്രയും വളന്നോ? എന്തൊരാകാരുടേംഗിയും നിറവുമാണിവൾക്ക്! പണ്ടു താൻ കണ്ടപ്പോൾ—തന്നിക്കു വിവാഹം പറഞ്ഞുവെച്ചിരുന്ന

പ്പോൾ—തന്റെ എളിക്കൊപ്പം ഇല്ലായിരുന്നല്ലോ ഇവൾ! ഇങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നപോലല്ലോ കന്യാപ്പെണ്ണുങ്ങളുടെ വളർച്ച!... കന്യകയും കിഴങ്ങുവളളിയും നോക്കിനിന്നില്ലെങ്കിലും. അടുത്തു ചെന്നു അരനിമിഷം നിന്നുപോയാൽ കാലിൽ കയറിച്ചുറുകയും ചെയ്യും. താനെന്തിനാൽ ഇവളെ വിവാഹംചെയ്യാമെന്നും പറഞ്ഞു അങ്ങനെയു വെച്ചു കളിപ്പിച്ചതല്ലേ? ഇവളുടെ അമ്മയെ താൻ തൊഴിച്ചുകൊന്നതല്ലേ? ഇനി ഇവളെ വിവാഹംചെയ്യാൻ സാധ്യമാണോ? ഒന്നു ശ്രമിച്ചുനേടുന്നതുകൊണ്ടു നഷ്ടമാണെന്നും വരാനില്ലല്ലോ.

അങ്ങിത്തൊക്കൊപ്പരയിൽ വെച്ചു ഒരിക്കൽ ഗോപിനാഥൻ അന്നക്കുട്ടിയോടു ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

“ഉഷയിവിടെ ജോലിക്കു വന്നിട്ടു എത്ര കൊല്ലമായി?”

“ഒരു മൂന്നുകൊല്ലമായിക്കാണും.”

അന്നക്കുട്ടി ചട്ടയുടെ കീഴ്ന്നു വലിച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ഗോപിനാഥൻ അപ്പോൾ കണക്കുട്ടി, ആര്യകാവിൽനിന്നും അവൾ നേരേ അടുർ വന്നിരിക്കണമെന്നും. അയാൾ ചോദ്യം തുടന്നു:

“അവളെവിടെത്താമസിക്കുന്നു?”

“സൂക്ഷം എനിക്കറിയാത്തില്ല. പങ്കജാക്ഷിയോടു ചോദിച്ചാലറിയാം.”

“ഇപ്പോഴും അവളുടെ അച്ഛൻ വാസുപിള്ളയുണ്ടോ?”

“അയാൾ ഇല്ലാണ്ടിരിക്കാനെന്നോ?”

“അല്ല, വയസ്സനായതുകൊണ്ടു ചോദിച്ചേതു.”

“അശ്ശോ, വയസ്സന്മാരല്ലോ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നപോലെ എല്ലായിടത്തും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ചെറുപ്പകാലത്തും വേഗംവേഗം കടന്നുപോകയാ. നിങ്ങളറിയുമോ ആ മുപ്പീനീനെ?”

“ഇല്ല, കേട്ടിട്ടുണ്ട്, അയാളുടെ മകൾ ഉഷയ്ക്കിവിടെയാ പണി?”

“അങ്ങി സൈസു തീരിക്കൽ.”

“എന്തോ ഗമ്പളം കിട്ടും?”

“രണ്ടുരൂപ എണ്ണത്തിരണ്ടു പൈസ.”
 “ബോണസും അലവൻസുമൊക്കെയുണ്ടോ?”
 “എല്ലാമുണ്ട്.”

ഉച്ചയുടെ ദിനംപ്രതിയുള്ള ജോലിയിൽ രണ്ടുമൂന്നു രൂപ അടങ്ങുന്നുണ്ടെന്നും അങ്ങനെ ജോലിയും അതോടൊപ്പം സൗകമാര്യവുമുള്ള ഒരു പെൺകുട്ടിയെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നത് എല്ലാംകൊണ്ടും ശ്രേയസ്സുരമാണെന്നും ഗോപി തെല്ലിട ചിന്തിച്ചു നിന്നുപോയി. തല്ലുകാർ തോക്കുറ കൊണ്ടിടാൻ വന്നതുകാരണം അന്നക്ഷട്ടിക്കു ജോലിയായി. തന്മൂലം ഗോപി അവിടെനിന്നും സ്വന്തം കടയിലേക്കു പോന്നു.

കടയിൽ നില്ക്കാനും ഗോപിനാഥനു കഞ്ഞിവെച്ചു കൊടുക്കാനും പങ്കുജാക്ഷിയുടെ മകൻ മാതേവനെ ശിശുപാലൻ ചട്ടംകെട്ടിക്കൊടുത്തു. രാത്രി എട്ടുമണിവരെ മാതേവൻ ജോലിചെയ്യാൻ മതി. ആ കരാറിന്മേലാണ് അവൻ ജോലിക്കു നില്ക്കാനെന്നു സമ്മതിച്ചത്. എന്തെന്നാൽ എട്ടുമണി കഴിഞ്ഞുള്ള സമയം അവൻ സിനിമ കാണുന്നതിനു പോകണം.

സമയം ഉച്ചതിരിഞ്ഞാൽപ്പിന്നെ കടയിൽ അങ്ങിത്തോക്കാത്ത് അത്ര വലിയ പിരിവൊന്നുമില്ല. പിന്നെ സന്ധ്യയാവുമ്പോഴാണ് നല്ല പിരിവ്.

ഒരുദിവസം ഗോപിനാഥൻ ഉച്ചതിരിഞ്ഞു ഷർട്ടിന്റെ പോക്കറ്റിൽനിന്നും ഒരു ബീഡിയെടുത്തു വെച്ചു. വരാന്തയിലുള്ള ഒരു തൂണിൽ ചാരി നിന്നുകൊണ്ടാണു വെച്ചത്. പോക്കറ്റു തിങ്ങി ബീഡി കിടപ്പുണ്ട്. ആ പോക്കറ്റിന്റെ ഒത്ത മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു ദ്വാരമുണ്ട്. പണ്ടേതോ സമയത്തു ബീഡിയുടെ തീപ്പൊരി വീണു കിഴിഞ്ഞതായിരിക്കണമതു്. ആ ദ്വാരത്തിലൂടെ ഒരു ബീഡി പകുതിയോളം ഒത്താത്തു പുറത്തേക്കു ചാടിനിന്നിരുന്നു. ‘ഹൊറിസോണ്ടൽ പൊസിഷനി’ലായിരുന്നു അതിന്റെ നില്പ്. മാതേവൻ ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ ആ ബീഡി കണ്ടു. ബീഡി കണ്ടാൽ ബീഡി വെച്ചിടുന്ന വകു് ഒരേണ്ണം വെച്ചുപുതീരൂ; അതേ ആഗ്രഹം മാതേ

വന്നുമുണ്ടായി. പക്ഷേ, അവന്റെ കൈയിൽ ബീഡിയില്ല; വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പൈസയുമില്ല. അവൻ എന്തു ചെയ്തു? ഗോപിനാഥൻ നിന്നിരുന്ന വരാന്തയുടെ അടിത്തീണ്ണയിലൂടെ ഒന്നു മിന്നി. പിന്നെ ആ ബീഡി അവിടെ കണ്ടില്ല; ഗോപിനാഥനോട്ടുനിഞ്ഞതുമില്ല.

മാതേവൻ അടുക്കളയിൽക്കേറി ആ ബീഡി കൊള്ളത്തിന്നുരണ്ടു വെച്ചു. നല്ല സ്വാദ്; നല്ല രുചി. വീണ്ടും വീണ്ടും വെച്ചാൽ അതു കെടുത്തി ചെവിപ്പുറകിൽ വെച്ചിട്ടു് ഒന്നുമറിയാത്തമട്ടിൽ അവൻ വീണ്ടും വന്നു വരാന്തയിൽ നിന്നു. അപ്പോഴും ഗോപി ബീഡി വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതേയുള്ളു. മാതേവൻ അയാളോടു ചോദിച്ചു:

“സാറു വെച്ചിടുന്നത് എന്തിനു ബീഡിയാ സാർ?”

“കാജാബീഡി.”

“കാജാബീഡി നല്ല ബീഡിയാ സാർ.”

“അതു നിനക്കെങ്ങനെയാ?”

“മണംകൊണ്ടറിയാം. കാജാബീഡിക്കു് കൂജാത്തീപ്പെട്ടിതന്നെ വേണം സാർ.”

“എന്താണതിനിത്ര വിശേഷം?”

“വിശേഷമോ? അതു് അങ്ങിത്തോക്കാപോലെ ചീറ്റുകയും പൊട്ടിത്തൊരിക്കുകയും ഒന്നും ചെയ്യുന്നില്ല സാർ. നല്ല മത്താപ്പുപോലെ നിന്നെരിയും സാർ.”

“ആ തീപ്പെട്ടി എവിടെക്കിട്ടു?”

“തൂരനാടു് എന്ന സ്ഥലത്തോമറ്റോ ആണ് അതുണ്ടാക്കുന്നത്. ഇവിടെ സുകുമാരന്റെ മാടക്കടയിൽ കിട്ടും. പൈസ തന്നാൽ ഇപ്പോൾ വാങ്ങിച്ചോണ്ടുവരാം സാർ.”

“വേണ്ടോ. പിന്നെ വാങ്ങിച്ചോളാം. എനിക്കു നിന്നോടു് ഒരു കാര്യം ചോദിച്ചറിയാനുണ്ടായിരുന്നു.”

“എന്താ സാർ? എനിക്കറിയാവുന്നതാണെങ്കിൽ ഞാനവരയാം സാർ.”

“നീ ഉഷയെന്ന സ്ത്രീയെ അറിയുമോ?”

“അറിയുമോണം! ഒരു മുറും, രണ്ടു വീടും. അങ്ങനെയാണു ഞങ്ങളുടെ താമസം.”

“നീ അവിടെ പോകാറുണ്ടോ?”

“എന്നും പോകാറില്ല; ചിലപ്പോൾ പോകും.”

“എന്താണവൾ?”

“ഒരു പരമരസികൻ പെണ്ണാ സാർ. സാറിനും ചൊവ്വേ ചേരും.”

“ചേരുന്നതെല്ലാം വെട്ടു. ഇനി നീയവിടെ പോകുമ്പോൾ എന്തെപ്പാറി ഒത്തിരിപ്പകുപ്പിയെന്നും. നല്ല കായബലം; അടിതടയറിയാം; വളരെ സമർത്ഥനാണ് എന്തൊക്കെ... പറയുമോ?”

“പറയാം സാർ; പറയാം.”

ശിശുപാലന്റെ എഴുത്തും രൂപവും ഉഷയുടെ കൈവശം കൊടുക്കാൻ പോയശേഷം ഇന്നേവരെ മാതേവൻ അവളുടെ പടിക്കൽക്കൂടിപ്പോലും പോയിട്ടില്ല. ആ വഴി കാണുന്നതുതന്നെ അവൻ “അലർജി”യാണു്. ആ മാതേവനാണിപ്പോൾ ഏറ്റിരിക്കുന്നതു്, സർവ്വം ഉഷയോടു ചെന്നു പറയാമെന്നു്. എങ്കിൽ കാക്ക മലന്നു പറക്കും.

16. ആശയ്ക്കുമില്ലേ ഒരതിരും?

ഉഷ ആപ്പീസു കഴിഞ്ഞു വീട്ടിലേക്കു മടങ്ങുമ്പോൾ ഗോപി തന്റെ കടയിലിരിപ്പുണ്ടു്. അയാൾ അവളെ കണ്ണുപറിക്കാതെ നോക്കി; ഉഷ മുഖംകൊടുക്കാതെ പുറകോട്ടു ചിന്തിച്ചു. ഒടുവിൽ അവൾക്കു മനസ്സിലായി, അതുതന്നെ വിവാഹംകഴിക്കാൻ നടന്ന ഗോപിനാഥനാണെന്നു്. ഉഷ കാര്യമായി ചിന്തിച്ചു. ഇയാൾ ഇവിടെ എങ്ങനെ വന്നു? ശിശുപാലനും ഇയാളുംകൂടി സംസാരിക്കുന്നതു കണ്ടല്ലോ. തമ്മിലേതോ മുൻപരിചയമോ ബന്ധമോ കണ്ടേക്കാം. എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായിക്കൊള്ളട്ടെ; തനിക്കെന്തു ചേരും? പക്ഷേ, തന്റെ പൂർവ്വചരിത്രം ഈ മനുഷ്യൻ ഇവിടെക്കെ പഠിച്ചുപറഞ്ഞിരുന്നില്ലേ? പരത്തു

നെങ്കിൽ പറത്തിക്കൊള്ളട്ടെ ഈ മനുഷ്യനുമായി ഒരക്ഷരം ഉരിയാടുന്നതോ പോകട്ടെ, തമ്മിൽ നോക്കുന്നതിനുപോലും ഇടയാകല്ലേയെന്നു് അവൾ ആത്മനാ പ്രാർത്ഥിച്ചു. കൂടാതെ ഇയാൾ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നു തന്റെ കഷ്ടകാലംകൂടിയാണെന്നു് അവൾ അനുമാനിച്ചു.

ഒരുദിവസം ഗോപിനാഥൻ ചായക്കടയിൽ നില്ക്കുന്ന അപ്പക്കട്ടനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് ഉഷയുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നു. ഉഷ അപ്പോൾ അവിടെയില്ലായിരുന്നു; ആപ്പീസിലായിരുന്നു.

ഉഷയുടെ അച്ഛൻ വാസുപിള്ള മണ്ണുതിണ്ണയിൽ കാലുനീട്ടിയിരുന്നുകൊണ്ടു് പച്ചച്ചീനി അരിയുകയായിരുന്നു. പടിക്കൽനിന്നു രണ്ടുപേർ കൗഠി വരുന്നതു വാസുപിള്ള കണ്ടു. കണ്ണടയ്ക്കു പകരം ഇടതുകൈ പുരികത്തിന്നു സമം പിടിച്ചുകൊണ്ടു നോക്കി; എന്നിട്ടും ആളെ പിടികിട്ടിയില്ല. രണ്ടുപേരും മണ്ണുതിണ്ണയടുത്തു വന്നു നിന്നു. അപ്പോൾ അപ്പക്കട്ടനെ മനസ്സിലായി. വാസുപിള്ള എടുത്തവായ്ക്കു ചോദിച്ചു: “ശ്ലോ, നീയല്ലോ രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കു മുമ്പു് സൈക്കിളിൽ കുരുങ്ങി ഇവിടെ വന്നുകേറിയതു്? ഇപ്പോൾ സൈക്കിളിലേയോ? എപ്പോഴോ, നിന്റെ മറ്റേ കൂട്ടുകാരനെയോ? അവനെക്കൂടെ വിളിച്ചോണ്ടുവരാനായിരുന്നല്ലോ? അതോ, ഈ നില്ക്കുന്നവൻ ഇനി അവനാണോ?”

മുപ്പീനിനും അപ്പക്കട്ടനെയും കണ്ടപ്പോൾ ശ്രദ്ധിക്കുകയറി. ചുമ്മാതെ നടക്കാൻ വിളിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം ഗോപിനാഥന്റെകൂടെ ഇറങ്ങിത്തരിച്ചതാണു് അപ്പക്കട്ടൻ. ഉഷയുടെ വീട്ടിലേക്കായിരുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ വരികയില്ലായിരുന്നു, തീർച്ച!

ശിശുപാലൻ ഉഷയ്ക്കടുത്തുകൊടുത്തു് മാതേവനേയും അപ്പക്കട്ടനേയും വിട്ടതും അപ്പക്കട്ടന്റെ കാലു് സൈക്കിളിനിടയിൽ പ്പട്ടമായ കഥകളൊന്നും ഗോപിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. അയാളോടു പറയുന്നെങ്കിൽ, കൂടെ നില്ക്കുന്ന കശിനിക്കാരൻ മാതേവൻ വേണം പറയാൻ. തനിക്കു പറയാൻ ഒരു തെറ്റു് മറ്റുള്ളവരോടു് ആരെങ്കിലും പറയുമോ?

അവിടേതോ പന്തികേടു പറിയിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രം വാസുപിള്ളയുടെ സംസാരത്തിൽനിന്നും ഗോപി ഗ്രഹിച്ചു.

സംഗതിയെന്നായാലും വാസുപിള്ളച്ചേട്ടനെ പിണക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്ന് ഗോപിനാഥനറിയാം. അതുകൊണ്ടു തേന്തുറംസ്വരത്തിൽ അയാൾ മൂന്നാലു 'അമ്മാവനെ വിളി' അങ്ങു പാസ്സാക്കി. എന്നിട്ടു വീണ്ടും പറഞ്ഞു:

'അമ്മാവോ, അമ്മാവനും ആളു തെറ്റിപ്പോയി. ഞാനീ പയ്യന്റെ കൂട്ടുകാരനൊന്നുമല്ല; എന്റെ നാടും ഇതല്ല.'

വാസുപിള്ള വീണ്ടും തന്റെ 'കൈക്കണ്ണട' വച്ചു ഗോപിയെ ഒന്നുകൂടി കൂലകഷമായി പരിശോധിച്ചു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

'ഓഹോ, കഞ്ഞാനോ! അശ്ശോ! ഞാൻ വിചാരിച്ചു, ഈ ചെറുകുഞ്ഞിൻ കൂട്ടുകാരൻ ആ അധികപ്രസംഗിമാരേവനാണെന്നും. കഞ്ഞും ആ കിടക്കുന്ന തടുക്കുപായിലിരുന്നാട്ടെ. എവിടെയാ കഞ്ഞിന്റെ സ്വഭേശം?'

'എന്റെ സ്വഭേശം ഗുരുവായൂരാണ്.'

സത്യത്തിൽ കൊട്ടാരക്കരയാണ് നാടും. തന്നെ സംബന്ധിച്ചു ഒരേത്തുംപിടിയും അന്വേഷിച്ചാൽ കിട്ടരുതു്. അതിനുവേണ്ടി പച്ചക്കള്ളം തട്ടിമുളിച്ചിരിക്കുകയാണ് ഗോപി. പിന്നെ ഗുരുവായൂർ ആണെന്നു പറഞ്ഞാൽ അവിടൊരു മഹാപുണ്യക്ഷേത്രമുണ്ടെന്നും ഏവർക്കുമറിയാം. ആ നാട്ടിൽ ജനിച്ചവളർന്നവനാണെന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ താനൊരു പുണ്യവാനാണെന്നു കേൾവിക്കാർ ധരിക്കയും ചെയ്യും.

'പേരെന്താ?'

'ശിവരാമൻ.'

'ഇവിടെനിന്നു വന്നതു?'

'ഒരു ബിസിനസ്സു സംബന്ധിച്ചു.'

'എന്താണു ബിസിനസ്സു?'

'അങ്ങിത്തോക്കാ.'

'അതെവിടെനിന്നു കിട്ടും?'

'മാനേജരു കഞ്ഞുപോത്തച്ചന്റെ ആപ്പീസിൽനിന്നും...'

'ഇവിടെ വന്നിട്ടെത്രനാളായി?'

'രണ്ടു മാസം.'

'ചാപ്പാടു?'

'വെച്ചുണ്ണുകയാണ്. ഒരു പയ്യൻകൂടിയുണ്ടു.'

'അവൻ എവിടുത്തുകാരനാണ്?'

'ചേപ്പാട്ടുകാരൻ.'

'പയ്യന്റെ പേരു?'

'അയ്യപ്പൻ എന്നു പറയും.'

'അപ്പോൾ ചേപ്പാടയ്യപ്പൻ ചാപ്പാടാണെന്നു പറകൊള്ളാം! പിന്നെന്തിനാണ് ഇങ്ങോട്ടു കടന്നതു? ആ കടയിൽനിന്നും അങ്ങിത്തോക്കാ വാങ്ങണമെന്നു പറയുന്നതിനായിരിക്കേ?'

'അതെ. അതിന്റെകൂടെ വേറൊരു സംഗതികൂടിയുണ്ടു്. ആരോ പറഞ്ഞുകേട്ടു, നമുക്കൊരു മകൾ നില്ക്കുന്നു. വിവാഹം കഴിച്ചു കൊടുക്കണമെങ്കിൽ അവൾക്കൊരു വിവാഹം ആലോചിക്കാമെന്നുംകൂടി കരുതി ഇങ്ങോട്ടു വന്നതാ.'

'അതാവു് എവിടുത്തുകാരനാ?'

'എന്റെ നാട്ടുകാരനാ.'

'വയസ്സെത്ര വരും?'

'എൻ്റെത്രയും വരും.'

'പേരെന്താ?'

'പേരും എന്റെ പേരുതന്നെയാ.'

'ചിലപ്പോൾ കഞ്ഞിനുവേണ്ടിത്തന്നെയായിരിക്കും ഈ ആലോചന, അല്ലേ?'

'അതെ, എനിക്കുതന്നെ. അമ്മാവനോടെങ്ങനെയൊന്നു നേരേയങ്ങു പറയുന്നതു?'

'പണ്ടൊരിക്കൽ അവളെ കല്യാണം കഴിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു് ഒരുത്തൻ അടുത്തുകൂടി, അങ്ങുറു രൂപാ അവളുടെ അമ്മയുടെ കൈയിൽനിന്നും കൈക്കലാക്കി. അതുംപോരാഞ്ഞു് അവളുടെ അമ്മയേയും കൊന്നു. അതിൽപ്പിന്നെ

കല്യാണത്തിനവരക്കു മനസ്സുള്ളതായി തോന്നിയില്ല. ഏതായാലും അവര വരുമ്പോൾ ഞാൻ ചോദിച്ചുനോക്കാം. പേരൊന്നുകൂടി പറയണം."

"ശിവരാമൻ."

"സ്വദേശം?"

"കൊട്ടാരക്കര."

"മുമ്പേ പിന്നെ ഗുരുവായൂരാണ് പറഞ്ഞതോ?"

"ഗുരുവായൂരാണ് ഞങ്ങൾ താമസം. അച്ഛന്റെ വീടു കൊട്ടാരക്കരയൊ. അതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞതാ."

"വയസ്സത്രയുണ്ടു?"

"മൂപ്പതു."

"അവരക്കു പതിനെട്ടേയുള്ളു. ശരി, അവളുമായി സംസാരിച്ചുനോക്കട്ടെ. അവളുടെ അഭിപ്രായമറിയാതെ ഒന്നും പറയാൻ എനിക്കു നിവ്യാഹമില്ല."

"അവളുടെ അഭിപ്രായം ഞാൻ എങ്ങനെ അറിയും? നാളെയിങ്ങോട്ടു വരുട്ടോ?"

"വേണ്ടോ, വെറുതെ നടന്നു കാലിലെ തൊലികളു യേണ്ടോ. ഈ പയ്യൻ രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞിങ്ങോട്ടു വരുട്ടു. അപ്പോൾ വിവരം പറഞ്ഞയക്കാം."

"ശരി, എന്നാൽ ഞാൻ ഇറങ്ങട്ടെ."

"ആകട്ടെ."

ഗോപിനാഥനും അപ്പക്കുട്ടനും പടിക്കലിറങ്ങി വടക്കോട്ടു പോയി.

ആര്യകാവിലുവെച്ചു ഉഷയെ വിവാഹം കഴിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞു ഗോപി പലവട്ടം അവിടെ വന്നെങ്കിലും അന്നൊന്നും അയാളെ കാണാൻ വാസുപിള്ളയ്ക്കു തരപ്പെട്ടില്ല. അന്നെല്ലാം വാസുപിള്ള ചെങ്കോട്ട, തെക്കംശി ആദിയായ സ്ഥലങ്ങളിൽ കറങ്ങിനടക്കുകയായിരുന്നു. ഗോപിയെ പർവ്വതമില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് അത്രയും മര്യാദയായി വാസുപിള്ള അയാളോടു സംസാരിച്ചതു്.

ഗോപി തിരിയെ പോവുമ്പോൾ ഇങ്ങനെ നിരൂപിച്ചു: മൂപ്പിന്നു തന്നെ തിരിച്ചറിയാത്തതുകൊണ്ടാണ് ഇത്രയും അനുകൂലമായി സംസാരിച്ചതു്. ഉഷ അറിയു

മ്പോൾ എത്ര പറയും? ഇതിനകം ഉഷ തന്നെ തിരിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുകയല്ലേ? അവൾ ഈ വിവാഹത്തിനു വിസമ്മതിച്ചാലോ? അങ്ങനെവരാതെ തരമുള്ള അപ്പോൾ മൂപ്പിന്നിനെ പിരിമുറുക്കണം. സ്രീധനമൊന്നും വേണ്ടെന്നും രണ്ടായിരം രൂപയുടെ ആഭരണം അങ്ങോട്ടു തീർത്തിട്ടു് അവളെ കല്യാണം കഴിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും പറയണം. അവളുടെ അമ്മ സരോജിനിയെ കൊന്നവനല്ലേ താനെന്നു ചോദിച്ചാലോ? താൻ അങ്ങനെയൊരു മഹാപാതകം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു് സർവ്വക്ഷേത്രത്തേയും പള്ളിയേയും പിടിച്ചാണയിട്ടു സത്യം ചെയ്യണം.

ഏകദേശം ആറരമണിയായപ്പോൾ ഉഷ അങ്ങിയാപ്പിസിൽനിന്നും വീട്ടിൽ വന്നു. ഇത്ര താമസിക്കാൻ കാരണം, അവൾ പോത്തച്ചന്റെ ബംഗ്ലാവുവരെ പോയിരുന്നു. ഗ്രേസിയെ കാണാനാണു പോയതു്. എന്തെന്നാൽ അവർതമ്മിൽ കണ്ടിട്ടു് ഏറെനാളായിരുന്നു.

17. പ്രസവപ്പെടാ

ഉഷ വീട്ടിൽ വന്നപ്പോൾ ഗുരുവായൂർക്കാരൻ ശിവരാമൻ എന്നൊരാൾ അവിടെ വന്നിട്ടു പോയെന്നും, അയാൾക്കിപ്പോൾ ആപ്പിസുകവലയിൽ അണ്ടിത്തോക്കാ വ്യാപാരമാണെന്നും, ഉഷയ്ക്കു മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ അയാൾക്കു വിവാഹം ചെയ്യാൻ സമ്മതമാണെന്നും പറഞ്ഞിട്ടു പോയതായി വാസുപിള്ള ഉഷയെ അറിയിച്ചു. ആ വാർത്ത കേട്ടപ്പോൾ ഉഷയൊന്നു നടുങ്ങി. എങ്കിലും ഉള്ളിലുണ്ടായ വിഷമം നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടു് അവൾ ചോദിച്ചു:

"എന്നിട്ടു് അച്ഛൻ അയാളോടു് എന്തോ പറഞ്ഞുയച്ചു?"

"നിന്നോടു ചോദിച്ചിട്ടു പറയാമെന്നും."

"അപ്പോൾ ആ മനുഷ്യൻ വീണ്ടും ഇവിടെ വരുമോ?"

“വരാൻ ഞാൻ പറഞ്ഞില്ല; പയ്യനെ വിടാമെന്നു” ഇങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞു.”

“എതു പയ്യൻ?”

അതു ചോദിച്ചപ്പോൾ ഉഷയുടെ പുരികക്കൊടികൾ ചുളിഞ്ഞു; മുഖകമലം വെറുപ്പും അമച്ഛവുംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു. വാസുപിള്ള തുടന്നു:

“ഈ മൃഗേവികളുടെ പേരൊക്കെ എനിക്കറിയാമോ? അന്നു ചവിട്ടുവണ്ടിയിൽ കരുങ്ങി വന്നവനുണ്ടല്ലോ, അവനാണു പയ്യൻ.”

“ആരാ, അപ്പക്കട്ടേനോ?”

“അപ്പക്കട്ടേനോ അമ്മക്കട്ടിയോ! എനിക്കറിഞ്ഞു കൂടാ.”

“അവനു നാണമില്ലായിരുന്നല്ലോ ഇവിടെ വരാൻ!”

“നാണം! വല്ലതും നാലണ കിട്ടുന്ന കേസാണോ, അപ്പോൾ നാണവും മാനവ്യമൊക്കെ പമ്പകടക്കും.”

“അതു പോട്ടെ, വന്ന ആൾ പിന്നെത്തൊക്കെ പറഞ്ഞു?”

“നിന്നെ കല്യാണംകഴിക്കാൻ മനസ്സാണെന്നു പറഞ്ഞു.”

“അതു് അച്ഛൻ പറഞ്ഞല്ലോ; പിന്നെ?”

“അയാളുടെ പേരു ശിവരാമൻ. സ്വദേശം ഗുരുവായൂർ, പിന്നെ കൊട്ടാരക്കര. മുപ്പതുവയസ്സു പ്രായം. നിറം കറുപ്പു.”

“അപ്പോൾ രണ്ടു സ്വദേശമുണ്ടോ?”

“അയാൾ പറഞ്ഞതു് അങ്ങനെയാണു്. നിനക്കു് ആളെ മനസ്സിലായോ?”

“എനിക്കു നേരത്തെതന്നെ മനസ്സിലായി. വിശദമായ വിവരം അറിവാൻ ഒന്നുകൂടെ ചോദിച്ചെന്നുയുള്ളു. ഇവനാണു് ഇതിനുമുമ്പു് എന്നെ വിവാഹംചെയ്യാമെന്നു പറഞ്ഞു് അമ്മയോടു് അഞ്ഞൂറു രൂപാ വാങ്ങിയതു് അമ്മയെ കൊന്ന...”

ഉഷ പറഞ്ഞുതീർന്നില്ല; അതിനുമുമ്പേ വാസുപിള്ള ഇരുന്നിടത്തുനിന്നും വിറച്ചുകൊണ്ടു പാടിയെണീറ്റു. എന്നിട്ടു ഗർജ്ജിച്ചു:

“എന്താടി, കേട്ടയുടെനെ അവനെപ്പറ്റി നീ പറയാത്തതു്?”

“അതിനു് അച്ഛൻ അവനെ അറിയത്തില്ലായിരുന്നോ?”

“എന്തൊരു ചോദ്യമാടി നീയിച്ചോദിക്കുന്നേ? ഞാൻ എങ്ങനെ അറിയുമെടി അവനെ? ഞാൻ ചെങ്കോട്ടയിലോ തെങ്കാശിയിലോ കിടക്കുമ്പോൾ നീയും നിൻറമ്മയുംകൂടി വലിച്ചുകേറി മടിയിൽ വച്ചോണ്ടു നടന്നവനെ ഞാൻ എങ്ങനെ അറിയുമെടി?”

വാസുപിള്ളയ്ക്കു് ചവിട്ടുനിടം ഉറയ്ക്കുന്നില്ല; കലികയറിത്തുള്ളകയാണു് അയാൾ. ചെററത്തട്ടിയിൽനിന്നും രേടി ഉള്ളിലേക്കു മാറി രണ്ടു കെട്ടി, നനച്ചെടുത്ത മൂണ്ടു തുണിയുമെല്ലാം ഉഷ വിരിച്ചിരുന്നു. അതിനടുത്തു നിന്നു കൊണ്ടായിരുന്നു വാസുപിള്ളയുടെ തുള്ളിച്ചാട്ടവും സംസാരവും. പഴയ ചെററത്തട്ടിയാണെന്നുകരുതി, ആ അഴയിൽ അയാൾ കടന്നുപിടിച്ചു. അഴ പൊട്ടി വിരിച്ചിരുന്ന തുണികളെല്ലാം താഴെ. അതോടൊപ്പം വാസുപിള്ളയും താഴെപ്പോരേണ്ടതായിരുന്നു. തൊട്ടിപ്പുറത്തു തട്ടിനിന്നുകൊണ്ടു് അയാൾ വീണില്ല. വേച്ചുവേച്ചുചെന്നു് അതിന്മേൽ അള്ളിപ്പിടിച്ചു നിന്നു. പ്രായംകൊണ്ടു ശരീരത്തിനല്ല. കെല്പുക്കുശയം സംവേദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നതു ശരി, എങ്കിലും തന്റെ ജീവിതപങ്കാളിയായ സരോജിനിയെ കൊന്നവനെ വൃഥാ വിട്ടതിലുള്ള വൈരാഗ്യമാണു് അയാൾക്കു്. ഉഷ പറഞ്ഞു:

“അച്ഛനീപ്പോൾ ചെററക്കഴിയിൽ വീണുപോകുമായിരുന്നല്ലോ!”

“ഞാനിങ്ങനെ ഇരിക്കുന്നെങ്കിലും അങ്ങനിക്കുതന്നെ യൊന്നും വീഴത്തില്ലെടി. നീ പറയുന്നതു കേട്ടല്ലേ, ഞാൻ അവനെ അറിയുമെന്നു്. അതിലാണെന്നിങ്ങു ഒണ്ഡം. എങ്ങനെ അറിയും? നീ പറ.”

“അച്ഛൻ വലു കൈനോട്ടക്കാരനും മുഖലക്ഷണം പറയുന്നവനുമല്ലേ? അവന്റെ കറുത്ത നിറവും വട്ടക്കണ്ണും കൈവിരലുകളുടെ അറ്റം ഉണ്ടപോലിരിക്കുന്നതും കണ്ടാൽ അവനൊരു ക്രൂരനും വഞ്ചകനമാണെന്നറിഞ്ഞുകൂടെ?”

വാസുപിള്ള മേലുകീഴ് വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. പിന്നെയും ചാടിയെന്നിറു. അയാൾ നടന്നു വേച്ചും വിറച്ചുംകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:

“എടീ പെണ്ണേ, ഞാൻ ഓ, ഇവിടിരിക്കുന്നു... അവൻ ഓ, അവിടെ നില്ക്കുന്നു... ഈ വെള്ളെഴുത്തുകളിടുന്നിടത്തു കാഴ്ചയ്ക്കേ കൊള്ളാവൂ; ദൂരക്കാഴ്ചയ്ക്കേ കൊള്ളുകേലാ. അല്ലെങ്കിൽ നീയിതൊന്നു വെച്ചുനോക്കൂ. പോട്ടെ, അവൻ ദൃഷ്ടനാണെന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയെന്നുവയ്ക്കൂ. എന്നാൽത്തന്നെയും അവൻ അഞ്ഞൂറുരൂപാ കളിപ്പിച്ചവനാണെന്നും നിന്റെ അമ്മയെ കൊന്നവനാണെന്നും ഞാനെങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കും?”

“ഓ, അച്ഛനെ വല്ലാതെ വിറയ്ക്കുന്നു. അവിടെയിരുന്നാട്ടെ. ഈശ്വരധീനംകൊണ്ടു മുമ്പേ വീണില്ലെന്നേയുള്ളൂ. ഇനി താഴെ വീഴും.”

വാസുപിള്ള അവിടെ ഇരുന്നു. അപ്പോൾ ഉഷ വീണ്ടും പറഞ്ഞു:

“ഏതായാലും അയാൾ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നതു നമുക്കു ആപത്തുതന്നെയാണു്. അത്രയ്ക്കു മോശമാണു് അയാൾ.”

“എന്താപത്തെടീ? ഇനി അവൻ ഇവിടെങ്ങാനും വന്നുപോയാൽ, അറഞ്ഞവന്റെ മുട്ടുരണ്ടും തല്ലിയൊടിച്ചു വീടും; നീ നോക്കിക്കോ.”

“അച്ഛനധികം ചെറുവെച്ചു സുസാരിക്കാതെ. വല്ലവനും കേൾക്കും. അയാളിപ്പോൾ വലു പണക്കാരനായിരിക്കുകയാ.”

“ഒന്നുമില്ലെടീ, ഒന്നും പേടിക്കാനില്ല. കഴിയിൽ കാലുനീട്ടിയിരിക്കുന്ന എനിക്കിനി എന്തോ പേടിക്കാനു? അവൻ ഈ സ്ഥലത്തു വന്നതല്ലേയുള്ളു? ഇത്ര വെക്കം പണക്കാരനായതെങ്ങനെയാ?”

“ദേഷിച്ചവഴിയേ പോയാൽ ആക്കാണു പണമുണ്ടാകാത്തതു്?”

“അതു നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാ. നിന്റെ അമ്മയോടു് അഞ്ഞൂറുരൂപാ വാങ്ങിയതുതന്നെ വളഞ്ഞവഴിയിൽക്കൂടിയല്ലേ? ഇവിടെ വന്നു പണക്കാരനായതു് എങ്ങനെയാണെന്നു പറയൂ.”

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ രാമകുമാറിന്റെ സ്നേഹിതനായ മോഹനകുമാർ അവിടെ വന്നു. ഇരുവരുടെയും സംഭാഷണം കേട്ടുകൊണ്ടാണു് അയാൾ കയറിവന്നതു്. അയാൾ പറഞ്ഞു:

“അമ്മാവൻ ചോദിച്ചതിനുത്തരം ഞാൻ പറയാം. കശുവണ്ടിഫാക്ടറിയുടെ മുൻപിലാണു ഞങ്ങളുടെ ജവളിക്കട. അതുകൊണ്ടു ഫാക്ടറിയിലെയുംമറ്റും കാര്യങ്ങൾ ഏനിക്കും ഏറെക്കുറെ അറിയാം. ഒരു കശുവണ്ടിത്തൊഴിലാളിസ്ട്രീക്കു് ടിവസക്കൂലി, ബോണസു്, അലവൻസു് മുതലായവയ്ക്കു പുറമേ പ്രസവകാലവേതനവുമുണ്ടു്. ഓരോ പ്രസവത്തിനും എഴുപത്തിമൂന്നു രൂപിക വേതനമായി കിട്ടും. പ്രസവകാലവേതനമെന്നതു പത്രഭാഷയാണു്. ‘പേറുകാശെ’ന്നാണു് അങ്ങിയാപ്പീസുഭാഷ.”

“അങ്ങനെയെങ്കിൽ പ്രസവിക്കാൻ ധാരാളം സ്ത്രീകൾ മുന്നോട്ടു വരുമല്ലോ?”

“വരുമോന്നു്! ആണ്ടിലാണ്ടിൽ പ്രസവിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുമുണ്ടു്. എഴുപത്തിമൂന്നു രൂപിക കിട്ടുകയില്ലേ? അതൊരു കൊച്ചുതുകയാണോ? പങ്കുജാക്ഷി എന്നൊരു സ്ത്രീക്കു് പതിനൊന്നു മക്കളുണ്ടു്. ഇപ്പോഴും ഗർഭിണിയാണെന്നാണു പറച്ചിൽ. പ്രസവകാശു വന്നപ്പോൾ മുൻപു് ഒരു സംവേദമുണ്ടായി.”

“അതെന്താണു്?”

“മച്ചിയായ ഒരു സ്ത്രീയും താൻ ഗർഭിണിയാണെന്നു കാണിച്ചു് അപേക്ഷിച്ചു.”

“എന്നിട്ടു്?”

“മെഡിക്കൽപരിശോധനയിൽ തള്ളിപ്പോയി.”

“ശരി, അങ്ങിത്തോക്കാ ഗോപി പണക്കാരനായത് എങ്ങനെയാണറിയാമോ?”

“അറിയാം.”

“എങ്ങനെയാ?”

“ഭേതാവില്ലാത്ത ചില വിധവസ്ത്രീകൾക്ക് ഭേതാവായി കേറിയങ്ങ നിന്നപ്പോൾ.”

“എന്നു പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലായില്ല.”

“ചില വിധവസ്ത്രീകൾ ഗ്രഹപ്പിഴയ്ക്കു ഗർഭിണിയായും. അവർ ഒൻപതാംമാസത്തിൽ അങ്ങിയാപ്പീസിൽ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുമ്പോൾ അപേക്ഷയിൽ ഒപ്പിടാൻ ആരെങ്കിലും ഒരാൾ ഭേതാവായി വേണം. അങ്ങനെ കേറി ഭേതാവായി നില്ക്കുന്ന ഒരാളാണ് അമ്മാവൻ പറഞ്ഞ ഗോപി.”

“അതിനു വല്ല പ്രതിഫലവുമുണ്ടോ?”

“ഒരുരൂപാമുതൽ പത്തുരൂപാവരെ കിട്ടും.”

“അങ്ങനെ ഒരാൾക്കുതന്നെ പല സ്ത്രീകളുടെ ഭേതാവായി നില്ക്കാമോ?”

“നില്ലാം, നില്ലാം.”

“ഗോപിക്കങ്ങനെയാണോ പണമുണ്ടായത്?”

“അങ്ങനെയാണെന്നു് ആളുകൾ പറയുന്നു.”

“കണ്ടേ, ഇവിടെല്ലാവരും അങ്ങിത്തോക്കായാണോ ഉപയോഗിക്കുന്നത് തീയെരിക്കാൻ?”

“മുക്കാലമാളുകൾ അങ്ങിത്തോക്കായാ. ചിലർ മാത്രം തടിവിറകും.”

“കുഞ്ഞിന്റെ വീട്ടിലോ?”

“ഞങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ തടിവിറകാണ്.”

“അതെന്താ?”

“അങ്ങിത്തോക്കായിട്ടു കഞ്ഞിവച്ചാൽ കലത്തിന്റെ ചുവടു മുഴുവനും കരിയാകും. തടിവിറകായാൽ അത്രയുമില്ല. അങ്ങിത്തോക്കായുടെ കരി തേച്ചുകഴുകിയാൽ പെട്ടെന്നു പോകുകയുമില്ല. മുഴുവൻ എണ്ണമയമായിരിക്കും. കൈയിലോ കാലിലോ അതിന്റെ കരിപുരണ്ടാൽ സോപ്പിട്ടു

കഴുകിയേ പോവുകയുള്ളൂ. ചിലപ്പോൾ കലത്തിനകത്തും അതിന്റെ നേരിയ ചുവ കണ്ടെന്നുവരും.”

“ഏതിന്റെ? കരിയുടെയോ അങ്ങിക്കരയുടെയോ?”

“രണ്ടിന്റേയും. അങ്ങിക്കരയെന്നല്ല ആപ്പീസിൽ പറയുക. തോട്ടെണ്ണയെന്നാണ്.”

“അങ്ങിയെണ്ണയെന്നു പറഞ്ഞാലെന്താ?”

“അങ്ങിയെണ്ണയെന്നോ കശുവെണ്ണയെന്നോ പറയാം; തെറ്റില്ല.”

“ശരി, ഈ തോട്ടെണ്ണ ആപ്പീസിൽ ശേഖരിക്കുന്നില്ലേ?”

“ശേഖരിക്കുന്നുണ്ടു്; ശേഖരിക്കാൻ വലിയ ടാങ്കുകളുണ്ടു്.”

“ഇതു ശേഖരിച്ചെടുത്തുചെയ്യും?”

“അങ്ങിവ്യവസായത്തിലെ ഒരു സുപ്രധാനഘടകമാണു് തോട്ടെണ്ണ. അതു് വലിയ വീപ്പുകളിലാക്കി അന്യശേഖരങ്ങളിലേക്കയച്ചുകൊടുക്കും.”

“നല്ല വിലയുണ്ടോ ഇതിനു?”

“ഒന്നാംതരം വിലയല്ലേ! 1.92 കോടി രൂപിക വിലയുള്ള പതിനോരായിരം ടൺ തോട്ടെണ്ണ കേരളത്തിൽനിന്നുതന്നെ ഒരു വഷം അയച്ചതായി പത്രത്തിൽ വായിച്ചു.”

മോഹനകുമാർ ആര്യകാവു് റയിൽവേസ്റ്റേഷനിലെ ഒരുദ്യോഗസ്ഥനാണ്. രാമകുമാറിന്റെ ഒരുത്തമ സുഹൃത്തും. അയാൾ ഏതാനും ദിവസത്തെ അവധിക്കു വീട്ടിൽ വന്നതാണ്. രാമകുമാറിനെ അന്വേഷിച്ചിറങ്ങിയതാണ് അയാൾ. അവിടെ ചെന്നില്ലെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ വാസുപിള്ളയോടൊന്നിങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

“അമ്മാവോ, സമയം വളരെയായി. ഇനിയും ഞാൻ പോകട്ടെ. സമയമുള്ളപ്പോൾ വീണ്ടും വരാം.”

“കണ്ടേ, കുഞ്ഞു് ഒരുപകാരം ചെയ്യണം.”

“എന്താണമ്മാവോ?”

“മരൊന്നുമല്ല. ഞങ്ങൾക്കിവിടെ ആത്മമോരമില്ല. ഞങ്ങൾ പരദേശികളാണ്, ഞങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കാൻ നോക്കുന്നവരാണധികവും. ഞാൻ നടക്കാൻവയ്യാത്ത ഒരു പട്ടകിഴവനും ഇവളാണെങ്കിൽ ഒരനാഥപ്പെണ്ണമാണ്. കണ്ടത് ഈ നാട്ടുകാരനല്ലേ? അതുകൊണ്ടു കണ്ടത് ഞങ്ങൾക്കെന്നും ഒരു തുണയായിരിക്കണം.”

“അങ്ങനെയാവട്ടമാവാം. എന്നെക്കൊണ്ടു കഴിവുള്ളതെല്ലാം ഞാൻ ചെയ്യാതാം.”
 മോഹനകുമാർ യാത്രപറഞ്ഞിറങ്ങി.

18. ബഹിഷ്കരണം

പങ്കജാക്ഷിയുടെ ഒരു സഖിയാണ് ആശാരി പാവ്തി. അവൾ തല്ലപ്പെടുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വളരെ വൃത്തിയായിട്ടും മോടിയായിട്ടുമേ നടക്കൂ. സംബന്ധംചെയ്തപ്പോൾ വീട്ടിൽ സാധാരണ നില്ക്കുക പതിവില്ല. കാരണം, അതാവ് വെറുമൊരു തല്ലിപ്പൊളിയാണ്. മൂന്നു വയസ്സുള്ള ശശിയെന്ന ഒരാൾകുട്ടിയുണ്ട് അവൾക്കു്.

അതാവായ രാഘവൻ യാതൊരു പണിയും ചെയ്യുകയില്ല. വല്ല കാപ്പിക്കടയിലോ ബീഡിക്കടയിലോ പോയിരുന്നിട്ട് ഉച്ചയാവുമ്പോൾ വീട്ടിൽ വരും. അപ്പോൾ ശശി പാവ്തിയുടെ മടിയിലിരിക്കുകയായിരിക്കും. അവൻ പറയും: “എടാ, തന്തക്കാരോടേ, നീ എവിടാരുനെന്നോ? നീ കണ്ടെത്താക്കെ കേറിക്കടന്നു് വല്ലവന്റേം വായിൽ നോക്കിയിരുന്നുംവെച്ച് വന്നിരിക്കുകയല്ലോ? ഞങ്ങളെ ചെലവിനന്നേഴിച്ചു് തരണ്ടതാരാടാ?”

ഇതു ശശി പറയുമ്പോൾ മുററത്തു് മാനേജർ പോത്തപ്പന്റെറു എരുമയെ നോക്കുന്ന തോത്താമാപ്പിള നില്ക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ പയ്യന്റെ ഇഴ വർത്തമാനം കേട്ടു് പാവ്തിയെ നോക്കി ഉറിച്ചിരിച്ചു. അപ്പോൾ പാവ്തി അയാളോടു പറയുകയാണ്:

“കണ്ടോ പുല്ലേച്ചാ, ഇവന്റെ ഒരു ബുദ്ധി! ഇവൻ കെടുകുമോ...?”

അതാവൊന്നും അന്വേഷിക്കാത്തവനാകയാൽ പാവ്തി സ്വന്തം വീട്ടിൽ പോന്നു. അവിടെ പിതാവായ രാമപ്പണിക്കൻ മാത്രമേയുള്ളൂ.

പാവ്തി നന്നേ ചെറുപ്പമാണ്; കണ്ടാൽ ഒന്നു പ്രസവിച്ചതാണെന്നു് ആരും പറയുകയില്ല. പറങ്കിപ്പുഴത്തിന്റെ നിറമുള്ള അവൾ കാഴ്ചയിൽ ഒരു സുന്ദരിതന്നെയായിരുന്നു.

തല്ലിൽ കിട്ടുന്ന ശമ്പളം ജീവിതവൃത്തിക്കു തികഞ്ഞുപറയിയിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് അല്പം വേശ്യാവൃത്തി അവലംബിച്ചിരുന്നു.

രാമപ്പണിക്കനാണെങ്കിൽ വയസ്സു് എഴുപതിനുമേൽ വരും. ഒരു എല്ലിച്ചുമെല്ലിച്ച മനുഷ്യൻ. എന്നും സന്ധ്യയ്ക്കു് അയാൾ നാലുംകൂട്ടുന്ന കവലയിലൊന്നിറങ്ങും. ഇറങ്ങുന്നതു് അല്പം കഴിക്കാനാണ്. കഴിച്ചിട്ടുവന്നാൽ മുടിപ്പുതച്ച കട്ടിലിൽ കിടന്നുകൊള്ളും.

ഒരു ദിവസം നല്ല കുററാക്കുറുത്തു്, ചുറ്റുമുറുന്നതായുള്ള മഴ. ഗോപിനാഥനും ശിശുപാലനും ആലോചിച്ചുകൊണ്ടു് വേറൊരു അറിയാതെ പാവ്തിയുടെ വേനത്തിൽ വന്നു. ചായക്കടക്കാരൻ ഗോപാലപിള്ളയും കേശവനും തമ്മിൽ വലിയ കൂട്ടാണ്. അവരും വേറൊരു വഴി അന്വേഷിച്ചു് ആ വീട്ടിലേക്കുതന്നെ ചെന്നു.

മഴയും തണുപ്പുംമൂലം രാമപ്പണിക്കൻ പതിവിലധികം അന്നു കഴിച്ചു. അയാൾ അത്താഴം കഴിക്കാൻ കൂട്ടാക്കാതെ കട്ടിലിൽ കയറിക്കിടന്നു. കിടന്നപാടേ അയാൾ ഉറക്കമായി.

സമയം നീട്ടിയാൽ പാവ്തിയുടെ പാശ്ചാത്യവർത്തികളുടെ എണ്ണം കൂടിവരും. രാമപ്പണിക്കൻ തൊട്ടുമുറിയിൽ കിടന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു! വല്ല ശബ്ദവുമുണ്ടായാൽ അയാൾ ഉണർന്നേക്കും. അതുകൊണ്ടു് അവിടെവെച്ചൊന്നും വേണ്ടു. പാവ്തിയെ കട്ടിലോടെ ചുമന്നു് ആ പുരയിട

ത്തിന്റെ വല്ല മൂലയിലെങ്ങാനും കൊണ്ടുപോയി തങ്ങളുടെ അഭിലാഷം നിറവേറാമെന്നു അവർ തീരുമാനിച്ചു.

ഗോപിനാഥനും ശിശുപാലനും കട്ടിലിന്റെ മുൻവശം പിടിച്ചുതോളിക്കൊണ്ടു. പിൻവശം ഗോപാലപിള്ളയും കേശവനും. അങ്ങനെ അവർ നടന്നു. ചീനി, ചേന തുടങ്ങിയ കൃഷിസ്ഥലം കടന്നു ഏത്തവാഴ നില്ക്കുന്നിടത്തു പ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ മഴ അല്പംകൂടി ശക്തിയായി പെയ്യാൻ തുടങ്ങി. ഏത്തവാഴവിളയുടെ മദ്ധ്യത്തിലായപ്പോൾ "ഏതു പട്ടിക്കു പിറന്നവനാടാ ഈ തെമ്മാടിത്തം കാണിക്കുന്നത്? നിനക്കൊന്നും വേറെ വേലയില്ലെങ്കിൽ പോയി ക്ഷുവരംചെയ്യേടാ!" എന്നു കട്ടിലിനുള്ളിൽനിന്നൊരു ശക്തിയായ ചോദ്യമുയർന്നു. അപ്പോഴാണ് അതു പാവ്തിയല്ല, കട്ടിലു മാറിപ്പോയി, പാവ്തിയുടെ അച്ഛൻ രാമപ്പണിക്കനാണെന്ന വസ്തുത മനസ്സിലായതു്.

എല്ലാവരും രാമപ്പണിക്കനെ 'പൊത്തോന്നു' താഴെയിട്ടിട്ട് ഓടിക്കളഞ്ഞു. കട്ടിൽ പഴയ കയറുകട്ടിലായിരുന്നു. കയറു പൊട്ടി രാമപ്പണിക്കന്റെ നടുവു വന്നു തറയിലിടിച്ചു. അയാൾ അവിടെക്കിടന്നുകൊണ്ടു കറേപുഴത്ത ചീത്തകൂടി പറഞ്ഞു.

പിറേന്നു നേരം പ്രഭാതമായപ്പോൾ രാമപ്പണിക്കൻ തന്റെ കൃഷിത്തോട്ടത്തിലിറങ്ങിയൊന്നു നോക്കി. അമ്പേ! ചേനയും ചീനിയും നട്ടിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലൂടെ പട്ടാളക്കാരുടെ പീരങ്കിടാങ്കു പോയതുപോലെ ഒരു പാത! തന്നെ പണ്ടാരംകെട്ടിയെടുത്ത വഴിത്താരയാണിതു്! എല്ലാം ചവിട്ടി നശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു; എല്ലാം...! കള്ളറാസ്സലുകൾ!

ശിശുപാലൻ കത്തെഴുതിയതുമൂലം ഉഷ്ണങ്ങളായ അപവാദം അപ്പോഴും അവിടവിടെ തളംകെട്ടിക്കിടക്കുന്നതേയുള്ളു. അതേപ്പറ്റി ഉമാദേവി ചോദ്യംചെയ്യുമെന്നു യെന്നു് ഉഷ്ണ ഒരാളുയോളമായി അവിടെ പോകാതിരിക്കുകയാണ്. അങ്ങനെ പോകാതിരിക്കുന്നത് നന്ദികേടാണെന്നറിയാം. അതുകൊണ്ടു് ഒരുദിവസം രണ്ടുകല്പി

ച്ചു അവൾ പോയി. മനസ്സുനിറയെ സംശയമായിരുന്നു പോയപ്പോഴും. രാമകുമാർ തന്റെ താമസസ്ഥലത്തു വന്നതും തനിക്കു മോതിരം തന്നതും ഉമാദേവി അറിഞ്ഞിരിക്കുമോ? തന്നെ വീണ്ടും വിവാഹംകഴിക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്ന ഗോപിനാഥനെപ്പറ്റി വല്ലതും കേട്ടിരിക്കുമോ?

ഉഷ്ണയെ കണ്ടപ്പോൾ ഉമാദേവിയുടെ വദനം ഒരു വറുകലംപോലെ കോപംകൊണ്ടു കറുത്തു. മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചതുപോലെ വേിച്ചല്ലോയെന്നു് ഉഷ്ണ അപ്പോൾ ഓത്തു. എങ്കിലും തന്നെ അകമഴിഞ്ഞു സ്നേഹിക്കുന്ന ഒരാളെങ്കിലും— രാമകുമാർ— ആ വീട്ടിലുണ്ടല്ലോ എന്നുള്ള ഏക ആശ്വാസമായിരുന്നു അവൾക്കു്.

അടുക്കളയിൽ ഏതാനും ചില്ലറപ്പണികൾ ചെയ്തു തീർത്തശേഷം ഉഷ്ണ മുറികളെല്ലാം തുത്തുവാങ്ങുന്ന ജോലിയിൽ വ്യാപൃതയായി. രാമകുമാറിന്റെ മുറി ഉഷ്ണ അടിച്ചുവാങ്ങുന്ന പതിവില്ല; അതു് അടിച്ചുവാങ്ങുന്നത് സരസ്യ എന്നു പേരുള്ള ഒരു പെൺകുട്ടിയാണ്. അവൾക്കു പത്തു വയസ്സേ പ്രായമുള്ളു. വളരെനേരം കഴിഞ്ഞിട്ടും ഉഷ്ണ അടുക്കളയിൽ തിരികെച്ചെല്ലാഞ്ഞതിനാൽ ഉമാദേവി ഒരു പുച്ചയുടെ പാദലാഘവത്തോടെ പയ്യപ്പയ്യെ ഇറങ്ങിത്തീരിച്ചു. ചെന്നു നോക്കിയപ്പോഴുണ്ടു് ഉഷ്ണ രാമകുമാറിന്റെ മുറിയിൽ നില്ക്കുകയും അയാളുമായി ചിരിക്കുകയും നിസ്സങ്കോപം സംഭാഷണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു! ഇടിത്തീയിറങ്ങാൻ ഇതിലധികം എന്തു വേണം?... ഉമാദേവിക്ക് കലികയറി. അവർ ഗർജ്ജിച്ചു:

- "നീനോടാരു പറഞ്ഞതടീ, ഈ മുറിയിൽകേറാൻ?"
- "മുറിയടിച്ചുവാരാൻ പറഞ്ഞിട്ടു്..."
- "ആരു പറഞ്ഞു? ഞാൻ പറഞ്ഞോ?"
- "രാമേട്ടൻ."

രാമകുമാറിന്റെ പേരും ഇത്ര സുഖമായും സുഗമമായും ഉഷ്ണയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടതു കേട്ടപ്പോൾ ഉമാദേവി കറേക്കൂടി ചൂടായി. അവർ അയാളുടെനേരെ തിരിഞ്ഞു:

"നീ പറഞ്ഞോടാ, ഇവളോടു മുറി തുത്തുവാരാൻ?"

“പറഞ്ഞു.”

“അതിനു നിന്റെ മുറി തുതുവാരുനതു സരസ്യ വല്ലേ?”

“അതെ.”

“പിന്നെ ഇപ്പോൾ?—”

“ഇപ്പോൾ ഉഷ തുതുവരി.”

“ഇവളെ മുറിയിലെങ്ങും കേറാൻ കൊള്ളുകയില്ലെന്നു നിനക്കറിഞ്ഞുകൂടേ?”

“അറിഞ്ഞുകൂടാ! അതെന്താ?”

“ഇവൾ സർവ്വതരം പീഠയാണെന്നു.”

താൻ ചീത്തയാണെന്നു നേരിൽ കേട്ടപ്പോൾ ഉഷ വികാരവിജുംഭിതയായി. അവൾ രാമകുമാറിന്റെ മുറിയിൽനിന്നും മെല്ലെ വരാന്തയിലേക്കിറങ്ങി. എന്നിട്ട് ശാന്തസ്വരത്തിൽ ഉമാദേവിയോടു ചോദിച്ചു:

“അമ്മ എന്തോ കണ്ടു, ഞാൻ ചീത്തയാണെന്നു പറവാൻ?”

“ഈ രണ്ടു കണ്ണുംകൊണ്ടു നോക്കിയാൽ ഞാനെല്ലാം കണ്ടെന്നു വരുമോടി? മനുഷ്യർ പറയുന്നതു കേട്ടാൽ ചെവി പൊത്തിപ്പിടിച്ചുപോകുമടീ!”

“മനുഷ്യർ പറയുന്നതെല്ലാം ശരിയാണോമ്മേ?”

“എല്ലാം ശരിയാണെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല. ഒട്ടൊക്കെ ശരിയാകാതെവരുമോ?”

“ഒട്ടും ശരിയല്ലമ്മേ!”

“അതെങ്ങനെയോ? അല്ലമെങ്കിലും ശരിയില്ലാതെ മനുഷ്യൻ ചമ്മാതൊരു കാര്യം പറഞ്ഞുപറഞ്ഞുമോ?”

“പരത്തും.”

“എന്തിനും?”

“അവരുടെ അസൂയകൊണ്ടു്. ക്രിസ്തുദേവനിൽ എന്തു കുറ്റമുണ്ടായിരുന്നു? ഒരു കുറ്റവും ഇല്ലായിരുന്നു. എന്നിട്ട് എന്തെല്ലാം കുറ്റമാണു് അന്നത്തെ മനുഷ്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ ചുമത്തിയതു്!”

സുവിശേഷപ്രവർത്തകയും തന്റെ സഖിയുമായ റുക്കയിൽനിന്നും ഉഷയ്ക്കു കിട്ടിയ അറിവാണിതു്.

“എനിക്കു ബൈബിളിലെയും രാമായണത്തിലെയും കഥയൊന്നും കേൾക്കാൻ ഇപ്പോൾ നേരമില്ല. നിന്നിന്റെ കാര്യം പറഞ്ഞാൽ മതി.”

“ഞാനെന്റെ കാര്യമാണു പറഞ്ഞതു്.”

“അപ്പോൾ നീ കുറ്റമറ്റവളാണെന്നോ?”

“എന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞില്ല.”

“പിന്നെ നീ പറഞ്ഞതോ?”

“ഇക്കാര്യത്തിൽ.”

“എന്തു കാര്യത്തിൽ?”

“മനുഷ്യരിപ്പോൾ എന്റെമേൽ ചുമത്തിയിരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ.”

“അതിൽ നീ നിരപരാധിയാണെന്നോ?”

“അതെ.”

“ഇങ്ങനെ നീ കള്ളംപറയരുതു്. നീ നില്ക്കുന്നിടം താണുപോകും. നീ ജീവിതത്തിന്റെ പതിനെട്ടുവയസ്സു കഴിഞ്ഞുപോകും. നീ നില്ക്കുന്നിടം എത്ര വയസ്സുണ്ടു്?”

ഉഷ വയസ്സു പറയാൻ മടിച്ചു. അപ്പോൾ ഉമാദേവി ഒന്നുകൂടി ഗൗരവമായി ചോദിച്ചു:

“നിന്നോടാ ഈ ചോദിച്ചതു്.”

“പതിനെട്ടു്.”

“അപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞതൊക്കെ ശരിയാ. ഒരു മഹാതേവിടീശ്ശിയും ഒരു മഹാ കള്ളിയുമാണു നീ. അതു കൊണ്ടു മേലാൽ നീയിവിടെ കയറിപ്പോകരുതു്!”

“എന്താ കയറിയാൽ?”

“കയറണ്ടോ, അത്രതന്നെ.”

ഉമാദേവി, ഉഷയെ എന്തൊക്കെ ആക്ഷേപിച്ചു വീട്ടിലുപതിച്ചു. അവൾക്കു സങ്കടമില്ല. അവിടെ കയറിപ്പോവരുതെന്നു പറഞ്ഞതിലാണു് അവൾക്കു സങ്കടം. ഒന്നാമതു് രാമകുമാറുമായുള്ള അവളുടെ ഇരുപു്. രണ്ടാമതു് ഉമാദേവി തന്റെ വീട്ടിൽനിന്നും അടിച്ചിറക്കിയെന്നു വെളിയിലറിഞ്ഞാൽ ഉഷയ്ക്കു് ആ നാട്ടിൽ പിന്നെ യാതൊരു രക്ഷയുമില്ല. പോത്തച്ചനറിഞ്ഞാൽ അവളെ അങ്ങിയാപ്പീസിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കും. അതിനുപോൽ

ബലകമായി ശിശുപാലനം പങ്കുജാക്ഷിയും കേശവനും നാണിയുമെല്ലാം നില്ക്കും. ഇവക ചിന്തകൾ ഉഷയെ നന്നാ അലട്ടി. അവൾ നിറകണ്ണുകളോടും ഇടറിയ സ്വരത്തോടുംകൂടി ഉമാദേവിയോടു പറഞ്ഞു:

“അമ്മ എന്തുവേണമെങ്കിലും എന്നെ പറഞ്ഞോ; എന്നെ രണ്ടടിച്ചോ; ഞാൻ ഇവിടുത്തെ ചോറാണ്. പക്ഷേ, എന്റെ വഴിമുട്ടിക്കരുത്.”

“നിന്റെ വഴിയാരു മുട്ടിച്ചു? ഇവിടെ വരരുതെന്നല്ലേ പറഞ്ഞുള്ളൂ? നിനക്കു് അങ്ങിയാപ്പീസിൽ പോകാം; ഇപ്പോൾ താമസിക്കുന്നിടത്തുതന്നെ തുടൻ താമസിക്കയും ചെയ്യാം. എന്നാൽ ഇവിടെ നിന്റെ തലവെട്ടും കണ്ടുപോവരുത്; അത്രതന്നെ.”

“ഞാനിവിടെ കയറരുതെന്നു് അമ്മ പറഞ്ഞാൽ, ഞാൻ ചീത്തയാണെന്നു് അമ്മകൂടി മുദ്രയടിച്ചാൽ, എനിക്കും എന്റെ വയസ്സുചെന്ന അച്ഛനും ഈ നാട്ടിൽ പിന്നെന്താണു രക്ഷ? മാനേജർ അപ്പോഴേ എന്നെ അങ്ങിയാപ്പീസിൽനിന്നു തള്ളും. മറ്റുള്ള ചില തൊഴിലാളികൾ അതിനൊത്തു നില്ക്കയും ചെയ്യും.”

ഇതു പറയുമ്പോൾ ഉഷയുടെ കണ്ണു രണ്ടും മടവെച്ചൊഴുകാൻ തുടങ്ങി. അവളുടെ കൈയിലിരുന്ന ചുല്പ് താനേ വഴുതി തറയിൽ വീണു. രാമകുമാറിനു് ആ രംഗം നോക്കിനില്ക്കാൻ കെല്പില്ലാതെവന്നപ്പോൾ അയാൾ മുറിയിൽനിന്നും ഉമാദേവിയുടെ മുൻപിലൂടെ നടന്നു് മുറുത്തിറങ്ങി പടിഞ്ഞാറോട്ടു പോയി. അയാളുടെ നടപ്പും ഭാവവും ഉമാദേവികൾ തീരെ രസിച്ചില്ല. ആ രസക്ഷയം ഉഷയുടെനേരെ കൂടുതൽ വൈരാഗ്യമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു.

ഉമാദേവി തീർത്തു പറഞ്ഞു: “ഇനി ഇവിടെ അരനിമിഷംപോലും നീ നിൽക്കേണ്ടോ. പോകൂ... പോകാനല്ലേ പറഞ്ഞതു്!...”

ഉഷ വരാന്തയിൽനിന്നു മുറുത്തിറങ്ങി. ഉടുത്തിരുന്ന കൈലിയുടെ കീഴ്കമ്പുയർത്തി മുഖം തുടച്ചു. എന്നിട്ടു പതുക്കെപ്പതുക്കെ നടന്നു കിഴക്കോട്ടു പോയി. നീന്തറിയാൻ

വശമില്ലാത്ത ഒരാൾ വലിയ ആഴമുള്ള ഒരു നദിയിൽ പെട്ടു് ഒരു കച്ചിത്തുരുമ്പുപോലും പിടികിട്ടാതെ ഏറ്റവും ഗോശനായി താഴോട്ടു പോകുന്നതുപോലിരുന്നു ഉഷയുടെ ആ പോക്കു്.

19. നാടേ, നിനക്കു വിട!

രാമകുമാറും ഉഷയും സ്നേഹമാണെന്നതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ ഉമാദേവി മനസ്സിലാക്കിട്ടു് ഏറെദിവസങ്ങളായി. ചില നോട്ടംകൊണ്ടും പെരുമാറ്റംകൊണ്ടും അവർ അവരെ താക്കീതുചെയ്തുവരികയായിരുന്നു. എന്നിട്ടൊന്നും അതിനൊരു കുറവും കണ്ടില്ല. അതാണു് പെട്ടെന്നു് ഉഷയെ വീട്ടിൽനിന്നും ഇറക്കിവിടാൻ കാരണം.

രാമകുമാർ മുറുത്തിറങ്ങി പടിഞ്ഞാറോട്ടാണു പോയതെങ്കിലും ഉമാദേവികൾ കണ്ണുത്താത്ത സ്ഥലത്തുകൂടി നടന്നു് അയാൾ ഉഷയോടൊപ്പം വന്നുചേർന്നു. ഉഷയുടെ കണ്ണുകൾ അപ്പോഴും കലങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നു. തന്റെ അമ്മ പറഞ്ഞതൊന്നും കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതില്ലെന്നും സമയം കിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം വീട്ടിൽ വരണമെന്നും മറ്റും അയാൾ അവളെ പറഞ്ഞു സാന്ത്വനപ്പെടുത്തി. ഉഷ അതിനൊന്നും മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. അവളുടെ മനസ്സു് അത്രയ്ക്കു ശിഥിലമായിരുന്നു.

ഉഷയെ വിവാഹത്തിനു പോദിച്ചതിന്റെ മറുപടി കിട്ടാൻ ഗോപിനാഥൻ ഒരു ദിവസം അപ്പകട്ടേനെ ഉഷയുടെ വീട്ടിലേക്കുയച്ചു. ഉഷയും വാസുപിള്ളയും ആ വിവാഹം ഒരാട്ടാട്ടി നിരാകരിച്ചു. ഉഷയ്ക്കു് എഴുത്തു കൊടുത്തയച്ചതിൽ തന്നെ അപമാനിച്ചതുമൂലം ശിശുപാലനം ഉഷയോടു വലിയ നീരസത്തിൽ കഴിയുകയായിരുന്നു. ശിശുപാലന്റെയും ഗോപിയുടെയും ഹൃദയാഭിലാഷം സാധിക്കാതെവന്നതിനാൽ അവർ രണ്ടുപേരും ചേർന്നു് ഉഷയ്ക്കുതിരായി ഗൃദ്ധാലോചന നടത്തി. ആ ആലോചനയുടെ തീരുമാനം ഉഷയേയും അവളുടെ അച്ഛനേയും ആ

നാട്ടിൽനിന്നും ഓടിക്കണമെന്നായിരുന്നു. അതിനെന്താണു പോവഴി എന്ന് അവർ വീണ്ടും ആലോചിച്ചു. അപ്പോൾ പങ്കജാക്ഷിയും നിർമ്മലയും വന്നു അവരുടെ കാതിൽ മന്ത്രിച്ചു; ഉമാദേവി തന്റെ വീട്ടിൽനിന്നും ഉഷയെ അടിച്ചിറക്കിയിരിക്കയാണെന്ന്. അതു കേട്ടപ്പോൾ ഉഷയോടു എന്തും ചെയ്യാമെന്നുള്ളമട്ടായി ഗോപിക്കും ശിശുപാലനും. അവർ നിശ്ചയിച്ചു, ഉഷയുടെ കടിലിനു തീകൊളുത്തണമെന്ന്.

ഒരു ദിവസം ഗോപിയും ശിശുപാലനുംകൂടി ആ നീചകൃത്യംചെയ്തു. നല്ല നിലാവം ഉഷ്ണവുമുള്ള ഒരു രാത്രിയായിരുന്നു അതു. തന്മൂലം ഉഷയ്ക്കും വാസുപിള്ളയ്ക്കും ശരിക്കേക്കും വന്നില്ല. പുരയുടെ നാലഞ്ചു വാരി വെന്തയുടെനെ അവർ ചാടിയെണീറ്റു രക്ഷപ്പെട്ടു. അവരുടെ തൂണികളെല്ലാം അവർ നുള്ളിപ്പൊടിക്കി; ഉണ്ടായിരുന്ന അല്പം കാശും.

ഉഷയുടെ പുര വെന്തെരിയുന്നതു കണ്ടു സഹായത്തിനെനവണ്ണം പങ്കജാക്ഷിയും നിർമ്മലയുംമറ്റും ഓടി വന്നു. ഓടിവന്നതു യഥാർത്ഥത്തിൽ സഹായിക്കുവാനല്ല. എല്ലാം വെണ്ണീറാകുന്നതു കണ്ടു സന്തോഷിക്കുവാനായിരുന്നു. വീടു വെണ്ണീറായപ്പോൾ അവർ തിരിച്ചുപോയി.

ഉഷയും വാസുപിള്ളയും നേരംവെളുക്കുംവരെ ആ വെന്തെരിഞ്ഞ വീടിന്റെ മുറ്റത്തു ചിലപ്പോൾ കിടന്നും ചിലപ്പോൾ കുത്തിയിരുന്നു സമയം കഴിച്ചുകൂട്ടി. ബോംബെ വിട്ട നാൾമുതൽ അവരങ്ങനെ പലേടത്തും കഴിഞ്ഞുകൂടിയവരാണ്. അതുകൊണ്ടു ഒരുവിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ അവർക്കതിനു പ്രയാസമില്ലായിരുന്നു.

അന്നു പിന്നെ ഉഷയുടെ മാതാവു സരോജിനികൂടിയുണ്ടായിരുന്നു; എല്ലാറ്റിനും ഒരാശ്വാസകേന്ദ്രമായി. പ്രഭാതം മുക്കളിക്കുംമുൻപേ ഉഷ വാസുപിള്ളയോടു പറഞ്ഞു:

“നമ്മൾ ഇനിയും ഇവിടെ താമസിക്കുന്നത് ശരിയല്ലല്ലോ. താമസിച്ചാൽ ഇതിലും വലിയ ഗ്രഹപ്പിഴ നേരിടും.”

“എന്റെ മനസ്സും അതുതന്നെ പറയുന്നു കണ്ടേ. പിന്നൊരു പ്രയാസം. എനിക്കിപ്പോൾ കണ്ണു കാണാൻ മേലോ. അല്ലെങ്കിൽ പഴയതുപോലെ കൈനോക്കിയോ മറ്റോ ജീവിക്കാമായിരുന്നു.”

“അച്ഛൻ അതൊന്നും ചിന്തിച്ചു വിഷമിക്കേണ്ടോ. വാ കീറിയവൻ വയറിനും തരും. നമുക്കു നേരം വെളുക്കും മുൻപേ ഇവിടം വിടണം.”

“പോകുന്നതിനുമുൻപേ നമുക്ക് ഉമാദേവിയെ ഒന്നു കാണേണ്ടേ?”

“വേണ്ട; ആവശ്യമില്ല.”

“മാനേജറെയോ?”

“ആരെയും നമുക്കു കാണേണ്ട. നേരം വെളുക്കുന്നതിനുമുൻപു സ്ഥലം വിടാം.”

“എന്റെ ഗ്രന്ഥമൊന്നും വെന്തുപോയില്ലല്ലോ?”

“ഇല്ല. എല്ലാമുണ്ടു്. അച്ഛനൊരുങ്ങും. നമുക്കിറങ്ങാം.”

“ഇത്ര വെളുപ്പിനേ പോയാൽ പുരയുടെകൂടെ നാമുപാമ്പലായെന്നു വല്ലവരും ധരിച്ചെങ്കിലോ?”

“എങ്കിലത്ര നന്നായിരുന്നു!... ഇങ്ങനെയൊന്നു കേൾക്കുകേൾക്കേ നീറിപ്പൊടിയുന്നതിനേക്കാൾ...”

“കണ്ടേ, നീയങ്ങനെ ചിന്തിക്കുപോലുമരുതു്. ഇശ്ശാപരനിട്ട ജീവൻ ഇശ്ശാപരൻതന്നെ എടുക്കണം.”

ഉഷ അതിനുശേഷം ഒന്നും പറയാൻപോയില്ല. വെട്ടുവീഴുംമുൻപേ, സ്ഥലംവിടണമെന്നുള്ളതാണ് അവളുടെ ആശ. പെട്ടെന്നു അവൾ തൂണികളെല്ലാം ഒരു ഭാഗ്യമാക്കിക്കൊട്ടി. വിഷാദകലുഷിതമായ ഹൃദയത്തോടും നിറഞ്ഞ നേത്രങ്ങളോടുംകൂടിയാണ് അവൾ തൂണി വാരിക്കൊട്ടിയതു്. തൂണി വാരിക്കൊട്ടിയപ്പോൾ അവൾ ഓത്തു: ഒരാൾ വേറെരാളെ ബഹുമാനിക്കുന്നത് എന്തു കാര്യത്തിലാണ്? സ്വത്തിലാണോ? വിദ്യാഭ്യാസത്തിലാണോ? ഉദ്യോഗപ്രശസ്തിയിലാണോ? സൗന്ദര്യത്തിലാണോ? അല്ല, ഒരിക്കലുമല്ല. അയാളുടെ സൽസ്വഭാവവും ജീവിതവിശുദ്ധിയും മനസ്സിലാക്കിയാണ്. ഒരു യുവതി

യുടെ ജീവിതവിശുദ്ധി സംരക്ഷിക്കാൻ എത്ര പ്രയാസം!... അതു സംരക്ഷിക്കാൻ അവളെ അനുപദിക്കില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; അവമാനിക്കുകൂടി ചെയ്യുന്ന ഒരു ലോകമാണ് ഈ ലോകം. ഈ ലോകത്തിൽ ആന്തരികശുദ്ധിയോടുകൂടി — ജീവിതനൈർമ്മല്യത്തോടുകൂടി — ജീവിക്കാൻ എങ്ങനെ സാധിക്കും? സ്വന്തം വിശുദ്ധി നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതിനേക്കാൾ സ്വയം മരിക്കുകയല്ലേ ഭേദം?...

ഉഷ നീട്ടിച്ചിന്തിക്കാൻ നിന്നില്ല. കാരണം, ഇതിനൊന്നും വിലകല്പിക്കുന്ന ലോകമല്ല, ഇന്നത്തെ ലോകം എന്ന് അവൾക്കറിയാം. അവൾ അച്ഛന്റെ വടിയെടുത്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈയിൽ കൊടുത്തു. ഒരു കൈ കൊണ്ട് ശിരസ്സിലെ ഭാഗ്യക്കെട്ടും മറ്റൊരുകൈകൊണ്ട് അച്ഛനെ താങ്ങിപ്പിടിച്ചു അവൾ പതുക്കെ നടന്നു. ആറടിപ്പാതയിലിറങ്ങി, അവർ മെയിൻറോഡിൽ കയറി കിഴക്കോട്ടു പോയി.

പിറേന്നു നേരം പുലർപ്പോൾ അടുർ മുഴുവനും ഉഷയെക്കുറിച്ചുള്ള സംസാരമായിരുന്നു. ഒരാൾ പോദിച്ചു:

- “അവൾ ഇതായിരുന്നോ?”
- “ഏതു?”
- “ഗർഭിണി..”
- “ഹായ്! ദൈവദോഷം പറയാതെ..”
- “പിന്നെന്താണവൾ ആരോടും ഉറിയുടാതെ പൊയ്ക്കളഞ്ഞതു?”
- “നമ്മുടെ നാടിന്റെ കൊണം..”
- “നിങ്ങളെന്തൊക്കെപ്പറഞ്ഞാലും അവൾ ചീത്തയാണ്..”
- “എങ്ങനെറിയാം?”
- “മാനേജരായി അവൾ വലിയ ചിട്ടയിലായിരുന്നു..”
- “അവൾ അത്ര സാവിത്രിയായിരുന്നെങ്കിൽ ശിശുപാലൻ അവൾക്ക് എഴുത്തു കൊടുത്തയയ്ക്കുമോ?”

“ഗോപിനാഥൻ അവളെ വിവാഹംചെയ്തതായിരുന്നു; അവൾ ചീത്തയാണെന്നുകണ്ടു ഉപേക്ഷിച്ചതാണ്..”

“എങ്കിലും എന്റെ ചേട്ടാ, ഇവളെ കെട്ടാൻ രാമകുമാർ നടന്നതിലാണ് എനിക്കുണ്ടതം! അതു ഞാൻ ഇന്നു രാവിലെയൊന്നറിയുക..”

“ആരൊണ്ടോ ഈ ലോകത്തു നല്ലവർ? എല്ലാവരും പകൽദൈവങ്ങളാണ്; പകൽദൈവങ്ങൾ!”

“ഏതായാലും അവളെ ഒരുനോക്കുകൂടി കാണാൻ കഴിയാതെപോയല്ലോ. നമ്മുടെ ദേശത്തിനൊരു കെടാ വിളക്കായിരുന്നു അവൾ..”

ഇങ്ങനെ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു ആപ്പീസ് തൊഴിലാളികളുടെയും അടുർ നിവാസികളുടെയും വർത്തമാനങ്ങൾ.

20. ഇരുണ്ട ദിവസങ്ങൾ

രവീന്ദ്രനും ഉമാദേവിയും കസിൻസാണ്. ഉമാദേവിയുടെ അച്ഛൻ രാമൻപിള്ളയുടെ മൂത്ത സഹോദരി ഗംഗാദേവിയുടെ ഏകമകനാണ് രവീന്ദ്രൻ.

ഉഷയുടെ മാതാവായ സരോജിനി രവീന്ദ്രന്റെ വീട്ടിൽ വേലയ്ക്കുനിന്നപ്പോൾ അയാൾ എം. എ. യ്ക്കു പഠിക്കുകയായിരുന്നു. സരോജിനിയെ വിവാഹംചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നും പറഞ്ഞു അടുത്തുകൂടി അവളെ പിഴുപ്പിച്ചതു ഈ രവീന്ദ്രനാണ്. ഇയാൾക്കു സരോജിനിയിൽ ഉണ്ടായ മകളാണ് ഉഷ.

രവീന്ദ്രൻ ഒരു കോളജിലെ ഇംഗ്ലീഷിന്റെ ചീഫ് പ്രൊഫസ്സറാണ്; വയസ്സു നാല്പതുവരും. ശ്യാമളാദേവിയെ അദ്ദേഹം വേളികഴിച്ചിട്ട് ഏഴുവഷ്മായി. ഇതുവരെ അവർക്കു സന്താനങ്ങളൊന്നുമുണ്ടായില്ല; ഉണ്ടാകുന്ന കാര്യം സംശയസ്ഥിതിയിലുമാണ്.

ഉമാദേവിയെപ്പോലെതന്നെ നല്ലൊരു സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകശവും ബാങ്കിൽ വലിയ നിക്ഷേപവും

രവീന്ദ്രൻ്റെ പക്ഷേ, ഇതൊന്നുമരവിക്കാൻ ഒരു പിഞ്ചുകാലുപോലും തന്റെ കടുബത്തിലില്ലല്ലോ എന്നോ ക്ഷേമം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം ആളിപ്പോവുകയാണ്.

രവീന്ദ്രൻ ഇതിനുമുൻപും പലകുറി ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. അപ്പോൾ ഉഷ അവിടെയുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് കാപ്പി കൊണ്ടുകൊടുക്കുന്നതും മറ്റും അവളാണ്. അപ്പോഴെല്ലാം അദ്ദേഹം അവളെ വിടർന്ന കണ്ണുകളോടെ നോക്കുക പതിവാണ്. എവിടെവെച്ചോ അവളെ മുൻപു കണ്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിനൊരു തോന്നൽ. വളരെ പരിചയം ജനിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മുഖഭാവം; ഒരാന്തരിക ആകുപ്പം. രവീന്ദ്രൻ ചാരുകസേരയിൽ ഇരുന്ന് ഒരു സിഗരറ്റ് കൊള്ളത്തി വലിച്ചുകൊണ്ട് വളരുന്നേരം പുറകോട്ടു പിന്തിച്ചു; ഒരേത്തും പിടിയും കിട്ടിയില്ല.

ഇടത്തളത്തിൽ ചാരുകസേരയിൽ കിടക്കുകയായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ തൊട്ടുതൊട്ടില്ലെന്നമട്ടിൽ പലവട്ടം കടന്നുപോകേണ്ടതായ സന്ദർഭങ്ങൾ ഉഷയ്ക്കു വന്നിട്ടുണ്ട്. അപ്പോഴെല്ലാം അവർ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും നോക്കിട്ടുണ്ട്. ഒന്നരണ്ടുപ്രാവശ്യം അവളോടു സംസാരിച്ചാലെന്താ എന്നുവരെ അദ്ദേഹത്തിനും ശക്തിയായ ആഗ്രഹം തോന്നിയതാണ്. പക്ഷേ, യൗവനം മുട്ടിച്ചുഴങ്ങിയില്ലെന്ന ഒരു പെണ്ണിനോടു ചുക്കാതെ വർത്തമാനം പറയുന്നതു ശരിയാണോ? അതും ആ വീട്ടിലെ വേലക്കാരിയായ ഒരു പെൺകുട്ടിയോടു? തന്റെ അന്തസ്സു വിട്ട് അങ്ങനെ സംസാരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ഉമാദേവി എന്തു വിചാരിക്കും? അതുകൊണ്ട് അക്കാലത്തും അദ്ദേഹം അവളോടു വലുതായിട്ടൊന്നും സംസാരിക്കുകയുണ്ടായില്ല.

ഉഷയും വാസുപിള്ളയും അടുർന്നിന്നും പോയിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രവീന്ദ്രൻ തന്റെ അമ്മാവന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു. അവിടെ വന്ന് ഒന്നരണ്ടുദിവസം അയാൾ താമസിച്ചു. ഉഷയെ ആ വീട്ടിലും പരിസരങ്ങളിലും കാണാത്തതാൽ അയാൾ അവളെപ്പറ്റി ഉമാദേവിയോടു ചോദി

ക്കാൻ നിബ്ബന്ധിതനായി. അന്തരാ സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിലും വളരെ നിസ്സാരഭാവത്തിലാണു ചോദിച്ചത്. അവളും അവളുടെ അച്ഛനും സ്ഥലംവിട്ടിട്ട് ഒരാഴ്ചയായെന്നും, അവൾ സർവ്വത്ര പീത്തയാണെന്നും തന്നോടു് ഒരക്ഷരം ഉറിയടാതെയാണ് അവൾ പോയതെന്നും, ആരോ അവരുടെ പുരയ്ക്കു തീവച്ചെന്നും മറ്റും അവർ രവീന്ദ്രനെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു.

സ്നേഹിക്കപ്പെട്ട വ്യക്തിയെ കാണാതിരിക്കുമ്പോഴാണ് അമിതമായ സ്നേഹം. ഉമാദേവി ഉഷയെപ്പറ്റി എന്തൊക്കെ കുറംപറഞ്ഞിട്ടും അതൊന്നും ഒരേജ്ജിടപോലും രവീന്ദ്രന്റെ മനസ്സിലേശിയില്ല; മാത്രമല്ല ഒരു വാത്സല്യമകളുടെ ദേബ്ബല്യമെന്നപോലെ അതെല്ലാം അയാൾ പാടെ അവഗണിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉഷയുടെ പെട്ടെന്നുള്ള വിധേയംനിമിത്തം ഉമാദേവിയുടെ പുത്രൻ രാമകുമാർ സമൂലം തകർന്നിരിക്കുകയാണ്. ഉഷയെ കാണാതായ ദിവസംമുതൽ അവൻ കോളജിൽ പോകുന്നില്ല. ഷേവിങ്ങും കളിയും ഉൗണമൊന്നുമില്ലാതെ മുറിയിൽ കയറി കതകടച്ച് ഒരേയൊരു കിടപ്പാണ്.

രാമകുമാറിനെ വിളിച്ചു ഗുണദോഷിച്ചും ഉമാദേവി മടുത്തു. അവന്റെ മനസ്സു തിരിക്കാൻ അവിടെ വരുന്നവരോടൊന്നും ഉഷയുടെ കുറം പറയുകയാണിപ്പോൾ ഉമാദേവിക്ക് ജോലി.

“പിച്ചയ്ക്കു വന്നവൻ പെണ്ണുക്കു മാപ്പിള” എന്നു പറയുമ്പോലെ അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു നടന്ന ആ പെണ്ണിവിടെ വന്നപ്പോൾ വലിയ ആളായിപ്പോയി. അവൾക്കു താമസിക്കാനിടംകൊടുത്തതു ഞാനാണ്. പുരവെണ്ണാൻ തുണം ഇഴയും കഞ്ഞിവെണ്ണാൻ കലവും ചട്ടിയുമെല്ലാം കൊടുത്തതും ഞാനാണ്. അങ്ങിയാപ്പിസിൽ ഒരു ജോലി വാങ്ങിക്കൊടുത്തതും ഞാനാണ്. അവളുടെ കൈകൊണ്ട് ആരു പച്ചവെള്ളം കുടിക്കും?... അങ്ങിരിക്കരുമല്ലോ, ആകെ അങ്ങിക്കറ!... ഇപ്പോൾ അങ്ങിക്കറയ്ക്കൊരു പുന്നാരപ്പേരു വന്നിരിക്കുന്നു; അങ്ങിനെയ്യ്! ആയുർവേദവൈദ്യ

ന്മാരുടെ അടുത്തെങ്ങും ഈ പേരിട്ടവരെ വന്നുചേരാത്തതു കാര്യമായി. വന്നുചേർന്നിരുന്നെങ്കിൽ ഇത് 'അന്യോസവം' എന്നോ 'അന്ധിസ്യ' എന്നോ മാറിപ്പോവുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അന്ധിക്കുറവിടിച്ച ഈ പെണ്ണിന്റെ വാലിൽ തുങ്ങി നടക്കാനും ആളുണ്ടല്ലോ ശിവനേ!... അതിലാണെന്നിരിക്കട്ടേ!...

സ്വപത്രൻ ഉഷയിൽ ലീനനാണെന്നു കേൾവിക്കാർ ധരിക്കുകയുമാത്രം; എന്നാൽ പുത്രനിട്ടൊരു താക്കീതുമായിരിക്കണം എന്ന മട്ടിലായിരുന്നു കാണുന്നവരോടുള്ള ഉമാദേവിയുടെ വിമർശനം. എന്നാൽ ആ വിമർശനശാലയുടെ ഒരു മൂലമാത്രമേ ഉമാദേവി രവീന്ദ്രനെ അനാവരണം ചെയ്തു കാണിച്ചുള്ളൂ.

രവീന്ദ്രൻ വന്നതിനുശേഷമാണ് രാമകുമാർ എണ്ണീറ്റ ക്ഷേണം കഴിക്കുകയും കളിക്കുകയൊക്കെ ചെയ്തത്. അവനു രവീന്ദ്രനെ വെച്ചാൽ ജീവനാണ്; രവീന്ദ്രൻ രാമകുമാറും.

21. തിരക്കിയിറങ്ങൽ

രവീന്ദ്രൻ ഉഷയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നോറും ഇരുപ്പറയ്ക്കാതെ വന്നു. താനൊന്നു വെളിയിലേക്കു നടന്നിട്ടു വരട്ടെ എന്ന് ഉമാദേവിയോടു പറഞ്ഞിട്ട് അയാൾ പുറത്തേക്കിറങ്ങി. ഉഷയെ സംബന്ധിച്ച കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചറിയുവാനായിരുന്നു ആ പുറപ്പാട്.

രവീന്ദ്രൻ നേരെ പോയത് മാനേജർ പോത്തച്ചന്റെ ബംഗ്ലാവിലേക്കാണ്. ഉമാദേവിയുടെ കസിനും വിദ്യാസമ്പന്നനുമായ രവീന്ദ്രനെ കണ്ടപ്പോൾ മാനേജർ അദ്ദേഹത്തെ ആദരിച്ചിരുന്നു.

ഉഷയുടെ അച്ഛൻ മിക്കവാറും മാനേജരുടെ വീട്ടിൽ പോകുമായിരുന്നെന്നും തന്മൂലം ഉഷയുടെ പൂർവ്വചരിത്രം വല്ലതും അറിയാമെങ്കിൽ ആയത് മാനേജർക്കു മാത്രമാണെന്നും രവീന്ദ്രൻ ഇറങ്ങി അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ മനസ്സി

ലാക്കിയിരുന്നു. ഹൃദയത്തിൽ അതു സംഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു് രവീന്ദ്രൻ മാനേജരോടു് ഇങ്ങനെ സംഭാഷണം തുടങ്ങി:

"ഐ ഹാവ് കം റദ്ദ ആസ്സ് എ ഫേവർ. ഡ്യ യു റിമെംബർ വൺ ഉഷാ റൂ വോസ് ഹിയർ? ഹൗ ലോങ് ഡിഡ് ഷി വക് വിത്ത് യു?"

ഉഷയുടെ നാമധേയം കേൾക്കുന്നതുതന്നെ മാനേജർക്കു് അപ്പോൾ വെറുപ്പായിരുന്നു. എങ്കിലും രവീന്ദ്രനോടുള്ള മതിപ്പിന്റെ പുറത്തു് അയാൾ കാര്യക്ഷമമായ മറുപടി കൊടുത്തു:

"യെസ്, ത്രീ ഇയേഴ്സ്."

"ഡ്യ യു റീക്കോൾ ടി നേച്ചർ ഓഫ് ഹേർ വക്?"

"ഗ്രെയ് ഡിങ്."

"ഡിഡ് യു എവർ കം എക്സോസ് ഓറു് ഓൾഡ് മാൻ റൂ വോസ് ലീവിങ് വിത്ത് ഹേർ?"

"യെസ്, ഒക്കേഷണലി."

"ഡ്യ യു ഹാവ് എനി ഐഡിയാ എബട്ട് യോർ റിലേഷൻഷിപ്പ്?"

"ഐ തിക് ഹി ഈസ് ഓൺളി ഹേർ സ്റ്റേപ്പ് ഹാദർ."

"ഹിസ് നേറീവ് ഒപ്തയ്സ്?"

"ഹോപ് എ നേറീവ് ഓഫ് മാനാർ. അപ്പെയർ റെക്ലിഫി ഹി ലിവ്ഡ് ഇൻ ബോംബെ. ഹി സീംസ് റദ്ദ ഹാവ് ബീൻ ഗുഡ് അററു് പാമിസ്ട്രി."

"ഹൗ ഡിഡ് ഹി അഡോപ്റ്റ് ടിസ് ഗേൾ?"

"ദാററു് ഈസ് എ ഗ്രേറ്റ് മിസ്റ്ററി. ഈവൺ ഉഷാ ഹേഴ്സെൽഫ് ഈസ് നോട്ട് അവെയാർ ഓഫ് ടി ഹോൾ സ്റ്റോറി. ഹി റേറ്റാൾഡ് മി ഓൺളി ആഫ്റ്റ് മേക്കിങ് മി എ പ്രോമിസ് ദാററു് ഐ ചിൽ നെവർ റിവീൽ ടിസ് സീക്രട്ട് ടു എനിബഡി. ഐ ഹാവ് കെപ്റ്റ് ദാററു് വേഡ് ററിൽ ടിസ് മോ മെൻറ്. മേ ഐ ആസ്സ് യു, വൈ യു ആർ സോ ആക്ഷ്യസ് എബട്ട് ദാററു് ഗേൾ?"

“നോ. നോട്ട് അററ് ഓരം. ഓഫൺ ഐ ഗോ ററ ഉമാദേവീസ് റെസിഡൻസ് ആൻഡ് ഐ യൂസ് ഡ് ററ സീ ഹേർ ദെയർ. നു ഐ ഡു നോട്ട് സീ ഹേർ ഐ റെയിസ് ടി ക്വസ്റ്റ്യൻ ഔട്ട് ഓഫ് ക്യൂറിയോസിറ്റി.”

രവീന്ദ്രൻ ഉഷയുടെ സംഗതിയിൽ പ്രത്യേകതാൽ പര്യമൊന്നുമില്ലെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ പോത്തച്ചൻ കാര്യങ്ങൾ തുറന്നുപറയുവാൻ കുറച്ചുകൂടി ഡൈര്യം കിട്ടി. അയാൾ പറഞ്ഞു:

“ടി പീപ്പിൾ ഓഫ് ടിസ് ലൊക്കാലിറ്റി സേ ടാററ് ഷി ഇസ് ഇമ്മോറൽ. ഹേർ ഇമ്മോറാലിറ്റി റൗസ് ഡ് ടി പീപ്പിൾ ററ സെററ് ഫയർ ററ ഹേർ ഫട്ട്. ഷി ഫാഡ് നോ അദർ ഗോ, ബട്ട് ററ ക്വറിറ്റ് ടി ഷെയ്സ്.”

“ഡു യു നോ വാട്ട് ഫാപ്പെൻഡ് ററ ഹേർ? ഐ ഫാവ് ഹേഡ് കോൺഫ്ളിക്ടിങ് സ്റ്റോറീസ് ടാററ് ഷീ വോസ് ബേൺ ടു ഡെത്ത് ആൻഡ് ഷി റാൻ എവേ.”

“ഐ ആ നോട്ട് സേർട്ടെൻ. ഇററ് സീംസ് ഷി ഇസ് നോട്ട് ഡെഡ്; ഷീ വോസ് സീൻ ആഫ്റർ ഫയാർ.”

ബഗ്ഗാവിന്റെ മുററത്തു കശുവണ്ടിത്തൊഴിലാളികൾ വട്ടംകൂടി നിന്നതുകൊണ്ടാണ് രവീന്ദ്രൻ പോത്തച്ചനും അവരുടെ സംഭാഷണം ഇംഗ്ലീഷിലാക്കിയതും ഇത്രയും ദീർഘിപ്പിച്ചതും. അവർ സ്ഥലംവിട്ടുവെന്നു കണ്ടപ്പോൾ രവീന്ദ്രൻ മലയാളത്തിൽ ചോദ്യമാരംഭിച്ചു:

“ഈ പെൺകുട്ടി ആ കിഴവന്റെ മകളല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ആരാണ്?”

“ശരിക്കാർമ്മയില്ല; കിഴവൻ ഇവിടെ വന്നുകാലത്തു പറഞ്ഞതാണ്. ആ പെൺകുട്ടിയുടെ അമ്മയുടെ പേര് സരോജിനിയെന്നാണെന്നു തോന്നുന്നു. അവൾ എവിടെയോ ഒരു ധനികന്റെ വീട്ടിൽ വേലയ്ക്കു നിന്നു പോലും! അവിടെ കോളജിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു

യുവാവ് ആ സ്ത്രീയെ പിഴപ്പിച്ചു. എന്നിട്ട് അവിടെനിന്നും അടിച്ചിറക്കി. ഗർഭിണിയായ സരോജിനി അവളുടെ വീട്ടിൽ പോയി പുറത്തെങ്ങും ഇറങ്ങാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അങ്ങനെ അവൾ കഴിഞ്ഞുകൂടവേ, കൈനോട്ടം വാസുപിള്ള വന്ന് സരോജിനിയെ ബോംബെയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി. അവിടെവെച്ചു പിതാവില്ലാതെ ജനിച്ച പെൺകുട്ടിയാണ് ഉഷ.”

മാനേജർ പോത്തച്ചൻ കോളജ് യുവാവെന്നും സരോജിനിയെന്നും പറഞ്ഞപ്പോൾത്തന്നെ ഓർമ്മയുടെ ചുരുളുകളെല്ലാം രവീന്ദ്രന്റെ മുൻപാകെ നിവർന്നുവന്നു. സരോജിനിയെ മാനഭംഗപ്പെടുത്തിയതു താനാണെന്നും ഉഷതന്റെ മകളാണെന്നും നിസ്സംശയം അദ്ദേഹത്തിനു ബോദ്ധ്യമായി. അല്പം സ്നാനത അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു പരന്നുവെങ്കിലും അതു നിയന്ത്രിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ചോദ്യംകൂടി ചോദിച്ചു:

“സരോജിനി അവരുടെകൂടെ ഇല്ലായിരുന്നോ?”

“ഇല്ലായിരുന്നു. ഉഷയെ ആരോ വിവാഹംകഴിക്കാൻ വന്നെന്നും അവൻ സരോജിനി അണുറ്റുറപ്പികൊടുത്തെന്നും, അവൻ വിവാഹംകഴിച്ചില്ലെന്നും രൂപാചോദിക്കാൻ ചെന്ന സരോജിനിയെ അവൻ തൊഴിച്ചുകൊന്നെന്നും കൈയാണ് ആ മുപ്പിലെ പറഞ്ഞത്.”

അക്കാര്യം കേട്ടപ്പോൾ രവീന്ദ്രന്റെ ഹൃദയം ദഃഖസമ്പന്നമായി. അയാൾ ‘ഇറങ്ങട്ടെ’ എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു പടിക്കലിറങ്ങി ഉമാദേവിയുടെ വേനത്തിലേക്കു പോയി. ഉഷ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ...? ഉണ്ടോ...? ഉണ്ടോ...? ഉണ്ടെങ്കിൽ ഏതു രാജ്യത്തായാലും, എത്ര പണം ചെലവാക്കേണ്ടിവന്നാലും അവളെ തേടിപ്പിടിക്കണം—ഈ ചിന്തയോടുകൂടിയായിരുന്നു അയാൾ ഉമാദേവിയുടെ വീട്ടിലേക്കു കടന്നുചെന്നത്.

രവീന്ദ്രൻ മാനേജറിൽനിന്നും കേട്ട വിവരം കലവറയില്ലാതെ ഉമാദേവിയെ ധരിപ്പിച്ചു. ഉമാദേവി അപ്പോൾ ഒരു ശിലാബിംബംകണക്കെ നിശ്ചേഷ്ടയായി നിന്നുപോയി. തന്റെ സ്വന്തം അമ്മാവിയുടെ മകന്റെ

മകളായ ഉഷയെ കേവലം ഒരു തെങ്ങിപ്പെണ്ണിനെപ്പോലെയും ഭാസിയെപ്പോലെയും കരുതിയതിലും ഒടുവിൽ അവളെ അടിച്ചിറക്കി കണ്ണീരുകുടിപ്പിച്ചു വിട്ടതിലും അവർക്ക് അഗാധമായ കണ്ണീരും തോന്നി.

ഉമാദേവി രവീന്ദ്രന്റെയും ഉഷയുടെയും മുഖച്ഛായ തമ്മിൽ തട്ടിച്ചുനോക്കി. ഹാ! എന്തൊരു ചേച്ചി! രവീന്ദ്രന്റെ ചുവന്ന നിറവും വട്ടമുഖവും ചുരുളൻതലമുടിയുമെല്ലാം ആ മകളിൽ ഒത്തിണങ്ങിയിരിക്കുന്നു! ഉമാദേവി ഓർത്തു: കഷ്ടം! മൂന്നുവർഷക്കാലം വേലയ്ക്കുനിന്ന—കരിക്കലംതേച്ച—ആ പെൺകുട്ടിയോടു് അവസാനനിമിഷം ഒരു നല്ലവാക്കു പറയാൻ തനിക്കു സാധിക്കാതെപോയല്ലോ! ഇനി അവളെ ജീവിതത്തിലൊന്നു കാണാൻ കഴിയുമോ?... കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ അവളെയൊന്നും ആശ്വസിപ്പിക്കയും രാമകുമാറിനെക്കൊണ്ടു വേളികഴിപ്പിക്കയും ചെയ്യാമായിരുന്നു. അതിനി സാധ്യമായി വരുമോ?... വരുമോ?...

രവീന്ദ്രനിൽനിന്നും ഉഷയെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരണമെല്ലാം കേട്ടപ്പോൾ, തനിക്കത്രയും അനുയോജ്യവും അനുരൂപയുമായിരുന്നല്ലോ അവൾ എന്ന തീവ്രവിചാരം രാമകുമാറിനുമുണ്ടായി. അവൾ ജീവനോടിരിക്കുന്നുവോ മരിച്ചുവോ എന്നുള്ളതായിരുന്നു അവന്റെ ആത്യന്തികമായ ഉൽക്കണ്ഠ. അവൻ രവീന്ദ്രനെ നിബ്ബന്ധിച്ചു, ഉഷയെ തേടിയിറങ്ങണമെന്നും. രവീന്ദ്രൻ അതിനു നേരത്തേതന്നെ മനസ്സുവച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു.

ഒരു മിഡ്സമ്മർ വെക്കേഷൻകാലത്തായിരുന്നു ഉഷയുടെ തിരോധാനം. തന്മൂലം ഒരു കോളജ് പ്രൊഫസ്സറായിരുന്ന രവീന്ദ്രനും ഒരു കോളജ് വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന രാമകുമാറിനും ഉഷയെ അന്വേഷിച്ചു പുറപ്പെടാൻ സൗകര്യമായിരുന്നു. പക്ഷേ, എവിടെയാണ് ഉഷയെ അന്വേഷിക്കുക?... അന്വേഷിക്കാനിറങ്ങുന്നവർ കബേരർ. എന്നാൽ ഉഷയോ?... കേവലം തെങ്ങിവൃ്ശങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മാത്രം ജീവിക്കാനഹ്തയുള്ള ഒരു പെണ്ണി!

അവധി രണ്ടു മാസക്കാലമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് രണ്ടു മാസത്തെ യാത്രയ്ക്കുള്ള സജ്ജീകരണത്തോടുകൂടി രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും യാത്രപുറപ്പെടാനൊരുങ്ങി. അതിനുവേണ്ടു സർവ്വ ഒത്താശകളും ഉമാദേവിയും അകമഴിഞ്ഞു ചെയ്തുകൊടുത്തു. രവീന്ദ്രനു കാറ്റുണ്ടു്; ഓടിക്കൊന്നു മറിയാം. തന്നിമിത്തം കാറിലാണു് അവർ തിരിച്ചതു്.

ആദ്യമായി അവർ പുറപ്പെട്ടതു വാസുപിള്ളയുടെയും ഉഷയുടെയും ബന്ധുക്കളുടെ സ്ഥലമായ 'മാന്നാറി'ലേക്കാണു്. വാസുപിള്ളയുടെ ബന്ധുക്കളെന്നു പറയാപ്പടുന്നവരുടെ വീടുകളിലെല്ലാം ചെന്നു. അവിടെങ്ങും അവർ ചെന്നതായി അറിവു കിട്ടിയില്ല. അതുപോലെ ഉഷയുടെ സ്വന്തക്കാരുടെ വീടുകളിലും അവർ തിരക്കി. ആ തിരക്കലും ഫലശൂന്യമായി ഭവിച്ചു. അപ്പോൾ ഉഷയും വാസുപിള്ളയും എങ്ങോട്ടു പോയി? ആരോ അപ്പോൾ പറഞ്ഞുകേട്ടു; ഉഷ അവിടൊരു വീട്ടിൽ വേലക്കൊരിയായി നില്ക്കുന്നെന്നും. അതു കേട്ടയുടനെ രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും അവിടെ പറന്നുപററി. പക്ഷേ, അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ കണ്ടതു് ഒരു ഉഷാ രത്യൽയന്ത്രം മാത്രമായിരുന്നു. തന്മൂലം രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറിനും അവിടെനിന്നും നിരാശരായി മടങ്ങേണ്ടിവന്നു.

അനന്തരം രവീന്ദ്രന്റെ ചിന്താമണ്ഡലം പ്രവർത്തിച്ചതു് ഉഷയും വാസുപിള്ളയും ബോംബെയിൽ പോയിരിക്കണമെന്നായിരുന്നു.

22. പുനർസമാഗമം

രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും വിനാവിളംബം ബോംബെയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. അവിടെയുള്ള ഹോട്ടലുകളിലും റസ്റ്റോറന്റുകളിലും അവരെ അന്വേഷിച്ചു. അതുകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവും കൈവന്നില്ല. പിന്നെ തിരക്കിയതു് വൃദ്ധമന്ദിരത്തിലും യാചകകേന്ദ്രത്തിലുമാണു്. അവിടെയും അവരെ കണ്ടുകിട്ടുകയുണ്ടായില്ല. അനന്തരം കൈനോട്ടക്കാ

രുടെയും ജ്യോതിഷക്കാരരുടെയും കൂട്ടത്തിൽ അന്വേഷിച്ചു. അവിടെയും ഫലം തമൈവ. അതിന്റെശേഷം അവർ കൽക്കട്ട, മദ്രാസ് തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിലും അവരെ തിരക്കി. എല്ലായിടത്തും നിഷ്ഫലമായിരുന്നു.

ഒടുവിൽ യാത്രചെയ്തു ക്ഷീണിച്ച ഭഗവാശരായി അവർ വീട്ടിൽ മടങ്ങിവന്നു. ഉഷയുടെയും വാസുപിള്ളയുടെയും കാര്യം പത്രത്തിൽ പരസ്യം ചെയ്യാതെ അപ്പോൾ രാമകുമാറിന് ഒരു ബുദ്ധി തോന്നി. ഉഷ എന്നൊരു പെൺകുട്ടിയേയും കൂടെ ഒരു പടുകിഴവനേയും കാട്ടിക്കൊടുക്കണമെന്ന് ആയിരം ഉറപ്പിക പ്രതിഫലം നൽകുന്നതാണെന്ന് അവൻ എല്ലാ പത്രങ്ങളിലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അതിനുശേഷം രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും ഓരോ ദിവസത്തെ വാർത്തയും നോക്കി കഴിയാൻ തുടങ്ങി.

നേരം വെളുത്തെന്ന് വിചാരിച്ചാണ് ഉഷയും വാസുപിള്ളയും താമസസ്ഥലം വിട്ടത്. നാലുനാഴിക വെളുപ്പുണ്ടായിരുന്നു അപ്പോഴും.

അവർ മെയിൻറോഡിൽ കയറിയപ്പോൾ അങ്ങകലെ മലഞ്ചെരുവിൽ ഒരു വലിയ കുറുക്കനും ഏതാനും ചെറിയ കുറുക്കന്മാരും ഓരിയിടുന്നതു കേൾക്കുമായിരുന്നു. വലിയ കുറുക്കൻ 'ലോകം മുടിയുംപോന്നേ' എന്നു വിളിച്ചുകൂവുന്നതായും കണ്ണുകുറുക്കന്മാർ 'എപ്പോഴൊക്കെയോ' എന്നു ചോദിക്കുന്നതായുമാണ് ഉഷയ്ക്ക് അപ്പോൾ ആശബ്ദം തോന്നിയത്.

ഉഷ നിനച്ചു: തന്റെ മാതാവായ സരോജിനി സ്വാനുഭവം വച്ചുകൊണ്ടും തന്റെ മകളുടെ കഷ്ടത കണ്ടുകൊണ്ടും ഒരു പെൺനരിയുടെ ആത്മാവിൽ കടന്നുകൂടി നിലവിളിച്ചതല്ലേ ഇത്? അമ്മയെ അന്നു പോസ്റ്റ് മോട്ടും ചെയ്തു കഴിച്ചിട്ടത് ആര്യകാവിൽ റെയിൽവേ ലൈനിനു സമീപമുള്ള ചുടലക്കാട്ടിലല്ലേ? ആര്യകാവിലുള്ള ഭഗവതീക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നു കളിച്ചതൊഴുത് അമ്മയുടെ കഴിമാടത്തിൽ ഒരു റീത്തു സമർപ്പിച്ചാലെന്താണ്?...

താനും അമ്മയുംകൂടി ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ എത്രവട്ടം പോയിരിക്കുന്നു!... ആര്യകാവു ഭഗവതീക്ഷേത്രത്തിന്റെ ദർശനം പടിഞ്ഞാറോട്ടല്ലേ? അങ്ങനെയുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഭാരതത്തിൽ എത്രയോ കുറവാണ്! പടിഞ്ഞാറോട്ടു ദർശനമുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങൾക്ക് എന്തൊരു ശക്തിയാണ്! എത്രയെത്ര സന്യാസിമാർ സദാനേരവും 'ബ്രഹ്മോഹം; ബ്രഹ്മോഹം' എന്നു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു് ആ ഭഗവതീക്ഷേത്രത്തിനു ചുറ്റും പണ്ണുശാലകൾ കെട്ടി താമസിക്കുന്നു!... എത്രമാത്രം ഭഗവതീഭക്തന്മാർ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നും പ്രസാദം വാങ്ങി കണ്ണോടടുപ്പിച്ചശേഷം കടിച്ചിട്ടു് നനഞ്ഞ കൈനിറുകയിലും നെറിയിലും തൂക്കുന്നു!... ചുടലക്കാടിനു ചുറ്റും റിസർവ്വേഷനുള്ളല്ലേ? അവിടെങ്ങാനും ചെന്നു് ഒരു കടിലുകെട്ടിയാൽ അമ്മയെ കൂടെക്കൂടെ സന്ദർശിക്കാം; ജീവിക്കാം. എങ്ങനെ ജീവിക്കും?...

'നീയെന്താണ് ഉഷേ, ഒന്നും മിണ്ടാത്തതു്? ഈ സ്ഥലത്തുതന്നെ നിനക്കു് ഇനിയും ജീവിക്കണമെന്നുണ്ടോ?'

ഉഷ സുഷ്ഠിയിൽനിന്നെന്നപോലെ ചിന്തയിൽ നിന്നുണർന്നു. എന്നിട്ടു പറഞ്ഞു:

'ഇല്ല. ഞാനങ്ങനൊന്നും ചിന്തിച്ചതേയില്ല. അച്ഛനു വേണമെങ്കിൽ താമസിക്കാം. എന്നിക്കു വിരോധമില്ല. പക്ഷേ, അക്കൂട്ടത്തിൽ ഞാൻ കാണുകയില്ലെന്നു മാത്രം.'

'നീ മിണ്ടാതിരുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ചോദിച്ചതാണ്. എനിക്കിവിടെ താമസിക്കണമെന്നു്, ലേശംപോലും ആഗ്രഹമില്ല.'

അമ്മയുടെയും അച്ഛന്റെയും ഇടയിൽ ഇങ്ങനെയൊരു സംഭവം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇവിടെ ജീവിക്കാമെന്നു് ഇനിയും സ്വപ്നംനേപി കരുതേണ്ടാ. ഉമാദേവിയമ്മയല്ലേ ഈ സ്ഥലത്തെ കിരീടം ചൂടാത്ത റാണി! അവർ വെറുത്താൽ പിന്നെ മാനേജർ വെറുത്തു. സ്ഥലവാസികൾ ആകമാനം വെറുത്തു. ആ പാവപ്പെട്ട രാമേട്ടനെ കേൾക്കെ ഒരു സംഹാരദൃക്തയെപ്പോലെ, ഒരു രക്തരക്ഷസ്സിനെപ്പോലെ

എന്തെല്ലാമാണവർ വിളിച്ചുപറഞ്ഞത്! എന്നെ മുറിയിലെങ്ങും കയറാൻകൊള്ളുകയില്ലെന്ന്. മനസ്സർ എന്നെ കേൾച്ചു പറയുന്നതു കേട്ടാൽ ചെവി രണ്ടും പൊത്തിപ്പോകുമെന്ന്. ഞാനൊരു വ്യഭിചാരിയും കള്ളിയുമാണെന്ന്. രാമേട്ടൻ എന്നെ വിവാഹമോതിരമണിയിച്ചെങ്കിൽക്കൂടി അമ്മയുടെ ഈ വർത്തമാനമെല്ലാം കേട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സുകനലായിരിക്കയില്ലേ? തന്നെയുമോ? അമ്മയെ അദ്ദേഹം ക്രമത്തിലധികം യേശുപ്പടന്ന ഒരാളുമല്ലേ? എന്റെ കടിലിൽ അദ്ദേഹം വന്നത് ആകെ ഒറ്റപ്രാവശ്യം മാത്രമാണ്. കടിലിനു തീപിടിച്ചു വെന്തപ്പോൾ എത്രയോ ആളുകൾ എന്നെയും അച്ഛനെയും ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ അവിടെ വന്നിരുന്നു. ആ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു പ്രേക്ഷകന്റെ രീതിയിൽപ്പോലും രാമേട്ടനവിടെ വന്നില്ലല്ലോ. വിടൻവികസിച്ചു സൗരഭ്യം നാലുപാടും പരത്തുന്ന പൂക്കളിലെ തേൻ നുകരാൻ മാത്രം നടക്കുന്ന കരിവണ്ടുകളാണീ പുരുഷന്മാർ! അതിന്റെ ശോഭ അല്പം മങ്ങിപ്പോയോ; അവർ വേറെ പൂക്കൾ തേടുകയായി.

ഉഷ സ്വയം കുററപ്പെടുത്തി. ഒരു തത്തമ്മക്കൂടുമായി, കൈനോട്ടക്കാരിയായി, കേവലം അഞ്ഞൂറു രൂപയ്ക്ക് അന്യപുരുഷനു വിവാഹം പറഞ്ഞൊത്തവളായി വെറുമൊരങ്ങിഞ്ഞൊഴിലാളിയായി ജീവിച്ചു നിന്നെ, ശിശുപാലൻ പ്രേമലേഖനം കൊടുത്തയച്ചു, ഗോപിനാഥൻ വീണ്ടും വിവാഹംകഴിക്കാൻ നടന്നു നിന്നെ, ഒരു കോളങ്കുമാരനും ലക്ഷപ്രഭുവുമായ രാമകുമാർ വിവാഹംകഴിക്കുമെന്നു നീ വ്യാമോഹിച്ചത് എത്ര മൗഢ്യമായിപ്പോയി! രാമേട്ടാ, രാമേട്ടനെന്നോടു ക്ഷമിക്കൂ. ഒരിക്കലും ഞാൻ രാമേട്ടൻ അനുയോജ്യയായ ഒരു പെണ്ണല്ല. അതു ഞാൻ അന്നു രാമേട്ടനോടു പറഞ്ഞതാണ്. രാമേട്ടൻ നല്ല സ്വത്തുള്ള ഒരു കോളങ്കുമാരിയെ കല്യാണംകഴിക്കൂ. അതിൽ സന്തോഷിക്കുകയും മംഗളംനേരുകയും ചെയ്യുന്നവളാണ് ഈ ഉഷ.

രാമേട്ടൻ എനിക്കു തന്ന വിവാഹമോതിരം തിരിച്ചു തരാൻ ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനെന്താണു വഴി? ആര്യ

കാവിൽ ചെന്നിട്ട് ഞാൻ ഏതെങ്കിലും കാട്ടുതവിയിൽ അതു വലിച്ചെറിയും. വല്ല മത്സ്യവും വെട്ടിവിഴുങ്ങി ശക്തനായുടെ മോതിരമെന്നവണ്ണം രാമേട്ടന്റെ കൈവശം അതു തിരികെ വന്നുചേർന്നിരുന്നെങ്കിൽ...!

“ഉഷ, നീയുണ്ടുകയാണോ? ഓ, വണ്ടിയുടെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു. എഴുന്നേല്ക്കൂ; വണ്ടി നിറുത്തൂ.”

ഉഷ പെട്ടെന്നെണീറ്റു ബസ്സിനു കൈകാണിച്ചു. ബസ്സു നിന്നു. അവരിരുവരും അതിൽ കയറി യാത്രചെയ്തു. ആര്യകാവിൽ വന്നിറങ്ങി. അവർ നേരേ പോയതു ക്ഷേത്രസന്നിധിയിലേക്കാണ്. അവിടെച്ചെന്നു കളിച്ചു തൊഴുതു പ്രസാദം വാങ്ങി. അനന്തരം അവർ സരോജിനിയുടെ ശവകുടീരത്തിൽ ചെന്നു പുഷ്പമാല്യങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചു.

റിസർവ്വവനത്തിന്റെ പ്രാന്തപ്രദേശത്തുകൂടി പോകുന്ന റെയിൽവേലൈനിന്റേ ഏകദേശമട്ടത്താണ് സരോജിനിയുടെ ശവകുടീരം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. അവിടെ നിന്നും ഒരു വിളിപ്പാട് അകലമേയുള്ള റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിലേക്കു്. അങ്ങിയാപ്പീസിൽ ജോലിനോക്കിയ വകയിൽ കുറച്ചു പണം മിച്ചമുണ്ടായിരുന്നു. ആ പണം കൊണ്ട് ആ വനത്തിന്റെ മുറിക്കു് ഒരു കടിലുകെട്ടി ഉഷയും വാസുപിള്ളയും അവിടെ താമസമാക്കി.

സൺ ഷെയ്ഡിൽനിന്നും വെള്ളമിറുന്നിന്നു വീഴുമ്പോലെ ദിവസങ്ങൾ സാവധാനം പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. രാമകുമാറിന്റെ സ്നേഹിതനായ മോഹനകുമാർ ആര്യകാവു് റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിലെ മാസ്റ്ററാണ്. രാമകുമാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പരസ്യം അയാൾ ഒരുദിവസം വായിച്ചു. വായിച്ചു് ഏതാനുംദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വാസുപിള്ളയേയും ഉഷയേയും വനത്തിന്റെ മുറിക്കുവച്ചു കാണുവാനിടയായി പെട്ടെന്നു് അയാൾ രാമകുമാറിനെ ഫോണിൽ വിവരമായിച്ചു. വിവരമറിഞ്ഞപ്പോൾ രാമകുമാറിനും രവീന്ദ്രനും വിശിഷ്ടാ ഉമാദേവിയമ്മയ്ക്കും ഉണ്ടായ സന്തോഷം അവർണ്ണനീയമായിരുന്നു. തന്റെ കസിനായ രവീന്ദ്രന്റെ മകൾ ഉഷാദേവി നാടുവിടാൻ

കാരണം താനായിരുന്നല്ലോ എന്നുള്ള ചിന്ത അവരെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഉഷയേയും വാസുപിള്ളയേയും എത്രയും പെട്ടെന്ന് കൊണ്ടുവരണമെന്നും ഒരാഴ്ചയ്ക്കകം അവരുടെ വിവാഹം സകല വിധമായ ആഡംബരങ്ങളോടുംകൂടി നടത്തണമെന്നും ഉമാദേവി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. കുറഞ്ഞത് നൂറൊന്നു പരശരിയും അതിനു വേണ്ടതുമെല്ലാം ചെയ്തു സദ്യകഴിക്കണമെന്നും തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടു. രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും ബെൻസ് കാറിൽത്തന്നെ പോയി അവരെ കൊണ്ടുവരണമെന്നും അതിനകം വേണ്ട ക്രമീകരണങ്ങൾ താൻ ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നും ഉമാദേവി രേമേറ്റു.

രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും കാറിൽ കയറിയിരുന്നു. കാരോടിച്ചതു രവീന്ദ്രനാണ്. കൃത്യം മൂന്നരമണിയായപ്പോൾ അവർ റെയിൽവേസ്റ്റേഷനിൽ ചെന്നു മോഹനകുമാറിനെ കണ്ടു. അവർ മൂവരുംകൂടി ഉഷ താമസിക്കുന്ന കുടിലിൽ വന്നു. ഉഷയും വാസുപിള്ളയും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. രാമകുമാറിനെ കണ്ടപ്പോൾ ഉഷയ്ക്കു പറഞ്ഞറിയിക്കാൻവയാത്ത ഒരു പരിഭ്രമം. അവളുടെ കണ്ണുകൾ അവളെ വഞ്ചിക്കുന്നതായിത്തോന്നി. കഴിഞ്ഞ മധ്യരസ്മരണകൾ മുഴുവനും അവളുടെ തലച്ചോറിൽ ഇരമ്പിക്കയറി.

അല്പനേരത്തെ കശലപ്രശ്നങ്ങൾക്കുശേഷം രവീന്ദ്രൻ പറഞ്ഞു:

“എല്ലാവരും കാറിൽ കയറിൻ. നമുക്കു പോകാം. അങ്ങിയാപ്പീസ് വിടുംമുൻപേ നമുക്കതിന്റെ ഗേറ്റി ലെത്തണം.”

ഉഷയ്ക്കും വാസുപിള്ളയ്ക്കും നല്ല തുണികൾ രാമകുമാർ കാറിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവർ വേഗം ഉടുത്തൊരുങ്ങി. ഉഷയും വാസുപിള്ളയും പിൻസീറ്റിൽ കയറി. രാമകുമാർ മുമ്പിലും. മോഹനകുമാർ കയറാതെ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ രാമകുമാർ ചോദിച്ചു:

“എന്താ മോഹനാ, വരുന്നില്ലേ?”

“ക്ഷമിക്കൂ. കല്യാണത്തിനു രണ്ടുദിവസം മുമ്പേ ഞാനവിടുണ്ടു്. ഒരു കാഡ്ഡിടണം, കേട്ടോ?”

“നിനക്കു് ആ പാരിതോഷികം വേണ്ടേ? ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്.”

“ഇരിക്കട്ടെ; വാങ്ങിച്ചോളാം.”

“എന്നാൽ ഓക്കെ.”

“ഓക്കെ.”

കാർ സ്റ്റാർട്ടായി. ടാറിട്ട റോഡിലൂടെ കാർ അതിവേഗം പൊയ്ക്കാണ്ടിരുന്നു. അഞ്ചുമണിയായപ്പോൾ അവർ ഏകദേശം അങ്ങിയാപ്പീസിനു സമീപമെത്തി. പെട്ടെന്നായിരുന്നു ആ സംഭവം. എതിരേ വന്ന ഒരു ലോറിയുമായി കാർ കൂട്ടിയിടിച്ചു. കാറിന്റെ മുൻഭാഗം മുഴുവനും തകർന്നു തരിപ്പണമായി. രവീന്ദ്രനും രാമകുമാറും വാസുപിള്ളയും തൽക്ഷണം മരിച്ചു.

ഉഷയ്ക്കു് ഒരു നേരിയ ശ്വാസോച്ഛ്വാസം മാത്രമുണ്ടു്. അവൾ കണ്ണുപുട്ടി നിശ്ചലയായിക്കിടക്കുകയാണു്.

ഉമാദേവി പെട്ടെന്ന് അവിടെ വന്നു. രാമകുമാറിനെയും രവീന്ദ്രനെയും ഒന്നേ നോക്കിയുള്ളു. അവർ ഉഷയുടെ അടുക്കലേക്കു നീങ്ങി. അവളുടെ ഒരു നോട്ടത്തിനു വേണ്ടി അവർ ഓഹിച്ചു; ഉഷയ്ക്കു, ഉഷയ്ക്കു എന്നു ഹൃദയം നൊന്തു വിളിച്ചു. പക്ഷേ, ഫലമുണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ അവർ അവളുടെ കൺപോളുകൾ ഇരുകൈകൊണ്ടും വിടുത്തി അവളുടെ കണ്ണിൽ നോക്കി. അപ്പോൾ അവളുടെ കണ്ണുകൾ ചത്ത മീനിന്റെ കണ്ണുകൾപോലിരുന്നു.

